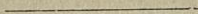

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

POETISKA ARBETEN.

TREDJE BANDET.

1 & 2.

HELSINGFORS,

G. W. EDLUND'S FÖRLAG.

1885.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

POETISKA ARBETEN.

TREDJE BANDET.

HELSINGFORS,
HUFVUDSTADSLADETS TRYCKERI

1885.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

IX.

HELSINGFORS,
G. W. EDLUND'S FÖRLAG.

1885.

NIONDE BÅNDETS

INNEHÅLL:

God morgon	Sid. 3
Den 20 Juli 1840	5
Den 19 Juni 1850	19
Den 31 Maj 1864	43
Till damerna vid en medicine doktors promotion	55
Till damerna vid en filosofie magisters promotion	56
Den 21 Juni 1844	57
Efter en disputationsakt	61
Bön efter en disputationsakt den 22 Oktober 1853	62
<hr/>	
Till storfursten-thronföljaren Alexander	63
Den 11 Januari 1851	66
Koral. Vid sorgefesten den 27 April 1855	69
Då Finlands storfurste besökte Helsingfors i Juli 1863	70
Vår sorg i våren 1865	73
<hr/>	
Olofsborg. Vid sekularfesten derstädes år 1875	75
<hr/>	
Prolog vid invigningen af Nya Teatern i Helsingfors	77
Epilog	80
Prolog, då Helsingfors teater ånyo öppnades	84
Prolog den 22 Maj 1870	88

Efter femtio år. Epilog. Den 14 Januari 1868	91
Porthans namn	93
Henrik Gabriel Porthan	94
Vid framställningen på Helsingfors teater af Porthans blifvande monument.	97
<hr/>	
Johan Molander	98
Till honorärdoktorn vid jubelpromotionen Robert Henrik Reh- binder	100
Till Israël Hyasser	101
Den femtioårige studenten	102
Helsning till Fredrik August Ehrströms skugga	104
Skalden Jacob Freses graf	110
Bernhard Henrik Crusells sekularminne	112
Vid Werner Holmbergs minnesfest	115
Till Johan Erik Lindhs åminnelse	117
Vid Magnus von Wrights minnesfest	123
Till Frithiof Raa	123
<hr/>	
Fågelnästet	124
Gustaf Adolf den store	132
De sjuttio vid Demmin	132
Erik Slange	138
Familjefester för två århundraden tillbaka	139
Adlercreutz	142
Rosorna om våren	145
Efter björneborgska regementets siste öfver-adjutants likbegän- gelse den 24 Januari 1853	146
Sprengtporten på couren	149
<hr/>	
Paavo Korhonen	151
Gustaf Aminoff	154
Viktor von Born	156
Emil Söderling	159
Minnesvården	161
Joachim Wilhelm Pipping	164
På Johan Jakob Nervanders dödsdag	165
Solförmörkelserna den 15 Mars 1848 och 1858	167
Johan Bartram	169

Gustaf Fredrik Aminoff	170
Vid friherre Alphonse Walleens graf	172
En stupad förpost	174
Ord, afsjungna vid fru Maria Helena Rosina von Haartmans, född Franzén, jordfästning	176
Friherrinnan Emilie Hisinger, född Rotkirch	178
Bålet i Heikkilä	179
Vid Lina Ammondots graf	180
<hr/>	
Till Joh. Ludvig Runeberg	182
Till sångerskorna af Spors „Die letzten Dinge“	183
Till grefve Robert Henrik Rehbinder	184
Till grefve Alexander Armfelt	186
Vårens Evighet. Till ***:	188
Österns Genins till fru Aurora Demidoff	189
Hafvet efter stormen. Till skaldinnan Eudoxia Rostoptschin	191
Vårdagsjemningen. Till fru Marie Ramsay	192
Till fru Mathilda Meurman, född von Troil	194
Till Hanna Falkman	195
Till Olga och Edvard von Ammondt	196
Ålandstärnans sång	199
Till Julia i Runebergs „Kan ej“	200
De wiburgensers musik förr och nu	202
När E. J. Löfgren sett hälarne på femtio lefnads år	203
Till vårt lands yngsta sångerska	204
I en minnesbok	205
Uti Nils Henrik Pinellos album	206
I G. F. von Böninghs minnesbok	208
Till guldbrudgummen G. F. von Böningh	209
Till Fredrik Pacius	210
Åt Hedvig Charlotte Raa	210
Med författarens porträtt. I.	210
II.	211
Till Helga	212
Med en lampa	212
I en fjerran boende landsmans minnesbok	213
Bidrag till en autografsamlares memorabilia	214
Till madame W.	214
I svenske kammarherren Axel Fredrik Liljenstolpes minnes- album	214
Julhelsning till en ung väninna	215

Med ett blad från Franzéns graf	216
Reminiscenser till den obekanta	216

Nyårsönskan	217
Det nya årets helsning till en samling artister o. s. v.	218
Artisternes af blommor åtföljda svar till det nya året	222
De bästes nyårsönskan	224
Finska konsten på utställningen i Stockholm	226
En svanesång	227
Dödsdomen öfver en sångfågel	229
Den första lärkan 1868	231
Våren uppväckande de döda	233
Svar på fråga	234
Gökens da capo	235
Vårt hasardspel	236
Kan ej	238
Salig Markus Larsson	239
En liten prolog vid ett litet spektakel	240
En besvarad visit	241
Vetenskapens och konstens triumf	243
Låt dock konsten lefva	244
Till näktergalen i Kaisaniemi park	246

Vårt helgerån	247
Hemlängtan	249
Vår oskuld i det vådliga krutets uppfinning	252
Godt råd	253
Försvar för yttranderätten — på Punkaharju	254
Reklamation	254
„Orpheus i underjorden“ på genomresa hos de moderne athe- nienserne	256
Julgranens korta fröjd	258
Flugan i Novembernatten	259
Mordbrännarens julqväll	261
Under en vådeldsnatt	265
En förlupen djefvul	267

Höstens segervinning	268
Till ett grässtrå	270

Mordbranden	271
Till parlamentsledamoten Milner Gibson	272
Vid återkomsten till Helsingfors	275
De hemlöse	276
Olyckan allt förliker	278
Vår älskte veteranens nyårsqväll	280
Besvärjelse	281
Också en midsommarnattsdröm	283

En fråga	285
Nationens graf	286
Jag tackar Dig	289
Till mitt land	291
Skaldens efterskörd	292
De efterlevande	294

Anmärknin g a r	296
---------------------------	-----

I förordet till dessa anmärkningar ingå följande dikter af
Cygnaeus:

„Krambambuli“	297
Sändebref	299
Skomakare, hålls vid din läst	300
Till vissa recensenter	302
Till Imatra	303
Auras högskola	305

Bland sjelfva „anmärkningarne“ ingå dikterna:

Det första dödsöffret	309
Ne seitsemänkymmentä Demmin'illä	315
Erik Slange	320

God Morgon!

Den 31. Juli 1842.

God morgon, sönda, minna fosterland!

LYRISKA DIKTER.

På dina berg och dina djupa kläder:

Din blommar träd hand i hand

På dina usla stjeror

Med dem ditt folk sin glädje

III.

Dock blomman gläds blott åt det milda ljus.

En solig stund

Från sommardag

I klara strömmar på dess skugga

Men folket uti Herrans hus

Börskakar själens skott och frö

Och höjer dem och beger

Här det ur sina bydder strömmar ut

Fru dal och höjd

Med segerfröjd.

Denne dag blef på öfverhug i minnena för mig

af den trehundra år gamla kyrkans

God Morgon!

Den 31 Juli 1842. *)

God morgon sköna, finska fosterland!

Liksom en brud,

I högtidsskrud

Du dina berg och dina dalar kläder;

Och blommor träda hand i hand

På dina tusen sjöars strand;

Med dem ditt folk sig gläder.

Dock blomman gläds blott åt det milda ljus,

En solig stund

Från azurrund

I klara strömmar på dess stoft gjöt neder.

Men folket uti Herrans hus

Bortskakar själens stoft och grus,

Och höjer den och beder.

Har det ur sina hyddor strömmat ut,

Från dal och höjd,

Med segerfröjd,

*) Denna dag blef på öfverhetlig befallning firad till åminnelse af den tvåhundra år förut verkställda finska bibelöfversättningen.

Att fira fester efter dystra öden?
Ja! Segerrop förutan slut
Du finska folk i rymden gjut:
Du segrat öfver döden!

Dröj kvar, o sol! och segerglädjen sprid,
Som klappar varm
I folkets barm
Och sjunger om sin fröjd i höga psalmer!
Den glädjen gått från tid till tid,
Och efter nattens hemska strid
Den skördat sina palmer.

Och fastän Finlands folk sin röst höjt opp
På skiljda rum,
Dem hafvets skum,
Dem insjöns våg i fjerran sköljer;
Det känt sig som *en* stam, hvars topp
Odödlighetens fasta hopp
Med klarhet öfverhöljer.

Det hoppet talat Suomis modersmål
Två sekel ren,
Och för dess sken
De andar flytt, som nattligt fordom redde
Åt tanken hemska kättarbål;
Men ljust för själen banans mål
I Kristi dag sig tedde.

Lys oss, du evigt klara morgonsol,
Som fordom än!
Till aska bränn
Det vilda sinnets blodiga bedrifter.
Kring Suomis höga furstestol,
Kring folket, gömdt vid nordens pol,
Gjut ljus ur helga skrifter!

Den 20 Juli 1840*.)

*Se tillbaka så långt som det gamla minnet och framåt
Långt, som det flygande hopp kan nå på tröttade vingar.*

Tegnér.

Det var en sabbatsafton. Junisolen
Ren bittida om morgon hade inredt
Den höga himladômen, genom hvilkens
Mångtusen fönster ljusets unga floder
Sig i dess inre gjöto. Prydd naturen
Stod som till kröningsfest för världens Herre,
Och all den herrlighet, ett jordiskt öga
Förmår att skåda, utan att förbländadt
Sig kasta ned till gruset, teddes nu
För dess förtjusning. Gyllne pelarrader
Sig lyfte opp mot blåa hvalfvets rund
Så luftigt lätta, att de kunde bäras
Af böljans barm, som klappade derunder.
Kring spegelväggarne i rika veck
Nedföllo purpurfärgade gardiner
Och, sväfvande, af ljumma fläktar lyftes.
Då flögo städse nya, ljufva dofter,
Som blyga dolt sig uti deras gömma,
Fördrifna dädan; och på yra vingar
De, glädjedruckna, öfver sjö och land
Igenom förr ej kända rymder svärma.
Då svallade i vågors milda rundning
Girlander, virade af Floras händer,
Likt blommorna på klädningen af gas,
När brudens lätta fot i dansens hvirfvel
Af tonen höjs. I lunden diktar fågeln
Sin första kärleks varmaste idyll.
Den fria floden vandringssången sjunger,
Af öppna gröna armar mött, hvarhelst

*) Helsning tillegnad de vid finska universitetets andra seku-
larfest promoverade nittiosex filosofie magistrarne.

Han höjer banan, bärande i skötet
De guldmoln med sig.

Men mot qvällen ren
Det lidit. Solen såg tillbaka opp
Från templets dörrar, vettande mot vester,
På all den prakt, hon trollat fram i molnen.
Då flammade dess anlet fullt af lif,
Då smälte all dess trötthet åter bort,
När blicken föll på ljusets sköna verk,
När fröjdens orgeltoner hördes brusa,
Från världens alla väggar återgifna.
Och från dess harpas gyllne strängar, hvilka
Förkortades, ett högre gensvar klang
Ännu till jublet, flygande från jorden;
Och fast dess röster somna efterhand
Du dröjer, sol, och lyssnar än till ljuden.

Så stod på Finlands berg, i vakna drömmar,
För tvänne sekel sedan midnattssolen,
Och fågelsången, flodens sorl och hafvets
Och vindens glada fläkt dö bort i rymden.
Men menskohjertats fröjd ej tystnar nu —
O! det har tegat, dagen lång, likt grafven.
Se glesa skaror vandra der från kyrkan,
Den vidt aflägsna, der de sökte tröst.
De tåga hem med den — med glädjens vålnad.
Men den har icke röst. Den har knappt tårar,
Då fram den stiger inför ljusets öga.

Dock lyss! Hvad ljud der bryter qvällens frid!
Hvad hopar träng i menskotomma dalen!
Gå de att bjuda sig till arm åt kämpen,
Som, armberöfvad, hvilat sårad fot?

Han bröt sig väg, då Leonidas-Slange*)
 Stred hjeltestriden med sin enda arm
 Mot tjugu. Ur dödsringens trollkrets fri,
 Nu kämpen hamnat nyss på hemmets kust,
 Och täljer der, vid hemska blickars brand,
 Om krigets vilda lust, om farans famntag.
 Och vid hans ord nu först, för hörarns hjerta,
 I grafven sjunka vänner, bröder söner,
 Som multnat längesen på fjerran jord — — —
 Men segrens stolthet i hvar barm med sorgens —
 Hvars sår ej qvida, hur de än må svida —
 Tyst brottas slutligt under sömnens vinge
 I hyddans stilla frid.

Dödsfågeln än
 Ej vaknat vid dess tak. Till venster korpen,
 Med tunga årslag ror sin svarta jakt,
 Förgäfves sökande ett mörknadt moln.
 Enmännings-trasten mellan daggens perlor
 I lunden gråter milda melodier;
 Och gökens klockljud uti brutna slag
 Uppmäta lefnadsårens rest för den,
 Som räknar slagen nu för första gången.

Men ingen räknar dem: de störa ej
 Ännu det trötta folkets tunga hvila.

En dock för det försakar nattens ro.
 Förgäfves såg han solens, molnens prakt
 Och skogens grönska, vilda blommans fågring;

*) Nästan lika bekant som, att Finlands universitet stiftades 1640, kan det väl antagas vara, att den finske hjelten Erik Slange först 1641 i Mars kämpade vid Neuburg den strid, hvilken eröfrade åt honom namn af den svenske Leonidas. Vi våga dock hoppas, att ej historien skall lida allt för vådligt afbräck genom den stora frihet, dikten tagit sig att förändra tid och stund. (Förf:s anm.)

Förgäfves hörde han naturens jubel.
Det tröstar honom ej: ty folket lider.
Han vakar än, när sjelft det glömt sin sorg.

Pehr Brahe var det: han, som ensam vågat
Sig täflande invid dens sida ställa,
Hvars hufvud högre stod än världens kungars,
Sen ned hans egen konungs hufvud sjunkit.
Stolt var hans sinne. Ingen öfverman
Det tålte uti adelhet och tro,
I kärleken till ljuset och till äran.
Det ville älskas, som en konung älskas,
Då han i ödemarker lycka skapat;
Ej som en like, den sitt nödbröd delar.
Som vårens blick uppsöker hvarje rum,
Der vinterns famn har skyddat mörkrets töcken,
Så trängde Braheblicken i de kulor,
Dit våld och vildhet släpat sargadt rof
Vid afgrundsdjup, på än ej banad stråt.

Hemskt rörde sig kring Brahe tidens hvimmel,
Hvars sagoglans hans visa blick ej såg,
Fast medeltiden, öfverallt förjagad,
I Finlands skogars skugga gått igen
Med all sin vilda herrlighet, sin kraft.
Ej månget år förgått, sen Gustaf Adolf
— Ej stor i bragder än, men stor i håg —
Kring sig församlat på dess egen strand
De djerfvaste bland Finlands bistra kämpar,
Och till dem talt likt riddartidens drottare
Och hänfört dem att offra lif och blod
I länder, hvilkas namn de förr ej känt.
Och man ur huset drog nu år från år
I ledungståg dit bort. Sin konungs lif
De med sitt eget köpt vid Demmins klippor
Ur söderns söners falska hand. Vid Lützen

De kring den fallne tillställt riddarspel,
 Der priset var den döde eller döden,
 Som ensam bott vid deras trohets gräns.
 Men möjlighetens gränser deras djerfhet
 Med svärdet utmätt.

Riddaräfventyr,

Dem skaldens sång knappt skulle våga dikta,
 Så gjöto norrsken öfver deras rustning.
 Men uti deras skogars hem än talte
 Så mången trollsång med naturens makter
 Dess dolda urspråk. Öfver helga källor
 Den helga ekens susning flög med vinden,
 Som bortbar dånet af besvärjelser
 Och andades i röda offerflamman.
 Men när den slocknade, och månen tändes,
 Framflöto milda qväden med dess strålar,
 Likt perlors dagg i silfverstråligt haf.
 Dock snart igen från jorden blod drack månen,
 Af våldet gjutet, att deraf den rodnar.
 Af menskan markens vilddjur grymhet lärde,
 Fast hennes värsta dåd de ej fått skåda:
 Ej den förtviflan, som med fången bodde
 I mörka hvalf, hvarur blott himlens skugga
 Och gröna jordens uti vattnets botten
 Utaf hans trånad sågs.*)

Så dikten dragit

Sin trollkrets kringom Suomis landamären.
 Med tjuvningskraft uppstego derur röster
 Till Brahes själ, fast hemskt i den de klungo.
 Han ville rädda ur besvärjelsen
 Den skönhet, som han anade der bunden;

*) Syftar förnämligast på de olycksalige Messeniernes öde.

Och Vishet, Vishet blott han trodde ega
De ord, som kunde lösa hennes bojer.

Och upp slog skapelsen på nytt sitt öga
I ökad klarhet. Ut i skira stycken
Hvar dimma slits, hvar daggtår torkas bort.
Mer skön än nattens dikt syns dagens sanning.

Då flög en tankes blix i Brahes själ:
En af de blixtar, som gå genom tiden,
Och släckas först i evighetens botten.
Nationer följa på sin vandringsbana
Den blixkens löpeld fram till utsatt mål:
Till ärans eller undergångens. — Aura
Sitt altar upp åt vishetens gudinna
Nu byggde uti sommarsolens sken;
Och som Cassandra flydde till altaret
För Phoibos' kärlek, sökte siarkonsten
En fridsäll hörd i Auras tempelgård.
Ur ödemark hon kallar vilda män
Att bära dit till offer våldets vapen,
Bytt emot Themis' svärd; och fridens längtan,
Som irrat biltog, byggde nu sitt bo
Inunder krigarhjälmens röda fjädrar.
Fram till det nya templets heligaste
De bistre kämpar trädde likt härolden,
Som uti sölad hand bär fridens palm
Och ovan stammar, rodnande, dess språk.
Stålhandske sjelf, Centaurens bistre like,
Nu helgade åt det sitt byte af
De skrifter, hvilkas blad ren buro märken,
Som blodbestänkta fingrar i den inbrännt.

Så dikt och vishet blefvo vänner, slöto
Förbund vid altarrunden att hvarandra
I lust och nöd ge bistånd. Småningom

Gaf vishet milda seder, dikten mod
Att kämpa lejondjerft mot hindrens mängd;
Mot mörkrets makter och mot jernhård nöd,
Som länge hemsökt än sin älsklingsvalplats;
Och ljusets stridsmän uti fridens toga
Med samma kraft nu följde dess banér
Som förr de burit krigets blixtar, dem
Banér med hårda händer kring sig kastat.
Och hvarje seger, ljusets sak så vann,
Nytt segertecken reste Dig, gref Brahe.

Du ädle grefve! Tunga sekel gått
På dina slott:

Knappt skuggor nu sig röra mer derinne.
Ditt tänkespråk skymms der af spindlars id;
Men *grefvens tid*
Är tid af lif och ljus för hvarje finne.

Nu gastlik smädarn kramar i sin famn
Ditt riddarnamn,
Och gastlik oro kring ditt grifthvalf jägtar:
Men i hvart andetag af tro och frid
Från *grefvens tid*
En helsning till oss minnets dufva fläktar.

Den dag, som kommer, bor i nattens borg;
Dess fröjd och sorg
Ej le ännu, ej tåren ha i öga.
Men pekar hoppet på en morgon blid,
Likt *grefvens tid*
Dess gryning tro vi sänkas från det höga.

Men till symbol och till ett evigt minne
Af diktens och af sanningens försoning
Inflätades i ynglingarnes lockar,

Då ut de gingo, lärande allt folk,
 Af tolken vigd åt vishetens gudinna
 En krans från trädet, som Apollo älskat.
 Nationens hjerta ställde hvarje gång
 Kring ynglingsskaran af förhoppningar
 De ädlaste, de varmaste, de bästa,
 Som i det bott. Och ej de svika ville,
 Så länge än en brusten spillra bar
 Dem, slagna, sårade i brusningssvallet,
 Af stormen upprördt i den hårda tiden.
Ett kan af den ej nedslås; själens styrka;
En enda frid ej brytas: samvetsfriden.

Men ändtligt stunda Gustafs solskensdagar.
 Nu ljuset föll ej mer på Suomis dal,
 Likt aftonskimret genom barrträds galler;
 Fritt, som på himlen, öppnar det sig väg
 På jorden äfven. Våren, Våren nalkas!
 Med väldig arm Calonius isen *brutit*;
 Porthan, han *smälte* med sin kärlek den.
 Hans ande lindar sig kring fosterlandet,
 Liksom en arm omkring dens lif, man älskar.

Åt Auras glädjesuck gaf Kellgren ord,
 Och lärkotoner flögo från din lyra,
 Franzén! så skära, att ej norden dittills
 Dem hört ens uti himlahvalfvets grannskap.
 Och der de klungo, glömde man, att döden
 Sitt dystra modersmål sjöng vid Svensksund,
 Der annan lager skars än näktergalens.

Hur skön, hur ljuf var ej den vårens morgon!
 Det flög den tiden genom världens barm
 En dunkel aning, som den framåt dref.
 Dess verklighet Kainsmärket bar på pannan,
 Så långt den hann; men fridens anda länge

Slog sina vingars hägn kring Finlands tjäll,
Der vårluft flög igenom öppnadt fönster,
Och barmen vidgades med horisonten.
I snillet hjerta brann, i hjertat snille,
Och Suomi stod på sina sjöars strand,
Likt flickan nyss från böljan stigen opp
I fägring, hvilken dittills ingen varsnat.

I ynglingar, i hvilkas lockar nu
Den friska lagerns svala grönska darrar,
Er är den tiden kär. I fadershyddan
Dess minne framsprang jemte hårdens gnistor,
Då höstens qväll kring fädrens hjessa grånat.
I ljus för deras skumma blick då teddes
Den tidens allvar i Porthans gestalt;
Dess hopp och glädje uti din, Franzén!

I den gestalten älsken I den ock.
Likt gröna kransen, sedd i hjessans silfver,
Den står Er när i ögonblickets ljufhet,
Men äfven uti minnets fulla skönhet,
Hvaröfver inga skiften taga spiran.
Så länge lärkan ännu sjunger fritt
I Finlands vårar, blommor kläda sig
I fägring och ur *menskans anlete*
En blick om källan talar, der den flutit,
Det minnets vårdar skola vexla — — men
Det sjelft förklaradt stå i diktens glans.

När efter femtiårig lefnadsdag
Till Eder qvällens sabbatsklockas ljud
Framtränga åter, kallar den ånyo
Er alla hit till samma rum att skörda
En annan krans, af andra händer virad.
Hvem följer kallelsen? — Hvem är det? Hvem,
Hvars hvita lockar fläkta än kring pannan,

Hvars hjessa upprätt står ännu, när seklets
Emot sin likbädd tröttad lutar sig? — —

Hvarhelst I spörjen, ingen siarkonst
Har dessa ord att Eder dem förkunna.
Om ur ert hjerta, klappande så fullt
Af lif i denna stund, ett *ja* framsmyger
Till eder fråga: är *det jag, som kommer?*
I vågen icke sätta tro dertill.

Den kallelsen, som söker Eder alla
Till lagerskörd för femtiårig såning,
Den stannar tankfull då än här, än der
I Suomis dalar uppå gröna kullar,
Som icke finnas der ännu, som vänta,
Att höja sig och gifva rum åt Er,
När I gån hän att hvila Er derunder.
Den lyssnar der på nya fåglars sång
I trädets krona, som ej än har rötter,
Men slog dem, der ert hjerta mer ej slår.

Men hur än under femtiåra striden
De nu så trofast slutna leder glesnat,
Den välbekanta rösten skall dock vänligt
Ett genljud finna än i någras hjertan.
De skola nalkas, lefvande troféer,
Af ett nu oföddt släktes hyllning burna.

På nya toner skall då sången gå,
Och mången utsigt ny ur vishetsbrunnen
Klart skåda opp mot forskarns nya blickar;
Och nya känslor, hvilka ouppväckta
Förbida andra morgonväkters dager,
Ett språk då tala, som I fullt ej fatten.
Men midt ur denna tungomåls-förbistring
Framgår en ton så ljuf, så välbekant

Som hornets ljud, förklingande i fjerran,
För Alpens son, som hemsjuk ser den blåna,
De fjällars topp, hvars sol lekt kringhans ungdom.

Måhända skall den tid — hvars luft vi andas,
Hvars töcken trycka oss på nära håll,
Så att de stundom skymma glansen, hvilken
Kringstrålar föremålen — synas då
Sedd genom femtiåra dagens dimma
Skön, afundsvärd. en morgondrömmens dikt.
Man skall Er spörja om de tempelhvalfven,
Dem I sett sväfvat ner i djerfva rundlar
På pelarne, likt söderns mörkblå himlar,
Af konstnärn fångade med dristig hand.
Man skall er spörja om de stunder, då
De sista ljud från lyran, Du, Franzén,
I sexti vintrar bar i varma händer,
Framklungo lika fridfullt, menlöst, fromt,
Som aftonpsalmen, hvilken barnen sjunga
Vid modrens knä, förrän de somna sött;
Om „Hanna”, ljufvig som midsommarqvällen;
„Elgskyttarne”, likt stjernströdd vinternatt
I Norden, fulle utaf frid och friskhet;
Om Kalevala, hemtad upp ur djupet,
Likt en okeanidisk trollverld rik
På under och på tusenåra vishet;
Om Kanteletar, der ett folk förenat
Sig till en sjungande församlings samklang.
Man skall er ifrigt spörja om de dagar,
Då Hällström uppskref lagar för naturen;
Då Snellman tänkte — och så mycket, mycket,
Som skönjas skall, fast stundens irrbloss bleknat.
Med stolthet sen I edra ungdomsminnen
Då adlade utaf nationens kärlek
Till helgonminnen i dess panteon.
Då veten I, om denna glans sig tett

Såsom en rosenfärgad gryning eller
Som aftonstjernor, darrande för natten.
Ve Eder! om ej någon mera ser
Dess sken; om ingen fattar edra känslor,
Som vakna halft insöfda i ert bröst.
Det är ej dagen, i hvars herrlighet
Det bleknat bort; det qväfts i mörkrets famntag.

Dock nej! Hvi skulle väl i denna stund
Så mörka tankar vålnadslika våga
Framträda i den festens klarhet, der
Blott ljusets segerkransar sprida skugga.
Har icke Finlands folk liksom *en* man
Stått upp från sina tusen sjöars stränder,
Från dalens frid, från vindomsusad kulle
Att lyssna till hvart bud om segerfesten,
Hvars jubel går så långt som solens bana
Och höras skall, tills tidens ur har stannat.
Har icke samma altarrund församlat
Till tempelvakt, hvad fosterlandet älskar
I vilja ädlast, uti snille högst!
Ha ej de hjessor, under hvilkas skygd
Till *tanke* Finlands öde vaknat först,
Sig ödmjukt böjt för äran, hvilken strålar
Kring de symboler, hvarur vetandet
I tusenåra tecken talt och talar!
Ha icke främlingar, kring hvilkas tinning
Europas pris odödligt lagrar fästat,
Med stolthet under Auradottrens hand
Sett nya skott i sina kransar spira!
Och höjas ej ifrån er egen rund
Mer händer till förlofningsringens guld,
Än de på hvilka fädrens öga hvilat!
Slå icke flera hjertan vid hvarandra
I denna stund än de, som nånsin förr

Af altartankar brunno vid de altar,
Der fädren vigdes vid sitt mästarbref!

Slån högt, slån högt, I unga hjertan nu;
Slån såsom hafvets våg, när fri den vandrar
Till öppen fjärd ifrån förtrolig strand,
Mot hvilken den har klappat lugn i hamnen!
Slån starkt! I bären, äfven I, den framtid,
Som seglar, okänd än, mot Suomis kust.
Han stannar trånande på öde rum,
Om somnad stiltje drömmer omkring honom,
Han sjunker ned i lumpen dys förnedring,
Om böljan ej har djup att honom lyfta.
Han drifts mot blindskär, emot öppna klippor,
Om tusen vindkast tanklöst fladdra i
Dess segel, vexlande med ögonblicket.

Ej leka ju, likt barnabarnets fingrar
Uti dess farfars gråa lock, de känslor,
Som klappa i er barm i denna stund
För fädrens minne och för fädrens land.
I gån att skörda hvad derpå de sått.
Men fast I stigen fram till färdig skörd,
Dess stund försofvas får ej här i Norden.
Den har sin möda, liksom säningsstunden;
Och skördarns lie måste tidigt hvässas
Med morgonstrålen, så att ej förspillda
Ur axets skal de gyllne perlor falla
Till stoft och bli ett rof för tanklös vind
Och luftens lätta fågelskarors hunger.
Snart dagens hetta sveder bleknadt gull
På kransens friska blad, som hoppet virat;
Men vissna icke, liksom de, besluten,
Som manligt klappa i er unga barm,
Hell Finlands framtid då! Förutan ära

Skall den ej framgå ung och ej gå bort,
Sen den till forntid redan gråna hunnit.

Som blodet brusar fullt af lif från hjertat,
Som elfvar strömma ut åt hundra håll
Från alpens topp i dalens svällda ådror;
Så skingrens äfven I från diktens brant,
Der nu I stån, dit verkligheten bjuder.
O! om er vilja bergar härifrån
Till stjernesällskap till den långa stråten
All diktens eld och ljus — då stån I rena
Och utan skuld för menskors dom och Guds.
Han rår dock ytterst för er längtans framgång.
Hvad mensklig skönhet och hvad mensklig kraft
Kan bygga, är dock liksom detta tempel,
Som famnat allt, hvad Finland famnar ypperst.
Det är nu *tempel* blott, men *kyrka* ej,
Förr än Guds ande genombäfvat hvalfven
Och vigt det, signande, till fridens boning.
Hans ande sväfve öfver folk och land
Som hittills än, när nu ej födda släkten
Bland våra grafvar söka sig en stråt
Till jubelfröjd, då seklet, hvilket slutit
Hvart öga, som nu dricker dagens ljus,
Har lyckt sitt eget — och på domen bidar.

Gud! om på fält, der vis en jernfast kraft
Sin valplats haft;
Der förr ej seger utan mandom vunnits:
En smidig klokhet byggt på lösan sand:
Sänd blixstens brand.
Som verken tär, liksom de aldrig funnits.

När strålen trängt i våra skogars natt,
Der göken satt,
Sitt bleka qvåde sädesärlor qvittra;

Och skördarns lie ymnigt skär sitt gull,
 Till jordens mull
 Låt du, o Gud! ej skördarns själ förvittra.
 Om höstens storm i våra vårar gnyr,
 Sångfågeln flyr,
 Ur isbäddsglömskan ej mer vaknar svalan:
 Gud! åt de folk, vid Suomis fjärdar bo,
 Gif grafvens ro;
 Men gif ej likron, hvilken höljs af dvalan.

Den 19 Juni 1850.*)

Porthan sig reste upp och talte detta:
 „*Frans Michaël Franzén!* Haf tack, Du milde;
 Du verldens bistra anletsdrag mig visat
 På nytt i återskenet af din ande.
 Du ej fördömer, utan endast dömer,
 Som barnet dömer om sin moders brister,
 Dem ej till dygder det förbyta kan.
 På verldens stormupprörda tummelplatser
 Du skådat, gående midt i dess hvimmel,
 Med lika kärlek, som du nyss beskref,
 Att stjernan såg ifrån sitt höga fäste
 På Köpenhamn, då det föråldradt bars
 Af rökkolonner upp mot toma rymden
 För att ge rum åt ett mer nytt och skönt.
 Hur godt det är, att ögon såsom dina
 Än återspegla tingens ljusa sidor!
 För oss enstöringar, der städs vi dväljas

*) Helsning tillegnad de besagde dag promoverade sextiotvå filosofie magistrarne.

Från världen skilda i vår qvafva kammar,
 För oss sig te på verdens stora tafla,
 Med blodfärg målad, endast hemsk förvirring,
 Förderf och split, som sin försoning finna
 Blott i en graf, af undergången gräfvn,
 Uti hvars mörker de ej ondt se göra.
 I bättre stunder ana vi kanske,
 Att ej vår tid är verdens sista tider,
 Men hvad vi ana, derpå tror du fast:
 Du tror på ljusets, på det godas seger;
 Och denna ljusa tro, den bygger sig
 En klippfast brygga från din själ till vår.
 Haf därför tack ännu en gång, du gode.”

„Men dig jag tackar, *Jakob Tengström*, äfven
 — Jag borde tacka dig än mera varmt —
 Din djerfva tanke gaf mig dubbel tröst.
 Den tanken ser det finska folkets framtid
 Uti en klarhet, som mitt skumma öga
 Med sällhet tjusar, liksom hoppet tjuste
 Med glada bilder förr min ungdoms blickar.”

„Du säger: ingen makt skall kufva kunna
 De djupa, stora anlag, hvilka sträfva
 Ur detta folkets själ till ljus och bildning.
 O! huru gerna tror jag din försäkran;
 Hur redo vore jag ej till att dö,
 Om med mitt lif besegla finge jag
 Den visshet, som så stark uti dig lefver!
 Mitt lif: Men hvartill kunde det väl gagna,
 Det må då gifvas bort, det qvar må stanna!
 Du tid, som äfven jag så ofta bannat,
 Du tagit ut din rätt, har utkräft hämnd.
 Min kraft är bräckt af dig; och om min vilja
 En ilning känner stundom än af lif,
 Så lefver den blott, såsom seglet lefver,

Då någon fläkt på dvalans stiltje stiger
Och uti seglet fladdrar, ej nog stark
Att skjuta skeppet närmare mot målet.
En sådan fläkt, *Franzén* och *Tengström*, går
Igen uti min vilja, då ni icke
Försmån att räcka lefnadsvarma handen
Åt gubben, som af forna vänner lemnats
Allt qvar ännu, liksom en halftärd lampa
Uti ett grafkor, den man glömt att släcka,
Då grafven tillslöts, dit dess stråle drogs”.

Så, sextioårig, talade *Porthan*
Till yngre vänner, räckande till afsked
Åt dem sin hand. En tår sig smög helt stilla
Längs ditt Johannesanlete, *Franzén*;
Och stum du förde bjudna fadershanden
Till varma läppar, till ditt ädla hjerta.
Men lågor brunno uti *Tengströms* ögon
Och lyste vägen åt det ord, som mäktigt
Utur hans bröst sig bröt: „Du tackar oss”
Så säger han, „oss, hvilka endast äro
Din andes fosterbarn, som ha att tacka
Allenast dig för allt det bästa, vi
Förmå att tänka, göra. Allt hvad godt
Och skönt och herrligt hvälfde sig uti
Vårt inres verld, af dig vi lånat blott.
Din läras ljus föll på vårt unga sinne,
Som vårens strålar på upptinad mark;
Hvad bäst vi ville, dock till slut ett minne
Af, hvad du lärt oss, var blott, huru stark
Vi än vår vilja trodde, då beslutet
Sig derur höjde och till handling bjöd.
O! om en andes hjerteblood, så gjutet
Som ditt uppå förgängelse och död,
Ej segern vinner, hvad skall väl då lefva
Inunder himmelen till evig tid?

Hvad lönar det för likars bästa sträfva
Och tära bort sin kraft i kamp och strid?"

„I denna seklets dödsstund väl vi talat,
Om huru sekels lifsljus ock blir släckt.
Derjemte taites dock om, hur den galat
Den franska tuppen, hur en morgonväckt,
En ljus, fast blodig, den åt verlden bådadt;
Hur tidens lif af seklen endast mäts,
Liksom ett världshafs djup, det ingen skådat,
Mäts af ett lod, som lossar och — förgäts.
Så för din andes rika lif, o fader,
En menskoålder är blott ett moment:
Så långt vår aning ser, i långa rader
Stå släkten, hvilka känna, som du känt,
Och älska det, du älskat har, och hoppas
Det, hvaruppå ditt eget hopp du satt:
Att ljusa vårar skola än här knoppas
Och segra öfver allt, hvars namn är natt.”

Knappt Tengström hunnit tala detta, då
Ifrån det sekelgamla nära tornet
Tolf slag högtidligt föllo ned till jorden
Och genom mörkret banade sig väg.
År Sjuttonhundra nittionio lycktat.
Det nittonde århundrade sig reste*)
Uppå dess graf, med hopp och fruktan hylladt
Af allt, som bäfva än och hoppas kunde.

Porthan satt ensam nu, Hans döda vänner,
Från hvarje tid och land hopsamlade,
De endast stodo omkring enslingen,

*) Det är ej författaren obekant, att de lärde antaga ett annat räkningssätt i afseende å sekelns ändalykt. *Skalden* har dock trott sig saklöst kunna följa menige mans sätt att beräkna denna, ehuru *författaren* måste ogilla det. (Förf:s anm.)

Hvars kärlek famnat allt sitt land för kraftigt
 Att kunna sluta sig blott kring ett lif,
 Fastän hans eget stundom syntes dock
 Så tomt och ödsligt som en trädlös klippa,
 I hafvet kastad utan skygd för stormen.

Det blef så tyst som i ett hjerta, då
 Det klappat ut för alltid. Lampans sken
 Matt lekte i den gamles matta öga;
 Och dettas lock omsider nederföll
 Liksom en förlåt, hvilken utestänger
 Ifrån ett tempels allra heligaste
 Hvar frågvis blick af den profana mängden.

Då i den ålderstignes slutna inre
 Slog drömmens siarande upp sitt öga.
 Dess forskning dock ej söker följa med
 Den vida världens gång, som sträcks i fjerran.
 Dess krets är trängre. Såsom hjertat slutes
 Uti en menskobarm, så hjertats aning
 Sig rörde spanande i samma sfer,
 Hvari din känslas alla pulsar slogo,
 Och all din tanke lefde helst, Porthan.
 Det var ditt fosterland, som för' *din* tid
 Växt likt ett barn, utkastadt midt i skogen,
 Och vetat knappt, att eget namn det bar,
 Förrän med kärlek det af dig blef nämndt.
 Det fosterlandets öden gingo öfver
 Din egen graf, din inre blick till mötes.

Så krigets fackla såg du plötsligt tändas
 Och gjuta lågor öfver vinterns snö.
 Mot tjugu kämpars lansar du en endas
 Såg fåfängt spjerna och hans krafter dö;
 Klippfasta borgar likt det töcken föllo,
 Som ifrån hvalfvet af en stormil drifts;

Band, som ett halft årtusende ren höllo,
 De sletos såsom spindelnätet rifs.
 Till skiljemur emellan tvänne riken,
 Till draget svärd emellan Svealand
 Och Finland byts den gamla Bottenviken,
 Hvars bölja fäste samman deras strand,
 Som en fördjupning tvänne bröst förenar.
 Råmärket emot östern sjunker ned,
 Liksom ej någon fejd dess råa stenar
 Förr hade blodat, liksom ingen fred
 Emot dess kanter fordom skeppsbrott lidit,
 Och döden det till altar aldrig vigt,
 Förtviflan der ej sina händer vridit,
 Och ej förbannelsen dolt der sin bigt.*)

Allt, allt nu tycktes för Porthan förloradt:
 Hans hopp, hans lefnadsverk, hans folk och land.
 Liksom i undergångens stund förstoradt
 Palatset syns, då det bärs bort af brand,
 Mer herrligt visar sig det undanryckta,
 Än det sig någonsin för honom tett:
 „Ack, solen hellre bordt sin kretsgång lyckta,
 Än på tillintetgörelsen den sett!”

Omätelig så klagade hans smärta.
 Till slut han söker dock de vänner opp,
 Som städse legat närmast till hans hjerta;
 Fins eld hos dem väl för hans släckta hopp?

Hopp, tröst förgäfves dock ibland dem sökas:
 Knappt känner vännerne han mer igen.
 Han märker Jakob Tengströms bana krökas

*) Det förtjenar knappt anmärkas, att ett nästan ändlöst krig var det naturtillstånd, hvari de, som byggde på hvardera sidan om ifrågavarande gräns, stodo till hvarandra, allt sedan Finland visste af någon gräns åt det hållet. (Förfis anm.)

Dit, der han tror förderfvet möta den.
Af skalfvet bruten tycks, Franzén, din lyra,
Och sjelf du reder dig till sorgligt flykt:
Din skuta vill du från den spillra styra,
Som ifrån Sveas örlogsskepp blef ryckt.
Du glömt, att denna spillra var dock grenen,
På hvilken du blef född och sjöng din vår:
Sångfåglar sjunga ju på krökta enen,
Och äran trampar aldrig flyktens spår.

Den gamle, fastän fåfängt, länge söker
Så bland ruinerna utaf sitt land,
Likt barnet i den aska. som än röker
Och var dess hemvist, flyttadt bort af brand.
Men när, Porthan, till slut din blick du höjde,
Den möts utaf en syn, ej väntad mer:
Bland skaran af de många, som stå böjde,
Af sorg och bäfvan emot jorden ner,
En väldig oförskräckt koloss sig tedde.
Han talar midt bland fiendernes hop,
Likt Cato, då hans romarmassor redde
Triumftåg åt hans ord med bifallsrop.
Du älskade den mannen ej. Dig tycktes
Er borg för båda kanske alltför trång.
Men hän likväl din höga ande rycktes,
Då Du *Calonius* såg sin berserksgång,*)
Den lugna, emot Finlands öde gånga.
Du märkte väl, att rum för bägge fanns:
Historiens gränser äro icke trånga
För själar såsom din, Porthan, och hans.

*) Syftar på Calonii förunderligen djerfva program, hvarmed han 1808, midt under hetaste krigstumult, nedlade sitt akademiska rektorat, och hvars heroiska språk ej frammanade den storsinte eröfrarens förbittring, utan fastnera dess aktningfulla erkännande.

(Förf:s anm.)

Men snart din undran stegras. Se den milda,
I hvilken riddarkänslan fått gestalt!
Ifrån hvarandra ären I väl skilda
Af seklens hat, af tro och lag och allt.
Men han till sig dock underbart Dig drager,
Som österns gryning fångslar vesterns son.
Omkring hans väsen sprider sig en dager,
Som är dess egen och ej blott ett lån
Af purpurmanteln, af hans kejsarkrona.
Ej blott de öfvervunna vid sin fot
Han vet med ädel mildhet att förskona:
Han vet ock storsint ära dem, som mot
Hans härar, bud och vilja stått, då ära
Och pligt dem ställde i fiendtligt led.
Hans fröjd är icke den att blott förfära,
Hans kraft ej den att endast trampa ned.
Sjelf kan han älska. Ej blott segrar vinna
Han lärt, men vinna kärlek äfvenväl,
Och Finland tog han till sin älskarinna,
Ej till en kränkt, i bojer slagen träl.

Hans fria ande vet den frihet fatta,
Som växt på bondens fria ärfda teg.
Åt ljusets höga makter han lärt skatta;
Han fruktar mörkret, hvari hycklarn feg
Och brottet vildsint vill sin illbragd dölja,
Och smilarn nesligt kryper till sitt mål.
I blomster spirans tyngd han älskar hölja
Och blodet uppå svärdets hårda stål.

I blomman af sitt ridderliga sinne
Och af sin ungdom *Alexander* så
Beslöt att styra, tänka såsom finne,
På det han Finlands kärlek måtte få.
Dess helga lag och tro, dess rätt och seder
Besvor hans hjerta och ej blott hans mund;

Till edens borgen togs hans fursteheder,
Till vittnen häfderna och jordens rund.

När denna höga syn Porthan fått skåda
En mild förklaring på hans anlet gjöts.
Han tryggadt trodde nu sitt land för våda,
Och siarblicken lugn, fast tröttad, slöts;
Men åter öppnad sekelgamla striden
Den skådar hvilande på läkta sår
Och öfvervunnen af den blida friden,
Som vinterns härjningar af blommig vår.
De stycken, hvilka forna bistra fejder
Ryckt bort från Finlands brutna kropp och själ,
De gjutits samman. Åter Finlands nejder
En lag blott känna och *ett* hopp, *ett* väl.
Hvad hatet obarmhertigt sönderdelat,
Det Alexanders kärleksfulla håg
Försonande med högsint vishet helat:
Han, som sin välfärd blott i folkets såg.

Af kraft och godhet hägnad, så den sväller
Det finska folkets lifskraft, lik en flod,
I hvilken ner sin källa berget håller
Och sjön sin våg, som stel i bojor stod.
Men lyckan bryts dock plötsligt ned af öden,
På hvilka inga menskomakter rå;
Som gå sin bana, starkare än döden,
Och menskoverken fälla liksom strå.

Nyss en lagerkröning liksom denna
Firad var uti det gamla Åbo,
Hvarest Finland känt sitt hjerta klappa,
Sen det visste, att det hjerta hade;
Hvarest Finlands högsta tankar fostrats,
Sen dess tanke öfverlefde stunden.

Som från koret uti katedralen
Bön och altarsång mot hvalfven stiga,
För att sjunka helgande till mängden;
Så från Åbo lyftats sång och böner,
Hvilka flögo öfver Suomis fjärdar,
Lärande allt folk, och döpte detta
Uti Kristi namn till ljus och sanning.
Sina bästa lefnadssaftur Finland
Sände tacksamt åter upp till Åbo,
Såsom blodet, gånget ut från hjertat,
Vänder åter dit för att förädlas.
Ingen anade, att stunden kommit,
Då det hjertat skulle härjas, krossas,
Som den vilda ryttarskarans hästhof
Krossar bröstet på en fallen ovän.

Än ej slagen sommarn stod på platsen,
Fastän öfver hafvet sina ilbud
Hösten sände, och dess gula fanor
Börjat skymta fram bland strandens ekar.
O! Då kom en storm, som plötsligt fällde
Fruktur, dem ej sekellånga dagar
Än till mognad hade bragt, dem seklens
Stormar icke kunnat nederfälla.

Denna klämtning, som med bruten ljudvåg
Söker flämtande hvart öra hinna,
Kallar den så sent till aftonsången
De af dagens mödor trötta fromma?

Aftonsång väl denna klämtning bådur,
Men en aftonsång, hvars bön är nödrop,
Och hvars text är: Åbo stads förstöring;
Till hvars psalm förtviflan sätter tonen.
Ett kapell, ett ringa, katedralen
Synes sjelf mot dōmen, under hvilken

Vresiga demoners gudstjenst firas,
Och som tyckes kunna följas endast
Af en ottesång på domedagen.
Tungor utaf eld, som förr om pingsten,
Sträckas öfver icke sedda läppar.
Men ej fridens tungomål de känna,
Till välsignelse de icke böjas.
Som bloddrucken vilda djurets tunga
Suger blodet utur fallna rofvet,
Så af eldens vilda tunga täres
Allt, hvad menskokraften, menskosnillet
Byggt och skapat under trots mot tiden.
Kanske kunde helgerånets roflust
Stanna tvekande vid det, som heligt
Af allt folk framom allt annat aktas,
Och ej sköfla det med fräcka händer.
Kanske mördarn kunde hejda dolken,
Hvilken blixtrar af begär att skära
Lifvets trådar af uti ett hjerta,
Klappande, af tusen hjertan älskad:
Helgerånets, dolken likväl styres
Af en hand, som darra kan och blöda;
Mordets engel, ställande i verket
Brandens herrebud, som han förkunnar
Uti samma ögonblick, det utförs,
Vet af tvekan, nåd, förskoning icke.
Dödens boningar och lifvets gårdar
Gälla lika, der han vill förvandla:
Och ej förr han nedersjunker mättad,
Än han möter intet, som kan slukas.
O Porthan! vänd bort, vänd bort den blicken,
Som med ångest följer härjarns framfart.
Flämtande, morddrucken re'n han hastat
Fram till templet, der en gudstjenst firats,
Hvaråt Du ej dina bästa krafter,

Men dem alla helgat, hela lifvet.
 Det är vishetstemplet, som blef upprest,
 Lik en kyrka, hög och herrlig ensam
 I en nejd, der armod förr blott byggde.
 Som en husfar hopar sten på stenar
 För att dermed föra opp en boning
 Åt de barn, i hvilka han skall lefva
 Än, när lifvet honom sjelf har lemnat;
 Så från hundra håll Du rastlöst samkat
 Håg och lust och kraft och skatter samman
 För det storverk, hvilkets tinnar endast
 Hoppet, men ditt öga ej, fick skåda.*)
 Du, som för Dig sjelf om gunst ej tiggde,
 Bad de store gynna företaget,
 Liksom bönen gällt ditt lif, förverkadt.
 Du, som aldrig egt ett hem, Du kunnat
 Kalla för ditt eget, de penater,
 Dem Du saknat, fann i detta tempel.

Dina Gudars *skymning* var nu kommen:
 De penater, dem Du dyrkat föllo
 Med din egen bild, af fosterlandet
 Rest åt Dig, som gett din själ åt detta.
 Ack! Du ser, hur lågan tanklöst bläddrar
 I de skrifter, hvori mensklighetens
 Lärare sin höga vishet nedlagt;

*) Erkebiskop Tengström säger angående Porthans medverkan till det sista universitetshusets i Åbo uppbyggande: "*Cujus ausi et suasor et adjutor fuit impigerrimus, qui sua auctoritate non modo augustos animos de successu consilii tantae molis aliquando desperantes erexit et confirmavit, verum etiam in comparandis subsidiis ad opus perficiendum necessariis, nullis pepercit curis et laboribus.*" För att rätt fatta den omätliga dristigheten af Porthans hithörande bemödanden, måste tanken rycka sig lös från rikedomens af den tid, då Saima kanal bygges, för att försätta sig till tiden för det tryckande armod, på hvilken projektet till universitetsbyggnaden uppgjordes. (Förf:s anm. år 1850.)

Ser förvittras bladen, hvarpå skaldens
 Hjerta lågande sin lava gjutit;
 Ser de döde, som i häfden lefde,
 Dö pånytt med häfden; — dö för alltid.

Och tillintetgjord Dig sjelf Du tyckte,
 Som i svarta kaos ned Du sjunkit,
 Dragen af ditt land dit med i fallet.
 Namnlös ångest skakade ditt väsen:
 Din förtviflan sporde menskoödet,
 Om tillintetgörelsen ens icke
 Kan tillintetgöra menskonöden?
 Men då löstes dvalans band. Ditt öga
 Åter öppnadtt mottog välbekanta
 Kära bilder, hvilka vänligt smögo
 Genom gryningens och lampans skymning.
 Tornets stämmor, lugna, båda morgon;
 Och Du prisar glad din Gud, som låtit
 Blott din dröm se syner, dem du trodde
 Blott ha verklighet i drömmens riken.

Hvad för Porthan var syn, för oss är minne:
 Ett fordom, re'n af mången halftförglömdt.
 På sin dagjemningsthron dock seklet sitter,
 Och i dess klarhet kunna våra blickar
 Tillbaka vända i de spår det lemnat.

Dess vandrings ångest, faror, nöd och mödor
 Gått genom tusen hjertan, som än klappa,
 Fast slagen kufvats af den tyngd, de burit.
 De frön, det sått, i pannors fåror föllo,
 Der vintern nu strör flockar af sin snö.
 Men blicken, i hvars heta tårar sorgen
 Gjöt brutna speglar åt det, som förlorats,
 Ser stundom ned på femtioåra stråten

Lik vandrarn på en väg, der märken röjas
Utaf hans trötta, blodigt rifna fot.

Dock I, I unge, hvilkas tid är stunden,
I, det förflutnas efterverld, I träden
Till skördar, sådda af de flydda släkten,
Likt skaran, upp från hela bygden bådad,
Som lätt i hågen går till skördens fest.
Er blick är fri, ej skymd af saknaden
Och ej förtröttad af oändlig spaning,
Som följer det för alltid hädangångna.
Det, som har varit, mätes ej af Er
Med jättemåttstock, blott emedan det
Var edert eget, och er kraft förtärts
Vid fåfäng möda att af evigheten
En stämpel trycka på de fallna verken.
I söken ej det lefvande bland döda,
Ej fosterlandets grundval ibland stenar,
Dem menskohand kan samla och förskingra.
För Eder lefver fosterlandets lif
I känslan, som i själ och hjerta brinner;
I tankens ljus och höghet, viljans adel;
I minnet utaf fädrens hjeltestrider;
I deras blod, som flöt ur djupa sår
För höga syften, värda lifvets offer;
I deras sånger, burna af en ande,
Der djupets glöd och fästets skära ljus
Till alstrande förmåga sammanflutit;
I bergfast tro på fosterlandets helgd;
I trofast hopp, att helgden ej skall kränkas;
I kärleken, beredd att allt försaka
Och våga allt för helgdens tempeltjenst.

Väl Eder! I till segerfröjden bjudna,
Fastän I kämpat blott i förpoststriden
Af strider, som bereda segrars vinning.

Er blef ej förelagdt som för oss andra
 Att utan visshet famla genom töcken
 På stigar, som blott hunnit tydas an,
 Men icke uppgås och än mindre pröfvas.
 Er själ emottog såsom färdigt arf
 Den känslan för vårt land, som gafs åt andra
 Blott såsom lön för lifvets trogna möda.
 I tagen arfvet, såsom barnet ärfter
 Sitt modersmål, till hvilket det blir födt,
 Sin kärlek till den mor, som gaf det lif.

Väl Eder än en gång! Ej bättre lott
 Af blida öden kan beskäras menskan
 Än den att re'n i lifvets morgongryning
 Se lifvets högsta mål i klarhet vinka
 Upp till sin herrlighet och sända ut,
 Likt strålar, ned till vandrarn stora tankar,
 Som lysa, leda, lifvande, mot målet.
 Men om er lott är ljuf och rik, omätlig
 Dock kastas edert ansvars tyngd uppå
 Er unga skuldra. Arfvet, det I tagit,
 Som bärs till prydnad blott en högtidsstund
 Och lemnas se'n till rof åt alla vindar,
 Det måste vårdas, icke likt relikén,
 Som skrinlagd göms af vantron undan dagen,
 Men såsom altarkalkens helga blod,
 Hvari föryngradt lif allt folket dricker.

Se! I högtidlig bidan står vårt land,
 Lik en församling i sin högtidsdräkt,
 Då predikanten, som Guds ord förkunna
 Skall inför den, uppträder första gången,
 Afläggande ett prof på sina gåfvor.
 O! kyrkor finnas öfverallt, hvar helst
 En trogen vilja önskar gudstjenst hålla:
 På slagets fält, då fosterjorden värnas;

Då uppå lagens balkar rätt blir bygdt;
Då själens eller kroppens brutna helsa
Upprättas åter till sin ungdoms styrka.
Men fins ett rum, framom allt annat heligt,
Gifs det en gudstjenst, helig mer än någon,
Sök rummet då uti en hydda, nedtryckt
Inunder låga taket, eller sök
Det under himlens hvalf, i dal, på höjd,
När lärarns vetande sig gjuter öfver
Din själ, Du finska folk, som serlaregnet
Gjuts öfver kraftig, fast förtorkad teg.

Lyss! Detta folk — hvars hjeltekraft har tämjt
Vidundret af den vilda, öde marken;
Som framtvang skördar utur bergets skrefva
Och smälte gyllne ax ur furumon;
Som lidit, burit mer än något folk —
Begär nu tyst med tålmodets styrka
En rättvis gärd af eder tacksamhet,
I, hvilka lyftats af dess starka armar
Upp emot ljuset, i hvars luft I stån.
Ej någon må sig tro så vis, att han
Med stolt förakt kan blicka från sin höjd
På det der folket ner i dalens dunkel.
Hvem vågar att förmätet prisa sig
En mästare inför den djupa skaran,
Som, fastän namnlös, stiger fram så tryggt
Med *Kalevala* såsom helig fana?
Hvem är väl den af qvinno född, hvars ande
En sång lik denna diktat, sedan solen
På dikt och verklighet har lyst i verlden?
Ett *folk* blott sådant jätteverk kan skapa,
Och blott *ett* folk har skapat det ännu.
Böj, ho du vara må, din hjessa ödmjukt
Inför det folket; nedlägg för dess fötter
Det mått af vishet, du har lyckats samla

Liksom en son, som, återkommen, redo
Gör för sin fader, hvilken utsändt honom.

Så djupt till sinne och så stort i kraft,
Det finska folket Er behöfver dock.
Som målsmän Er förhoppningsfullt det ställt
Att vaka för sin rätt vid ljusets altar.
Och hoppet ej skall svikas: hoppets borgen,
Igenom edert unga sinne går
En helig rysning, denna lik, som bäfvar
Uti naturens allt en vårdagsmorgon,
Då det af lif hvar fiber spritta känner,
O! om en *känsla* egde makt tillfylles
Ett folk att göra lyckligt, ädelt, stort,
Då vore sådan makt beskärd åt denna,
Hvars samklang binder edra hjertan samman
Det ögonblick, när lagerns krona sänkes
Till edra rika lockar, liksom våren
Sin grönska flätar i på nytt född jord.
Men känsla är ej handling än, ehuru
Hvar storsint handlings mor är högsint känsla.

I denna stund ännu er verld är känslans.
Fylls denna verld af manliga beslut,
Då ryms derinom intet annat anspråk,
Som af ert folk och land på Er kan ställas;
Parnassens rand, vid hvilken I nu stån,
Är dock den gräns, som skiljer verklighetens
Och känslans sferer. Bortom denna gräns
Er väntar *handling*, med oblidkligt allvar
Sig bjudande till bundsförvandt för lifvet,
Ifall I vågen säga: *jag vill lefva*.

O! kasten därför än en återblick,
En lång, den sista ifrån diktens höjd
Till dalarne, der hvarje fotbredds framgång

Med strid och möda blott kan ärligt vinnas.
Re'n nästa ögonblick I dädan stigen,
Som triumfatorn steg, bekransad än,
Ned från sin vagn i hvardagslifvets hvimmel,
Snart följd ej mer af jubelropens eko.

Hur annorlunda var det icke hittills,
Då ungdomen, liksom Pandoras ask
Ej öppnad än, Er erbjöd detta allt,
Som flyktadt följes af odödlig saknad.
Hur stark sig känner ungdomsviljan ej!
Dess vigter, pröfvade af ingen motvigt,
Förslå sig mena, om ock hela världens
Uti den andra skålen skulle kastas.
Hur djerft dess mod! Ty, mer än hjeltens mod
På tiljorna, ej satt på prof ännu,
Det af erfarenheten ej hann brytas.
Hur ädel ej dess tro på menskans adel!
Ej smädelsen, som krökt i vidrig ring,
Likt ormen, dricker af sitt eget gift,
I råa famntag sammanpressat bröstet:
Ej är det ungdomen, som vildsint rifver
Ur fosterlandets barm dess bästa hjertan
För att dem kasta åt det första rofdjur,
Hvars törst sig läskar, frossande deraf.
Hvad stort och herrligt fins i vida världen
Tillhör den ungdom, som dess värde fattar,
Liksom en nejd, som väcker vår förtjusning,
Tillhör den blick, af hvilken nejden famnas.
Blott den går blind midt i ett haf af ljus,
Blott den är arm i kungaskatters kamrar,
Hvars låga, trånga sinne ej kan glädjas
Af det, som herrligt växt i menskligheten.

Dock ädla sinnen gripas af dess storhet,
Som skeppet grips af oceanens vågor,

De der än lyfta det mot himlens fäste,
 Än draga det mot djupets dolda grund.
 Hvem skulle ej, tillbedjande, sig buga
 För denna verldsmakt, som på *tidens* vingar
 Sin Eriksgata gör kring universum?
 Hur än du tvista må *om* och *med* tiden,
 Du glömmе ej, att den är blott en fläkt
 Utaf Guds andetag, att Gud dock styrer
 Ännu, när jordens alla roder brista.
 Väl tycks den uppsagd, denna „*treuga Dei*“,
 Som unnade en blund åt trötta ögon.
 Dock när den rätta stunden kommen är,
Hit, hit, men icke längre! säger en,
 För hvilkens röst all jordisk röst förstummas;
 Han, som i ögonblicket åtlydd sade
 Sitt: *varde ljus!* då mörkret var den regel,
 Uti hvars ledband gick den blindade verlden.

Hård är väl tiden; hård, så att förhårdadt
 Deraf sig slutit sjelfva samma hjerta,
 Som öppnade sig ädlast för hvar ton,
 Frambrusande ur verldens hjertedjup:
 Det hjerta, som så storsint slog uti
 Din barm o! *Pio nono*: himmelen
 För folkens döda qval och glädjes lif.
 Men äfven varm och stark är likväl tiden;
 Det, som uti årtusenden bestått,
 Det, som uti årtusenden skall byggas,
 Stå mot hvarandra rustade till strid
 På lif och död, som ej begär pardon,
 Om som pardon ej ger. Det stora dock
 I denna kamp är icke blott dess mål.
 Det är den djerfva kraft, som ljungar genom
 De kämpandes förvägna, djupa leder:
 En kraft, som lemnar barndomshyddans englar,
 Dess stilla frid, dess ljufva kärlek, hvilken

Af friden famnats, likasom herberget
Af vandrarn lemnas, se'n en enda natt
Han njutit flyktig ro invid dess hård.

En fridlyst punkt fins dock ännu i lä
Om denna stora stormplats, vid som jorden,
Likt Delos holme, likt Olympias lund,
Ej hemsökt än af stundens bistra fejder.
Det är det land, hvarpå vår vagga stod,
Der oss en hvilobädd vid fädrens väntar.
Och rätt det har till ro, då andra gripa
Till vapen, rusande från sömn i striden.
Hur ofta låg det finska folket ej
Förr vid en vakteld, som dess land förödde,
Då andra makligt valmodrycken tömde
Och sofvo re'n i lifvet dödsens sömn!
Men ro är icke dvala. Derför hvile
Du, finska folk -- ej såsom björnen i
Sitt kulna ide, fast du icke rasar
Lik denne, drivven utaf harm och hunger.
Du hvile, såsom Kristus sof i skeppet,
Ännu i hvilan starkare än stormen,
Som gnisslande på haf och himmel ryckte,
Och när för Honom syntes godt, beredd
Ej blott att näpsa stormen, men de klene
I tron, som glömde, att Han var dem nära.
Du hvile tryggt! men låt din ande vaka,
Arbetande, ej på de verk, dem drömmen
Fantastiskt alstrar utan form och mått;
Men klart, med öppna ögon, liksom konstnärn,
Då i hans själ sig gjuter den gestalt,
Som sedan öfversätts i evig marmor.
Ljus, ljus, så heter elementet, der
Allt, hvad som lefver, blott till fullo lefver
Ett lif, det ordet värdigt. Skymningen,
Förvirrande, tar sanning från gestalten,

Och mörkret qväfver den, gör den till intet.
 Af dagen blott den ställs på rätta platsen
 Uti sin sanna dager.

Denna plats,

Dit törsten efter vetande Er ledt
 På denna er förlofningsstund med Vishet,
 Är så ett heligt rum. Och därför blickar
 Hvert ädelt öga, lyst af Suomis sol,
 Med glad förhoppning till det vigda stället.
 Hvar tanke, som sin kraft ej bröt mot gruset,
 Hvar känsla, som från vingen stoftet skakat,
 Sig vänder hit, likt menighetens ögon
 En juldagsmorgon emot kyrkans fönster,
 Bland hvilkas blommor ljusens floder rinna,
 Bebadande, att världens Ljus blef födt.
 Allt, hvaraf menskoanden lyftes högt,
 Här sökt och funnit här ett fridsällt hemvist.*)
 Här brusa toner skönt, som mästarns sinne
 Förnam dem, än af intet öra hörda;
 Der strålar sommarsolen varm på snö,
 Som penseln ryckt från vinternssvandunstäcke
 Och ställt inunder konstens höga makter,
 Af värmen aldrig bortsmält, men förvarad.
 Hit hembär forskarn blommorna och frukten,
 Som druckit lif utur hans andes märm,

*) Ännu aldrig har väl *allmänheten* varit så hemmastadd uti någon högskolas lokal, som den finska uti universitetets i Helsingfors på senaste tid. Men aldrig har också en gästfriare fristad än af detta blifvit hembjuden åt hvarje yttring af intelligensens lif. Så hafva ej blott Vetenskaps-Societetens enskildta och offentliga sammanträden, begåendet af Bibelsällskapets årshögtid, de litterära soiréerna &c. &c. funnit här en vänlig tillflyktsort; äfven musikens och sångens genier hafva allt oftare koloniserat sig inom dess murar. Sjelfva Konstföreningens senaste exposition rönt samma blida emottagning. Det är på en dithörande tafla af herr Ferdinand von Wright, några i texten upptagna ord peka. (Förf:s anm. år 1850).

Som sugit must utur hans hjertas fibrer,
Dem han med kärlek sökt på hemmets moar,
Dem han med våda plockade i fjerran
För att plantera dem på egen kust.
Som jorden binds af strålarne vid solen,
Så fästs vårt land med banden, tagna upp
I denna boning, vid allt skönt och herrligt,
Som gryr i handlingens och tankens verldar.
Och kär, som barnets hem för barnets sinne,
Är denna ljusets borg för Finlands själ.
Ve därför den, som tanklöst eller vildsint
Dess grundval skulle skaka! Om ock ljuset
Ej under dess ruiner kan begravas,
Dock bättre varit, att ej dag han sett.
Han skall förbannas här så länge, tills,
Herostratus, ditt minne varder skådad
I helgonglans uti ett ljusets tempel,
Tills att förrädarn pryds med borgarkrona
Utaf det land, han nesligt har förrådt.

Men om än ljuset evigt blir detsamma,
Hur än dess hård, dess altar vexla må,
De gnistor, hvilka spritta ur dess flamma
Med lifigaste skenet, snabbast gå
Tillbaks i nattens famn, som icke räcker
Till ljusets källa, men dess gnistor blott,
Och därför, blind i vrede, helst dem släcker,
Som högst på klara horisonten stått.

O! hvilka segrar har ej mörkret vunnit,
Sen ljuset sista festen firat här;
Till aska ren för evigt eldar brunnit
I ögon, hjertan, tankar, viljor, der
Hvad jorden bäst och ljusast kan beskära
Sig uppenbarade med snillets makt.

En vänlig framtid, rik på hopp och ära,
Med askan Finland ner i griften lagt.

En sådan framtid blef i växten knuten,
När lifvets trådar tidigt rycktes af,
O! *Robert Tengström*, i din barm, som, gjuten
Till form för allt, i hvilket död och graf
Sin segerherre tycktes böra vörda,
Af egen eld förtärts på fjerran kust,
Förr än ditt land din andes frukt fått skörda.
Ack! *Blommorna* blott tala om förlust.*)

Och borta är han ock, den höga anden,
Hvars minne lefver som en landets sorg.
Likt meteoren, som vid himlaranden
Omkring sig ser en stund i nattens borg
Så plötsligt sjunkande, som dän han stiger,
Nervander, gick du öfver klippfull jord.
Re'n smädelsen med skam ditt namn förtiger,
Men undran ej sagt än sitt sista ord.

Hur tung än lifvets börda månde kännas,
Det tyngre tyckes dock att liksom dessa
Från halfva dagen tagas bort af natten,
Nu, då så många mensklighetens gåtor
Uppå sin djupa lösning trotsigt pocka.
Väl ej beskäres Er att lösa det,
Som skärpan blott af folkens svärd och tankar
Förmår att slita. Dock, hvad ingen aning

*) Den riktbegåfvade, höghjertade ynglingen rycktes, genom sin i Paris 1847 om hösten timade bortgång, utom ifrån så många andra literära planer af omätlig betydelse, äfven från en i storartad stil påbegynt, „Finsk Anthologi“. I lederna af en yngre generation, såsom hvars yppersta förkämpe Robert Tengström stod, har genom hans bråda fall en oersättlig lucka öppnats.

(Förf:s anm. 1850.)

Kan spana ut bland framtidsnattens stjernor,
Det leker välbekant i minnets månsken
För dem, I lemnat qvar som edra ombud
Att taga mot den jubelkrans, som ämnas
Hvarenda bland Er, men nu hänger fjerran
På seklets väntande, fast gömda graf.
Hur armt skall ej vårt vetande dem synas,
Då de på nytt, på allas vägnar, stiga,
Fåtaliga, till samma plats, der nu
Er slutna skara tyckes trotsa tiden.
Hell Eder! om de icke visa sig
En skingrad eftertrupp af slagna härar,
Men såsom kämpar, hvilka sist i striden
Dess hela tunga ännu bära upp.

Sträng blir den redovisning, engång kräfves
Af Eder, hvilka det, som var och är,
I dag än dömen. Öfver andras grafvar
Bryts väl er väg en flyktig menskoålder.
Men äfven efter Eder sjelfva tränga
Nyfödda släkten fram: bisittare
Uti den rätt, som öfver Er skall döma.
En nämnd, som ej kan jäfvas, tager då
I lugn besittning domarsäten, hvilka
Sig höja i allt mera vidgad rund,
När efterhand I hunnit träda af.
På edra grafvar är det domen fälles.
Ej endast skrifterna ransakas då,
Men djupet ock af hjertan och af njurar;
Ej endast byggnaden, men dennas grundval;
Ej handlingarnes skenbelysta krona,
Men den åt nattens djup förtrodda roten.
Ty efterverlden dömer såsom Gud:
Den ser till viljan, ej på verkens framgång.
Ej bättre skrift den rista kan på våarden

Af eder lefnads vandringsminne än:

Sitt prof bestodo de som ärans män.

Den 31 Maj 1864. *)

Alla fåglar, som från Suomi flyttat,
Uppsökt nästen, der de bott förut,
Och de sista stjernor, hvilka kyttat
Än bland molnen, stilla slockna ut:
Den flyttfågeln, ur hvars vinge flyter
Ljusets ström till sjöar och till jord,
Solen, ju sin kosas riktning byter
Och de rifna banden återknyter
Mellan vårens himmel och vår Nord.

Ljusets segervinning mäktigt rör
Wäinämöinen: han den fira vill.
Då sin hand till Kantele han förer,
Af ny lefnadslust allt spritter till.
Och den gamle vise sångarguden
Grep i sina strängars rika skatt
Och än väldigt strödde kring sig ljuden,
Än dem låter klinga luft, som bruden
Ger sin kärlek luft i vårens natt.

Det var en af dessa högtidsstunder,
Hvaraf lifvet blott beskärer få,
Och dem minnet gömmer som ett under
Än, då sjelft det knappt mer tror derpå.
Nya känslor strömma i naturen

*) Helsning tillegnad de ofvannämnda dag promoverade nationio filosofie magistrarne.

Och de lifvas med hvar andetag;
 Blyga blomman djerft ser mot azuren,
 Mot en evighet ej bytte djuren
 Njutningen af vårens snabba dag,

Främst dock menskorna med tjusta sinnen
 Samlades kring sångardrottens thron.
 Sig förklaring gjöt på sorgens minnen,
 Ny förhoppning knoppas ur hvar ton;
 Ingen skiljer ovän mer från vänner,
 Ingen vet af farans, nödens hot,
 Bett af ångrens huggorm ingen känner,
 Ej den blomsterströdda marken bränner
 Någon flyktings trötta, rifna fot.

Utanföre deras krets, som tjustes
 Ljuft af vårens glans och sångens välljud,
 Stannade likväl en menskoskepnad,
 Liksom skuggan kastas bortom platsen,
 Öfver hvilken dag enväldigt herrskar.
 Var ännu han yngling, eller hade
 Årens pröfning smidt en man af honom?
 Årens mängd ej burit bort hans ungdom;
 Deras hårda froster likväl härjat
 Blommorna på denna ungdoms kinder;
 Oeh ej bördan af ett sekel kunnat
 Trycka så ett bröst, af lyckan skyddadt,
 Som hans lefnadsmorgons tunga töcken
 Krossat denne ynglings slitna hjerta.

Det var Kullervo, den olycksfödde,
 Hvilken, jagad af sitt öde, biltog
 Stannat bortom den af våren lysta
 Och af sången genomvärmade verlden.
 Som ett hån föll vårens ljus på barmen,

Tummelplatsen för blott mörka makter;
Som anklagelse emot ett hjerta,
Upprördt i sitt innersta af ånger,
Hämndlust och förbittring, ljud den lugna,
Kärleksfulla, fridomhvärfda sången.
Det är icke slika toners vågor,
Hvari hatet rentvår sina händer:
Ljusa qvällen, som i rosenskyar
Vaggar fläkten, vårens milda unge,
Ej fått makt att söfva hemska andar,
Jättar redan i sin födslotimma.
Skall sig den af sång och solsken mätta,
Åt hvars hunger nyss en sten man kastat,
Dold bak spöket af det ljugna brödet?
Skall väl den åt visdomsorden öppna
Troende sitt öra, som i världen
Sett blott styrelsen af slumpens nycker,
Sjelfva styrda blindt af makter, kalla,
Skoningslösa, liksom dessa eldhaf,
Hvari menskans lif och stigar dränkas?
Hjeltens mod åt honom gaf naturen,
Hjeltens håg uti hans ande växte;
Menskorna hans stolta själ dock ville
Störta ned till slafvens låga öde.
Obegripen som en djupttänkt gåta
Kastades hans hjeltelynnes trängtan
Mellan skymfen, hvarmed trälen brännmärks,
Och förtryckarns ångest, då han fruktar
Att af slafvens brutna boja krossas.
Slika hjelteminnen lifvet gifvit
Kullervo, som drömt om hjeltens bragder;
Sådant målet var, hvaraf han möttes,
Hvarhelst viljan sökte väg sig bryta.
Nu ett mål han uppställt för sin styrka
Tätt vid undergångens djupsta branter:

Andras undergång och sist sin egen.
Hämnd med blodfärg tecknad står på målet,
 Straffa vill han dem, som skuld ej tynger,
 Liksom alla dem, som deraf tryckas;
 Och då skuldlöst han rönt brottets öde,
 Skall han skyhögt hopa brott på brotten,
 Tills han tror sig värd att slutligt straffas
 Af densamma handen, hvilkens gudstjenst
 Alla onda makters segrar firat.
 Sina bindlars tvång han sönderrifvit
 Redan såsom barn; och nu en hjelte,
 Djerf att mana ut till envig verlden,
 Föres han, den starke, omotståndligt
 Uti ledband, som förlorat makten
 Öfver dessa glada väsen, ledda
 Blott af sångens trollkraft och af känslan
 Att i samklang med naturen andas.

Hvem säger oss, hvar Suomis sångmö fann
 Till Kullervo sin urbild? Denna bild,
 Som dikten visar oss så menskligt sann,
 Och dock från mensklighetens gränser skild,
 Har någonsin dess like burit svärd
 Och bojor, medan Finlands folk sin gärd
 Betalte med sitt blod åt hårda öden
 Och mellan lifvet sväfvade och döden?
 Hvar såg det denna träl med hjeltepanna,
 Hvar denna eldsjäl, ämnad för det största,
 Den stunden, då han föddes, vildt förbanna
 Och efter ära ej, men glömska törsta?

Den bilden, sedd af finska siar-anden,
 Är ej en bild, som, tecknad löst på sanden,
 Af nästa stundens lösa nyck förstöres.
 Ur diktens djupsta djup en lära höres,

Som täckelset från bildens mening lyftar,
Och visar, hvartåt jättemejsln syftar,
Då, förd af hela finska folkets händer,
Den mäktigare gnistor kring sig tänder
Än den, hvaraf Pygmalions brud fick lifvet.

Hvad felas Kullervo, åt hvilken gifvet
Så mycket var; som ingen like egde
I mannens styrka och i hjeltens mod?
På menskolyckans vågskål ej ju vägde
Hans krafter mer än flarnet på en flod.
Det *brist* på *frihet* är, hvaraf han lider;
Och därför gifva seger ej hans strider,
Hans hjeltmod ej vet af hjeltens lugn.
Och därför ock, hvarhelst hans oro hastar,
En bitter skugga hon på lifvet kastar,
Likt Etna på sin ö, då kraterns ugn
Med morgonsolens brand i täflan lyser.

Är det en aning, som i sången ryser,
Då Suomis folk om hjelteslafven diktat?
Har det sin ångest för sin framtid biktat,
När ur sin själ det skref de stora dragen,
Som tolka andan af den hårda lagen,
Att trældom fostrar vildhet, nöd och brott,
Men *menskan* fostras kan af frihet blott?
Det finska folket gick ju genom tider,
Då öfver molnen af dess långa strider
En vågskål i Försynens händer hängde,
Som mellan menskorätt och trældom svängde.
Långt mer än lifvet värda ting det gällde,
Hur vågskåln höjde vigterna och fällde.
Om ned till trældom sänktes Suomis öde,
Blef denna själens och ej kroppens blott;
Dess folk då skulle längesedan gått
Att öka likens antal af de döda,

Kullblåsta stammar, som ej börja hunnit
Att lefva, innan sorgligt de försvunnit
Från livvets dagsljus, fast dem sörjer ingen.
Och om än flämta kunnat livvets gnista
Hos ett i tråldomsnatt begrafvet folk,
Till vådeld gnistan sig förbytt, hvars tolk
En Kullervo väl blifvit, som sett brista
Hvar länk, vid mensklighetens hjerta knuten,
Och som, från hennes luftkrets utesluten,
För ljus och sång, och vishet ej haft sinne
Och sjelf ej egt ett enda vänligt minne,
Och efter sig ej något sådant lemnat
Till vittne, att naturen honom ämnat
För allt, hvad ädlast föds i menskosjälen,
Fast sig urafva måste göra trälen.

Men prisom fädrens Gud af hjertans grund,
Som underbarligt velat dem beskydda
I hemska tider, längesedan flydda,
Liksom han skyddat oss till denna stund,
Då gladt vår tanke kan mot ljuset blicka,
Hvars strålar glädjebudskap till oss skicka
I hvarje blomma, som bryts ur sin knopp
Och gjuter dager på vårt framtidshopp.
I deras klarhet hoppet gerna glömmar
Att söka tecken till en enskilds lycka
Och sällt om fosterlandets lycka drömmar.
Och om vi längta att en krans må smycka
Vår ifrån sorgens töcken fria panna,
Är hoppets högsta mål, att den skall stanna
Vid foten af det altar, hvarest finnen
Församlar fosterlandets ädla minnen.

Men huru ljuft det vare att få skörda
En tacksam gärd för livvets trogna möda,
Är det mer ljuft ändock att kunna vörda

Med skuldfritt hjerta dessa ädla döda
 Och lefvande, som stridit ha med svärdet,
 Med snillet blixtar eller känslans eld
 Att på sin fosterjord förhöja värdet
 Och lyfta opp dess ära, som låg fälld
 Inunder glömskans mörker och det gruset,
 Hvari sin styrka röja slumpens nycker,
 Då deras flygsand kastas blindt mot ljuset
 Och både frukt och blomma undertrycker.

Nationers glömska stundom kan gå nära
 Till glömskans brott mot deras egen ära,
 Och äfven Finlands folk i våra dagar
 Åt hela världen sorgespelet gaf,
 Hur en nation missfirmar minnets kraf.
 Men mot den stund, som öfver glömska klagar,
 Vi ställa evigheten af den stod,
 Nationen tacksam rest och minnesgod
 Vid våra häfders vagga, Auras strand:
 Vår bildnings första, då hon här fann land.
 Magnetiskt skall den stoden till sig draga
 Tillbaka mången flydda qvällars saga,
 Och vår histories fader så än föda
 Å nyo minnen, som re'n voro döda.

Att fädrens minnen än ej mist sin klang
 I våra hjertan, att det sammanhang
 Ej sönderslets, som bundit förr nationen
 Vid den för henne kära traditionen:
 Derpå stån I uti parnassens rund
 Inför allt folk som vittnen denna stund.
 För dagens prosa lagrens krans väl tycks
 Ett tomhändt skryt, en öfverdådig lyx
 I detta land, der mången bark får äta.
 Men nyttans hushållsvisse platt förgäta,

Att fädrens ätt, mer brödlös än vi sjelfva,
 Med glädje skådat samma krans sig hvälfva
 Som pris för lärdomsskatter och för snille
 Kring deras söners änne; och de ville
 Så litet se, att snåla händer ryckte
 Den kransen bort, som de en heder tyckte
 För dottren, om man brudens myrtenkrona
 Som offer bjudit, hvilket sökt försona
 Den finska fattigdomens hårda kraf.

Då öfver lagrarne man bröt sin staf,
 Hvi glömde man att mot all bildning ropa,
 Som velat binda Finland vid Europa?
Den lyxartikeln kostar ju långt mera;
 Och horder finnas ju, som vegetera
 I skötet af ett ostördt barbari!
 Från lusten att på lagerkransar slösa
 Är deras anspråkslösa håg så fri
 Som från all lust att ur den brunnen ösa,
 Hvars dryck ger bildning. Det är konsekvent!
 Men tills att finska folket återvändt
 Till sina fäders urhem uppå tundran,
 Bör det ej väcka harm och sorg och undran,
 Om uti Wäinämöinens gamla land
 Än klappa hjertan, som i poesi
 Och i dess uttryck kunna varsebli
 En lefnadsuppgift, värdig menskan lika
 Som desses, hvilkas mål är att bli rika.

Att inom andens rymder äfven vi
 Med barkens nödspis oss dock låta nöja,
 Det viste sig, då vår *filosofi*
 Så djupt sig höljde i en töckenslöja,
 Att hon en skymt ej mer förmådde röja
 Af detta namn, som ädlast, skönast, störst
 Har adlat menskoandens vishetstörst,

Allt se'n Pythagoras gaf åt sin längtan
 Att hinna fram till sanningsdjupets grund
 Så flärdlöst namn, och Plato i sin lund
 Känt själens vingar höjas upp af längtan
 Att i full klarhet denna himmel se,
 Från hvilken stigit neder hans *idé*.

Men som er lager hviskar, att ej qväfvas
 Än hunnit här af prosan poesin,
 Så af det namnet, som filosofin
 I dag Er skänker, dödens dom ock jäfvas,
 Hvaraf dess eget, likt en brottslings, brutits:
 I denna stund högtidligt återknutits
 De band, som fästa oss vid *grefvens tider*.
 Vår bäfvan, att det emot natten lider,
 Flytt hän: och hoppet gladt ånyo visar
 På gryningen, hvars morgonhymn beprisar
 Den evigt klara, goda ljusets källa,
 Hvarur dock ytterst lifvets segrar välla.

Likt dem, som fingo Wäinämöinen höra,
 Vårt folk ännu för dikt och sång har öra,
 Och ingen Kullerwo, tillbakaträngd
 Ur menskligheten, stannar utestängd
 Ifrån naturens eller andens dag
 Och fria männens pligt och rätt och lag.

Hvi skulle lifvets känsla i er barm
 På eder högtidsdag ej klappa varm
 Nu, då den känslan hos allt folk sig röjer
 Och med hvart andetag dess styrka höjer!
 Nationen lärt att tro uppå sig sjelf:
 Hon vet, att hon ej förs af tidens elf,
 Liksom med krossad roder vräks en julle
 Af strömmen, dit den icke vill och skulle.
 Men jemte känslan växte vettet äfven,

Som ej mot hvarje klippa blindt styr stäffen,
Och livvets syfte på en grund det ställer,
Der det ej blir ett rof för rusig yra,
Hvars hugskott kan all framtid äfventyra,
Fast fosterlandets lif och död det gäller.

När, omhvärfd utaf lågor, stiger röken
Från grannens fönster, liksom nattens spöken,
Också den djerfvaste blir hemsk till mods,
Och tänker på förlust af lif och gods.
Hvart helst vi blicka, tiden ej tycks spara
På slika tecken af nationers fara.
Nu, liksom förr, kan näfrätt skipa lag,
Och orätt är blott det att vara — svag.
Ej dessa tecken må oss feghet lära,
Men väl ett lugn, som sätter ej vår ära
I lek med dunster och en töcknig luft,
Blott hemmastadda i den toma rymd,
Der likt en främling rör sig allt förnuft.

Hvem hjerta har att för sitt fosterland
Till förebild en öken ta, hvars sand
Är enda sådden, kastad ut från stormen,
Och der en hägring blott, af töcken skymd,
Åt ljugande oasers lif ger formen,
Men ingen skugga mot den brända skyn?
Af hafvet bjuds dock bättre föresyn:
Ett haf är skönt, fast stormarne det skaka,
Men dubbelt skönt, när lugnet för tillbaka
Till jemna, månbelysta bäddar vågor,
Dem vädren jagat, såsom vådelds lågor
Af vinden slungas, upp till himlaranden.
Djupt hafvet är, och därför rätt det har
Att vara lugnt. Och likså menskoanden,
Då stora krafter honom stålsatt gör,

Och ädla mål han fått att lefva för,
Och del han ock i folkens framtid tar.

Er unge, som i dag fån lagerkransen,
Vårt land som målsmän äfven ställa skall.
Den går ej lätt, som ynglingen till dansen,
Som på sin skuldra lycka eller fall
Åt land och folk kan i en framtid bära
Och står till ansvar, så långt tiden når,
För denna högsta menskan gifna ära,
Fast Gud allena ytterst om den rår.

Af allvar fullt är folket, I tillhören,
Och derför äfven på en våg af guld
I edra pligters tyngder väga bören
Och gälda manligt så er hedersskuld
Till detta land, som, fattigt sjelft, beskärde
Åt Er det bästa, lifvet skänka kan:
Er tro på mensklig bildnings ädla värde,
Och lugn och kraft att handla som en man.

För Eder jemnad ligger ljusets bana,
Och ingen tvekan fylla kan ert bröst
Om målet, som I söken, och den fana,
I skolen svärja intill lifvets höst.
Väl säges det, att alla stigar leda
Till saliggörande, urgamla Rom,
Men Er dock fresta kunna vägar, breda,
Som gå till efterverldens stränga dom.

Då är det godt, att vandrarn kan sig luta
Till folkets hjerta och derur ta råd:
Den ledningen sig icke låter muta
Af stundens infall eller öfverdåd.
I den rådskammarn hunnit sig församla,

Hvad bäst förtjenar att här äska ljud:
De gråa minnen såsom folket gamla
Och kärlek till vårt land och tron på Gud.

I träden an er vandring ut i verlden
I lyckligare stund, än någon tropp
Ifrån parnassens höjder börjat färdan:
Ty Er ledsagar gladt ett framtidshopp,
Som icke fruktar, att det kan bedragas,
Då Finlands folk det delar likaså.
Ho fruktar väl, när det begynner dagas,
Att dagen ej skall följa deruppå?

Hvem önskar ej att sig ert hopp skall byta
Till lika ljufva minnen på er stråt!
Då de med folkets minnen sammanflyta,
Förenas ju, hvad ej bör skiljas åt.
Vi, som med våra önsknningar Er följa,
Snart blifva efter, synas till ej mer:
Men fast vi slukas opp af tidens bölja,
Kanske dock något spår er blick än ser.

I samma böljas svalg, liksom en droppe,
En efter annan sjunken äfven I.
Hvem ibland Er sitt hufvud än bär oppe,
Då närmsta sekels hälft har gått förbi?
På frågan seklets afton blott kan svara,
Och de, som svaret höra, blifva få;
Men huru glesnad än då står er skara,
Till detta rum er eftertrupp skall gå.

Hvad ljud förnimmas skall här i den tiden?
Hvad mening hann i glömska myllas ned?
Och hvilken segrande gick utur striden
Och föreskref på nåd och onåd fred?
Dock hvarje röst, som nu i välljud stiger,

Då klingar än liksom en melodi,
Hvars ton ännu, när re'n musiken tiger,
I själ och hjerta kan förnummen bli.

Den helsning, som till edra ombud talar,
Visst nyttjar, Kullervo, ditt modersmål,
Men fri höjs tanken än i dessa salar,
Och icke kullstjelpst står ännu det mål,
Som oss till bildningen och ljuset ledde
Och värmden kärleken till fädrens land,
Då väg åt än ej föddes släkt vi redde
Och byggde ej vår tro på lösan sand.

Till damerna vid en medicine doktors promotion.

Den vägen lik, som drar till templets port,
Går ock vår bana fram emellan grafvar,
På hvilkas kullar ej blott korsen sörja.
Med hand, mer väldig än all mensklig konst
Har döden städse helat lifvets smärta.

Men när vi se de faderlösas jemmer
Och än mer bitter moderlösas glädje,
Som ej sin sorgdrägts dunkla mening fattar;

Då svider hjertat i vår egen barm,
Att ack! så svag var hjälparns arm i nöden,
Och söker sjukt, ett annat, som kan hela
Dess sår, en hand, som mäktar hämma tåren,
Då, blodig, den sig bryter väg derur.

Hvart helst på jordens rund vi oss må vända,
När ljus vi söka i bekymrens natt,
Vi söka fåfängt, innan till dess djup
En solblick sänkes ifrån Er, I goda;

Den blickens glans ej mot ert anlet bryts,
 Hur ljuft det än må stråla uti fägring:
 Dess källa spritter uti hjertats kamrar.

Den blicken hittar ensam väg till sorgen,
 Han gömme sig lik eremitens koja
 Bak dunkla skuggor, eller flykte hän
 Bortom en ljugen glädjes hemska vallgraf.
 Hvad är mot denna blick, der oskuld sjunger
 Sitt helga urspråk, *konstens* läkarkraft!
 Hvad hjälp kan hon väl ge, som så hugsvålar,
 Som konstlös ömhet, då den träder fram
 Uti en moders suck, i brudens hviskning?
 Mer stark än qvinnans rena kärlek rymmes
 På jordens rund ej makt — förutom dödens:
 Och hvem väl skulle rädas ens för den,
 Sen han har skådat, hur I trotsen döden,
 Då tröstens bud bör tränga till dess grannskap;
 Då han ert hopp sett flyga himmelskt hän
 Fram om den gräns, som spärrar dödens välde!

Till damerna vid en filosofie magister-promotion.

Till Er vår hyllning tacksamt nu sig vände,
 I ädla blommor inom känslans värld!
 Hvad bäst och ljufvast än vårt hjerta kände,
 Det växt i skenet af ert hjertas hård.
 Vid modersblickens hulda eld sig tände
 Hvar låga, som blef sedan renast närd
 Af ynglingens beslut och högsta syfte
 Och ofvan skyarne hans sinne lyfte.

Hvad älskligast och saligt minnet gömmer
 Sitt första ursprung hos Er söker opp:
 De första drömmarne, vår kärlek drömmer,
 Den första bilden af vårt ungdomshopp,
 Försakelsen, då den sitt hjertblod tömmer
 I midten af vår lefnads djerfva lopp;
 Hos Er de alla finna idealen,
 Sin fröjd i glädjen och sin tröst i qvalen.

Ej gifs en stråt, der ej som ledningsstjerna
 En blick af Eder skönast mot oss ler;
 Ej byggs ett framtidshem, der åt en tärna
 Vår sällhetslust sin hyllning icke ger;
 Ej vinns en lager, den vi icke gerna
 För edra fötter ville lägga ner.
 Sin rätta plats först då vår krans dock funnit,
 Då den — förvandlad — edra lockar hunnit.

Den 21 Juni 1844*).

Lik en brud, som om sin sällhet drömmer
 Aftonen för' hennes högtidsqväll,
 Brinner midnattssolen, och den tömmer
 Blomsterdrömmar öfver dal och fjäll.
 Si! dess drömmar icke undanvika
 För den vaknes blick, som söker dem:
 Vaggade af dagens strålar hvila
 De än qvar och le mot dig, vårt hem.

*) Utsatt till promotionsdag vid Finlands universitet. Stycket författades på Genfersjöns ljufliga strand. Förf:s anm.

Ja! Du löstes plötsligt ur din dvala,
Deri vinterns trollmakt fångslat dig,
Lik prinsessan, hvarom sägner tala,
Som på engång känner väckt i sig
Lifvets glada lust med all den fågring,
Hvari hjertats ungdom spegeln fann;
Det är ny förtrollning, men dess hägring
Är en drömbild icke; den är sann.

Fågel, du, som om din kärlek qväder
Och i blommor gömt ditt varma bo,
När du ser, hur sig i grönska kläder
Lunden, der du föddes, kan du tro
Än ditt minne, som med bäfvan talar
Om en vinter, som till like haft
Endast grafvens. Hafva samma dalar
Rum för dödens frost och lifvets kraft?

O! Liksom i dina söners hjerta,
Suomi, ömsom flyter dristigt hopp,
Ömsom steltnar is af tröstlös smärta,
Så ock spricka ut än blommors knopp,
Än i sorgdräkt höljda iskoraller
Uti samma vågomsköljda lund.
Lång, som natten inom fångslets galler,
Är din vinter dock, din vår en stund.

Men en vår, ej vansklig som naturens,
Men ett lif, mer underbart än dens,
Rödjat marken på de vilda djurens
Öde arfvejord. Som skogen bränns
För att ur den plats, der aska ströddes,
Låta glada skördar höja sig,
Så ur djupa hjertans eldar föddes,
Suomi, andens vår, som lifvar dig.

Dina yttre strider har du kämpat
Lika käckt som något annat folk,
Om än ryktet ned sin stämma dämpat,
Då det gjort sig till din äras tolk,
Och ditt blod med andras sammanrunnit
Uppå fält, der du ock seger vann,
Att dess spår i tidens flod förrunnit
Och af häfdens blick knappt finnas kan.

Ingen talrik här från dina dalar
Drager mer till krigens offerfält;
Ej ditt modersmål med faran talar
Hopen af de få, dem der du ställt.
Men en landsstorm reser sig i massa
Ur den ungdom, som du födde opp
Uti kärlek till dig. Vapen hvassa
Bäras fram i eldigt segerhopp.

Dessa vapen smiddes utaf anden:
Snillet eld och hugen kraften ger.
Der de blixtra, stupa ej på landen
Skuggor, hvilka trampa skörden ner;
Liksom guldets, som från solen regnat,
Endast öker dagens gyllne ström,
Så dig ökad skönhet, Suomi, egnat
Tänkarns vishet, skaldens varma dröm.

Och med glädje ser du dessa bragder,
Hvilkas ära hör dig ensam till;
Ser af dem den fasta grundval lagder,
Hvarpå du din framtid bygga vill,
Och när ljuset firar sina fester,
Kallelsen ej fåfängt till dig går:
Vänligt kring dess unga altargäster
Du ditt hjertas trogna armar slår.

År förgått, sen dina dalar sågo
Dig till festens*) höjder stiga opp.
För ditt minne flydda tider lågo;
Tider, hvilka stunda, för ditt hopp.
Såsom vandrarn, när han ändtligt hunnit
Upp till Alpens brant, ditt folk då stod
Lyckligt liksom den, som seger vunnit,
Djerft likt den, som känner segermod.

O! En fest mer skön ett folk ej firat,
Än den var, du döpte med din själ;
Och fast alla blommor upp ej spirat,
Dem du hoppats, än de komma väl.
Sekels verldssol ju till mognad förer
Frö't, som friskt i unga folkslag gror.
Ej blott Gud — nationerna tillhörer
Dagen, som i framtidsnatten bor.

Snart för oss det ren till qvällen lider,
Dem i dessa ögonblick du ställt
Till att trofast strida dina strider,
Och som icke svikit, der det gällt
Att din fana upp till ljuset bära.
Men hvad mer, om än vi troppa af:
Lefva, dö för dig är nog af ära,
Och du icke glömma skall vår graf.

Samma kärlek, som värmt oss, skall sända
Friska krafter, sedan våra bräckts.
Hvad vi anat, skola de fullända:
Värfvet af den ande, hvilken väckts;
Kanske dessa mäktigare röja,
Hvad som i ditt djup bor skönt och stort,

*) Jubelpromotionen 1840.

Men att gry den dagen väl skall dröja,
Då du älskas mer, än vi det gjort.

Låt uti din kärlek sig dock sola
Desse unge, hvilkas håg i dag
Viges till din tjenst. De troget skola
Skäl då göra för sitt riddarslag.
Öfvergif ej dem. Ej någon eger
Kraft att kämpa hugstort för sitt land,
Om ej detta bildar sjelft ett läger,
Som ger mod åt hjertat, kraft åt hand.

Men jag vet, hvar mina känslor hinna
Säkrast dina uti denna stund:
De förenade ju alla brinna
Omkring ljusets prydda altarrund. —
Ingen ann' i dessa fjerran nejder
Anar hvad, som rörs uti din själ;
Men när ut du kämpat dina fejder,
Något mer derom vet verlden väl.

Efter en disputationssakt.

(Den 14 Juni 1843.)

Men Du, all vishets början och dess slut,
Din helga Ande rikeligen gjut
Kring fädrens land och kring dess furstehus!
Gör, Herre, viljan hög och tanken ljus
Hos dem, som leda Suomis gömda öden!

Låt himlens sol sig spegla töckenfri,
Liksom i Saimas böljor, äfven i
De hjertan, hvilka ännu klappa varmt

För fosterlandet, fastän det, så armt,
Uppammar sparsamt fröjd, men ymnigt nöden.

Låt vishetstolken vid sin altarrund
Förkunna sanning troget med sin mun
Och berga lika troget i sitt bröst
Den tro, det hopp, den kärlek, som ge tröst
I lifvets alla skiften och i döden.

Den ungdom, hvilken lyss på lärarns ord,
Sig sjelf ej älske, men sin fosterjord;
Och leke gammal ej, då den är ung,
Att, när sig åldern lägrat silfvertung
Kring hjessan, hjertat räddar ungdomsglöden.

Ej folket söke egen vinning blott:
Men för hvad ädelt finns, för rätt och godt
Hvaren må våga gods och lif och blod
Med ödmjukt sinne, men med manligt mod,
Stödd på sin Gud och ej på menskostöden!

Bön

efter en disputationssakt den 22 Oktober 1853.

O! Gud, som utsträckt höll din fadershand
Utöfver fädren under alla skiften,
Din blick låt lysa än på deras land
Igenom rök från våra städers brand
Och mullen af den öfverfyllda griften!

Om än vi miste allt, hvad jorden ger,
Låt oss det himmelska dock ej förlora:
Ej kärleken, som genom tårar ler,

Det hopp, som än i natten ljuset ser,
Och tron uppå det ädla och det stora.

Kringhägna landets ädla ögonsten!
Den vises sten, som Brahe det beskärde.
Gör tanken klar, men gör ock viljan ren.
Att främst Dig älska, fosterlandet se'n,
Du läre lärjungen liksom den lärde.

Till storfursten-thronföljaren Alexander.
(År 1836.)

Du morgonrodnad öfver nordens himmel!
Min lyras morgonhelsning lyftes opp
Till Dig, från hundra skilda folkslags hvimmel,
Du härold, sänd af deras framtids hopp!
Väl bäfvar tonen, då på ovan bana
Den stiga vågar till ditt fursteslott,
Hvarur Du sett, hur, ledd af segrens fana,
Geniet, kraften, hjeltetmodet gått.

Men djupt i finnens hjerta städse bodde
En kärlek, hvilken trädte förtröstansfull
Till sina furstars eget, då han trodde,
Att maktens purpur, att dess skatters gull
Ej hunnit än förblända deras öga,
Så att de icke kände mer igen
Det sändebudets anletsdrag — och föga
Utaf dess ord förstodo meningen.

Dock fastän Ruriks herrskarkrona strålar
Med sken, förökt af tusenårig brand,

Och endast då, när sommarsolen målar
På våra sjöars blåa grund vårt land,
Det synes rikt och skönt — Du tidigt lärde
Utaf din fader och din faders bror
Att söka upp på djupet detta värde,
Som, icke röjdt af första blick, der bor.

Den sol, hvars ljus hvarenda morgon tänder,
Hvar afton annorstädes slocknar ut;
Men den, som lyser dina fäders länder,
Dess veke ej förbrinna ses till slut:
På en gång nattens skuggor, der de vackla
Vid österns och vid vesterhafvets strand,
En fristad aldrig finna; dagens fackla
Dem jagar, buren af odödlig hand.

Den bilden är Dig när. Hell, om Du tager
Den engång till din handlings föresyn;
Som solen icke tröttnar att sin dager
Kring Rysslands slätter gjuta ned ur skyn,
Skall då kring Rysslands folk ditt öga sprida,
Ej tröttnande, hvart helst det också ser,
En solskensblick; skall trösta dem, som lida,
Och glädja dem, som fröjda sig, än mer.

Och när den dröjt på böljan, hvari simma
De djerfva skeppen mellan isars fjäll,
Och på den dunkla våg, dit halfmåns strimma
Så länge sänkte ned en skumögd qväll,
Trängt in i skogen, som med Gamla Verlden
Ett årsbarn, gömmer Nya Verldens jord,
Likt midnattssolen efter jättefärden,
Den länge hvila skall uppå *vår* nord.

Välkommen till oss! Tacksamt Dig belöna
För *ljuset* och för *värmen* skola då

De lunder, som sin högtidsdrägt, den gröna,
Med milda fläktars tillhjälp draga på,
Och dalen, hvilken blomsterdofter gjuter
Och skördars gullflod ur sin mörka famn,
Men mer än allt den kärlek, som sig sluter
Till arfvingen af *Alexanders* namn.

Ren detta namn allena för oss klingar,
Till hälften lik en mäktig hjeltesång,
Till hälften lik en ljuf idyll, som tvingar
Oss höra på dess toners milda gång.
Betagne af en stilla, fridfull tjusning
Vi lyssna till det som till vindens röst,
Som än en storm, och än en vestans susning,
Med undran fyller och med frid vårt bröst.

O! blir din vilja hög som din förmåga
— Mer stor än den på jorden ingen finns —
Att vidmakthålla samma känslors låga,
Som tändts af den, som Finland evigt minns;
Då skall Du lefva för hvarenda finne,
Sen seklen ren sig hejdat i sitt lopp,
Än lika kär, fast blott ett sagominne,
Som nu Du lefver som vårt skönsta hopp.

Väl lägges för Dig neder nu en ringa,
En snart förgänglig känslans offergård,
Som ej på snillets örnavinge svinga
Sig mäktar högt kring en förvånad verld;
Ett välde har den dock — den sätter orden
Till rösten, som oss manar evigt fram
Att dö och lefva trogne fosterjorden
Och trogne våra furstars höga stam.

Den 11 Januari 1851. *)

Pehr Brahes ande stod på silfversky
 Och såg från blåa fästet ned;
 Såg tvänne sekel, som re'n hunnit fly,
 Se'n månen sista gången spred
 En tårögd glans uppå den afskedsstunden,
 Då „*grefven*” sade sitt farväl
 Åt detta land, hvori sin själ
 Han gjöt,
 Som vårens fläkt gjuts i den stela lunden.

Den ädla andeblicken troget föll
 Först på hans forna älsklingsstrand,
 Der hugstor han den fackla utsträckt höll,
 Hvars gnistor öfver stad och land
 Den nya gryningen i Finland tände.
 Men facklan sjelf, som morgon väckt,
 I grus och aska nu var släckt;
 Och bort
 Från Auras strand med sorg sig blicken vände.

Dock si! Der fjerran i en annan nejd,
 Der förr mot öde, blinda skär
 Blott vreda vågen drog i bister fejd,
 Och blixtar lyste töcknens här,
 Ett herrligt altare sin klara flamma
 Åt ljusets helga makter vigt,
 Och ren som nunnans första bigt
 Den steg
 Dit, hvadan ljusets strålar ytterst stamma.

*) Satta i musik af Pacius, afsjöngos dessa verser vid den fest, med hvilken Finlands universitet firade minnet af det fjerdedels sekel, hvarunder högskolan hade fått lefva, skyddad af sin dåvarande höge kanslers storsinnade hägn.

Men fast det vänligare lyste nu,
Fast mera skönt det blifvit prydt,
Dock samma altare det var, som Du,
Pehr Brahe, hade upprest nytt.
Ditt värf var morgonens i kamp med natten;
Den dag, Du ville lyfta opp
Ur tidens botten, än blott hopp,
Log likt
I hafvets djup fördolda perleskatten.

Den dag, Du anat, ej blott grytt;
Den nådde re'n sin middagshöjd,
Och nattens skuggor skrämde flytt
För segerropets höga fröjd.
Ur Finlands barm den ljuder djerft:
Ej Finland elden vårdad blott,
Men ljusets gnistor, som det ärft,
Kring land och folk det troget sått.

Och uti detta ädla ljus
Ett namn står högst i högtidsglans;
Af detta jubelstormens brus
Bärs opp en minnets hyllningskrans.
Ditt namn det, *Alexander*, är,
Så dyrt för oss, så vördadt, kärt:
Dig minnet kransen tacksamt bär
För godt, väl mer än lifvet värdt.

Haf tack för trofast, storsint hägn,
Af vetande och sanning rönt!
Som dagens sken, som arlaregn
Ur fälten lyfta blommor skönt,
Så vid din kärleks milda blick
— En stråle af ditt sinnes ljus —

Ur själ och hjertan frukten gick,
Som sist blir kvar, då allt är grus.

Hvad vore väl all handlings glans,
Hvad sjelfva hjeltearmens kraft,
Om sång och saga ej till hands
Som vapendragare de haft!
De vissna skulle, härjas snart,
Som hjeltens svärd af rosten tärs;
Men ryktets vingar få sin fart,
De det af sång och saga bärs.

Naturens sol sin nedergång
I detta rike aldrig når,
Der nu din faders, der engång
Din herrskarvilja väldigt rår.
Men andens ljus, som njöt ditt skygd,
En högre glans dock kring Dig spred:
Förutan det ej finnes dygd,
Ej adel, ära, seger, fred.

Af förste Alexanders namn
I ditt ett vänligt eko ljud:
Vår kärlek därför i sin famn
Det tidigt tog. Ej tid, ej död
Förmå att rycka ur vår själ
Den furstes minne, hvilken satt
Högt ofvan timligt, vanskligt väl
Sin seger öfver mörkets natt.

Välsignas detta minne skall
Af läppar, som ej bedja än.
Om Finlands glädje ock blir all,
Det tacksamt blickar dock till Den,
Som trodde godt om Finlands folk,
Som aktade dess andes kraf

Och som åt dennes högsta tolk
Ej endast hägn, men ära gaf.

De store andar, hvilka lagt
Till Finlands bilningstempel grund,
När Du Dig afklädt jordens makt,
Dig vänta i sin ljusa rund;
Och efterverlden, då den vill
Till strid för allt, hvad ädlast är,
Det namn, vi fira, viger till
En segerfana för sin här.

Koral.

Vid sorgefesten den 27 April 1855.

Ovansklig Herren blickar
På jordelifvets dal,
Dit vexlingar Han skickar
Af fröjder och af qual;
Ser gyllne kronor blekna
På pannor, som bli stoft,
Ser starka viljor vekna
Och skönhet fly som doft.

Hvem syntes stark lik denne,
Hvars namn blott lefver kvar?
Till världens delar trenne
Hans spira utsträckt var;
Emot Europas skaror
Han stod en mur af jern,
Och hotelser och faror
Ej bröto riksens värn.

Men när Du, Herre, sade:
„Hit, men ej längre mer!”
Den starke ödmjukt lade
Sin krona för Dig ner.
För dina syften kände
Han som en stridsman sig:
Att till din ära lände,
Han trodde, allt hans krig.

Blott Du ransakar hjertan
Och dömer rättvist dem;
Blott Du kan lindra smärtan
I detta sorgehem,
Som ifrån kejsarborgen
Sig vidgat till allt land:
Ty Du har ej blott sorgen,
Men hoppet i din hand.

Då Finland's Storfurste besökte Helsingfors

i Juli 1863.

Hvem väntar Finland i sin blomsterdrägt
Med gröna kransar omkring alla stränder?
Som ur en lättad barm går sommarns fläkt,
Och glittrande i ringdans bøljan dansar
Och tar i famnen fästets ljusa sky,
Som sorglöst under vackra vimplar seglar:
Vår gamla sorg flytt hän, och glädjen ny
I jordens, hafvets, himlens fröjd sig speglar.

All denna fröjd är lifvets återsken
Af hoppets gryning, som på nytt sig tänder
Och visar hungern stadd på flykten re'n

Och krigets våldeld släckande de bränder,
Den ville slunga öfver Finland ned
Att sveda nya sår, der forna botas. —
Blott döden glädjas kan, när skörd och fred
Af frostens eller krigets lia hotas.

Men ofvan gammal sorg och nytändt hopp
En enig känsla Finlands hjerta höjer:
Dess blick vid horisonten söker opp
En punkt, der hennes längtan bunden dröjer.
En ovän väntas icke så, men väl
Den ädlaste bland alla ädla gäster,
Som folkets lycka alstrar ur sin själ
Och i hvars fotsår blomma folkets fester.

Vi vänta snart en landets högtidsdag;
En annan sådan är dock re'n förhanden:
Den furste, som gjort sanning af vår lag
Och framtidsrik knöt fastare de banden,
Som binda pligt och frihet vid hvarann,
Han nalkas att den skönsta lager skära,
En furste skördar — såsom öfverman
I trohet mot sitt folk och mot sin ära.

Vår tid bär storm i skötet: töcknen sig;
Tillsamman skocka ifrån alla kanter;
Och närmast drabbar deras bistra krig
Dem, hvilka ödet ställt på höjdens branter.
Hur vis en furste vare eller stark,
De töcknens skugga faller på hans panna;
Hon når väl Rysslands väldige monark;
Men skall hon *här* ock på hans änne stanna?

Nej, nej! Hon måste fly i denna stund
Likt andra skuggor, när det hunnit dagas.
Nu går en fläkt från Finlands barm och mund,

Af hvilken moln och skuggor undanjagas.
Emellan Alexander och hans folk
Allt måste vara ljust och klart som dagen:
Hans hjerta har i det så trogen tolk,
Som uti honom sjelf den finska lagen.

Man säge, hvad man vill, men kejsarn dock,
Hur helst hans makt och vakt må honom skydda,
Ej har ett läger, der sitt ögonlock
Han sluter till så tryggt som i hvar hydda
I denna fattigdomens gamla bygd,
Men hem för mannatrohet äfvenledes:
Kanske vi bortglömt mången fädrens dygd,
Men vi likväl ej glömma Henrik Wredes.

Ej fins i detta land en vrå så gömd,
Att den i tacksamt minne ej bevarat,
Hur, då vår höga skola vrångt blef dömd,
Dess „kansler” storsint henne har försvarat.
Från henne slägten efter slägten gått,
Som vågen i en ström går efter vågen;
Beskyddarn trognast har sitt prof bestått
Och växte stor med henne uti hågen.

Hvad än vid akademien vi lärt,
Att lita på vår furste främst vi lärde.
Så visst som fosterlandet är oss kärt,
Vi vilja ej förminska Finlands värde,
I det vi sveke den, som oss ej svek,
Men trodde oss om godt i alla öden:
Vårt allvar låter oss ej ta som lek,
Hvad lifvets skiften trotsa bör och döden.

Vår sorg i våren.

1865.

I trädet nu sjunger fågeln så glad,
Att våren, att våren skall komma.
Väl syns ej på grenen ett enda blad
Än mindre på marken en blomma;
Men blid lyser solen, och himlen är klar,
Och nyfödda bäcken, som drifvan bar,
Bekräftat, att våren skall komma.

Om fågel och sol och himmel ej sant
Nu spådde — det vore förfärligt.
Ett irrsken, än mera smekfullt än grant,
Då blefve, hvad nu syns så härligt:
Om våren, som föddes i dag, skulle dö
I morgon och svepas i natt och snö,
Vårt hopp skulle dö liksom våren.

De löften, naturen rikligen gaf,
Ej äro dock de, som nu svika.
Men midt uti våren öppnad, en graf
Den rikaste framtid bland rika
Har gömt i sitt grus som en bortvissnad ros;
Och innan den grytt, är dagen sin kos,
Hvars löften slöstes åt våren.

Der stod en yngling i Italiens vår,
Och vid som verlden var hans lefnadsbana.
Der menskors hopp förlorar alla spår
Och ingen ledning ser af någon fana,
Der kunde han sitt mål uppställa djerft,
Och i hans makt det tycktes att det hinna.
Hvad lyckan gifver högst, han redan ärft,

Och all den ära, furstars bragd förvärfv,
Stod ju till buds för honom ock att vinna.

Men fast han föddes invid thronens glans,
Han ej på thronen stigit utan smärta,
Som icke hade varit endast hans,
Men känts i djupet af millioners hjerta.
Dock närmare, ej hölj'd i sorgens dräkt,
På honom blickade en annan lycka:
Som våren skön och ljufvig som dess fläkt,
En kunglig flicka honom handen räckt
Och tryckt hans hand — som spiror aldrig trycka.

Den furstehand ej kunnat blifva hård,
Som i sin ungdom sådan smekning rönte;
Hvad ädelt var, den tagit i sin vård
Och funnit lätt, hur väl det mödan lönte
Att höja allt, som folken lyftning ger,
Och stäfja allt, som folkens själ förnedrar.
En blick af kärlek kunnat verka mer
Än stoden, hvilken kyligt blickar ner
På kalla grafvar, dem dess marmor hedrar.

Men det, som bar namnet *framtid* i går,
I dag har helt annat namn.

Det heter nu *intet*, ryms på en bår
Och mätes af grafvens famn.

Om all den kärlek, som fins i en verld,
Åt stoftet gäfv'e sin glöd,
Den kunde ej tända en utsläckt hörd,
Ej lifva den, som är död.

Om makten lyfte berg uppå berg
Och vunne länder och haf,

Den döde ej finge livvets färg,
Och trång förblefve dess graf.
Ur töcknen lyser dock Herrans hand;
Dess makt än lefver i dag:
Blott hon de djupa såren förband,
Som blöda vid hennes slag.

Olofsborg.

Vid sekularfesten derstädes år 1875.

I.

Ren fyra århundradens tunga våg
Mot dessa klippor sig bröt;
Och stormars och menskors härnadståg
Sin harm mot dem fåfängt gjöt:
I växling bodde i dem för vår nejd
Vildt hot eller vildt försvar;
Och borgen, ett foster af evig fejd,
Dess födelsemärke bar.

Men värre än all den fasa och nöd,
Dem stridernas skifte gaf,
Var fångens, som, stadd mellan lif och död,
I hvalfven fått sig en graf
Och såg blott en skymt af din sköna strand,
O Saima, sjöarnes sjö,
Och drömde om död för sitt fosterland,
Som om frihet han egt att dö.

Det var i en tid, då ditt stolta slott,
Bygdt till landets värn och stöd,

Sett fanan med färger gult och blått
Neddragas och färgas röd;
Och Saimas luft fick vänja sig vid
Att bära främmande ljud:
Det låg utmaning till anfall och strid
I den nye herrskarens bud.

Och der utanföre maningens ord
Till döfva öron ej hann:
Man kämpade käckt för fädernes jord,
Fast borgen lydde en ann;
Och Sprengportens snille gaf till försvar
Åt landet mer än ett slott;
Hans väldiga ande stannade qvar,
Ännu sedan sjelf han gått.

Och ändtligt uppgick försoningens dag,
Då gränsorna fälldes ned,
Som styckade Finland; och samma lag
Omhägnade åter dess fred:
Och gamla minnen uppvakna på nytt
Vid sidan af nyfödd tro
På ljus i en framtid, hvarifrån flytt,
Hvad blott i mörker kan bo.

II.

När fyra sekel ånyo sin rund
Fulländat kring Olofsborg,
Då står väl dess mur som i denna stund,
Men är det fröjd eller sorg,
Som blickar från platser, der nu vi stå,
Mot sekeltrotsaren opp?

Nu lefvandes hjertan upphört att slå:
Men lefver det än, deras hopp?

Och skulle någon af oss gå igen
Till Finlands sistfödda folk:
Männ' detta i honom erkände än
Af sina känslor en tolk?
Och månne dess barm skulle varmare slå,
För hvad oss satte i brand?
Och hade det lust att i döden gå
Som fädren för fädrens land?

Min fråga stupar, en ropandes röst,
I tidens brusande flod;
Vid tanken på svaret det tappraste bröst
Väl känner svigta sitt mod.
Men högt ofvan ödenas växling skall
Utsträckas ännu den hand,
Som, lyftande förr vårt folk från fall,
Dess blödande sår förband.

Prolog

vid invigningen af Nya Teatern i Helsingfors.

(Den 28 November 1860.)

Väcks ej fröjd i Suomis nejder?
Fältet för mångtusen fejder
Sett en konstens gryning randas!
Ej vi högst numera ställe
Kroppens kraf på uppehålle:
Anden ock har rätt att andas.

Öppnad står den pelargången,
Genom hvilken dikten, sången
Till vår känsla stiga skola.
Finlands konst, utstötta barnet,
Ekorn lik, kringvräkt på flarnet,
Ändtligt fann sin sökta skola.

Förr när Wäinämöinens harpa
Ljöd mot bergens kanter skarpa
Och mot furans dystra stammar,
Lyddes blott de vilda djuren,
Andarne i den naturen,
Som lydt Ilmarinens hammar.

Men från ödemarkens stängsel.
Ifrån skogens mörka fängsel
Sången steg till menskolifvet.
Tämja björnar ej nu vill han:
Högre lif väcks upp på tiljan,
Än som af naturn blef gifvet.

Snillegnistor, hittills gömda,
Skola lysa än blott drömda
Verk af skönhet fram i dagern.
Finland framtid här skall skåda
Sin förgångna lefnads våda,
Trygg i skuggorna af lagern.

Här viljelöst ej stupar forsens svall
I remnorna af sönderrifna bergen;
Ej slumpen reder segrar här och fall,
Och irrsken ge åt tingen här ej färgen.
Hvar strid skall finna här sin äras lön,
Ej glömskan af förtjensten ordet taga.

Här väcks ej blott trumpetens söfda dån,
Men äfven mången hjertats glömda saga.

Om också denna scen ej verlden all
Betyda mäktar, såsom Shakespeare ville,
Sig sjelf dock Finlands folk här skåda skall
Med kärlek återgett af Finlands snille.
Vårt trumpna allvar sig förklaradt ter
I konstens spegel, som det fula ratar,
Men som, då hon åt menskors dårskap ler,
Ej för dess dårskaps skull dock menskan hatar.

Här hvarje hjerta finna bör ett ljud,
Som med dess egna toner sammanklingar;
Åt hvarje sinne borde sångens gud
En fläkt förläna ifrån sina vingar,
Att menskohjertat, hän af konsten fördt,
Må ofvan hvardagssorlets hvirflar stiga:
Det ädla för en stund sig göre hördt,
Det låga för en stund sig läre tiga.

På samma linje solen middag gett
Åt Suomis sjöar och åt Hellas vatten.
Det högsta lif, som menskligheten sett,
Dock bodde der, då här blott rådde natten;
Men ljuset fann dock vägen till oss opp
Och tänder nya drifter i vårt sinne;
Och bättre är ett lif af framtidshopp
Än lefva sörjande på forntidsminnen.

Du Finlands genius, som i sorg och nöd
Det finska folket upprätthålla mäktat,
Som, när det varit nära re'n sin död,
Ny lefnadskraft uti dess hjerta fläktat,
Se till, att folkets högre lefnadsmod
Af hvardagens bekymmer ej förqväfvades,

Och att ej denna konstens ärestod
Sin maning slösa må på oss förgäfves!

Den samfundsanda, som förlänat kraft
Åt styrande och styrde till att bygga
En konstasyl, hvars like vi ej haft —
Må ej den andan mer tillbakarygga;
Men tåga under bildningens banér
Mot det af ljuset åt oss vista målet:
Till segrar lika sköna — om ej mer —
Som plog med jernet, svärd här vann med stålet.

Hvad öden mände templet förestå,
Som nu åt konstens goda genier viges,
Vår barm af ädel stolthet klappa må
I denna stund. Den stunden ej förtiges,
Ej glöms, så länge bildning häfder har
På den för oss så kära fosterjorden,
Och någon mins, att Finlands folk det var,
Hvars andes kraft bar bildning högst mot norden.

Epilog.

Efter Nya Teaterns i Helsingfors brand den 9 Maj 1863.

Förstörd, förhärjad står nu en ruin
På toma platsen, lik ett jätteskrin,
Det röfvarhänder brutit opp om natten,
Och se'n de plundrat den der gömda skatten,
Vräkt bort på heden — värdelöst som denna.

I sin förnedring höjs ruinen dock,
Förunderlig ej blott för dem, som känna,
Hvad förr den varit, men för dessa ock,

Som gå förbi, liksom man går i drömmen,
Med blicken fäst vid intet föremål.

I tyst betraktelse står menskoströmmen,
Liksom den stannar vid en hufvudskål,
Som ur den svarta mulden tittat upp
Och tyckes vänta dit sin eftertrupp.

På samma grund, der nu ruinen står,
Stod nyss ännu en väldig tempelborg,
Som återspeglade i glans hvar tår,
Nedfallande från mensklighetens sorg;
Men åt hvar glädtigt leende, som far
En blixst bland molnen lik på sorgens panna,
Gaf ock en återspegling ljus och klar
Och tvang det i det skönas trolldring stanna.
Och yra glädjen, som helst af minuten
Sin vinge lånade, log innesluten
I konstens band, liksom ej fri hon födts.

Nu glädjen flytt; blott sorgen qvar hon lemnat;
Dock ej den sorgen, som, fast allt förödt,
Fast lyckans grund liksom vid jordskalf remnat,
Ser djerf, med trotsig panna på det fallna
Och känner blodet minskas, stelna, kallna,
Men modets hjerta oförsvagadt slå
Och såsom makt mot makt mot döden stå.
Här möts ej en af konsten omgjord bild
Utaf ett stort, som fallit i en vild,
Men väldig, värdig strid mot ödets krafter
Och slitna makter i ett hjeltebröst;
Det lilla smög på tå och utan röst
För att i mörkret suga bort de safter,
Hvaraf det stora hade närt sitt lif.
En gnista, liksom en, som under kif
Förslår att menskors barm obotligt kränka,

Var kanske nog att föda denna brand,
Hvars sveda nu käns vidt kring stad och land
Och ger åt efterverlden än att tänka.
Först, när den gnistan hann sig bita fast
I templets nerfver, slita dem i stycken,
Och allt, hvad konsten ordnat, sönderbrast
Och kastades kaotiskt kring, likt smycken,
Som ifrån galenskapens panna ryckas
Af febevilda händer — då sin lyckas,
Sin herrlighets förstöring templet tager
I egen famn och kastar trotsigt ner
Allt, allt, hvad åt dess skönhet gifvit dager
Och än i fallet storhet åt det ger.

Ej vredens glöd uti ett hjelteöga
Har flammatt upp mer gnistrande och präktig
Än denna eld, som sönderskar de höga
Hvalffönstren och såg ned så stolt, så mäktig,
Så hotfull på en ständigt ökad skara,
Hvars sinne trycktes af förlust och fara,
Då *den*, som på sitt eget bål förbrann,
Ej på sin sista stund ens tänka hann.

Men tankar väckas nu dock många, många
Af templet, hvilket sköflats till ruin.
Man minnes dessa domslut, hätska, vrånga,
Och denna störtskur utaf grin på grin,
Som efter „konstruktionsfel” gick på jagt
Och dit, der funna felen ej förslogo,
Otröttligt fyndig, diktade har lagt,
Som åt konstnärens verk försmädligt logo.

Så är vårt sätt i detta land att löna
Förtjensten om det ädla och det sköna:
Ty mången sörja tycks det barbari,
Som var här fosterländskt och — bordt så bli.

Vårt land ändock har ädla, varma sinnen,
Som ej behöfva bida, tills blott minnen
Förtälja, att ett herrligt verk fanns till.
De kunna glädjas, medan än det är,
De hafva hjerta för, hvad godt det vill,
Och hoppas på den frukt, det engång bär:
Ty höst och sommar, vår i samma barm
Kan bo tillsamman, solbelyst och varm.

Af dessa sinnen som en lycka kändes,
Att konstens blick till våra bygder vändes,
Och hon, ej nöjd att bo som de fördömde
I mörka hålor mörker och elände,
Ett altar bygde, der hon offer tände
Åt smak och snille och om framtid drömde
För sina under i vårt kulna land.
Ännu, när tegen skars af frostens hand,
Ett strängaspel här ljud, som finska händer
Ej skött så skönt, se'n Wäinämöinsens lyra
Betämde all naturens vilda yra.

Vid sidan af Molières ljud Shakespeares stämma,
Och våra egna sånggudinnor hemma
Begynte känna sig på scenens tilja;
En ädel täflan och en högsint vilja
Att gå i spåren af, hvad konsten stort
På scenen framfört, födde „Daniel Hjort,”
Der nybegynnarn mästarns lager skar
Och tycktes båda oss en dag så klar,
Att man på qvällen ej behöfde tänka.

Men ej blott qvällen, sjelfva natten snart
Helt plötsligt kom. — — Ett irrbloss blänka
Och slockna kan ej med mer tanklös fart
Än dessa ljus, vi trodde tända opp
Vid evighetens stjernor och vårt hopp
Tyckts vinka hän på gränsberöfvad bana.

Vi stå besegrade förutan strid,
 Och sorgflor är den enda slitna fana,
 Som anstår nu vårt nederlag, vår — frid.
 Och konstens hemvist är ett danaarf,
 Försmådt ej nu blott, men för tidehvarf.

Dock nej! Om Finlands framtid ej är all,
 Till spillo får dess konst ej heller gifvas,
 Och ej den domen öfver oss må skrifvas,
 Att vi ej härdat ut det tempels fall,
 Hvars daning evig ära skänka skall.

Prolog,

då Helsingfors teater ånyo öppnades

den 2 Oktober 1866.

Nu är det höst, men sommaren drömmer
 Än om sitt fallna välde och glömmer,
 Att den är vorden
 Främling i norden,
 Främling i midnattssolarnes land.

Men innan rosen ännu står förfrusen,
 Der fågelsången längese'n var stum,
 Upptändas åter här de släckta ljusen
 Och sprida dagrar öfver detta rum;
 Och toner väckas under hvalfvet åter,
 Som, huru känslan jublar eller gråter,
 Sig kläda i det skönas bästa färg.

Hvart ha' de gömt sig nu, de hemska spåren,
 Som visat oss, hvar här allhärjarn gick,

Då detta konstens tempel, lagdt på bären,
Sin sista prydnad af den låga fick,
Som all dess skönhet brände ned på bålet
Och ville resa upp som högsta målet
För scenens hopp sin aska och sitt grus?

Men högre makt än allt, som blott kan härja,
Har andens vilja fått, som bygger opp;
Och endast den, som icke vet att berga
Ur all förstöring mod och framtidshopp,
Går äfven sjelf med sina verk förlorad;
Han söker tröst i klagan, som förstorad
Förlusten gör, men ingen räddning ser.

Af finska bonden lärde vi dock annat:
Han sista kappen sår på samma teg,
Den frostens hämnd i många år förbannat,
Och mer än sjelfva olycksödet seg
Hans kraft till slut dock ödet öfvervinner;
Och om han sig sitt lidande påminner,
Beherrskas minnets sorg af segrens mod.

Vi hafva vågat följa det exempel,
Som af vårt ädla, starka folk oss gafs,
Och skönt står åter detta konstens tempel,
Hvars anblick byttes till en härjad grafs,
Förrän vi hunnit ännu rätt besinna,
Att med dess herrlighet vi sågo brinna
En framtids verld, ett stundens lusthus ej.

Då var det vår; men konstens gudinna
Vek från det tempel, hon lät förbrinna,
Liksom om hösten
Flyttfågels-rösten
Allt mer fjerran klagande hörs.

Hvad vi förlorat, oersättligt tycktes
Och hvar det äfven, mer än mången skörd.
Ifrån sin bana skaldens snille rycktes
Med hoppet, att han kunde blifva hörd
Från scenen, som en spegel är för verlden,
I all dess glädje, liksom all dess sorg;
Af branden qväfd var lågan uti härden;
Ett rövvarnäste syntes konstens borg.

Den vilda smak, som ville rå allena
På scenens tiljor, hade vunnet spel:
Ett ideal af skönhet blef Helena —
Ej mer Homers med sina vackra fel,
Som tjuste folkets fäder uti Troja —
Men Offenbachs befängda narrspels-troll;
Sin höghet sätta gudar i att skoja,
Och af Akilles gifs Pajazzos roll.

Det var det barbari, man stäfsa ville,
Då hufvudstadens vackra scen blef bygd;
Den skulle bli ett hem för vett och snille,
Men ej en marknadsplats, der heder, dygd
Af fräcka grinet finge saklöst hånas:
Det glada skämtet kunde rymmas väl
Vid sidan af allt stort; men icke rånas
Fick tron på menskoadel ur vår själ.

Och hvad man ville då, ännu vi hoppas,
Fast pröfningen för hoppet varit hård:
Att diktens lagrar åter skola knoppas
I scenens höga syftens varma vård;
Att scenens konst, som ensam mäktar gifva
Åt diktens andesyn gestalt och skrud,
En verklighet må här omsider blifva,
Som i Pygmalions famn hans marmorbrud.

Men för att lefva, konsterna behöfva
Ej endast hemvist och ett dagligt bröd:
Att tolka lågor inför öron döfva
Och kalla hjertan, det är deras död.
Här båta hvalfvets djerfva höjning föga,
Och murens guldbeprydda prakt och ståt,
När konstnärn märkt, att skådarns blickar snöga,
Och löjen hagla på hans känslors gråt.

Din hufvudstad, vårt fosterland, dock möter
Hvar ädel sträfvän lik en anförvandt;
Och icke är det här, man från sig stöter,
Hvad som oss nalkas godt och skönt och sannt.
Den stor skall bli, om den sin ära sätter
I hägn af det, som nu förtärs af köld,
Der man blott talas hört om kalla nätter,
Men i årtusen känt Akilles' sköld.

Men lik Prometheus, fastsmidd vid klippan,
Lönad så för det stora, han ville,
Tyckes dock ofta menskornas vilja,
När till det ädlas höjder hon sträfvat.
Högre makter i starkare händer
Hålla dock ytterst framgångens tyglar.
Måtte de vänligt hägnande skåda
Ned på det herrliga tempel, som åter
Öppnats till hem för den biltoga konsten,
Att derutur till fäderneslandets
Alla bygder täflande spridas
Kärlek till ljus och bildning samt trofast
Hopp, att ej här de mer kunna släckas!

Prolog

den 22 Maj 1870.

Från verklighetens gny, dess sträfva prosa,
Som sletto hjertan, sårade vårt öra,
Vi samlats här att se, om Preciosa
Sin trollkraft mist att älskligt återföra
Till konstens tempel, sånggudinnans boning,
Hvad lifvet har förstrött: fröjd, frid, försoning.

Derute frågas det kanske med hän:
Skall man på nytt begå detsamma rån,
Hvarpå är grundadt Webers hela stycke?
Skall denna pjes, musikens ädla smycke,
Som blifvit gjord för bildningen och vettet,
Förslösas och förnedras på det sättet,
Att vind för våg det kastas ut till rof
Åt ett barbariskt språks zigenarhof?

Och de, som hjerta hafva att så spörja,
Ej vore det väl de, som skulle sörja,
Om deras hån i sanning sig förbytte,
Och pjesen ginge som den lemmalytte
Storskrytarn, hvilken fegt från striden vikit
Och som triumf sin nesa se'n utskrikit.

Men I, som slutit kring oss täta leder,
I blicken ju ifrån er höjd hit neder,
Såsom man blickar på en vårlig lund,
Af hvilken lofvas, att den nästa stund
Skall ifrån hundra friska grenar knoppas.
Det är ju på sin egen fröjd man hoppas,
Då man i hoppet skådar lundens grönska.
Så de sig sjelfva segerglädje önska,
Som af sitt hjertas grund befrämja vilja

Hvar blomning, som från denna kala tilja
Sig höjer till en krans kring Finlands tinning.

Ja, så visst vårens ljus har medfört vinning
Åt hvarje vrå uti vårt fosterland,
Som låg i kölds och mörkers dubbla band,
Så säkert skall ock denna vackra sång,
Som, främling och dock inhemsk, på en gång
Vårt eget språk och gudaspråket talar,
Af genklang tagas mot i Finlands dalar,
Och toma rum i själ och sinne fylla,
Och locka sinnen att det sköna hylla,
Som förr sig låtit af helt annat fresta.

Hvad godt den sången verka må, det bästa
Dock vore, om de många, hvilka stötas
Ifrån hvarandra under brödrakif,
Ånyo skulle broderligen mötas
Och minnas, att de alla dock fått lif
I hägnaden af samma hemlands gränser,
Hvarpå fantastiskt midnattssolen glänser
Och snön i stjernehvalfvets blekta ljus.

Det landet är ju dock vårt fadershus,
Der vi ha vuxit opp till samma folk,
Och der oss utsatt blifvit samma mål.
Vi må då ärfva som vår tankes tolk
Det språk, af hvilket Brages sång fick lifvet,
Vi tale Wäinämöinens modersmål:
Oss är dock samma öde föreskrifvet:
Är räddning möjlig, vi tillsammans räddas;
Om ej — i samma graf vi alla bäddas.

O! må då samma sång, den milda, ljufva,
Gå mellan vreda sinnen lik en dufva,
Som fridens sinnebild, oliven, bär!
Hur hundra stämmor sammansmälta i

En sång harmoniskt, här förnimma vi:
Och så af sången sig vår känsla lär,
Att de, som bryta harmonin, de fela
Ej mot sig sjelfva blott, men mot det — hela.

När med den unga vårens fläkt i sinnet
Och med den unga sångens klang i minnet
Er slutna krets åt skilda håll sig sprider,
Och Er ej möter mer ett folk, som lider
De vilda qval, dem hungren af sig föder,
Och sjelfva sorgen sig mot hoppet stöder:
En helsning bären, då från denna sal
Och sägen, att här nu i välljud klingar
Det språk, som hittills skred med stäckta vingar.
Med fröjd det höras skall kring berg och dal,
Att stämmor, hvilkas tal är re'n musik,
Att bildning, som har gjorts än mera rik
Af känslans ljufhet och af fägring buren,
Förbund här ädelt slutit med naturen
Och finska språket gifvit ha en adel,
Som utan fruktan stiger fram och tadel.

Men då det adelskap, vi önska fira,
Som finska språket vann på denna scen,
Ej höfves oss förgäta Dig, hvars spira
Vår skådeplats har hyllat längese'n.
Det var ej rolen blott, som Dig beskärde
Så ofta drottningarnas i denna borg:
Ditt snille gifvit rolen högsta värde
Och tolkat kungligt lifvets fröjd och sorg.

Och kungligt var det ock, att, när Du märkte,
Hur ringa aktadt vid sin egen härd
De mångas tungomål låg här, Du stärkte
Dess anspråk med din andes rika gärd.

Den gåfvan man i detta land ej glömmor,
Och Charlotte Raa ej står från minnet skild;
Och, när man här om scenens framtid drömmor,
I drömmen främst skall stråla hennes bild.

Efter femtio år.

Epilog.

Den 14 Januari 1868.

Vi grepos djupt af hvad vi sett och hörde,
Då äran gafs oss nyss att vara med,
När konungen bland alla kungar förde
Er, våra fäder, i den strid, han stred
Med andens styrka ännu mer än svärdens.
Det var en stor, en herrlig hjeltesyn,
Som lyfte oss från nödens sfer och flärdens
Till dessa rymder, hvarest menskoverldens
Råmärken uppnå dem vid himlens bryn.

För hvad oss nu ånyo här förtjusat,
Vi stå i skuld hos samma trolldomsstaf,
Som mången gång i våra känslor susat
Lik vårens fläktar, eller i en graf
Upplifvat lampor, re'n till hälften släckta,
Att de åt döda anleten gett ljus,
Och samlat spillror, under skeppsbrott bräckta,
Och dagat minnen opp, som legat täckta
Af forna släktens stoft och sekels grus.

Hur dikt och sanning då förtroligt möttes,
Likt syskon, hvilka sällan skiljdes åt!
Och löjet, som af glädje spratt, ej stöttes
Af mötet med en blick, försänkt i gråt.

Åt hvarje ålder blifvit något gifvet,
Som tycktes enkom ämnadt blott åt den:
Så mormor, ställd vid gränserna af lifvet,
Fann mångt ord utur sitt inre skrifvet,
Der barnabarnet känt sig sjelft igen.

Men framför allt var dock det tungomålet,
Som ungdom fattar, skaldens modersmål:
Han hade öra för det än bland skrålet
Af högvis ståt, som blott *sin* stämma hör;
Och hur än bittra skiften följt på blida,
Född bundsförvandt, hans hjerta städse slog
För alla, som emot sitt öde strida,
Och ingen fanns bland dem, som sörja, lida,
Till hvilkens bistånd det ej vänligt drog.

Hur kunde väl bland olycksbarnens skaror
Uti vårt samfund *konsten* stå sitt kast
Beröfvad tröst i fattigdom och faror,
Och utan råd, der äfven detta brast?
Nej! mästaren i diktens konst ej glömde
Bort hennes arma anförvandters nöd:
Ej detta slägte, som här gick och drömde
Och idealets nektardrycker tömde,
När det i verkligheten saknat bröd.

Fast femti vintrar redan hunnit fälla
På detta varma hjertas hård sin snö,
Den kyldes ej deraf, och diktens källa
Är, som den varit, ännu samma sjö,
Som outtömlig lät sitt strömdrag flöda
På föremålen för vår fröjd, vårt qual,
Beprisat lefvande, begråtit döda
Och kände hvilat som den tyngsta möda,
Och vänner vann i obegränsadt tal.

Endera dagen står han ensam åter
 Af detta skaldeslägte, dit han hör,
 Och fädrens land, som vemodsfyllt begråter
 Så många stämmor i sin sångarkör,
 Med dubbel glädje lyssnar då till rösten,
 Som se'n en menskoålder redan bär
 Åt alla finska hyddors smärta trösten,
 Åt våren sånger, sagorna åt hösten,
 Och lifvets missljud ljuft i välljud klär.

Javäl! Så länge ljungens blommor dofta,
 Och Sylvias sånger vakna jemte lunden,
 Skall hjerta efter hjerta tjusas ofta
 Af denna doft och sång, som blifvit bunden
 Så älskeligt i ord, att ordet klingar
 Och sväfvar hän, liksom det hade vingar.

Hur det här mulna månde eller dagas,
 Skall sången stärka tron uppå en lycka,
 Som ej af nyck kan ges och icke tagas
 Af bistra makter, hvilka undanrycka
 De håfvor, dem oss stundens prosa skänker,
 Hvars klang är stoftets, om än bjert hon blänker,

Porthans namn*.)

Intet namn så kärt och vänligt klingar
 I de bästes barm på Suomis jord,

*) Dessa verser, satta i musik af Fredrik Ehrström, afsjüngos
 den 9 November 1839 vid den österbottniska studerande ungdomens
 ädla, vackra fest till firandet af Henrik Gabriel Porthans minne,

Som, Porthan, ditt fadersnamn. Dess vingar
 Höjas af din andes fläkt, ditt ord.
 Finlands forntid först Du fört till dagen,
 Först Du haft ett hjerta för dess sång.
 Finlands framtid gaf Du anletsdragen
 Och gaf riktning åt dess andes gång.

Djupt nationens stig re'n nedåt vetter,
 När ditt namn uti ditt fosterland
 Inga hjertan mer i svallning sätter,
 Sätter ingen ynglings blick i brand.
 Dock fast denna qväll det sekel släcker,
 Som spridt dagrar se'n din gryningsstund,
 Samma känslor än ditt minne väcker,
 Som Du väckte sjelf i fädrens rund.

Henrik Gabriel Porthan.*)

Fjäriln med sommarstrålarne leker,
 Lefver med stunden och bortförs med den,
 Smekes af vinden och blommorna smeker,
 Sviker sin kärlek, sjelf sviken igen.
 Vingen af skiftande färgspelet glänser,
 Lik en mot jorden sväfvande sky!

hvilken hundra år tidigare hade skådat sina dagars gryning; och var detta tillfälle det första, som för Finlands yngre generationer upplifvade hågkomsten af finska historiens oförgätlige fader.

(Förf:s anm. 1864.)

*) Texten till en storartad musikalisk komposition af Pacius, hvilken den 16 Mars 1860 och den 9 November 1861 exequerades på konserter, gifna för insamlandet af medel till Porthansmonumentets utförande.

(Förf:s anm.)

Trånga dock, fjärl, äro de gränser,
Hvarur du fåfängt söker att fly.

Regnbäcken sorlar, gör mycket väsen
Af sina svällande krafters försök.

Krafterna tyna dock bort förr än gräsen,
Sjelf han försvinner lik dimma och rök;
Lemnar knappt efter sig spår i den sanden,
Uti hvars fåror ett lif han ej väckt;
Sorlet ej följes af genljud i landen
Mera än vårens hviskande fläkt.

O! Huru annorlunda är verket
Af dessa andar, nationerna ställt
Såsom det säkra, det ledande märket
Vid horisonten af sanningens fält.
De ej af fjärlarne afspegla färgen,
Ej deras lif liknar regnbäckens dans;
Men hvad de ville står fast såsom bergen,
Och hvad de gjort liksom polstjernans glans.

En sådan ande, Finlands folk,
I din Porthan du haft.
Den blef emellan dig en tolk
Och minnet, som gömts utan kraft
I tidernas förfallna graf:
Åt finska häfdens spridda drag
Han sammanhang och klarhet gaf:
Der natten rådde, grydde dag.

Hans arbete, ej lätt det var,
Och när hans lif gick allra bäst,
Det fåror i hans panna skar,
Och mödan var dess hvardagsgäst.

Men fast hans skuldra kände tungt,
Att sekels hedersskuld den bar,
I honom lefde sinnet ungt
Bland hopen än af ålderns dar.

Och fädrens skuld betalte han,
Liksom på spel hans ära stått.
Der svedjeländer fordöm man
Och striders fält uppsökte blott,
Ett fosterland, ett framtidshopp,
All kärlek värdt, han såg
Och fostrade till tanke opp,
Hvad som i känslans vagga låg.

Ensam stod han i sin hydda,
Fast han dit till sällskap lockar
Andar ifrån tider, flydda;
Fast kring honom städs sig skockar
Ungdom, slägte efter slägte;
Fast ej fanns en vrå af landet,
Dit hans visdoms ord ej räckte
Och från hjertat gångna bandet.

Han, den ensamme i lifvet,
Har ännu dock slägt och vänner
I hvar bröst, hvaråt blef gifvet,
Hjerta och det klappa känner.
Vid de namn: Finland, finne,
Är Porthans olösligt knutet;
När det dött i folkets minne,
Är det sjelft ej långt från slutet.

Än de lefva likväl båda.
Bildn af sitt lif, sin ära

I Porthans vårt land vill skåda.
 Den skall mäktigt vittne bära
 Inför hela efterverlden,
 Att vi ej med tomma orden
 Vägt omäteliga värden,
 Som gjort dyrbar fosterjorden.

Vid framställningen på Helsingfors' teater af Porthans blifvande monument.

Den 10 November 1861.

En bild af bilden, hvilken komma skall,
 Är detta blott, som nu här står att skåda,
 Dess glans är hastigt, som en aning, all;
 Men bilden hunnit Eder dock bebåda
 Ett verk, som sekel födas ser och dö,
 Ser släkten blomstra och i grafven falla;
 En klippa synlig ofvan tidens sjö,
 Dit stundens ilar tusen namn förströ:
 En *minnets* vård ännu, se'n vi förgätits alla.

Ja, den skall vårda minnet af den tid,
 Hvars vilja ställde stoden fram i dagen.
 Kring honom hålles vakt af grafvens frid,
 Men kring den skola ock förnimmas slagen
 Af varma vingar, hvilka buro opp
 I glädjens stunder lika som i nödens
 Det finska folkets fasta framtids hopp:
 En själ, som ville kläda sig i kropp
 Och trodde mer på lifvets evighet än dödens.

Men främst den vårdar minnet af den man,
 Hvars siarblick liksom en fackla lyste,
 Der förr blott skuggor hvimlat om hvarann,

Och likt en brottsling forskningarne ryste,
 Då genom mörkret de sig stigar sökt.
 Der folket sina ödens spår förlorat,
 Fanns spåret ej blott åter, men förökt
 Vardt folkets synvidd, och der minnet krökt
 Låg under årens börda, steg det upp förstoradt.

Och jemte minnet lyfte äfven sig
 Det finska folkets nederstämda ande.
 Hvad helst vi söka, stöta vi på Dig,
 Porthan, hvar helst vår tankes ströftåg lande.
 Vi glömma våra tvisters föremål,
 Der — som vi sjelfva höjts — vi höjt din ära!
 Ty likt en kättare uppå sitt bål
 Qväfs brödrakifvet, då som allas mål
 Står högst att verka så, som dina föredömen lära.

—•—•—•—

Johan Molander.*)

Du gode herde! ren din lön Du fått
 För sekellånga dagens trogna möda!
 Vi tro, vi hoppas, att *det* mål Du nått,
 Som för din ljusa blick ovanskligt stått:
 Vi söka ej den lefvande bland döda.

Rik var den faddergåfva, den Dig gaf
 Ditt blida öde i din födslotimma
 Här nere, der blott tung en vandringsstaf

*) Biskop öfver Borgå stift. Verserna upplästes den 12 September 1837 i dåvarande gymnasiihusets i Borgå öfra lärosal, vid en till den bortgångne öfverherdens åminnelse firad fest.

Så mången väntar — och till slut en graf,
Som höljes djupt af glömskans kalla dimma.

Du växte hög på dessa sjöars strand,
I hvilkas bölja tusen solar svalkas;
Lik deras log din fröjd i mildrad brand,
Ditt allvar var som stjernans i vårt land,
Som säger oss, att höstens frukter nalkas.

Hvad tider flögo ej förbi din stig,
Sen Fredriks åskor kring din vagga dogo.
Ditt ynglingsbröst stred Nya Verldens krig,
Du hörde Galliens jättar väpna sig
Och kände jordens skalf, hvar helst de slogo.

Det gamla seklet blodigt för din syn
Sjönk i sin graf, och blodigt upp sig höjde
Det nya, höljdt i moln, — men bortom skyn
Stod för din inre blick en mild Försyn,
En sol, hvars dag ej svek, men endast dröjde.

Och kärt Dig blef det nya, som växt opp,
Af stormen stärkt och hårdadt utaf striden,
Och mild, men fast, liksom de kristnas hopp,
Du icke brottades med tidens lopp;
Du ej blott följde, Du gick framför tiden.

Och därför, när din andra lagerkrans*)
Ur lockens is slog ut sin friska grönska,
Var den ett återsken af fridens glans,
Den der ej vissnad i ett hjerta fanns,
Som *annat* än att dö ännu kan önska.

*) Biskop Molander emottog såsom jubelmagister denna, året före sin bortgång.

O! herrlig stod Du, som på fjällets höjd
 En vandringsman, som då tillbaks han blickar,
 Omätlig bana ser för ögat röjd
 Och dröjer gerna kvar, fast han förnöjd
 Sitt hopp mot andra rymders solljus skickar.

Det svek Dig ej. Du ren dem hunnit har:
 Ren himmelen och jorden arfvet skiftat;
 Men höstens storm, som öfver grafven far
 Och bryter blomstren, minnet ej förtar,
 Som lefva skall af det, Du talt och stiftat.

Till honorär doktorn vid jubelpromotionen 1840,

Robert Henrik Rehbinder.*)

Der vildhet tändes, och der sången ljud,
 Sitt altar byggde vishetens gudinna;
 Och verld på verld hon till dess låga bjöd.
 Med mildradt sken, allt mindre blodigt röd,
 Så långt som solens blickar nå, den börjar brinna.

Af detta ljus en strimma längesen
 Ställt Finland till sin förpost längst mot norden.
 Den växte här till flammans klarhet ren
 Och gjöt kring stad och land sitt blida sken:
 Det skönaste, som menskoögat ser på jorden.

Ty allt hvad herrligast för själen finns,
 Af *detta* sken ställs fram i sannan dager,
 Der natten rår, blott mörkret hemskt man minns,

*) Universitetets dåvarande högsinte, trofaste tjänstförrättande kansler.

(Förf:s anm.)

Och fåfängt der hvar äras bländsken vinns:
Det faller hastigt som i sanden vissnad lager.

Du ära ärft från fädren, ädle drott!
Och ryktet om den, du förvärfvat, talar.
Ur ödets urna intet dock Du fått,
Som varit skönare än denna lott
Att hägna ljusets altare i fädrens dalar.

Ditt namn dervid Du fäst. Och qvar det står,
Fast tempelhalvfen skulle ramla samman
Ännu en gång. När minnet återgår
Till deras grushög, skall det söka spår
Deraf vid bergadt ljus af skära altarflamman.

Till Israel Hvasser.*)

Minns du ännu, när sista gången
Du stod bland oss på samma strand?
Du räckte då vid ynglingssången
Till bittert afsked varmt din hand.
I ögat brann en tår och smärtan
Uti din själ, fastän ditt ord
Om hoppet talte till de hjertan,
Dig följde till din moders jord.

De unge härdats sen till männer
Vid årens skarpa hammarslag,
Och höstens rimfrost forna vänner
Med is bekrönt; men än i dag
Så innerligt en helsning ljuder

*) Vid hans besök i Helsingfors, sommaren 1841.

Som afskedssången förr från dem,
Fast det är mannaord, Dig bjuder
Välkommen till din andes hem.

Du det med kraften af ditt snille
Och känslans ädla värma vann,
Och samma ljus der tända ville,
Som för din egen tanke brann.
Väl Dig! Väl oss! Det ljustet släckes
Först med den sista dagens sken,
När af den qvafva qvällen räcket
Åt nordens nattens sömndryck ren.

Sjelf evigt ung, med unga sinnen
Du än kan hoppas, än kan tro,
Och ej Du vill, att blott på *minnen*,
Förtvifladt, Finland bygger bo.
Hell Dig! Dess kärlek tar *ditt* minne
Likväl i trogen famns förvar:
Det lefva skall hos mången finne,
Så visst hans land en *framtid* har.

Den femtioårige studenten. *)

Vild flög en storm kring land och vatten
Och fröjd och fasa vidt den spred.
Den tredje Gustafs qväll mot natten —
Din konungs då — ren blodig skred;

*) Med denna sång uppvaktade student-kåren den 20 Februari 1842 framlidne professor G. G. Hällström, hvilken den 20 Februari 1792 hade inskrifvits i det namn, han sedermera gjorde odödligt, i universitetets matrikel. (Förf:s anm.)

Då trädde Du till Auras vågor
Med hjertat i ungdomlig brand:
Du sökte mildra dessa lågor
Vid vishetskällans svala strand.

Du såg omkring Dig. Si! Naturen
Låg ensam trygg på evig grund:
Blott ytan rörs af stormen, buren
På vingar af en flyktig stund,
Och Du fann godt att vilja tämja
Naturen under tankens makt;
Och snart de vande sig vid sämja;
Hvar helst du stod som trogen vakt.

Och frid Du fick, fast striden rådde
Om människors och folkslags lott;
Och deras ödens vexling nådde
Ditt hjerta ej, ditt öra blott.
Ett sekels hälft flytt hän, och världen,
Liksom ditt land, bytt om gestalt,
Och tankar, känslor ändrat färden:
Du blef dig lik — som världens Allt.

Ej ryktet hördes stormigt ropa
Ditt namn, sen glömdt med lika hast:
Lugnt dock din röst ljöd kring Europa,
Och hvad du rönt, står evigt fast:
Så länge hafvens värme*) flyter
I sjelfva isens boja fri,
Och *ljuset* sig i strålgans bryter,
Din äras trogna tolk de bli.

*) Dessa uttryck syfta på professor Hällströms viktigaste fysikaliska rön.

Med oss, dem *ljusets värma* gläder,
 Oss ögonblickets unga slägt,
 Din efterverld ren till dig träder,
 Den andas med vår andedrägt;
 Vi glömma mycket: dock ej svi-
 Vårt minne Den, hvars snille skar
 En lager i naturens rike,
 Så rik, som ingen här den bar.

Helöning

till

Fredrik August Ehrström Skugga.

Den 11 Februari 1851.

Såg du en vårens morgon, då den gjuter
 Sin gyllne kronas strålgans öfver skogen?
 Hur skimrar ej den skira silfverskruden,
 Af unga fläktar lyftad ifrån granen,
 Likt kåpan tagen från prelatens skuldror,
 Då prestens dystra allvar bort han kastar
 Och står i menskohvimlet menska åter!
 Hur ljufligt väfvas icke rosor in
 I hvita skogssnöns atlaslena matta,
 Hvarunder gräset ligger än i linda
 Och samlar krafter till en blick mot ljuset.
 Och fågelns hjerta, hvori våren flyttat,
 Med klangfullt spel idyllen af sin kärlek,
 Den första, varma, sälla, gläddigt diktar;
 Och bäcken, sönderbrytande sin boja,
 Med dans och sånger segerglädjen firar.
 Af denna morgon fast ett löfte blott
 Om herrlig dag, om sommarns rika fägring —
 Hur fylls af den ej själens öde kamrar

Med högre lust och kraft, än dag och sommar,
Som verkliggöra löftet, skänka kunna;
Liksom de lufttält, som på sjöars grundval
Af hoppets djerfva händer spännas ut,
Mer fröjd och sällhet rymma i sin villa
Än marmorslottets tunga verklighet.

En vårens morgon denna lik i skogen
Käns stundom gry vid folkens horisont
Och drifva isen, som på lifvets strömmar
Nyss sönderbrustit, hän mot havvets grafvar
Och gjuta hopp och mod i folkets sinne,
Och gjuta tankens höghet i dess själ,
Och rycka banden bort från sångens vingar,
Och lyfta dessa upp på friska fläktar,
Så att till rymder sången når, dit fordom
Dess blyga blick knappt vågade sig höja.

En sådan vårens morgon, Runeberg,
Uppå din lyras unga strängar lekte
Med sångens andar, som sin styrka mätte,
Likt fågeln, ilande från gren till gren.
Men slutet liksom fågelns skog var än
Den krets, der sången fann sitt hem, sin verld.

Då trädde fram i denna krets en man,
Hvars hjerta svällde högt af melodier.
De längtade att springa fram i dagen
Och tränga med dess ljus till andra hjertan,
Och väcka toner, slumrande i dem,
Likt eko, väckt utur sin lätta slummer,
Vid första rop, som når dess blund i lunden.

Sjelf han sitt hjertas toner samlat in,
Der han vid rodret stod i mörka natten
Och styrde skeppets kosa vid ett spel

Af stormarnes och oceanens orgel;
 Der han på fjerran kust hört folken sjunga
 De sånger, som från slägte gå till slägte
 Och ljuda unga än på folkens grafvar,
 Liksom de klingade kring folkens vagga.
 Från trastens nattligt vemodsfulla suckar
 Och lärkans morgondrill han lånat konsten,
 Och smälte klangen i ett hjertas degel,
 Så guldrent, ädelt, som det nånsin värmdes
 Af trofast känsla i en menskobarm.
 Han var det, som uti sin själ tog opp,
 Hvad skalden diktade, och dervid fäste
 De toners vingar, hvarmed dikten bröt ut
 Sin första Eriksgata vidt kring landet.
 Och säkert, såsom svanen hittar hem
 Tillbaka till den bölja, der han föddes,
 Så fann ock den af toner burna *svanen*
 Ett hem i hvarje barm, som fosterländskt
 Inom sin strand slöt sångens klara bölja.
 Vid källors sorl flög *källans* symbolik
 Med ljufvig rysning öfver själens fibrer;
 Och fastän högre drefs den vreda sjön,
 Mot stranden utaf höstens vreda ilar,
 Försmälte än i stilla vemod sången
 Om vanskligheten utaf hjertats vårar.
 På främlingarnes strand än Suomis söner
 Hvarandra kände uppå Ehrströms sång,
 Den de från samma land gemensamt burit,
 Och som till stilla ro qvad deras saknad.
 I fröjd och smärta, när och fjerran smälte
 Så finska sinnen samman vid hans sånger:
 Det var hans lefnadslycka och dess ära,
 Fast lyckan, äran, ack! så litet egde
 Att gifva honom, som sin enda skatt,
 Sitt hjertas, delte ut åt land och folk

Och sälla stunder dermed vänligt skapte,
Mer än af jordens starke städse skapats.

Men medan Ehrströms sång i glada samqväm
Vid blickens eld och festpokalens glöd
Smalt fram ur andras bröst, dem fröjden vidgat,
Satt sångarn sjelf uti sitt gömda tjäll
Och kände hjertat sammanpressas af
Det spöke, som så ofta redan bytte
I dunkel skymning konstnärns ljusa dag.
Det heter — näringssorg och stirrar iskallt
Och blodlöst uppå dig ännu i stunder,
Då allt ditt hjerteblod du känner sjuda,
Så att du tror dig kunna värma opp
Ett ishafs tusenårigt stela bölja.
Då du utur din själ vill kasta djerft
Brandpilen, hvässad i ditt snillets eld
Och mäktig till att bryta genom sekel,
Då ser du jättespöket hånfullt le;
Det pekar ned på stundens lumpna nöd
Och morgonda'ns, som stundens skall föröka.
Men pilen släckes, faller ned tillbaka
På nerfverna uti din egen barm
Och rifver dem i stycken, tråd för tråd.

Men du har fattat mod på nytt och blickar
In i Guds rika, ljusa, sköna verld.
Dig vinkar lyckan, äfven dig; hon öppnar
Sin famn, till hälften jord, till hälften himmel,
Likt horisontens famntag, sträckt mot vandrarn.
Grip efter lyckan dristigt; slut den in
I dina armar; tryck den till ditt bröst,
Att allt dess qual på engång må förqväfvast!
Så ropa röster ur ditt inre, hvilket
Af sällhetshunger tärs. Du lyss till dessa
Och sträcker ut din hand, vill fatta i

En annan, der med underbara tecken
Står skrifvet: *underpanten af din sällhet!*
Men spöket rest sig plötsligt mellan eder
Och bistert ryter: dåre, vik tillbaka!
Är du nog fräck att egoistiskt köpa
Ett ögonblick af sällhet mot en framtid
Af brist, försakelse, kanske af — ånger,
Som drabba ej allenast dig, men dubbelt
Dig drabba uti sorger, hopade
På den, hvars lycka du har svurit hägna,
Men hvilkens bergning du ej ens kan trygga!
Vid hotelsen en stund du stannar häpen,
Men ej du låter dig deraf dock böjas;
Du vädjar till ditt mannamod, din kraft,
Som allt försaka vill för den, du älskar,
Om offrets namn ock skulle vara — *lifvet.*

Men snart du ser, att offer tyngre än
Det af ditt lif kan krävas skoningslöst.
Du känner modet böjas först, sen brytas;
Din vilja, som flög hän till ädla mål,
Vingskjuten dignar ned långt, långt från dessa.
Du söker tröst och lyfter kärleksfullt
Ditt späda barn i famnen, och dess moder
Riklockigt hufvud lutar mot ditt hjerta.
Är du ej rik, som slika skatter eger?
Är du ej lycklig, du af kärlek värmde?
Är du ej stark, då du får hägna dessa,
För hvilka mot en verld du kämpa borde?
Nej! Dessa, som om starkhet, rikdom, lycka
Påminna borde dig, erinra blott
Om pligter, dem ej fylla opp du mäktar,
Om strider, hvari du skall duka under,
Om de behof, som ej din *andes* äro.
Du måste skörda eller gräfvä opp

Den frukt, hvaraf lekamens lif sig närer;
Och konstens blomma ger ej sådan frukt.

Vänd bort från denna blomma tjusta blicken,
Förrän den, vissnande uti din barm,
Till ödemark ditt hjertas lustgård byter,
Förrän den qväfs af näringssorgers börda,
Som alpens rosor under alplavinen.
För hvardagsnyttan du blott får ha öga,
Men mot det *sköna* ej mer blicka opp.
För denna kryddgård, som din hydda omger,
Du får blott ega sinne, men ej spana
Bortöfver närmsta skjul, hvars trånga stängsel
En nejd af himmelsk skönhet undanskymmer.

Ack! Sådan lott blef ock det sängarhjärtas,
Hvars minne vemodsfullt i dag vi fira.
Den högre sången tystnade förstämde
Och skrämde af hvardagslifvets brutna sorl;
Och drömmen om de ljufva melodier,
Som kunna skänka blott ett himmelskt gagn,
Fick vika för den vakna verklighet,
Som kännes vid allenast jordens kraf
Och reser nyttans tunga träbeläte
Högt på ruinerna af konstens tempel.
Men längtan efter sångens svunna ljufhet
Blef kvar i sångarns barm, lik denna längtan,
Som sörjer en förlorad himmels sällhet;
Lik eko af musik, som, en gång hörd,
Ej mer förgäts bland lifvets dissonanser.
Och invid denna längtan bodde ock,
Okufveligt i tidens hvarje vaxling,
En kärlek och en tro, som aldrig svek;
Ett allvar, hvilket aldrig tog som lek
De stora frågor, lifvet har att ställa,
Och denna godhet, som vill göra sälla,

Ännu lär qvalet blef ens egen lott,
 Och man igenom verldens skärseld gått,
 Ej till en himmel, men till jordens smärta,
 Och sorgflor alla illusioner svärta.

Skalden Jacob Freses graf.*)

Hvar fins din graf? Det hem, som slutligt bergat,
 Hvad af ditt hjerta ännu återstod,
 Se'n det af qual och lidande var härjadt,
 Och sjelft en graf för lifvets brustna mod.

Hvar fins din graf? Så stumt som sjelfva grafven
 Är, sedan frågan tystnat, landets svar:
 Det är liksom jag skulle spörja hafven,
 Hvar de, som af dem skördats, stannat kvar.

Och ny är frågan: ingen fram den kastat
 Förr på den jord, der skaldens vagga stått.
 Hvem spörjer, hvart de skuggor hädan hastat,
 Som, genom glömskan, bort i natten gått?

En skugga Du? Brann ljus ej i ditt snille,
 Och klappade ditt hjerta icke varmt?
 Var det ej ädelt, hvad ditt sinne ville?
 Att glömma Dig är Finland dock för armt.

Så armt det är, det tusen rika minnen
 Åt glömskan offrat, liksom ditt, ändå.

*) Dessa verser upplästes på Finska Vetenskaps-societetens
 årsdag den 29 April 1859.

Hvad om „det stora krigets” män vet finnen?
Hvar deras hjeltenamn inskrifna stå?

Med dessa kämpar led och stred Du, Frese,
Fast platsen för *din* strid var blott ditt bröst;
För svag ju var din arm för krigets rese;
Din enda styrka låg i sångarns röst.

Men åt Dig, svage, denna sångens styrka
Ett evigt lif, hvar helst Du jordats, ger;
Så, oåtkomlig ensam, står en kyrka,
Fast alla grafvar kring den sjunka ner.

Och din är skulden ej, att Finland glömde
Den plats, som sist en hvilostad Dig gaf:
Ej är det källans skuld, som ut sig tömde
I öknen, om af sanden glöms dess graf.

Och knappt var skulden Finlands då. De döde
Så många grafvar nyss af landet fått,
Att ej de lefvande de fallnes öde
Mer mindes, än hvar de till hvila gått.

Men vår är skulden. Vi ju glömma hunno
Ej endast Freses graf, men ock hans sång,
Den fädren sjöngo, medan strider brunno,
Och slagtfält gjorde skördetegen trång.

Hans glömda sång är hans, men ej vår ära:
Anklagelse utur dess toner går;
Och den, som sjunger här, kan sjelf sig lära,
Hvad honom i hans hemland förestår.

Bernhard Henrik Crusells sekularminne.

Den 15 Oktober 1875.

Löfven, som i går än susat
Högt i trädets gröna krona,
Kastas tanklöst nu af vinden
Och af våra fötter trampas.

Men de blad, som en gång grönskat
Uti snillets lagerkransar,
De förlora ej sitt värde,
Fastän stoft från seklens grafvar
Uppå deras grönska fallit.

Nya släkten stanna tankfullt
Midt i deras hvardags äflan,
När i minnets klarhet stiga
För dem hädangångna andar,
Såsom blixtarne ur natten
Frambefalla bergens skuggor.

Då som högtidsstunder vände
Till oss åter svunna dagar;
Så det sekelgamla minnet
Af den dag, då sångarsnillet,
Då Bernhard Crusell såg dagen,
Byts till festdag för vår samtid.

Väl man undra må, att sådant
Ljus blef tändt i mörka landen.
Äfven det likväl nu synes
Som ett återsken af dagen,
Hvilken lifuppfylld sig spridde
Från din unga thron, kung Gustaf.

Stället, hvarest sångarns vagga
Ställts af slumpen, var detsamma,

Hvarest Nordens öden skiftat
 Arfvet utaf hjeltekungens,
 Af kung Karl den tolfte stormakt,
 Och der Finland höggs i stycken.

Det, som sägnerna kring vaggan
 Förebådat, vardt fullbordadt
 Af hvad mannen sjelf fick pröfva.

Crusell var med i striden,
 Hvari det slets det band,
 Som i den forna tiden
 Hans hembygd sammanband
 Med Svea-rikes kuster:
 Men trots af allt, som brast,
 Trots skeppsbrott och förluster,
 Stod sångarns rike fast.

De toner, skönast glödde
 I söderns varma själ,
 Crusell dem återfödde
 I Sverige äfvenväl.
 Men fast han floder tömde
 Omkring sig af musik,
 Man snart nog nästan glömde,
 Hvem norden gjort så rik.

Ett man dock ej förgätit,
 Och ej förgäta kan,
 Förr än sig dödsköld frätit
 I hjertat af hvar man,
 Som tjusades af sången
 Och älskat poesi:
 När Frithiofs tid är gången,
 Crusells är ock förbi.

När svenska dikten hunnit
 Upp med Tegnér så långt,
 Att för det pris, den vunnit,
 Europa blef för trångt,
 Då sjöng man vidt kring jorden
 Crusellska melodin
 Och fann den skön som orden
 I Frithiof-poesin.

Ej visste då den tonen,
 Att nu en gräns det fanns
 Som söndrar finska zonen
 Från gamla Svealands;
 Som Bottenvikens bölja
 Går fri från kust till kust,
 Så sångerna ock följa
 I nöd liksom i lust.

Och fastän främling vorden
 Uppå sin egen strand,
 Var sångaren i Norden
 Kär gäst i hvarje land.
 Hans andes vapen togo
 Igen, hvad svärdet mist,
 Hvar helst de framåt drogo,
 De segrade till sist.

Vi, som nu äro gamla,
 Den sjungit mången gång,
 Och tusen minnen samla,
 Crusell, sig kring din sång.
 Fast Du fick öfvergifva
 Din egen härd som ung,
 Du städs likväl skall blifva
 För oss en sångarkung.

Vid Werner Holmbergs minnesfest,

den 24 September 1861.

Flyktigt är det skönas lif
 Öfver allt på vida jorden.
 Fåfängt ropas åt det: „blif
 Än bland oss! Oss kär är vorden
 Dina ögons milda blick,
 Glansen kring din klara panna”!
 Vingar ej det sköna fick
 För att här bland gruset stanna.

Flyktigast det sköna dock
 Sväfvar öfver nordens länder.
 Innan svanors sorgsna flock
 Undan hösten återvänder
 Till en nejd, med oblekt sol,
 Kyldt, det sköna hädanjagas.
 Ack, det känner nordens pol:
 Snart här mörknar, sent här dagas!

Hit det kommer dock på nytt,
 Liksom fågelsången lifvas,
 När en vårens morgon grytt.
 Snillet föds här nog; men trifvas,
 Lefva bland oss ej det får;
 Och vid glädjen att det ega
 Städse fruktan nära står,
 Att farväl det oss skall säga.

Må dock blida makter än
 Såsom hittills åt oss sända
 Ädle, snillekrönte män!
 Om de ock ej få fullända,
 Hvad dem anden verka bjöd,

Är det skönt att se dem börja
Det, som trotsar tid och död;
Ärorikt att dem få sörja.

Bittert kännes det likväl
Att se domnad denna handen,
Som gaf värma, lif och själ
Åt naturen; som ur sanden
Skönhet visste trola fram
Så som från de vilda bergen;
Fäst vår blick vid kullstjelpt stam
Lika som vid blomsterfärgen.

Men fast mästarn ryckes bort,
Ej hans verk för döden viker.
Skönsta blomman innan kort
Ser, hur hennes fägring sviker;
Vågen stelnar, furan bryts:
Men den skönhet konsten danat,
Ej af stundens nyck förbyts;
Genom seklen väg sig banar.

Liksom nya vårars hopp
Ger oss tröst, när höst är inne,
Så, fast mästarns lefnadslopp
Hastigt bortflöt, ger hans minne,
Ger hans verk, hvori han band
Skönheten af flydda vårar,
Glädje åt hans fosterland,
Fast han glänser genom tårar.

Mycket ej hans fosterland
Egt att Werner Holmberg gifva:
Lifvet och åt det en strand,
Oftast höljd af vinterns drifva.

Mästarns pensel honom gaf
Främlingen. I konstens länder
Kärlek fann han och den — graf,
Dit vår sorg sin helsning sänder.

Mycket dock hans fosterland
Bjöd, som ej bjuds ens af rike:
En natur, som sammanband
Sjö och jord skönt utan like;
Ära åt hans graf det ger
Och hans namn bland dessa skrifter,
Dem i ljus vår framtid ser,
Tills att skumt dess öga blifver.

Till Johan Erik Lindh's åminnelse.

Den 4 Februari 1865.

Ett vinterlandskap för vår blick sig ter:
Till ram deråt en kyrkogård bjöd muren;
Färg gifver snön; luft, skugga töcknet ger;
Allt tecknats troget, såsom blott naturen
Kan måla sina stora taflor ut.
Till hälften knappt en bild af menskolifvet
Vi se dock utförd här: blott stridens slut.
Dess början, fortgång syns ej vid den knut,
Som satt en gräns för hela perspektivet.

Men ifrån taflans dunklaste parti,
Från den kring yngsta grafven vräkta sanden,
Ser minnet, känslan dock en harmoni
Emellan ödet af den trötte anden,
Hvars hydda här sin sista hägnad får,
Och vinterlandskapet, hvori hon sänktes:

Ser, hur den bleknat, hoppets sköna vår,
Ser, hur den stelnat, glädjens varma tår,
Då idealets kraf af jordens kränktes.

Att *konsten* öfver denna ande fick
Oemotståndlig makt, dock tycktes lycka,
Då ung bland lifvets blommor än han gick,
Af hoppet lyftad, att han skulle smycka
Med konstens blomster denna kala slätt,
Som föga mer af slika blomster visste,
Än åt oranger deras glöd den gett,
Och ingen stig åt konstens barn beredt
Och dem på lyckans trappsteg ställt som siste.

Från konstens fackla här då re'n likväl
En eller annan gnista hunnit falla:
Hon så till altar vigd Lauræi själ
Och mäktat ur hans koja Finnberg kalla.
Men också de till ledning här blott haft
Den dristiga instinkt, naturen föder:
De drefvos af dess underbara kraft,
Som upp till drufvan elden af dess saft,
Som fågeln mellan molnen drifs mot söder.

För andens liksom kroppens dubbla nöd
Lauræus snart till andra länder flyktat,
Och tård af bristen uppå dagligt bröd
Sin dystra, trånga bana Finnberg lyktat:
Då visar Johan Lindh sig på vår strand:
Snart mångens blickar vänligt honom helsa;
En talisman han har ju i sin hand,
Som än, när döden sliter alla band,
Åt minnet kära anletsdrag kan frälsa.

Utur hans pensel flöt med lif och eld
Den bild, hans inre såg, i färger rika:

Och när för skådarns fröjd den blifvit ställd,
Han dragen fann förunderligen — „lika”.
Hvad än i bilden brast, man såg ej då,
Men gladde sig, som man sig harmlöst gläder
Åt vårsolns första bragd, när blommor små
Utur sitt dunkel upp mot ljuset gå,
Och friskt med seglen leker vårens väder.

De skönsta ögon med en eldig glans
På mästarn sågo, när hans pensel brände
Dem in på duken. Mången herrlig krans,
Som dofter ifrån rika lockar sände,
Hans afundsvärda segertecken blef,
Då oförvissnelig den taflan prydde.
Så hvart han kom, hans pensels trollstaf skref
Odödlighetens dikt om gåfvobref
Åt det, som lefde blott en stund och — flydde.

Rika voro vårens löften,
Åt den tjuste målarn gifna.
Sommarn rikare bort blifva,
Om mot löfthena den svarat.
Men när sommarn kom, som skulle
Bringa frukterna till mognad
Och på mästarbrevet trycka
Det inseglet, som är giltigt
Ej för stunden blott, men evigt:
Då allt mera knapp blef solen;
Kylig kändes luften liksom
Kulna qvällen, när den bådär
Oss en jernnatts frost och härjning.
Om en skuld till idealet,
Som ej gäldats, konsten talte;
Och ju mindre lifvet skänkte,

Blef allt strängare dess fordran.
 Hvarje arbete sin ära
 Växa såg och lönen ökas;
 Gårdar reste sig på grunden,
 Som af handtverksfliten lades;
 Och i egen boning yfdes
 Rikedomen, som sig hopat
 Uti snillelösa händer:
 Medan dyrkarn af det sköna
 Lika fåfängt sökte bergning
 Såsom blommorna på klippan:
 Och varaktig stad ej fann han,
 Innan grafven gaf den ändtligt.

Och tiden den framflög med ökad hast,
 Och med sig förde den landet.
 Den föga märkte, hur småningom brast
 Det forna så vänliga bandet,
 Som fästet folket vid målarns talang;
 Och allt mera svagt och främmande klang
 Det länge prisade namnets välljud.

Ett yngre släkte snart krafternas stål
 Re'n kände starkare smidas;
 Och närmare hann det fram till det mål,
 Der segren af äran förbidas.
 Den åldrige målarn, sluten och glömd,
 Såg mången som mästare blifva berömd,
 Som ofödd var, då sjelf han re'n målat.

Hvad kände, hvad tänkte den gamle då?
 Månn' fröjd, att konsten, som varit
 För honom det högsta på jorden ändå,
 Fast han lemnats, framåt har farit?

Gaf minnet af flydda fröjder än tröst?
 Bar genljudet än till hans själ en röst
 Från ljufva läppar, som honom tackat?
 Hvem säger oss det? Ej var ju hans art
 Att klaga eller att skryta.
 Ett veta vi dock: fast tidernas fart
 Till fall sågs hans seger förbyta,
 Som trognaste förpost Lindh likväl stred
 För finska konstens seger och led
 Som en man, hvad dess segrar här kosta!

Vid Magnus von Wrights minnesfest.

Den 15 December 1868.

Och Konstnärsgillet samlats till fest,
 Men Magnus von Wright här dock felar!
 Det är ju som kyrkan saknade prest,
 När orgelverket re'n spelar.
 Han måste väl hafva laga förfall:
 Ty förr kan en moders kärlek bli kall
 Än Wrights för den konsten, han älskat.

Ja väl, nog har han giltiga skäl
 Att icke på kallelsen akta.
 Han sjönk i sin graf. Hans hjerta och själ
 Vår blick dock ännu får betrakta;
 Men spöklikt gå de icke igen;
 De lefva ju ljust i hans arbeten än
 Och i landsmäns ärande hågkomst.

Han byggde på duken de vackraste hem,
 Dem grönskande skogarne hägnat:

Och fast sjelf han egde intet af dem,
Han större omsorg dem egnat,
Än mången egnade ståtliga slott,
Dem utan förskyllan och möda de fått,
Der konstnärens slott byggts — i luften.

Men himmelens fåglar kände så väl
Den bäste vännen, de hade.
Väl kunde de icke gifva hans själ
Sin fröjd, der de lekte så glade;
Och det var dock konstnärens ljufvaste fröjd
Att locka dem till sig från skyarnes höjd
Och binda dem evigt på taflan.

Och likasom fågeln, sitt namn han ock band
Vid taflan för år, som ej räknas.
På taflan, der ädla minnen vårt land
Förvarar, von Wrights äfven tecknas.
Och när mången annans plånades ut
Och längese'n blifvit oläsligt till slut,
Hans namn skall kvarstå förstoradt.

Med undran ser en gång vår efterverld
Hans fåglar till henne framhinna,
De synas som dufvan efter sin färd,
Då syndfloden börjat förrinna.
Den barbariets nattliga flod,
Der finska konsten försjunken stod,
Olivens blad ej mer skymde.

Sålänge den femte Juli till qväll
I Finlands bygder förbrinner,
Det finska hjertat i hvarje tjäll
Med andaktsfull sorg sig påminner,
Hur hjelten Duncker den aftonen föll
För fädrens land, som så kärt han höll
Och försvarade in i döden.

Det var väl dock mer än ett slumpens spel,
Af hvars ynnest åt Wright det blef gifvet
Af samma högtidsqväll att få del,
Då odödlighet ärfde det lifvet,
Som lika troget hedrat vårt land
Som hjälten, fast vapnet i konstnärens hand
Ej varit det blodiga krigets.

Till Fritiof Raa.

Den 2 Maj 1870.

Ljuf kännes vårens vind,
Då den lifvar vårt sinne, smeker vår kind:
Men vinden, ett barn blott af naturen,
Ter dock åt blomman liksom åt djuren,
Åt stoftets grand som åt människosnillet
Lika tanklöst sin gunst.

Se! då kommer en fläkt,
Högstämda hjertans liffulla andedrägt;
Och bland miljoner sitt mål den väljer;
Men icke der man åt gycklare säljer
Rökverk af hopens råa tillbedjan,
Ej der man gäckas med konst.

Nej! blott der mästarbref
Konsternas genius åt snillena skref,
Dit, liksom lifvet vänds mot sin dager,
Vänder sig omotståndligt den lager,
Som, af bildningen bunden till kransar,
Härmar en evighets rund.

Lagern, som nu Dig bjuds,
Ej vuxit opp vid de stormande ljuds

Thordön, som tyckas molnena plundra
 Och med en större tjusning beundra
 Ömkeligt upp- och nedvända verldar
 Än verldar i Shakespeares dikt.

Högt Du kan med den rätt,
 Som af Guds nåde gafs snillenas ätt,
 Både din krans och ditt hufvud bära,
 Om liksom förr Du värnar den ära,
 Vi åt vårt fosterlands scen ha ämnat,
 Och den räddar från skam!

Fågelnästet.

Nattens vindar susa genom gräset,
 Vuxet upp, der förr en gångstig ledde
 Till den gråa kyrkans dörr, hvars gångjern
 Ej på länge mer derunder gnisslat.
 Jemte vinden sväfva der gestalter
 Tysta, mörka, vålnadslika. — Hafva
 Nu de döda vändt sig under jorden
 För att gå igen på mark, som redan
 Obestriddt dem tillhör, som ej trampas
 Mera af de dödeligas fötter?

Lyss! från hopen klagolåt ju tränga,
 Spådas jemmer bryter nattens tystnad.
 Lif der måste finnas, hvarest klagas;
 Det väl måste kunna dö, som suckar;
 Ej till ottesång de döda samlas,
 Men blott de, som vänta än på döden.

Länge sluten, porten lik, som leder
Upp ur grafven, öppnas fast med möda
Ändtligt denna dörr, som för till hvalfvet,
Bygdt kring ljusets evigt klara källor.
Hvarför bidar skaran ej, tills strålen,
Brytande sig fram ur jordens gryning,
Måtte leda den till himlaljuset?
Hvarför väntar den ej fridens helsning,
Som ur tornets klara koppartunga
Vänligt ljuda skall till nejdens hyddor,
Bjudande dess folk att kläda af sig
All sin sorg i fridens högtidsboning?

Mellan Finlands nattomhöljda öden,
Lik en främling, så din fråga irrar;
Känner ej kung Carl den tolfte's dagar,
Ej den tid, som följde, när de slocknat.
Talar du om frid? Derom blef taladt,
Som en saga täljs af gamla qvinnor,
När i natten härdens glöd förkolnat,
Medan blixtar rifva firmamentet.
Barnen tro på den kanske; de äldre
Skaka hufvudet och deri finna
Ingen mening för den tid, som varit,
Och än mindre för den tid, som stundar.
Krigets drake flög på eldröd vinge
Öfver nordens sjöar, berg och dalar,
Som en mordbrandsfackla öfver stadens
Alla torn och torg och gröna parker,
Vigda åt förderf af rånarns händer.
Den sankt Göran, som besvurit draken
Ur dess håla, höll — lik jättebilden
Uti vapenhuset — lansen bruten
Uti sårad hjeltehand, och ingen
Kunde mera härjarns framfart hejda,
När *den* handen, värnlös, fåfängt lyftes.

Hvarest krigets låga hade brunnit,
 Låg en askhög kvar som segertecken;
 Der den brann, ett stegradt lif sig røjde,
 Men det andades liksom i dödskamp.
 Nu dock fienderna vikit undan,
 Men ej jagade af segerjubel,
 Höjdt ur tapper barm från finska skaror.
 Bort de vikit, såsom rofvets fåglar
 Vika slutligt, sedan deras lystnad
 Väl ej mättats — men ej finner mera
 Något till sin heta hungers mättnad.
 Och på de förödda platser samlas
 Åter strödda hopar, som på fälten,
 Härjade af höstens storm och vinterns
 Stela drifvor, vårens förbud skymta
 Här och der, försagda, för att spana,
 Om den tiden kommit, den de länge
 Redan bidat: tiden att tillbaka
 Taga platser, som tillhöra våren.
 Sorg i dessa hopars hjertan bodde.
 Vida boningar dock sorgen hade
 Utanföre, hvilka röfvats undan
 Allt, som föddes uppå dessa ställen.
 Hvarest fädrens kojor stått, nu svigta,
 Liksom spöken, för hvar kulen vindpust
 Härdens lemningar, som förr spred hemmets
 Värma åt nu biltoge i hemmet.
 Medan människorna dvalts i vilda
 Djurens kulor, sökte djuren tillflykt
 I ruiner utaf menskors hemvist.
 Ryttarskarors jernbesmidda hästhof
 Längesedan mejat allt, som växte
 Osådt på de öfvergifna tegar.
 Ofruktbart var dessas sköte vordet
 Liksom hafvets, höljdt af gagnlöst ogräs;
 Och mer ödsligt syns förödda landet

För dem alla, som der skurit skördar,
 Än det tycktes någonsin för fädren,
 Då de boets första påle ditsänkt.

Men när skarans klagosuckar brista
 Ur förhårdadt bröst, som klippans tårar
 Ur dess remnor; när den sörjer öfver
 Allt och alla, hvilka föllo offer
 Åt den bistra tiden, hör! då smyger,
 Mild som susningen af vestans anda,
 Till de qvaldas barm en fridens maning.
 Och på nytt åt gamla som åt unga —
 Men dock alla pröfvade af nöden —
 Lär den det, som barnen ren sig lärde,
 Fast af nöd ur minnet halft utplånadt:
 „Gud står qvar, när allt på jorden sjunker;
 Gud står fast, när lifvets ankar brista;
 Gud har tröst, när världen blott har tårar;
 Fly till Honom, när din koja härjats;
 När du hungrar, vid hans bord dig mätta;
 När du irrar uppå villostigar
 Och ej eger ens ett hem att söka
 Som din vandrings mål, sänd opp din känsla
 I hans boning, till hans ljusa himmel;
 Och du skall ej husvill mer dig känna,
 Skall dig finna hemma, som du var det,
 Då vid modersknä du efter bönen
 Fordom somnade till sälla drömmar!”

Djupt i hopens barm då lossas sorgens
 Hårda klippa utaf denna maning;
 Fast ej neder den ännu blir vältad.
 Och de spridda, som af ödets nycker
 Länge från hvarandra kastats, känna
 Sig ånyo en gång som församling,
 Sammanvigda af din anda, Herre!

Och de strömma till den gamla kyrkan,
Som sett flydda åldrars fröjd och suckan
Födas och försvinna och som ensam
Reste sig, af hårda tider vördad,
Lik en kungahjelte på ett slagfält,
Omkring hvilken tusen lägre kämpar,
Sjelfva stoft, mot stoftet redan sjunkit.
Skaran hamnar der, lik seglarn, kastad
Länge kring af hafvets alla vindar,
Vid sitt hemlands kust i trygga hamnen.
Utanföre Herrans boning kastas
Sorgerna i deras hem, som icke
Känna mer till sorgen: grafvens gäster;
Och blott högtidskänslor inneslutas
Utaf kyrkoporten, då den stänges.

Tornets malm sin lofsång icke lyfter
Mot den nära himlen: till kanoner
Gjuten, stridens mordsång den nu sjunger
Eller lyssnar stum till ljuden, höjda
Ifrån fjärdens nattomhöljda bråddjup.
Ljus ej tändas, som på juldagsottan,
Fast septemberdagens bleka gråning
Än ej antändt nattens dunkla förlåt;
Ljusen kunde ju till fyrbåk bytas,
Kunde leda krigets vilda skaror
Likt korsarer till den hamn för friden,
Dit en fridlös, värnlös hop nu flyktat.
Men det ljusnar i de armas hjerta,
Då de hägnas af de hvita murar,
Inom hvilka förr så ofta tändes
Själens ljus vid helga sanningsljuset.
Och i andans endrägt upp de stämma
Snart en psalm, hvars ton de burit med sig
Ifrån bättre tider genom alla
Onda tidars nöd och död och härjning.

Lyss! då höras genom halftänd skymning
 Flaxa fågelvingar, ej likt svalans
 Milda, veka, bärande inunder
 Sommarvärmda hvalfven vänlig helsning.
 Mörka, starka rista dessa vingar
 Emot murarne, liksom de ville
 Sönderspränga dem. Till slut de lyfta
 Fågeln flämtande till altarrunden,
 Dit han sjunker skrämd och likväl harmsen
 Att se varelser, förut ej sedda,
 • Kränka ställets ro, der han byggt näste.

Från församlingen då brast en klagan,
 Hvari all dess dofva jemmers minne,
 Vaknande på nytt, sig dolklikt röjde
 Väg igenom dunklet. Sorgens känsla,
 För omätlig att i ord sig binda,
 Klagade, att än i Herrans gårdar,
 Vid hans altare sig hånfullt trängde
 Hugkomster af allt, hvad ondt man lidit.
 Sjelfva rofvets fåglar fräckt sig tyckte
 Mera hemma ren än Guds församling
 Uti kyrkan, byggd af fromma fäder,
 Men nu bytt till gamars dystra näste.

De, som lejondjerft sin kraft förslösat
 Att sig sjelfva hjälpa, som af andra
 Intet bistånd kunde vänta, sågo
 Nu af Gud sig lika öfvergifna,
 Som de länge varit det af menskor.
 Så de arma, af förtviflan drifna,
 Uti gudsförsmädelse förbytte
 All sin gudstjenst. Icke till en sådan
 Mer de tycktes hafva flutit samman,
 Men till domedag, på hvilken icke
 Menniskan, men — Gud fördömas skulle.

Men när så i deras själar brusto
Sista länkarne, hvaraf de bundos
Än vid himlen, klagoljuden plötsligt
Stilla sig, förstummas, som en insjös
Nattbetäckta brusning, när ur töcknen
Månen, stigen klarögd, sänder fridens
Helsning ned till vilda tummelplatsen,
Hvarest elementerna sig korsat.
I den gräsbevuxna predikstolen,
Der ren örter hunnit fästa rötter,
Trädde opp den gamle själasörjarn,
Känd och älskad som en far af alla;
Han, som städs i nöd och lust dem följde:
Uti skogens klyftor liksom fordom
I af böner helgad glädjes samqväm;
Han, som, lyftande dem till sitt hjerta,
Åt den Högste vigt dem, liksom sedan
Deras kärlek han tillsammanvigde;
Han, som icke öfvergaf ens desse,
Hvilka under pestens, stridens tryckning
Utaf lifvet öfvergåfvos. Kunde
Sin församling han väl öfvergifva
Uti denna högtidsstund, då rösten
Skulle återljuda ej från öde
Klippor, men från templets kända murar,
Hvilka tusen gånger fordom svarat
På hans bön och sång till Herrans ära?
Och han talade med denna stämma,
Hvilken ofta öfverröstat stormens
Liksom vågens härskri uppå holmar,
Som, borttappade i vida fjärdar,
Bytts till tempel af den ädle herden
Och af hjorden, lyssnande till honom,
Som man lyssnar till ett bud från himlen.
Hör! Han ropar: „Luftens fåglar hafva
Sina nästen, räfvarne sin kula,

Menniskornas son allena eger
Ej en plats att luta ned sitt hufvud.⁷
Öfver denna text han talte väldigt;
Varmt, som om det gällde lifvets räddning,
Viste han, hur Jesus Kristus burit
Nöden, qvalen, tålig intill döden,
Intill korsets död; hur så Han lemnat
Tålamodets föresyn åt hvarje
Sin bekännare och hoppets fridsbud
Åt dem alla, hvilka tro på Honom
Uti nöd, förföljelse och ångest
Liksom under glädjens blida dagar.
Fågeln har sitt näste, sparfven faller
Ej från taket utan Herrans vilja;
Han ju föder korpens sorgsna ungar;
Skall Han då ej sig varkunna ändtligt
Öfver sin församling, stadd på flykten,
Som uti Hans nådes sköte flyktat?

Detta talte han och mycket mera;
Och allt ljusare brann blickens flamma
I den ålderstignes matta ögon,
Och allt högre grydde upp en klarhet
På hans panna, plöjd af tid och sorger.
Gjöts väl ljuset, gjöts väl denna klarhet
Af de strålar, som från morgonsolen,
Fullsöfd ändtligt, strömmade ur himlen?
Eller från den himmel, hopp och kärlek
Byggt uti hans trogna hjertas kyrka,
Der ej rofvets fåglar kunna bygga
Sig ett näste, om än jord och himmel
Skulle sammanstörta i ruiner?

Hans församling detta ljusets källa
Kände väl ingen och, tvaget åter
I dess vågor, höjde sig dess sinne,

Som om ofrid aldrig blodat Finland,
Och ej rofvets fåglar der haft nästen.

Gustaf Adolf den Store.

Dristigt jag om andra hjeltar sjungit,
Andra Dig besjungit lika dristigt;
Men när i sin helgonklarhet strålar
För min blick ditt kristna heros-minne,
Hittar handen ej till lyrans strängar
Mera vägen eller vill ej störa,
Sabbatskränkande, det strängaspelet,
Som i hjertat bäfvar djupt af undran,
Liksom då en Gud käns hjertat nära.

De Sjuttio vid Demmin.

Till häst den store Gustaf Adolf steg
Och blickar gladligt på sin krigarskara;
Hvart han vill rida nu, hans mun förteg,
Men pannan tycks ej ana till, att fara
Kan möta öppet eller i försåt. — —
„Kan han till kungsväg alla stigar göra,
Hvart helst sig sorglöst sträcka må hans stråt?” —
Ett sorl af slika frågor når hans öra.

„Rid ej, o konung, nu allena ut!”
Så ljuda de allt mera höjda ropen.
„Fast sjelf ett lejon, kung, Du dock till slut
Kan bli en Daniel i lejongropen:”

Med dessa ord sig närmade en man,
En barsk kamrat ifrån Klas Flemings tider;
Att tala fritt ur skägget brukte han
Och älskade sin kung näst krig och strider.

Men kungen log och sade: „jag ju vill
Till sällskap helst blott idel lejon hafva.
Det slaget räcker dock ej alltid till;
Må därför nu blott björnar med mig trafva.
Välj ut så många, som dig synes bäst,
Bland dina skogars barn, den finska sorten!
När desse björnar sitta opp till häst,
Så rår hin onde sjelf ej med eskorten.”

Och det blef fröjd bland ryttarenes skock,
Och alla ville vara med om farten.
Ett urval gör den gamle kämpen dock,
Som landtman skiljer frukterna från karten.
Ej mer än sjuttio få vara med;
Men desse ock de bästa vara skola
Bland dem, som hunnit glömma ordet: *fred*
I Flemings, Carls och Gustaf Adolfs skola.

Och hastigt ordnad, truppen rider af
Från Demmin till de klippuppfyllda fälten.
Helt tyst skred tåget, blott i sakta traf;
Och tigande den konungslige hjelten,
Ifrån hvars anlet skämtets löje flytt,
Med blicken söker striders plats i nejden;
Ty hvarje ögonblick kan här på nytt
Uppflamma den för stunden släckta fejden.

Och upp den flammar plötsligare, än
En blixst från klara himlen kunnat bryta:
Bland bergets klyftor skymta granna män,
Och deras hviskningar till rop sig byta,

När fram de störta utur det försåt,
Der deras feghet sina planer dölde;
Och fegheten tar min af modets ståt,
Då hon tror kungen och hans folk re'n sålde.

Falskt dock Torqvato Conti *räknat* har,
Liksom han *spelat* falskt och utan heder.
Väl kungen nu kan ställa blott *en* karl
Mot tvänne dussin uti Contis leder:
Men mened svor du, Conti, likaväl,
Då du svor kungen åt hans ovän gifva.
Ny räkning kan hin onde på din själ
Bland Demmins mörka klyftor genast skrifva.

När Neapolitanarenes hop
Framrusar att sitt säkra byte taga,
Den hoppas redan med sitt blotta rop
Från kungens närhet ryttarene jaga.
Hvad kunna dessa stela män af snö
Mot gossar, värmda af Vesuvens flamma? — —
Jo, de för dem, de älska, kunna dö:
Finsk trohet var i konsten deras amma.

Som band af jern granitens gråa block
Till klippfast mur olösligt sammansmida,
Så slöt de finske ryttarenes flock
Sig till en ringmur invid kungens sida.
Och fast de kämpa med förtvifladt mod,
De äfven voro tyste liksom muren:
Blott dof ljud striden, lik en fjerran flod,
Som drifts mot havvets grafvar af naturen.

Med hetsad harm flöt fiendernes eld,
Som Etnas lava på dess hålors isar.
Men hvarje ryttare, som dignar fälld,
Ännu i döden på sin konung visar.

Och grannen, fyllande den fallnes plats,
Med eget lif sin konungs lif betäcker,
Tills från gevären en förnyad sats
Den nya skölden som den gamla bräcker.

Hur kunna menskor strida för en *man*,
Som dessa vildar för sin konung kämpa?
En afgud för det folket syns väl han,
Då ej ens döden kan dess trohet dämpa?
Sankt Januariusdyrkarn spörjer så.
Han, som sitt helgons vinkar blindvis lyder,
Ej menskostorhets trollkraft kan förstå,
Ej hvad en Gustaf Adolfs själ betyder.

En sådan själ dock underverk har gjort,
Som om sankt Januarius ej spordes.
Hvart sinne i dess närhet växer stort.
Med hjeltomodets kröningsolja smordes
Naturens barn, dem Finlands skogar födt
Till furans lif och död i öde trakter;
För kung och tro och trohet nu de dött,
För ljus och ära: andens högsta makter.

De sjutti, fallne re'n till sista man,
Fann den till hjälp från Demmin flugna skaran;
Och upprätt stod numera endast han,
Som störtat sig och dessa blindt i faran;
I hjeltens öga brände het en tår,
Och ångren bittrare hans hjerta svedde,
Än om han burit alla dessas sår,
Dem han i ond bråd död ovarligt ledde.

Och Gustaf Adolf stod der länge tyst,
En *menska*, sörjande sitt folk, som stupat.
Men när allt längre skuggor föllo ned

På hjeltarne, dem han fört i förderfvet,
Då reste han sig åter upp som *konung*
Och, lyftande mot himlens hvalf sin blick,
Han talte så — på engång kung och menska:
„Du sol, som blodig stupar bakom bergen,
Vid hvilka dessa hjeltar somnat bort,
Men stiger herrligare upp i morgon,
Hör du min ed och skrif den i din eld:
Så länge Sveriges sköna kungaspira
Af svenska händer hjeltomodigt bäres,
De måga sträckas ut att kungligt värna
Det land, hvars söner värvat mig i dag
Och med sitt eget lif ha gäldat mitt
Och låtit släcka sina ögons ljus,
På det jag än må kunna skåda dagens!
Mig glömme Gud, om sjelf min ed jag glömmer.”

Hur ljud ert namn? Det ingen säga vet,
Och ingen vet, hvarest er vagga stod
På Finlands vilda mark. Hvem täljer det,
Hvar edra mödrar bittert greto blod,
Då Ni så fjerran edert blod utgjutit?
Ett namn af Er blott qvarstår: namnet finne;
En sak står endast fast: ni döden ljutit
Till frälsning för er store kung. Ert minne
Ur grafvar, dem ej mera någon känner,
Uppstiger högre, än om släkt och vänner
Åt eder aska upprest sjutti stoder.
Och Suomi, allas eder ädla moder,
Hvars panna af så många sorger fåras,
Hon gråter Er ej mer. Om ögat tåras
Vid eder hugkomst, skimrar genom tåren
En glans af högsint stolthet, som om våren
Igenom töcknen rosenskimret ler.
För det Ni fallit, hon välsignar Er.

Men dock med vemod äfven uppå Eder
Det finska fosterländska minnet tänker.
Er lott var äfven hennes egen. Heder,
Hvars krona stolt på andras hufvud blänker,
Och segrar, hvilkas strålar präktigt falla
På främlingarnes hjessa, ofta köptes
För hennes hjertblod. Ho kan tälja alla
De strider, mödor, som ej nånsin döptes
Med hennes namn på häfdens minnesvårdar,
Fast hon stred striden och bar mödans tunga?
En främling i *sin* äras tempelgårdar,
Hon der hört ryktet andras lofsång sjunga;
Sett andra skära lagrar i den öken,
Till hvilken hennes land af fejder brändes;
Sett hennes bragders minne fly likt röken,
Då hennes tjäll af krigets ljungeld tändes.

Du finska folk, öaktadt allt ditt mod,
Som klappat i den ludna björnabarmen;
Öaktadt hettan af ditt gjutna blod
Och af förtviflan i den ädla harmen,
Du var dock qvinnan ibland folkens ätter.
Att lida, offra sig är qvinnans lott;
I att försaka hon sin ära sätter,
Och för att kunna dö hon lever blott,
Då kärleken till offer henne viger.
Och när hon lider, qvalet stilla tiger,
Som ryktet tiger, då hon lidit ut.
Och när hon gäldat med sitt eget slut
En annans framtidsstorhet eller lycka,
Är hennes lön att få den handen trycka,
Som skoningslöst till undergången förde
Den älskande, som ej sig sjelf tillhörde.

Erik Slange.

I sina skogars djup låg Suomis jord ännu,
Af nattens mantel hölj'd, lik vandraren,
Som uti öknens famn sitt trötta hufvud böjt
Mot stenig bädd och glömmet för en stund
De strider, dem han halftförblödd har kämpat ut.

Men Gustaf Adolfs stämma ljöd: och upp
Ur dvalan skakad, Suomi, sprang Du stärkt på nytt
Och sände dina söner ut att dö
För den, hvars fader druckit deras faders blod
Och hemgång gjort i din Klas Flemings graf.
Som alltid, lätt försonad, Du begärde blott
Till lön för offret af din hämnd och för
Ditt hjerteblod — ett vänligt ord, en hjertlig blick.

Det lönte mödan att den lönen ge.
Den gäldats så, som intet folk ännu betalt
Sin skuld. Som invigd till ett offer stod
Nationen redo — och försmådt blef offret ej.
När blixtn på blixtn har drabbat, ho är det,
Som väga mäktar, hvilkens var den största kraft?
När våg på våg har rest sig skyhögt upp,
Ho mäter, hvilken molnens närmsta granne var?
När tusen hjeltar tränga vreda fram,
Dit förr allena *faran*, själf förvånad, nått,
Hvems arm var tapprast bland de tappra då?

En hjeltes namn för sorlet ifrån led till led.
Hans svärd var blixten, hvilken skarpast slog;
Hans bröst var vågen, hvilken djerfvast hvälfde sig.
Hans namn var namnet på den tappraste,
Hvars arm bar svärdet, och hvars hjerta styrde det.

Snart striden skördade hans ena arm;
Den föll lik furans gren, af stormen bruten bort.
För tidig var dock Austrias vilda fröjd;
Den andra svärdet höll ännu. Och till hans mod
Fann striden ingen väg att kufva det.

Han räddning sjelf ej sökt. Till andras räddning dock
Ett värn, mer stark än Neuburgs fallna mur,
Han stod, utkämpande sin Leonidas-kamp.

Dödsofferfestens stund var inne. Leipzigs fält
Det höga bålet bar, åt Gustafs skugga rest.
Nu föll den arm, som Leonidas' svärd
Höll ensam än, och hjelten ägde blott
Sitt djerfva hjerta qvar. Hör! hundra tungor re'n
Ur sårens gap dess svan-sång sjunga högt.
Är det för hjelteandarne, som rusa ut
Ur dessa, fienderna stormlikt fly?

O stannen! detta hjerta er ej hotar mer.
Det har förblödt: en trogen bild utaf
Det folk, som deri allt sitt mod, sin värma gjöt,
Att offra äfven lifvet städs beredt,
Se'n det på hjeltars vis allt annat djerft förslöst
För något, som det ansett kärlek värdt.

Familjefester för två århundraden tillbaka.

Ren nalkas årets mörkaste tid,
Och Sundets böljor somnat från strid,
Der isiga vinden dem kufvar.
I menskornas hjertan brann dock den glöd,

Som hatet har itändt; och lifvet på död
I hejdlös mordlust blott rufvar.

Det var en brödrafejd med besked:
Der danska folket med svenskarne stred;
Att släkten är värst sig besannar.

Beslägtadt blod ur sårena rann,
Och der man med ord vill mördra hvarann,
På lika modersmål man förbannar.

Och hvartdera folket till hatets fest
Inbjudit sin kung, att som hedersgäst
Les honneurs han vid denna göre.
Och bägge de kämpa för ära och land,
Som hundrade lif de haft i sin hand,
Men lifvet ej vägt ett öre.

Och hvartdera folket kunde väl dö
Och falla så lätt som på marken snö,
Men segra ej kunde ju båda.
När segern höjdes på vexlande våg,
Och nederlaget vid segern låg,
Hvem skulle till slut väl råda?

Men midt i detta hatets vilda svall,
Der flykt och seger tumla om hvarandra,
Orubblig står en klippa af granit,
Ett altar, vigdt åt troheten och kärlek.
Den klippan rycktes dit af krigets storm
Ifrån Karelen, hvarest sången trollat
Sitt under, Kalevala, och der Wuoksen
Åt Imatra med trollsång brutit väg.

Af denna ursprungskraft också den gamle
Karelaren Burghausen fått sin andel.

Han var en man bland dessa få, af hvilka
Historiens skiftningar den visning taga,
Hur de sin kosas banor skola ställa.
De skrifva in sitt namn med allt sitt blod
I platser utan forntid, men som adlas
Till outplånligt blad i häfdens bok.

Och grenar likt omkring den höga stam,
Som åskans vingar söndersplittrade,
Rundt kring den gamle hjelten lågo fallne
Hans fränder alla, hvilka buro svärd.
Det var en kärlekens familjefest,
I hatets, dödens hårda famntag sluten,
På främlingarnes gård, insvept i snö
Och färgad utaf blodets purpurglans.

Uti Karelens ödemarkers hem
Familjefester reddes äfvenledes;
Men dessa, utaf tro och kärlek värmda,
Till mensklighetens stora fridsfest bjödo.
För handen julen var, då englaröster
Med menniskornas skulle sig förena
Att fridens välde och den goda viljans
Som lag för hela jorden anbefalla.

I denna sång instämde aldrig mera
Karelens gamle kämpe och hans fränder.
Sin sista julsalm dessa sjungit ut,
Från Lundagårdens tempel utestängde.

Adlercreutz.

På flacka fältet låga hyddan stod,
Som famnade din vaggas trånga värld.
Men när Du trädte derur, en gränslös rymnd
Sig vidgade för djerfva ynglingsblicken.
Och den ej fann en måttstock, hvilken mätte
Det afstånd, som emellan låga jorden
Och molnens luftslott spänner ut sin båge.
Din håg snart tyckte intet mål mer satt
Så högt, att den ej oförväget dristig
Dit vågade sin närmsta önskan sända.
Men, obekymrad om dess framgång, sörjde
Du icke längre, när ett hopp slog felt,
Än Du dig gladde, då det stod vid målet.

Ej stor din kunskap var: så ej Du kände,
Att faror finnas, dem ej lejonmod
Och björnaramar ensamt kufva mäktat.
Ej djupt din visdom trängt: så ej Du visste,
Att det kan löna mödan spara lifvet,
När striden knyter omkring det sin famn.

I mörker sveptes Sveas släckta sol,
Och stigarne derunder villsammt slingras.
„Hvem leder stegen, dit de vändas borde?“
Så sporde mången; men ej Du likväl.
Din väg Dig förde dit, der täta massor
Förkunnade, att fienden var starkast.
Och när de ljusnade, blef det dig lätt
Att veta, hvart du skulle styra kosan. — —

Det regemente, som bar stolt ditt namn
Och samlat sig omkring din fana, föll,
Då Du, sjelf fjerran, ej det stöda kunde,
Föll djupt — men ej i ärans öppna armar.

Dock högre reste sig ännu ditt mod:
Det trodde sig förslå, om det ock gällt
Att knyta hop ett brustet berg, en jord,
Som remnat, eller till att stödja
En thron, som lutade till hjälplöst fall.

Allt tätare slog blixten ned. Den lyste
Med dyster blodfärg hemskt hvar afgrunds djup,
Som hotade att sluka folk och land.
Nu drefs Du, vaknad, bort ur hjeltedrömmens
På möjligheter rika landamären.
I skenberöfvad visshet *verkligheten*
På undergångens säkra grund stod fast.
Det svindlade för första gången då
Uti ditt sinne, och ett ögonblick,
Du varnade, att ett oböjligt mod
Ej gör tillfylles till ett rikes räddning.
Dock nästa gång ett medel ren Du visste,
Men rysligt mer än undergången sjelf.

„Det medlet oundgängligt var, likt ödet.”
Välan! om ock det värsta måste ske,
Ve den likväl, som det fullborda skulle!
Om Adlercreutz, Du icke ville se
Ur ödets urna dunkla lotten dragen,
Fanns det för *Dig* dock andra räddningsmedel.
Likt lejontänder, brutna ut ur gapet,
Ännu ju lågo strödda här och der
På polens isar, några lemningar
Af savolaks-brigaden och utaf
Det björneborgska hjelte-regementet.
Din röst dem skulle samlat. Dig de följt
I hjeltedödens famn, der inga skiften
Mer hade hotat Er, J räddade!

Hvi sökte *Du* ej *detta* räddningsmedel?
Det andra *Du* ju kunnat öfverlemna
Åt någon Klingspor, någon Adlersparre,
Som ej förmådde andra segrar vinna
Än öfvertag i rå, förrädisk brottning
Med deras egen konungs kropp. Hvi skulle
Om spiran slitas *Du* med honom, hvilken
Fältherrestafven lade i din hand
Till skygd för konung och för fosterland!
Hvi störta den i stoftet, som *Dig* sjelf
Ur stoftet lyft! När *Du* hans krona kastat,
Som pilten trissan, hvarmed handen leker,
Då sölades din egen lagerkrona,
Som af din konung kungligt blifvit hållen
Så högt, att den vidt öfver landen glänste.
Med egen hand *Du* bröt en remna i
Det ärans tempel, som *Du* sjelf *Dig* byggt,
Och mördade ditt *rena* hjertelig,
Och guldets af din tro *Du* slöste fräckt,
Och våldsamt reglade triumfens port,
Som stänger vägen för ditt *ädla* rykte
Att hinna till en oförgänglig framtid.

Snart hämnnden inbröt. Se! din egen son
Af din missgernings straff ren drabbades.
Så biltog såsom konungen, *Du* störtat,
Drefs han, ett lösryckt lagerblad, förkastad
Från Gamla Verlden, ifrån fädrens grafvar
Kring Nya Verldens klippor, utan frid
Och utan fosterland, åt hvilken han
Det ärfda modets ära kunnat skänka.

Rosorna om våren 1808.

Det ändtligt lider dock till vår
 Adertonhundra åtta;
 Mot Norden solen åter går,
 Och granen börjar blotta
 Sin snöbetyngda gröna topp;
 Men än ej återvände hopp
 Till sorgsna finska hären.

Och våren tog ännu ett steg,
 Och närmare kom solen,
 Och purpurskyn på fältet steg,
 Och ljusare blef polen;
 Men töcken tunga såsom bly
 Än skymde vår och rosensky
 För sorgsna finska hären.

Då, Siikajoki, kom din stund,
 Med den kom rätta våren:
 När blodet forssar ur din mund,
 Som öppnades af såren,
 Kring rosor smälte uppvärmd snön,
 Och töcknet slets af segerdön,
 Som ljud från finska hären.

Och samma rosor än mer skönt
 Vid Revolaks snart spira.
 Der arma skördar odlarn lönt,
 Nu lagrar tegen sira;
 Der hunger dittills gått och svält,
 Gick krigets ära segersällt
 Framför den finska hären.

Och lika herrligt vårens dag
 Vid Pulkkila; se'n lyste;

Ej sparades i detta slag
 De rosor, hjertat hyste;
 Och snön, den borttrann, isen bröts,
 Och rosenskimmer präktigt gjöts
 På finska härens fanor.

O! trefaldt sälle J, som dött
 Bland rosorna i våren,
 Dem J med eget hjertblod födt;
 Ej makt med Er ha åren:
 Ty skönare bli år från år
 De rosor, som i segrens vår
 Af finska hären såddes.

Nu, när ett sekels hälft förgått,
 De blomma lika unga;
 Om dem ej finska männer blott,
 Men Finlands qvinnor sjunga;
 Och modershjertat barnen lärt
 Att älska bland, hvad dem är kärt,
 Den finska härens rosor.

Efter björneborgska regementets siste öfver-adjutants
 likbegängelse den 24 Januari 1853. *)

Den björneborgska marschen flöt
 På dödens kulna gårdar,
 Och genom dunklet elden bröt
 Sig emot grafvens vårdar:

*) Landshöfding Anders Gustaf Langenskjöld afled den 16 Januari 1853.

Var det till strid, som marschen bjöd?
Förkunnar elden kamp och död?

I spetsen ju för tåget är
En man, som förr, då faran
Sitt famntag slog kring Finlands här,
Bland björneborgska skaran
Gick i de tappres främsta led
Och deras sköna strider stred.

Men han stridt ut. Och detta tåg
Var re'n hans allra sista.
Det öga, klart mot döden såg,
Kan mer ej flamma, — brista;
Och ej af *marschen* ens hans hand
Till striden lyfts för fädrens land.

Dock hvem väl eger gå till ro
Om icke den, som vakat
Likt honom för sin pligt, sin tro
Och kämpat och försakat,
Såsom blott den försaka kan,
Som dö och lefva vill en — *man*!

Frid kring din hvila lägre sig,
Du, som ditt blod lät rinna
Re'n i kung Gustafs djerfva krig*)
Och lät Dig trogen finna

Vid Finlands sargade banér,
Tills det af stormen rycktes ner!

*) Redan under 1788 års krig sårades dåvarande kornetten Langenskjöld — såsom sjuttonårig yngling — så vådligt, att läkarene ansågo sig kunna frälsa hans unga lif endast genom amputation af ett utaf de ben, hvilka sedermera i närmare 65 års tid ännu buro honom. Ynglingens bestämda förklaring, att han hellre ville dö än på ett ben släpa sig fram genom lifvet, räddade den då hotade ledamoten af hans varelse.

När Du såg smädarens försök
 Att fläcka denna fana,
 Som genom stridens kvalm och rök
 Förklarad gått sin bana,
 Uti ditt hjerta kändes det
 Likt stygnet af en lömsk stilett.

Din sista stora omsorg var,
 Att ljustet måtte falla
 På nytt på finnarnes standar
 Och på de tappre alla,
 Som kring det frusit, hungrat, blödt
 Och land och konung trofast stödt.

Och när Du sanningsljuset ledt
 Tillbaks derpå,*) Du mente
 Dig lefvat nog: det var din rätt
 Att gå till dem, som ente
 Nu sofva i det moderland,
 De förr försvarat hand i hand.

Du ädle bud från lifvets strid,
 Sist sänd till dessas gårdar,
 Vår helsning bär till deras frid!
 Säg: Finland troget vårdar —
 Som natten sina stjernebloss —
 De minnen, dem de lemnat oss.

*) Den, som skrivit ofvanstående ord, vet af säker hand, att landshöfdingen Langenskjölds uppmaningar förnämligast föranledt rättfärdigandet af den finska härens och dess siste befälhafvares ärekränkta minne, äfvensom att han, genom meddelade upplysningar, gjorde denna rehabilitation möjlig. (Förf:s anm.)

Sprengtporten på couren.

Hög han stod i hofmansrunden,
 Fastän böjd af år och smärta:
 Leendet ljög än kring munnen,
 Men ej sorgen i hans hjerta.

Fjäriln lik med guld på vingen
 Flög en hvar mot nådens strålar;
 På den gamle tänkte ingen;
 Ja, han skys som skammens pålar.

Han, som förr vägt Finlands öde
 Uti händer, stolta, djerfva,
 Aktas nu liksom den döde
 Utaf dem, som honom ärfva.

Som flyttfågelskaror vandra
 Mellan töcken undan hösten,
 Så hans tankar fly hvarandra,
 Burna ej af ord och rösten.

„Den, som något har att bjuda,
 Vore det ock löften bara,
 Honom lofva och förguda
 Städs beredd fins denna skara.”

„Som i Lethe dränkt, hon glömmor
 Dock, hvad hon att minnas svurit:
 Ingen dröm från den, som drömmor,
 Lika lätt sitt gyckel burit.”

„När den stora kejsarinnan
 Fordom var för mig blott öra,
 Knappt jag tänka hunnit, innan
 Man min tanke ville höra.”

„Ingen dock min lefnads höga
Tanke fattade då redan:
Icke under, att så föga
Man sig lärt den fatta sedan.” — —

Så den gamles tankar ila
Kring hvad han försökt och velat;
Sist vid sorgklädt mål de hvila:
Att hans lif var ett förfeladt.
Han, som länge trott sig ämnad
Att sitt folk, befriadt, leda,
Ser sig der åt glömskan lemnad,
Och käns här lik samvetssveda.

Hoppet talte förr helt annat:
Äran skulle mödan löna;*
Blott vid mödan har det stannat;
„När skall äran henne kröna?”

Som ett gift den frågan, bitter,
Skar sig i den gamles sinne:
Presidentens stol**) ej gitter
Finland gifva åt en finne.”

„Om det dock den trötte bjöde
Grafvens hviloplats för mödan!
Skuld åt lifvet af ens öde
Döden gällda bör en dödan!”

Knappt den tanken hunnit råda
I hans själ för ögonblicket,

*) „Äran lönar mödan“ var Sprengtportens valspråk.

**) Sprengtportens hufvudplan gick ut på att af sitt fädernesland tillskapa en republik efter nordamerikanskt mönster, med en president i spetsen.
(Föf:s anmärkningar.)

Då en yngling han fick skåda,
Skön till uppsyn och i skicket.*)

Honom, som af otacks tunga
Börda och af ålderns trycktes,
Bjöd en hviloplats den unga:
Hvilan ljuf den trötte tycktes.

Ljuf som dessa äresäten,
Han af fosterlandet önskat;
Som en graf, der oförgäten
Ärans lager skulle grönskat.

Och likväl han icke anat
Hvems den hyllning var, han rönt:
Finlands hjerta dertill manat:
Det sin trötte kämpe lönte.

Paavo Korhonen.

„Summan blir, att den stackars artisten sjelf
är den olyckligaste af oss alla; dock hjälper
det honom, att ingen är så säll som han.“

Tvänne vågor mötas långt på fjärden
Rusa fradgande af harm till striden
Och hvarandras dunkla sköldar krossa;
Se'n förenta åter med hvarandra,
De med dubbel kraft mot stranden draga. —
Hvad är det, som visar väg till målet?
Är det skum, som rest sig emot klippan,
Hvilket silfverhvitt dess mörker klyfver,
Lik en måne svarta molnens hållar?

*) Ynglingen var finne, ehuru ej känd af Sprengtporten.
(Förf:s anm.)

Är det bleka vålnaden af någon
 Älskarinna, som i hemska tider
 Ifrån stormomhvirfladt berg har tagit
 Blott ett steg till djupets frid derunder?
 Nej, en svan nu sårets brand der svalkar,
 Som dess venstra sida svedt — och tärde
 Vingen, att den honom icke burit,
 Då de andra, undan höstens ilar,
 Flydde hän till söderns ljumma vågor,
 Medan hemmets sjö åt honom reder
 Snart en iskall graf — men hvit som svanen.

Närmare de vreda vågor nalkas,
 Rusta sig att ifrån stranden rycka
 Bort en ringa båt, som skakad håller
 Sig med möda fast uti dess skrefvor.
 Hör! då sjunger svanen med den rösten,
 Som kan blidka allt uti naturen,
 Utom menskans skoningslösa hjerta:
 „Skonen hvilolägret, der den gamle
 Sångarn lutat har sitt gråa hufvud
 Emot dödens hand! Ej rycken honom
 Ut på vilda fjärden: lifvets vågor
 Honom kastat nog på vreda armar;
 Låten döden vagga honom sakta!”

Så sjöng svanen. Sina gråa hjessor
 Sänkte vågorna för gråa sångarns.
 Döende sin blick han upp då lyfter,
 Som ur askan sista gången flamman,
 Som en halfsläckt ljustereld i fjerran.
 Och den irrar mellan trädens skuggor,
 Och den halkar nedför hala klippor
 Och försjunker uti fjärdens afgrund.
 Men för sig med mattad röst han talar:
 „Foster af naturen i mitt hemland,

O! hur har jag icke älskat Eder,
 Lyssnat till hvar ton, i Eder dallrat,
 Värmt ert stela lif med eget hjertblod:
 I min sista stund hvad blir nu lönen!
 Skog, du pustar emot mig din kyla;
 Berg, du stänker mot mig stela droppar;
 Fjärd, din ande ville båten krossa;
 Knappt din strand en handfull sand den unnar;
 Unnar jorden åt min kropp så mycket?" —
 Så han hviskar. Rösten brytes. Blicken
 Skymmes — men det i hans inre klarnar:
 Ljuft hans öra nås af milda toner.

Svanen sjunger: „Fosterjorden skänkte
 Dig det bästa, den har kunnat gifva;
 Den beskärde dig oändlig kärlek,
 Som sitt föremål i allt har funnit
 Och uti sig sjelf en ljuf belöning.
 Se! den smälte i ditt varma hjerta
 Sångens guldklang, som från mångens öga
 Sprängde fjällen, hvilka dittills skymde
 Suomis herrlighet för skumma blickar.
 Fast sjelf glansberöfvad, liksom månen
 Ljus du sprider öfver Suomis halfnatt;
 Och, när man dess andes djupt vill mäta,
 Äfven i *din* själ man söker måttet.

Fosterjorden moderligt förlåter,
 Att, som i dess lunder, i ditt sinne
 Under nyckfull vexling än har herrskat
 Ljuflig vår med sång och doft och blommor,
 Än en höst, med blåst, förstöring, mörker,
 Än en vinter under stela drifvan,
 I hvars botten endast värmen dväljes.

Fosterjorden nu en jättelikbädd

Dig förunnat, midt uti sitt sköte,

Som åt hafvets örn på vilda klippan,
 Fjerran undan klagoskrän och tårar.
 Fosterjorden skall i troget hjerta
 Gömma dina sånger och ditt minne —
 Kärleksfull, så länge Songaris klippstrand
 Slår sin famn kring fjärden, i hvars spegel
 Du såg solen först, — som vinden suckar
 Vid den graf, der du får ensam hvila.
 Som du sjelf din gamla moder ärat,
 Skall din ära fosterjorden älska.”

Svanens stämma tystnar. Sångaranden
 Frigjord sväfvat hän på sångens vingar.

Gustaf Aminoff.*)

Det känns så kallt. — Men kulna ilar komma
 Nu från den kust, som solen till sitt bröst
 Har tagit huldt, der vår i evig blomma
 Bär gyllne frukter af en mogen höst;
 Der menskor blott och menscoverken falla,
 Likt vågen följd af vågen i ett haf;
 Men bland ruiner jubeltoner skalla,
 Och frisk cypressen lefver på hvar graf.

Dock *en* der öppnats nyss, hvars sår förbinda
 Naturen, helande, ej hunnit än.
 Hvar blomma ligger än deri i linda,
 Och fågelsången sørjer stum på den.
 Italiens jord, fast van att till sig rycka
 Så mången ädel främling, hvilken gått

*) Grefve Gustaf Aminoff afled i Venedig den 28 Oktober 1838.

Förhoppningsfull att söka lif och lycka,
Nu famnar häpen bytet, som den fått.

Ty fast det öde, kulna Suomi födde
Den son, hvars dödsbud kalla vinden bär;
Mer varmt i södern ej ett hjerta glödde
Än det, hvaråt en graf blott reddes der.
Ej för allt *skönt*, som andas uppå jorden,
Har högre klappat någon sydländsk barm
Än denna, närd bland drifvorna i norden,
För allt det *ädla* städse lika varm.

Hur mången gång han smög sig undan glansen,
Som kring hans bana lekte tidigt ren,
Och gick att samla blad till lagerkransen
Vid forskarns tysta lampas midnattssken!
Hur stämde han ej in förtjust i sången,
Som djupt från själen gick, till själen hann!
När han till lagerns, sångens lund var gången,
Hans rika hjerta i sin eld förbrann.

O! denna eld var mäktig liksom glöden,
Som pustar i ditt bröst, Italien!
Den ammar lifvet tyst, men äfven döden,
Som bryter banden uti skapelsen.
Fastän ett lån af goda makter gifvet,
Den tycks af hemska andar blott ett lån,
Som kräfva, att det gäldas snart med lifvet,
Och uti hoppets tempel öfva rån.

Hvar finns en bygd, der deras bistra vrede
Mer harmfull synes leka än i vår?
De ryckte bort från hemmet Rabbe Wrede
Och återgafvo honom först — på bår.
Hesperiens alla blommor fåfängt flämta
Sin ljufva balsam i hvar andedrägt

Omkring din kind, o Gustaf! Ej de hemta
Tillbaka dagern, som på den var släckt.

Så härjarn skoningslösa spannet jagar
Uppå vår framtids skönsta skördefält.
Och trampar ned uti dess halfva dagar
Allt det, hvarpå vårt hopp vi tryggast ställt.
Vill Du oss straffa, Herre! eller visa,
Att Du ditt rådslag utför likaväl,
Fast fosterlandet känner döden isa
Hvart bröst, som slagit varmast för dess väl?

Viktor von Born.*)

Dödens Engel! skön du mången gång
Nalkas, liksom efter dagen lång
Qvällens ande, ledd af stjernors skara,
Och ditt vingslag hörs likt trastens sång,
Hvarpå himlens ljumma vindar svara.

Dödens Engel! mörk du visar dig
Mången gång, som när på molnig stig
Storm en morgon åker stridens vagnar,
Hvilkas liar, då de sänka sig,
Fallna blommor kringströ såsom agnar.

Skön du nalkas vandraren, som trött
Efter långlig irrfärd foten stött
Emot hvalfvet af sin synkrets' vester,

*) Hade nyss förut gått såsom primus ur finska kadettkåren, då han af döden borttrycktes 1838.

Och som såg dem redan somna sött,
I din famn, sin lefnads bästa gäster.

Men när ned du sjönk en morgonväkt,
Icke skrämmd af gryningen, som bräckt
Fram att båda dagens skönsta fröjder,
Då hvarth hjerta spritter till förskräckt,
Som vid thordön ifrån klara höjder.

Väl min känsla nu vid grafvens rand
Ställt sig ofta, då jag dödens hand
Drabba mången såg och hota andra
Mig så kära; — och till dödens land
Tanken vant sig som till hemmet vandra.

Dock när först i klockans klämtning ljud
Genom brutna toner om den död,
Som sin ishand på ditt bröst hann trycka
Viktor! då sig endast klädd som nöd
Döden tedde, men ej mer som lycka.

När, jag Dig för sista gången såg,
För ditt öga än din framtid låg
Som ett Indien, rikt på tusen under;
Hoppet gick på den till segertåg
Som en morgonvind i vårens lunder.

Och det sköna, Du i häfden fann,
Låg ej för Dig slocknadt der, men brann,
Väckt af hjertats slag, i ljusan låga.
Ynglings-sinnet smiddes så till man,
Färdigt att för äran allting våga.

Öfvermod Dig icke dref, men mod
Till den önskan att med allt ditt blod,
Gälda lyckan af att herrligt handla,

Att till framtid, som Dig förestod,
Forna tiders bragder få förvandla.

Denna lycka var Dig ej beskärd:
Ramlad föll din framtids ljusa verld.
Från din faders bröst, från syskonskaran
Snart Du bortslets; utan att ditt svärd
Pröfva fick, om det var djerft som faran.

Väl ur hjertat flöt dess purpurström,
Men på fälten ej, der äran, öm,
Vårdar troget minnets eterneller;
Ej på bäddar, hvarest ryktets dröm
Vid den dödes sömn sig vaken ställer.

Hemskt det syns, när ett förfluget skott,
Som om kämpens lif har löfte fått,
Tar sitt rof, då striden ej hann börja.
Detta likt är ödet, som Dig nått;
De Dig älskat desto mer nu sörja.

Hjeltomod Du røjde nog ändå:
Hjertat hördes tyngdt af smärtan slå,
Bristande i än ej halfva dagar;
Ingen klagan spordes likväl nå
Kretsen, som kring öppnad graf nu klagar.

Knappt Du skådat fosterjordens strand,
Knappt Du helsat åter detta land,
Som Du älskade med älskarns värma,
Knappt din hand blef tryckt af fadershand,
Nu för svag att kunna Dig beskärma;

Knappt kring Dig hann slutas denna rund
Af de dina alla, knappt din mund
Ett välkommen hunnit till den stamma,

Då slog, midnattslik, din afskedsstund
Uti morgonstunden för densamma.

Rik den var dock: att förlora ju
Egde den en sådan länk, som Du
Redan var och som Du kunnat blifva;
Och om sorgen växt till jätte nu,
Hoppet växt ock stort, det Du hann lifva.

Sorg och glädje väga ock ej jemnt:
Om vårt hjerta klappar nu beklämdt,
Har det klappat mången gång af glädje:
Från en framtid, stundens nyck bestämt,
Vi till evighetens framtid vädje.

Glad Du talte, Viktor! om vår färd
Hän till söderns sköna blomsterverld,
Dit i tanken förr vi gått så ofta.
Nu jag vet — af dödens vinkar lärd —
Hvarest dessa blommor för oss dofta.

Emil Söderling.*)

Varma hjerta, har Du suckat ut?
I din lefnadsmorgon rymdes mycket:
Dagens början, middag, dagens slut
Sammanträngdes i det brutna stycket,
Som utur din lifstids sammanhang
Under qvalens tryckning tidigt sprang.

*) Afled såsom student 1851.

Hvem förtjente lefva, om ej Du!
Ej så fromt som ditt här fanns ett sinne;
Som i sjelfva himlen lekte ju
Menskans stilla englafrid derinne,
Trifdes der, som från sin modersfamn
Flyttadt barn trifs i sin vaggas hamn.

Derför Du förtjente ock att — dö:
Om ock jordens dalar kunde värmas
Af en evig sommar, kall som snö,
Jord, du tycks, då själens vingar närmas
Mot den himmel, hvilken värmer dem,
Som en biltog son värms i sitt hem.

Allt det bästa, verlden än har kvar,
Alla löften utur himlens sköte
I din blick, så vemodsfull som klar,
Och uppå ditt anlete stämt möte:
Verlden gaf sin ädla sorg; sitt hopp
Himlen gaf, som sorgen reste opp.

Blef din smärta lyftad hän till Gud?
Har till glädje ombytt i Hans strålar
Hon, din barndomsvän, din ungdomsbrud?
Verkligt vardt för Dig, hvad hoppet målar:
Annars vore detta blott en dikt,
Svefull, såsom hycklarns falska bigt.

Jorden glömmmer Dig, som Du den glömt.
Ack! om jorden kunde minnas annat,
Än de storverk, hvilka man berömt,
Och de storverk, dem man har förbannat;
Sinnen rena, som ditt sinne var,
Då i minnet skulle fästas kvar.

Sekel lysta utaf andens ljus,
Fostrade af fromma fäders lära,

FREDR. CYGNÆI SAMLADE ARBETEN

utgifvas i häften om fem ark. Utgifningen skall fortgå regelbundet, dock så att icke flera än omkring tio häften årligen lemna trycket. Subskriptionspriset är beräknadt så lågt som möjligt eller till 1 mark 25 penni per häfte. Subskription, som är bindande för hela verket, emottages hos alla bokhandlare i landet.

Nu utkomna delar af arbetet äro följande:

Historiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—5.

Literatur-historiska och Blandade arbeten: I. 1—5 hft. II. 1—5 hft.

Poetiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—3. hft. III. 1—2. hft.

G. W. Edlund,

Förläggare

E. Nervander,

Redaktör

af

Fredr. Cygnaei Samlade Arbeten.

FREDR. CYGNÆUS.

SAMLADE ARBETEN.

POETISKA ARBETEN.

TREDJE BANDET.

3 & 4.

HELSINGFORS,

G. W. EDLUND'S FÖRLAG.

1885.

Kunna blott i landen bygga hus,
 Hvarest växa sådan sed och ära,
 Som de växte i din finska barm,
 Ädle son af hydda låg och arm.

Minnesvården.*)

Här ute andas tungt en kylig pust,
 Och mörkret tärer uppå jord och himmel;
 Men högt deruppe glimma fönstren ljust,
 Och uti skenet röjs ett menskohvimmel.

Dock *en* gestalt ej der sig mera ter;
 Fastän han bortfällt nötta vandringsstafven,
 Och fast hans öga intet mera ser,
 Ej om sitt mål han vilsegått: om grafven.

Så ensam, som han nu får hvila der,
 Hans ande gick emellan lifvets nycker;
 Ett fosterland ej honom graf beskär,
 Och ingen egens hand hans öga lycker.

Ej barnakärlek lutas mot de spår,
 Dem vandringsmannen på sin bana intryckt;
 En maka, genom floret af sin tår,
 Ej ser på minnen, hennes saknad inlyckt.

Men glasen klinga, och det sista töms
 Af främmande till denne främlings minne,

*) Egnad minnet af titulärrådet Frans Fredrik Sedmigradskij,
 död i Helsingfors den 4 September 1855.

Som, när han i den finska mullen göms,
Ett fosterland har fått, har blifvit finne.

Till varma hem man skyndar innan kort
Från boningen, som lemnas tom och öde —
Sen värden tidigast ur den gått bort —
Mer än det rum, man invigt åt den döde.

Och ljusen släckas för att aldrig mer
Upp till den hädangångnes ära tändas.
Är det en bild, man i de släckta ser,
Af detta lif, som tyckts så spårlöst ändas?

Nej, nej! Det lifvet länge lefva skall,
Fast, hvad som tillhör jorden, jorden tager.
Nu när den dödes lefnadsdag är all,
Hans lefnadsmål först fått sin rätta dager.

Fast ensligt han i lifvets skiften stått,
Liksom ett ensamt träd på kala heden,
På framtidsmark hans varma hand dock sått
Ett frö, mer skönt än blomstrens uti Eden.

I lastens lustgård, på en syndig jord
Skall resa sig den helgedom, den fromma,
Hvars inskrift blifver Herrans eget ord:
„Förmenen barnen ej att till mig komma!”

Du oskuldens asyl! när upp du slår
Din port, en helig kungsväg bygd är vorden,
Der barnahjertat till Guds himmel går
Och blifver värdigt himlarne på jorden.

Och barnets själ här ingår ett förbund
På förhand ren med lifvets goda makter,
Fastän hon står ännu på fridlyst grund
Och ej tycks tarfva hägn af trogna vakter.

Men det förbundets kraft skall än stå fast
Derute, hvarest strid och ofärd råda,
Der hjertan, offer för brådmogen last,
Ej ens det goda känt, som de förråda;

Der ungdom qväfts uti förderfvets famn,
Förrän att lefva den ännu hann börja,
Och samvetsfriden blir ett bortglömdt namn
Och livvets uppgift att sin lycka sörja;

Der brottslingen, med rätt, för sina brott
Ej främst sig sjelf, men ödets våld anklagar
Samt detta samfund, som så kallt försmått
Att sprida solsken på hans barndomsdagar;

Der modren ej välsigna kan sin son,
Och dottren hörs sin fader vildt förbanna,
Och barnets blick ren röjer helgerån
Och lyser hemskt en tidigt brännmärkt panna.

Men, slägte efter slägte, dessa små,
Dem enslingen som barn vill adoptera,
En kost för livvets vägar skola få,
Som, blott ett barnarf, ej vinns se'n mera.

När i de spädas fromma glädjetår
Sig himlens englar saligt kunna sola,
Ej bättre minnesvård en dödlig får
Än den, som rests af — „Sedmigradskijs skola.”

Joachim Wilhelm Pipping.*)

Den 19 Februari 1858.

I hvarje öga tränger fram en tår,
En afskedssuck Dig hvarje hjerta sänder;
Men intet eko stiger från din bår,
Ifrån hvars höjd din väg till djupet går,
Dit alla gå, dän ingen återvänder.

Lugn sågs Du förr; än mera lugn dock nu
Du dväljs bland oss, från hvilka lugnet vikit;
En man, en trofast man var städse Du:
Hvad svika heter, Du ej visste ju,
Fast alla löften Du till slut dock svikit.

Vi trodde, att din säkra mästarhand
Med hjälp än länge skulle gå till nöden
Och hejda farten, när den sista sand
Ur lifvets timglas rann, — hopfästa band,
På hvilka hårdhändt rycktes re'n af döden.

Du tusende ju hulpit; återskänkt
Åt en dess helsas lif, som nederbrutits;
Till andras blick, som var i töcken dränkt,
Du återfört det hopp, som der ej blänkt,
Se'n vid en älskads sjukbädd tåren gjutits,

Dig sjelf att hjälpa Du dock ej förmått:
Dig tårar, böner, vänners konst ej räddat.
Dig tidigt gafs, hvad endast få ha fått;
Men lika snart det också hädangått —
Och mer än det i grafven döden bäddat.

*) Docenten, professor J. W. Pipping afled den 15 Februari 1858 i Helsingfors och begrofs den 19 i samma månad.

Den sänkte dit din rika framtidsverld.
Men allt likväl ej döden från oss tagit:
Ty minnet af en man, all ära värd,
Som fyllt sitt mått som menniska och lärd,
Det minnets dödsstund, såsom *din*, ej slagit.

Och ditt exempel lefver lefva skall,
Att Finlands ungdom än som hittills mana.
Du öfverlefver så ditt bråda fall,
Och fast din lefnadsdag blef tidigt all,
Hvad godt Du verkat har en gränslös bana.

På Johan Jakob Nervanders dödsdag.

Den 15 Mars 1858.

Re'n tiden tio år är äldre vorden,
Se'n döden tog din ande ur vår krets.
Väl blommor här och der se'n dess på jorden,
Men tistlar ymnigare, växa setts.
Du därför sjelf kanske har mera vunnit
Än mist, då bort Du gick till skuggors land,
Förr än din lefnads högsta mål Du hunnit
Och vid ditt framtidsverk lagt sista hand.

Du slapp att se dem ömkeligen slockna
De strålar, skönast tända för ditt hopp:
Att se, hur mörkret börjat sorgligt tjockna,
Der tankens eldar klarast flammast opp,
Och hur allt trängre rum den fria anden
Omsluter midt bland världens första folk,
Och hur för snillet af de franska landen
Ej uppstår mer en enda värdig tolk.

Och Du ej såg, hur på, hvad här vi velat
Med trofast sinne och med redlig håg,
En uppblåst hätskhet ilskefullt har skelat,
Och smädelustan, lika vrång som låg,
Till riddare uppå vår mannaära
Gång efter annan i vårt land sig slog. — — —
Men allt det der Du nogsamt re'n hann lära,
Förr än sin sista suck ditt hjerta drog.

Att detta se på nytt ej mödan lönte,
Och godt det var, att ej din ädla barm
Af verdens ondska ännu mera rönte.
Den undslapp så att fyllas upp af harm,
Som skulle bortträngt tron på menskoadel
Till illusionens töckenhöljda värld;
Den blef ej hård — ej blott mot hån och tadel,
Men ock mot äran, som är mannen värd.

Men om Du vann, så hafva vi förlorat;
Hvarenda qväll, som följt din sista stund,
För minnets blick din skugga har förstorat,
Der tom din plats står i vår brutna rund.
När midt bland lifvets stormar och dess skiften
Godt råd är dyrt, och ingen råda kan,
Med dubbel sorg vår saknad går till griften,
Hvari göms den, som råd för allting fann.

Och när en dumhet kommer upp till välde
I mängdens själ och ondskan i dess blick,
Vi minnas dessa qvickheter, Du fälde
Likt kröningsmynt omkring Dig, hvar Du gick;
Och oförarglig hopen synes åter
Och världen mindre ondsint än hon är; —
Men nästa stund på nytt oss känna låter
Vår brist på glädje, se'n Du ej fins här.

Hur stor och dina vänners sorg må vara,
 Hvad är dock den emot ditt hela lands,
 Som med din lefnadsgnista hädanfara
 Såg löftet om en oförgänglig glans!
 Upp till de högsta bland naturmysterer
 Du ville tränga med din siarblick,
 Och jord och himmel egde inga sferer,
 Dit ej din fråga lika dristigt gick.

Men när Du hoppades att frambefalla
 Den tafla, solen på sin guldgrund väft,
 Naturen afundsjuk lätt slöjan falla,
 Och forskarns snille vardt vid fallet qväfdt;
 Och fåfängt väntar verlden att från polen
 Få än sig hemligheten anförtrodd,
 Som gömmes under fläckarne i solen. — — —
 Ditt snilles verld står nu här obebodd.

Solförmörkelserna den 15 Mars 1848 och 1858.

Hvi spökar nattens vålnad i den rymd,
 Som bort belysas klart af vårens dager?
 Hvad sörjer solen, som af skuggor skymd
 Från ljus och herrlighet nu afsked tager?

Såg hon en stjerneverld, den hon haft kär,
 På fästet skakas och mot djupet svigta?
 Skall af planeter en förvillad här
 Mot den, som gaf dem dag, ett anfall rikta?

Det måste vara stort, som väcker sorg
 Hos den, som sjelf kringje verlden glädje sprider:

Och därför når till solens gyllne borg
Ej någon suck från menskors jord, som lider.

Ej solen mins, hvad Finland mins så väl:
Det sår, som slogs på finska tankens panna
I dag för tio år se'n. — Och likväl
Vid vår förlust tycks solens minne stanna.

Och skäl hon skulle ha dertill: ty då
Ju slocknade den blick, som klarast trängde
Från nordens midnatt dit, der solar gå,
Och nedbröt töcknen, som dess forskning stängde.

På denna dag Nervanders öga brast,
Som var en sol för dessa dunkla trakter
Och utgjöt ljus med hvarje ögonkast
Och räknades bland ljusets stora makter.

Han var en man, som manligen förstod
Att blifva allt, hvad här han kunde blifva;
Som hvarken klenmod eller öfvermod
Af stundens *ställning* lät sig föreskrifva.

För evigt han är borta. — Men din dag,
O sol, snart herrligare åter brinner;
Förgängelsen, som här är hvardagslag,
Så fort till Er, J höge, upp ej hinner.

Dock, om långt lif vi tigge ej; som män,
Liksom Nervander, vilja vi blott lefva
Och på vårt land ej samka nesa, men
För ljus och sanning der friborne sträfva.

Som han må vi förstå, att, om vårt land
Skall aktning få, vi oss högakte sjelfva.

Och skramle ej med bojor och med band,
Dem vi kring själ och hand bedröfligt hvälfva.

Man sucke här ej nesligt, slafven lik,
Ej ömkeligt sig räkne ibland trälar:
Må Finlands folk förr ligga såsom lik
På fädrens jord, än det — en slafhop — krälar!*)

Johan Bartram.**)

I sin svepning, väfd af is och snö,
Ligger skendöd nu den skönsta sjö,
Som fått stränder någonstads i världen:
Finlands mångbesjungna Medelhaf,
Vid hvars klippor tusen hjeltars graf
Sköljts från blodet rent af — Saimaffjärden.

Och på samma stränder nyss igen
Öppnades en graf af sorgsna män,
Och dess djup nu af den mannen mätas,
Som så troget mätte djup och grund
Mellan Saimas alla skär och sund,
Att hans stråt med lifvet först förgätes.

*) De sista verserna återkalla, jemte minnet af anledningen till deras nedskrifvande, mitt lifs allra sorgligaste minne: ett minne så vidrigt, att finska folkets stegrade sjelfmedvetande väl svårigen skall tillåta någon bland detta medvetandes målsmän numera med en så bitter minnesbeta belönas för det bästa, deras fosterlandskärlek ur själ och hjerta förmått upphemta.

(Förf:s anm. år 1864.)

**) Öfverste Johan Bartram, en af de tre finska deltagarene i sjöslaget vid Navarino 1827, uppmätte åren 1857—1864 farleden mellan Lauritsala, Nyslott, Kuopio och Joensuu samt dog den 13 Februari 1865 i en ålder af 55 år.

Trofast som kompassen denna stråt
 Leda skeppen skall, der knappt en båt
 Hittills vågat trottsa kosans fara.
 Säkert var hans ord som klippans rot,
 Då han lefde; och mot klippans hot,
 Fast han dött, hans ord skall än bevara.
 Rädda skall han ju ännu som död
 Tusen ifrån undergång och nöd,
 Som ej ha om forna vådan aning;
 Starkare än vreda vågens röst
 Eller stormens rop ur kolsvart höst
 Rår om rodret *Bartrams* stilla maning.

Flärdlöst flöt bland oss hans lefnadslopp,
 Liksom om han fört den eftertropp,
 Fädren ställt att om sig vittne bära.
 Ren och god lik barnets var hans själ,
 Men den fylles af det mod likväl,
 Som kan dö för mannens pligt och ära.

Derför skall hans namn väl ock stå kvar
 Bland de minnen från vår forntids dar,
 Hvilkas hedersvakt kring sjön gjort runden.
 Han, hvars anspråk ej om platser trängts,
 Ej kan hindra, att hans ban' förlängts
 Bortom kretsen, utmätt blott af stunden,

Gustaf Fredrik Aminoff.*)

Nu flyga budskap om tusendes död
 Öfver Finlands höjder och dalar;

*) Öfverste G. F. Aminoff afled den 22 Mars 1868 i Åbo.

Och den blott, som miste hopp eller stöd;
Om hvad han förlorade talar:
En annans bortgång förnimmer man kallt,
Som vårens snö, hvilken plötsligen smalt,
För våra blickar förrinner.

Men stundom kommer ett rykte likväl,
Som tränger djupt i vårt sinne:
Fastän ej berodde vårt ve eller väl
Af honom, som bortgått, vårt minne
Sig sällar ändock till det sorgetåg,
Som följer en död, den man aldrig såg,
Till grafvens långliga hvila,

Men Dig ej blott såg jag i barndomens dar,
Jag lärt att Dig älska då redan:
Du lofvade blifva en karlakar!,
Och löftet som man höll Du sedan.
Och fastän en hjelte till kropp och till själ,
Så godt som ett älskande barns jemväl
Ditt hjerta var och förblifvit.

Man säger kanske, att ditt mannamod
För Finlands folk gick förloradt;
Och frågar spotskt, om ditt gjutna blod
Vår åkers växtkraft förstorat?
Det låter så stolt, som det ju är lätt
Att slösa med patriotism på ett sätt,
Som kostar oss endast en — fråga.

Men Du, Du betalte icke din gäld
Till fädrens land på det viset:
Hvar helst af ditt öde Du blifvit ställd,
För hjeltomod vann Du priset;
Och vän och ovän sade: en man

Mer tapper vi aldrig skådat än han,
Den djerfve finske husaren!

Du kallades då „Tschetschensernes skräck”,
Men rådligt ej heller det varit
Med finska namnet att drifva gäck,
Ifall din harm slikt erfarit:
Änskönt Du på främmande marker stod,
Ditt hjerta var finskt: en målsman god
I Dig hade Finlands heder.

Men angår det oss, fast vi Dig en graf
Till slut dock måste beskära?
Allt hvad Du egde, förgäfves Du gaf
Åt fäderneslandet: din ära.
Ett folk, som åt hungren offrat sin här,
Ej dylik öfverflödsvara begär:
Man lefver ju icke af — ära.

Vid friherre Alphonse Walleens graf.*)

Den 25 Juni 1870.

Öfverstånden är ej än all fara,
Fast midsommardagen glänser skön;
Och för framtiden kan ingen svara,
Om än gul står tegen, ängen grön:
Grön är äfven grafven.

När liksom naturen menskolifvet
Firar sin midsommars sköna dag,

*) Guvernören, generalmajoren friherre A. Walleen afled på Haikko i Borgå socken den 19 Juni 1870 och begrofs i Helsingfors

Hvem vet läsa, hvad dess sky bär skrifvet?
Kanske i dess glans dock göms en lag,
Som af grafven tolkas?

Och när lifvet slösar med all gåfva
På en man, som utvalts af dess gunst,
Och då lyckan tycks än mera lofva,
Kanske hela ståten är blott dunst,
Som i grafven sjunker?

På den frågan dessa tårar svara,
Hvilka bortsköljt sköna blommors glöd;
Samma svar upprepar denna skara,
Hvilken står som livvakt kring en död,
Med till framtid grafven!

Ej på sådan dunkel framtid tänkte
De, som sågo honom, der han stod,
Blicken riktad mot ett mål, som blänkte,
Likt hans öga, fullt af lefnadsmod.
Ej var grafven målet!

Nej! det målet bars af lifvets höjder;
Rosor bundo sig kring dem till krans:
Och der svingade sig lifvets fröjder;
Hoppet, lekande med präktig glans,
Stängde grafvens skuggor.

Och likväl han stod helt nära slutet,
Ifrån hvilket ingen räddning fanns:
Plötsligt låg det stolta målet brutet,
Och likt irrsken slocknade all glans,
Qväfd af grafvens skuggor.

Och fast kärlek kastat sig mot döden,
Offra allt och lida allt beredd,

Kan den dela blott den sjukes öden,
Men ej köpa med sin varma bädd
Honom fri från grafvens.

Dock, oakadt kärleken förskoning
Fåfängt yrkade af dödens makt,
Fanns det i dess offer en försoning,
Hvilken lik en gloria sig lagt
Öfver grafvens skugga.

Det är tungt från sådan kärlek ryckas,
Det är hårdt att i dess famntag dö:
Och likväl kan ej en menskolyckas
Vissna blad sig i en graf förströ,
Ljuf mer än den grafven.

En stupad förpost.*)

Midt i en vinter, hvilken ej blir af,
Din lefnads vår frös bort, och blott en graf
Står redd att inta vårens, sommarns rum:
Din lyra som din scen är evigt stum.

Och det fanns dock i Dig så mycket lif,
Som ödmjukt bad till Gud allsmäktig: „gif
Åt hvad, som rör sig bäst uti mitt bröst
Det godas värma och det ädlas röst!”

Och midt i prosan af hvardagens hed
Din känsla mellan diktens blommor gled:

*) Finske lustspelsdiktaren och skådespelaren August Öhqvist, eller Korhonen, såsom han kallade sig, sedan han inträdt vid finska scenen, efter att ha varit skrifvare vid finska gardes skarpskyttebataljonen. Dog den 31 Januari 1874.

Der andades en oskuld utan flärd,
Så mild som fläkten från en bättre värld.

Och denna oskuld påtog sig gestalt
Uti ditt hela väsen, och i allt
Blef den sig trogen, lika ren som varm
Stod den på tiljan, i kasernens larm.

Med sådant lynne spränger man ej berg;
Men dikt som verklighet få mensklig färg:
Det lynnet pockar ej på ärestod
Men likväl rör sig deri handlingsmod.

Du trodde på en framtid fullt och fast,
Då mången högvis såg väl hvad som brast
Och likaväl begabbade med hån
Dem, som ej ville lefva städs på lån.

Så vid försöket med en inhemsk scen,
Der tviflet endast fann en stötesten,
Den unge gossen tog med lif och själ
Sin del uti vågstyckets ve och väl.

Han bilder gaf deråt ur diktens värld,
Steg sjelf på tiljan, lika fri från flärd,
Som han i lifvet gick sin jemna gång
Med vidgadt sinne, fast hans stig var trång.

Om han ock ej hann främst uti sitt led,
Är han den förste dock, som stupat ned
Bland denna skara, hvilken känt sig stark
Att bygga Finlands scen på öde mark.

Mitt råd Du följde, då soldatens rock
Du bytte ut mot histrionens. — Dock

Mig ångerbytt mitt råd ej ens nu gör,
Då med Dig sjelf din framtids drömbild dör.

Det var och blir en sed hos ädla folk,
Att den, som ung får falla såsom tolk
För syften, värdiga att lefva få,
Hans minne blott med dessas kan förgå.

Ord, afsjungna vid fru Maria Helena Rosina von
Haartmans, född Franzén, jordfästning.*)

(Den 29 Januari 1840).

Ur „menskans anlete” o Gud!
Du stundom låter stråla
En *skönhet*, ljuf som blommors skrud,
Dem sommarns ängar måla.
Af himlens *skönhet* fast det tycks
Ett förebud och minne, trycks
Det dock till stoft af dödens hand:
Lik facklans brand,
Dess glans släcks ut i grafvens sand.

I menskans hjerta Du, o Gud!
En *godhet* klappa låter,
Så mild som cherubsharpans ljud,
Som tåren, engeln gråter.
Men fast vid ditt sin eld det tändt,
Fastän med det din kärlek sändt

*) Fru Rosina von Haartman, dotter till F. M. Franzén,
afled i Helsingfors den 24 Januari 1840.

En helsning ned till jordens slägt;
Utaf en fläkt
Det kyls från dödens andedrägt.

Då stå — som nu — med tårtyngd blick
De, som det älskat, alla
Och minnas ej, hvart flammen gick
Och se blott stoftet, kalla.
Den hand, som tung dem drabbat har,
Men ej din kärlek tycks stå kvar.
Dig ske dock pris, att det var godt,
Som för dem gått:
En engel så hos Dig de fått.

Se mildt till deras framtids sorg,
Som än sin sorg ej veta!
Var deras fasta värn och borg,
När villosamt de leta
Den stråt, som leder till *det* hem,
Dit modersröst bäst kallar dem!
O! sänd af den ur högre kör
En ton, som rör
Dem modershuldt och rätt dem för.

Med is på hjessan, evig vår
I himlen af sitt hjerta,
Vid gravens brädd en fader står.
Låt ej ens denna smärta,
— Hvad sjutti vintrar ej förmå —
Strö moln i hjertats azurblå.
Ljuft frid och fröjd re'n sjöng hans röst
I tusen bröst.
Gud! honom sjelf, som förr, gif tröst!

Friherrinnan Emilie Hisinger, född Rotkirch.

Emellan jord och himmel stormen far
Och söker, om ett blad än finnes qvar;
Den söker fåfängt: ren de hunnit falla
För höstens skördarlie alla, alla.

Syns mera säll likväl ej deras lott!
Än den, vi dödlige på jorden fått?
Dem våren vaggat, sommarn på dem somnat,
Förrän i höstens famn de trötta domnat.

Dock årets tider ej för menskans lif
Till gränssten sattes. Ack! hur ofta : „blif”
Och „dö” så nära skrefs af Herrans vilja,
Att blicken, tårfylld, knappt kan orden skilja.

Hur rik är icke menskans lott ändå! —
Som Söderhafvets rika lunder stå
I prakt, der höstens frukt på samma grenar
Med vårens, sommarns blommor sig förenar;

Så samma hjerta ock förena kan
Den skära färg, på vårens blomma brann,
Med rosenskyn, af sommarns purpur färgad,
Och herrlig frukt af hösten, än ej bergad.

Och om ett sådant hjerta tidigt fanns
Re'n moget till att flätas i den krans,
Hvarmed Guds englar gerna himlen smycka,
Hvem vågar väl missunna det dess lycka!

Den famn känns tom, hvarur det hjertat ryckts:
På spillror utaf sällhet griften bygts;
Men hvem törs klaga, att så arm han blifvit,
Blott därför, att hans lif för mycket gifvit!

Bålet i Heikkilä.

Den 3 Mars 1853.

En dyster sägen sväfvar kring vårt land
Och klagar, qväfd af tårar i sin stämma.
Fast hårdt vi hemsökts af vår Herres hand
I dödsens suckar och i eldens brand,
En sorg, den sista lik, var här ej hemma.

Den sägen ljuder lik en hemsk legend,
Som mörksens tid lät ur sitt sköte välla,
Då helgonfromhet vardt om natten bränd,
Och då en själ, mot ljuset renast vänd,
Ur bålet eldhaf flöt till ljusets källa.

Dock förr, då blindas fanatismens val
Sitt offer bland de bästa klarsynt kräfde,
Af hopens jubelrop och smädetal
Vildt öfverröstades martyrens qual,
Och våldets händer helgonglansen väfde.

Men nu ett tårögdt folk vid bålet står
Och vågar knappt ge luft åt all sin smärta,
Och söker, nedböjdt, upp det stilla spår,
Som genom lifvets qual och dödens gån
Till himlen öfver hela folkets hjerta.

Det ser med vemod denna sorgsna härd,
Hvari förstöringen en stod sig lemnat.
Den härden var ett altar. Englar värd
Var undergifvenhetens offergård,
Hvarmed hon sig på ödets hårdhet hämnat.

Der satt, så ödmjuk under Guds behag,
En tjuguarig mor, som hunnit blifva
Re'n enka af sin kärleks korta dag.

Det fanns i henne — för sin sorg så svag —
En kraft, som blott försakelsen kan gifva.

Af tvänne skilda poler hennes själ
Blef rastlöst dragen. Grafven var den ena:
Den andra himlen var. Och likaväl
Den tanken, som åt dagen sagt farväl,
Och den, som gick i ljuset, sig förena.

Nu tvänne englar flera än förut
Har himlen vunnit för sin englaskara.
Men ej det goda dör på jorden ut:
Hvad godt der andas, tager icke slut,
Fastän de bästa hem till himlen fara.

Vid Lina Ammonds graf.

Den 14 September 1869.*)

Tidigare dagen möts af qvällen;
Men ej värmen lemnat än de ställen,
Der den lever blott som flyktig gäst:
Ljuffig bland oss andas ännu hösten,
Mild och vänlig, som den goda trösten
Nalkas sorgen, der hon saknats mest.

Sådant var också det ädla väsen,
Åt hvars stoft en bädd vi redt bland gräsen,

*) Med frikostig utgift både af hjerta och medel befordrade den bortgångna anskaffandet af ett orgelverk för hennes hemssockens kyrka samt inrättandet af folkskolor i Hollola församling, af hvilka en erhöll sin fristad på hennes egendom, Pyhäniemi.

(Förf:s anm. på en afskrift af dikten.)

Som ur brustna hjertan sugit mærg:
Ej dess värme kyldes bort af åren,
Och dess fägring miste ej med våren
Lifvets blomsterrika friska färg.

O! Ett menskohjerta aldrig klappat
Mera rent än hennes, om det tappat,
Om det vunnit uppå lyckans spel.
Ej hvad hatet säga vill, det kände,
Och dess kärlek värmd, men ej brände
Slöjan, hvori sveptes nästans fel.

Och den kärleken har gifvit vingar
Åt de toners makt, som nu sig svingar
Upp från orgeln i vår barndoms bygd.
Samma kärlek skall än länge lära
Bygdens unga släkten Gud att ära
Och att älska sanning, ljus och dygd.

Ädle ande, tack för det beviset,
Du oss gaf, hur qvinnan vinner priset,
När det gäller samfunds sanna väl;
Haf dock varmast tack för detta minne,
Som Du skänkt åt barndomsvännens sinne
Och som lifvar än hans kylda själ.

Till Joh. Ludvig Runeberg.*)

Omkring din vagga i olympisk dans
 Ren sväfvade den höga sångens mör
 Och lofte skänka Dig sin skönsta krans
 Af lager, som ej nånsin vissnad dör.

De troget hållit ord: det växte opp
 I gossens barm snart diktens eternell;
 Hon herrligt doftande slog ut sin knopp:
 En under-blomma högt på nordens fjell.

Och Suomis dal skall lyssna innan kort
 Till toner icke hörda mer, allt sen
 Från hemmets hulda jord, ack grymmt! drog bort
 Till främmand' strand, vår herrliga Franzén.

Du stämme lyrans strängar högt till sång,
 Lik mannen kraftig och lik qvinnan öm. — —
 Och genom verlden klingar den engång,
 Som djupt i bergets barm dess fria ström.

Dig broder-vänskap räcker taflan af
 En själ, med ödet stadd i jettekrig —
 Drick kraft utur dess ljusa rymders haf:
 Dess skuggor aldrig nattligt svepe Dig.

*) En julqväll för flera decennier sedan med Byrons „Manfred“. — Ej utan glädje kan författaren återblicka på denna det forna ungdomshjertats, af efterföljande tider besannade djerfva, varma profetia, huru skrala än nybegynnarens uttryck för densamma nu mera vilja synas. Den „olympiska“ början röjer inflytandet af Stagnelius, som i den tiden ifrigt studerades af Runeberg och mig. Resten är deremot en genuinare återklang af det unga finska hjertats egna röster.

(Förf:s anm. på en senare afskrift af dikten.)

Till sångerskorna

af Spohrs „Die letzten Dinge.“

(Om aftonen den 22 April 1838).

Den gudavinge hastigt sjunken föll,
Som, lyftad, sångens toner höll
Upp på dess säkra flykt mot himmelen från jorden;
Och gladt förvånade af hvad de hört
Ren skarorna till hemmets frid ha fört
Det skönsta sångarminne, som kan ges i norden.

Ljuft hörs väl fågelns slag i vårlig lund,
Mild vestans röst en morgonstund,
Utöfver dalens djup af gyllne strålar buren.
Ur dunkla urnan mången sommarqväll
En klangfull bäck hålls ned från mossig håll
Och tas i öppnad famn af lyssnande naturen.

Men brutet tycks dock detta ljud till slut,
Entonigt, lösryckt, kastadt ut
Ur harmonin, som jublar uti tillstängd himmel;
Och spåret, som det intryckt, plånas snart
Af sorlets vågor, som i pilsnabb fart
Fly klipporna af sorg och fröjd i lifvets hvimmel.

Men när hvar röst, ur alltets hjerta flöt,
I konstnärns själ sig sammangjöt
Till sann, till lefvande harmoniskt skön förening;
Och när en aning från en högre verld
Smälts hop med den, på samma varma hård
I stunder, då han fattar klart dess fulla mening;

Och när den sången, tagen i förvar
Af rena sinnen, fridfull far

Lik oljoqvisten, lyft af dufvans hvita vinge,

Då klarnar himlen, och i hoppets ljus
Mildt skimrar grafvens nattomhöljda grus
Och all vår dunkla framtids „letzten Dinge“.

När hösten härjat våren i vårt bröst,
När efter fröjd ej mer, men tröst
Sig slutande det sjuka hjertat smäktar,
Mer ljuf ej faller ned på hjertats sår
Från vänskapen, från kärleken en tår
Än sångens tröst, som rikt ur englahjertan fläktar.

Haf tack för din, Du flock i mjellhvit skrud!
Om sången brusande kring Gud
Du återväckte aningen i månet hjerta.
I *mitt* ett återljud af den blir qvar,
Så länge någon sällhet rum der har,
Och längre än der bunden dväljes någon smärta.

Till grefve Robert Henrik Rehbinder.

(Med förf:s disputation „de Hannibale“.)

Jag forskningsfacklan tog med ovan hand
Och gick att söka opp de stora döda,
Som fram ur grafven stå i häfdens land
I evig herrlighet — ty till dess strand
Allena Lethes stela böljor icke flöda.

Och då jag der mitt öga lyfte opp,
Det bländadt snart tillbaka föll för ljuset
Af en gestalt *), som ej af årens lopp

*) Hannibal.

Och stormens böjd, stod hög, liksom ett hopp
Står ensamt qvar, der allt ren sjunkit ned i gruset.

Han fåfängt segrar: mera makt han gaf
Blott åt det folk, han sträfvat att förgöra.
Sitt eget såg han luta mot dess graf,
Tillbaka kastadt våldsamt från de haf,
Som vant sig att dess flagg till guld och ära föra.

Dock ej förgäfves likaväl det var,
Som han så länge kämpat, vunnit, lidit,
Fastän hans blodsädd andra frukter bar,
Än dem han anat. *Verlden* i förvar
Tog det, som seklen födde, der han stridit.

Han smidt de vingars kraft på blodig hård,
Som romarstormen öfver jorden burit.
För ljusets frö en plogbill var hans svärd,
Och fast det flyger nu från verld till verld,
Det grydde först, der han sin lager skurit.

Af detta ljus en strimma längesen
Har Suomi ställt till förpost högst mot norden.
Den vuxit der till flammans klarhet ren.
Kring flod och land den gjuter nu sitt sken,
Det skönsta menskoöga ser på jorden.

Ty allt, hvad herrligast för själen finns,
Ställs fram af det uti sin sanna dager.
Der natten råder, mörkret blott man minns,
Och fåfängt der hvar äras bländsken vinns:
Det faller hastigt, som i sanden visnad lager.

Du ära ärft från fädren, ädle drott!
Och ryktet om den, Du förvärfvat, talar.

Ur ödets urna intet Du dock fått,
Som vore skönare än denna lott
Att hägna ljusets altare i fädrens dalar.

Ditt namn dervid Du fäst. Och qvar det står
Fast tempelhvalfvet skulle falla samman
Ännu en gång. När minnet återgår
Till deras grushög, skall det söka spår
Deraf vid bergadt ljus från skära altarflamman.

Vid den jag tändt den heligaste eld,
Som till min tröst i hjertats djup har brunnit.
Ty *kraftens* gåfva kan väl röja väld,
Men *kärleken* till ljuset blef ej stäld
Så högt, att ej den ringe äfven dit har hunnit.

Men fast hon ledt mig, tveksam dock jag stod
Att till Dig bära svaret på den fråga,
Min forskning gjort sig sjelf Men högre mod
Städs tacksamheten födde. När förstod
Hon ödmjukt böja viljan ned till sin förmåga?

Till greve Alexander Armfelt.*)

Ren vårens unga böljor lösta leka
Kring seglarns köl med nyväckt fröjd och lust;
Sig speglande i blåa skyar, peka
Dess yra flaggor emot fjerran kust.
Jag deras vingar ser och hör den maning,
Som vindens fläktar bära till min själ:

*) År 1843 med förfäns disputation om Finska kriget 1741—43.

„Välkommen!“ ilar, lik en vänlig aning,
Ur dem — men dystert äfven ett: „färväl!“

Ett afsked långt — måhända evigt — båda
De ju för mig från hemmets kära strand,
Der jag så mången gång fått flamman skåda
Af sommarsolens milda midnattsbrand,
Som kastat gnistor öfver land och vatten,
Att gränsen bortsmälts mellan natt och dag.
När segren vinnes nästa gång af natten,
Ren annorstädes ljusets strid ser jag.

Jag ser den, der min längtan länge bodde
I söderns städse vårlikt sköna verd.
Ty verklighet blir hvad jag redan trodde
En dröm allenast: denna pilgrimsfärd,
Som för mig hän till gula Tiberns stränder,
Pompejis graf, Sorrentos paradis,
Der minnets och naturens klarhet tänder
En måne, aldrig tänd på Suomis is.

Sänd, ädle grefve, hän en vänlig helsning
Till detta stycke himmel: Napels kust,
Der om din ridderlige faders frälsning
Furstinnor täflat, och der han en dust
Med landets konung höll, bland folk, som finnar
Ej ens till namnet känt, framträdande
En furstars like uppå höjdens tinnar,
Skön, omotståndlig, snillrik, tjusande.*

Att nu min hand omsider vandringsstafven,
Som för från trånga stugan, fatta får,

*) Ett par månader senare, än ofvanstående rad nedskrefs, yttrade den 75-årige ynglingen E. M. Arndt till förf. om samme man: „Es war ein ungeheurer Kerl, schön, geistreich, unwiderstehlich“, bekräftande sålunda med sin väldiga auktoritet ordagrant det härstädes sagda. (Förf:s not år 1846.)

Det är ditt verk, och intet skifte grafven
 Bereda åt min tacksamhet förmår:
 Den dör med lifvet blott. Dess högsta fröjder
 Bli att få plocka frukter, fallna af
 Från vetenskapens eller konstens höjder,
 Till hvilka tempelnyckeln Du mig gaf.

En ringa gåfva nu hon lägger neder:
 Sin känslas arma, fastän varma tolk;
 En dyster teckning utaf brutna freder
 Och af ett blödande, förtrampadt folk.
 Sviks hon af hopp, att, när med nyväckt sinne
 Jag hamnar åter invid fädrens jord,
 Ett ljusare, ett mera skuggfritt minne
 Skall spegla sig i tecknarns glada ord? —

Lef väl och rika ämnen rastlöst samla
 För framtidsteckningen, utaf en tid,
 Då helsa vuxit öfver Finlands gamla
 Blodsår, som slogos under bitter strid!
 Bind vid den teckningen ditt ädla minne
 Och så det göm i efterverldens famn,
 Att det med kärlek nämns, när namnet finne
 Ej gifs hvaren, som — bar det blott som *namn*!

Vårens Evighet.

Till ***.

Hur rik är våren! Nyväckt känsla slår
 I hjertat, som med vårens fläktar andas:
 En blomma växer öfver hvarje sår,
 För hvarje mörknad blick en morgon randas

Den blicken ser för första gången då,
Att skön är jorden dock och herrligt lifvet;
Att dettas hvarf ej städs bland töcken gå,
Att på dess höjd står: *hopp* med strålar skrifvet.

O! Den, som till sitt bröst en enda gång,
Med själens varma famn det *sköna* tager,
Uti hans barm odödligt sjungs en sång,
Lik våren ljuf och klar liksom dess dager.

Skön står du, flicka! sjelf en sådan vår:
Eho dig ser, får tro på skönhet röna;
Fast tidens lie ned dess blommor slår,
Bland välljud räddas känslan för det — sköna.

Österns Genius, till fru Aurora Demidoff.*)

Jag kommer från den drottnings sköna rike,
Från Morgonrodnadens, hvars namn Du bär.
Hon vänligt sett på Dig som på en like,
Och fastän dödlig är Du henne kär.

Från palmens lunder, ifrån rosens länder
Med fridens helsning sändes jag till Dig.
Jag ville se den dag, som östern tänder,
I vesterns månljusbölja sänka sig.

Jag ville se det land, der sången klingar
Liksom ett återljud från österns berg;
Der fantasi'n flyr hän på vackra vingar,
Åt hvilka östansolen gett sin färg.

*) Vid en landtlig fest 1842, på Munksnäs invid Helsingfors.

Men helst ändå jag ville Dig få skåda,
Du morgonrodnad öfver qvällens strand:
Och därför glad jag ilat att Dig båda
Din lycka, tecknad af en högre hand.

Liksom Aurora stänger hemska borgen,
Der mörka skuggor lydde nattens lag;
Så blir för Dig ett *minne* endast sorgen,
Och ljus som Irans är din framtidsdag.

Dig ödet gaf, hvad blott åt få blef gifvet:
Din åsyn spridde sällhet, hvart Du gick;
Och, bortsmält, nedföll *bördan* utaf lifvet,
Hvart helst Du sände ut din sköna blick.

Hur ofta flöt ej ur ditt milda hjerta
Till bleka qvalet lugnande din röst!
Och hvar Du hörde klagorop af smärta,
Der följde eko utaf hjälp och tröst.

Du lycka gaf. Och den skall vända åter
Ljuft till din barm, sitt goda ursprungshem.
Hvart öga, som förklaradt mer ej gråter
Skall torka tårar, om Du gjuter dem.

Ur mig din goda engel till Dig talar,
Fast nu en dödligs språk, fast brutna ord:
Ej ljuft som annars — såsom näktergalar
Bland rosor sjunga öfver österns jord.

Hafvet efter stormen.

Till skaldinnan *Eudoxia Rostoptschin*.

Från din klippstrand svarta skuggor falla,
Som från ättestupan kampen ned;
Dina vågor dock ej mera svalla:
Du af stormen vann ett *verldshafs* fred.

Strålar leka på din spegelyta,
Och Du tar dem i din djupa barm:
Klarare dervid dess böljor flyta,
Men ej bländad slår den våldsamt varm.

Det är stiltje: dock lik azurrundens,
Hvilken vidtar, der Du höjer dig.
Molnen jagas öfver den af stundens
Nyck, men finna der ej hem för sig.

Du har ro: dock ej som jättestaden,
Sen dess prakt — af flamman tänd — var all;
Ej du står lik brända pelarraden,
Böjd mot stoftet, bidande sitt fall.

Fritt du kan ännu slå upp ditt öga
Lika stort och klart, som något än
Blickat har från jorden mot det höga,
Återspeglande dess blick igen.

Djup du är: dig kunna stormar skaka,
Som ej tränga genom grushöljd mark;
Lugnet kan du hämta dock tillbaka,
När du vill; ty du är äfven stark.

Vandringsmannen såg, hur hafvet blänkte
Efter stormen nti morgonglans:

Och, skaldinna, på din sång han tänkte,
Glömmande en stund, hur svag var hans.

Vårdagsjemningen.

Till fru *Marie Ramsay*.

Det var ren midnatt. Baln dock sam i ljus,
Likt vågen brinnande i vårdkas-glansen;
Och liksom skummet, yrdt af stormens brus,
I tonens hvirflar lekte lätta dansen.

Men märket likt, vid glädjens gränser satt,
Cypressens dunkla syster, granen, stirrar,
Och bland dess skuggor brutet, dämpadt, matt
Ur lampan flyktande ett gas-sken irrar.

Hvad makter locka *Dig* till denna hamn
För glädjens spöken, glädjelösa tankar?
Der lif och ljus och fröjd breddt ut sin famn,
Är det ej der, din själ helst kastar ankar?

O, jag förstår ditt ögas djupa blick,
Den underbara tolken af ditt sinne:
Om stundom än din stråt bland rosor gick,
Så såra äfven törnen hjertats minne.

Ju högre lifvet brinner, dess mer lätt
Den våldeld tänds, hvori all sällhet qväfves. —
Men öfver stundens qualm dock lyser *ett*,
Som gripes an af rök och brand förgäfves.

Det hjertats godhet, hjertats adel är:
Så högt på lifvets högsta höjd de throna,

Att sist förgängelsen skär skördar der
Och måste dem, likt altarskatter, skona.

Jag tror på Dig: jag tror, Du vårdat har
De skatters helgd uti din barm, den rika.
Hvad lyckan gifver och hvad helst hon tar,
De skola Dig dock aldrig, aldrig svika.

Och därför ur ditt väsen går en fläkt
Likt den, som vaknar i naturens andar,
Då nu det lif, som var uti dem släckt,
På dygnets vågskål gladt vid norden landar.

Och äfven jag uti min kulna barm
En våril kände smälta på dess drifva.
Kan vårdagsjemningen, som strålar varm
Utur ditt bröst, ur mitt dess isköld drifva?

För mig kanske blott återstår deraf
Hvad som blir kvar af vårilbudets anda,
Då den en stund har lekt uppå en graf
Och flyr att sig med andra fläktar blanda.

Hvem vet, om den ej lemnar dock ett spår?
En blomma, väckt till lif ur dödens sköte?
Den barm, hvars känsla smälte fram din tår,
Kan den ej öppnas än för vårens möte?

Om öfver mig den tåren glänste än,
Mitt hjerta visshet finge om sitt öde:
Din blick till lif det kalla kan igen — — —
Om ej, så hör det evigt till de döde.

Till fru Mathilda Meurman,
född von Troil.

Med öfversättningen af Heines dikter.

När sköna ögon brännt på skaldens barm,
Utur hans hjerta välla heta droppar,
Liksom, då vårens sol käns stråla varm,
Frampressas rosens glöduppfyllda knoppar.

Och dessa droppar hjertblod nämnas *dikt*,
Men blomma än, när skaldens vårar svunnit,
Och tala sanning, likt en brännhet bikt
Vid grafvens rand, om känslor, som förbrunnit.

Er räcks en urna nu, som fylldes med
Ett sådant hjertblod, kalladt: *Heines dikter*:
Allt, hvad han älskat, hatat, njöt och led,
Framstrålar glödande ur dessa *bikter*.

Absolution dock endast gifvas kan
Af dem, som synden vållat och den delat.
Den, hvilkens bröst ej af passioner brann,
Dens dom blott lyder: skalden grufligt felat.

Så än det hända måste, som det händt,
Att damer utan kärlek Heine klandra;
Mot den *fördömde* är man konsekvent:
En döden gaf och — dödens dom den andra.

Till hvad parti Ni hör, ej rätt jag vet,
Men ingen är neutral i denna fråga;
Dock klokast tycks att le, der skalden gret,
Och gäckas — medlidsamt — med all hans plåga.

Till Hanna Falkman.

Minne af den 4 Mars 1852.*)

Så bistert stormen röt. Sin famn af snö
Ånyo vintern hårdt kring staden sluter.
Knappt vaknad, våren lagt sig ned att dö,
Som under isens boja kufvad sjö:
All sång har tystnat, och blott ulfven tjuter.

Så var det ute i naturens tält;
Men i den trånga salen, vigd åt sången,
Der lefde våren ungdomsfriskt och sällt,
Och sista kylan från hvar hjerta smält,
Som då det värms af kärlek första gången.

Man gaf „Kung Carls jagt”. Den spred ej död,
Der raskt, likt fria falcken, fram den ilar.
I välljud löses sjelfva smärtans nöd,
Och, skärpta uti vackra ögons glöd,
Blott lif de buro, klangens silfverpilar.

Den sången ljöd ifrån en blomstergård,
Af unga, ljufva menskoblommor danad;
Och, bildad under konstens ädla vård,
Fast vuxen på en mark, så kall och hård,
En skönhet røjde den, för knappt här anad.

Men, som bland tusen sköna blommors prakt
En blomma stundom syns mer skön än alla,
Så spordes ock en ton, dit sången lagt
Ett lif af känsla och en tjusningsmakt,
Nog stark att öfver hvarje själ befalla.

*) Författadt med anledning af ett smycke, som åt sångerskan öfverlemnades af tacksamma händer, efter hennes uppträdande som „Leonora“ i operan „Kung Carls jagt.“

Den tonen flöt utur din rika barm,
 Af kärlek fylld och smärta, Leonora!
 Och dikten, upplöst i ditt bröst, blef varm,
 Lik verkligheten af en mjellhvit arm
 Omkring ett lif, den fruktar att förlora. —

Bind detta minne vid den segerstund,
 Då Du med sången tusen hjertan vunnit.
 Till lifvets sorl väl återflöt den rund,
 Som drack din sång, likt kyssar, från din mund;
 Men sångens genljud ej bland sorlet svunnit.

Till Olga och Edvard von Ammondt

Den 26 Oktober 1856.

I Herrans hus välsignelse och fred
 Af vigda läppar redan kallats ned
 Från himlen öfver detta ert förbund,
 Hvars samband mäts ej af en flyktig stund,
 Men af er längsta dag: af hela lifvet.
 Och trohetslöftet, J vid altarrunden
 Hvarandra svurit, uti lust som nöden,
 Med outplåneliga drag står skrifvet
 I lifvets minnesbok utaf den handen,
 Som väger verdarnes och menskans öden.
 Och hvarje menska, hvilken vittne stått
 Vid er förening, allt hvad varmt och godt
 I hjertat röres, känner högre lifvas
 Af glädje att er lyckas morgon skåda,
 Af hopp, att hennes klarhet än skall trifvas
 I eder boning, när för Eder båda
 Re'n lifvets afton dagens strålar skymmer,

Och qvällens stjerna söker bland bekymmer
Sin stilla väg till edert stilla hem.

Och om den kärlek, hvilken slocknar sist
På jorden, mins i himlen ännu dem,
Som evigt minnas, hvad med den de mist:
En moders kärlek med förklaradt öga
Nu blickar neder från sitt hem, det höga;
Ger sin välsignelse ej blott åt henne,
Hvars moderlösa fjät den osedd ledt,
Men lika modershuldt åt dessa tvänne,
Som inför Gud och menskor äro ett.

Dock fast det höfves menniskan att bjuda
In allvarsfulla tankar såsom gäster
I kretsar, hvarest firas glädjens fester,
Och hoppets löftesrika röster ljuda:
Den sorg, som bor i det förflutnas minne,
Och den, som än af framtidsmolnen gömmes,
Ej jage bort ur eder själ och sinne
Er sällhetsdröm, så älsklig som den drömmes
Af hvarje menskobarn i lifvets vår
En enda gång och efter långa år,
Borttappade bland smärta och förluster,
Än skimrar för vår blick likt dessa kuster,
Af rosor kransade och af oliver,
Hvarest naturens vår för evig tid
Sig redt en ljuflig fristad, som förblifver
Än lika skön och lika varm och blid,
När stormen plundrat hvarje annan strand,
Och alla segel drifvits emot land
Blott för att slitas i dess reflars sand.

Af lifvets goda makter på er lott
Gafs det, som ibland tusen en knappt fått:
Att, medan hjertats vår står i sin knoppning,

Och till erfarenhet ej dess förhoppning
Sig hunnit byta än, Er unnats trycka
Till kärleksvarma bröst den bild af lycka,
Som kärleken för edra blickar ställt
Omgifven än af blomsterrika fält,
Dit höstens nattfrost ej förrädiskt smugit,
Och hvarur sommarns brand ej musten sugit.

Men fast er sällhet synes afundsvärd,
Ett undantag från regeln för vår värld,
Det ingen gifs, som Er missunnar den.
Man gläds fastmer, att sällhet trifves än
På en oas i dessa ödemarker,
Hvartill förbränts vår kärleks rika parker.

En anblick mera täck ej kan för Gud
Och menskor tes än den utaf en brud,
Hvars anlets fågning är ett återsken
Af hjertats fågning, oskuldsfull och ren.
Den fågningen af tiden ej blir härjad:
När åren hunnit kindens rosor bleka,
Och ögats fröjder, släckta, ej mer leka,
Då kvarstår hjertats skönhet, ensam bergad,
Ej blott som minne af förgångna tider,
Men som en helgedom, der livvets strider
Ej hemgång gjort: de stanna utanföre,
Hvad helst de rundt omkring dem än förstöre.

Dock, hvad än tiden tage eller gifve,
En fyrbåk denna dag Er städse blifve,
Uti hvars sken J eder kosa ställen
Till obekanta världen af den qvällen,
Emot hvars famn sitt hufvud lutar trött
Ett fjerdedels århundrade, se'n sött
Ren mången sjunkit i sin sista blund,
Förrän han skåda hunnit samma stund.

Af oss, som stå kring Er, blott qvarstå få,
 Och flere englar har er himmel då,
 Och kronan, hvilken, liksom nu, kring pannan
 Af silfverbruden bäres, är en annan
 Än denna, hvilken inför oss betecknar
 Den seger, flickans blyga kärlek vunnit.

Men hvad än öfrigt finns och hvad försvunnit:
 När minnets blick då edra vänner räknar,
 Skall vänskap, kärlek icke felas dem,
 Som uppå kärlek, vänskap byggt sitt hem.
 Och nya hjertan, som ej klappa än,
 På eder andra bröllopsdag, till Den,
 Som gifva kan, hvad de blott önska kunna,
 Sin bön upphöja, att Han må förunna
 Åt Er en lycka, för dem mera kär,
 Än deras egen högsta lycka är.

Och deras bön ett eko blir af vår,
 Som upp till Gud för eder välgång går
 Ur hjertats tysta suck, ur ögats tår.

Ålandstärnans sång.

Kring skärgården blåste en höstlig vind
 I sitt kolsvarta jagthorn, det vida;
 Den sista blomman då bleknar om kind,
 Och liksom allt blodet ur sårad hind
 Flöt rifna skyarnes tårflod, den strida.

Och styrka fanns nog i stormens musik,
 Att Kastellholmens murar förstöra;
 Men hemsk ljud den ock, en dombasun lik,

Som kallar ur grafven de dödas lik
Och hotar att allt, som lefver, förgöra.

Blott hafvet den hör med vildaste fröjd;
Dess gensvar höjs upp ur djupaste grunden,
Och vågorna rusa från polcirkeln höjd,
Och som hvassstrå blir masten på skeppet böjd
För höststormens makt med hafvets förbunden.

Men stormen dock ändtligt har rasat ut,
Och hafvets vildhet af isen fångslas;
Och när sina qväden de sjungit till slut,
Hvart hjerta, som för dem darrat förut,
Snart upphört att vid deras minne ängslas.

Dock lefver i barmen ett genljud kvar
Af de väldiga tonernas brusning.
När vårens himmel ånyo blir klar,
Och vårens fläkt öfver blommorna far
Med fågelns qvitter och trädens susning,

Då klinge i hjertat de toner på nytt,
Som fyllt det i höststormens dagar.
Men vilda kraften i skönhet sig bytt,
Och, äfven om sorgen ur tonen ej flytt,
Den ljuder ljufligt ännu, då den klagar.

Till Julia i Runebergs: „Kan ej“.

Du kunnat goda, älskansvärda flicka,
Hvad hittills ej förmådde någon ann:
Du lärt oss så i djupsta djupet blicka
Af Runebergs „Kan ej“, som Du blott kan.

Det stycket, vi nu sågo, var detsamma,
Som mer än *en* gång redan förr vi sett;
Men då deröfver lyste ej den flamma,
Åt hvilken Du har lifvets värma gett.

Och därför stego icke då i dagen
Som nu, kringstrålade af högtidsfrid,
De oförgängligt vackra, ädla dragen
Af godhet, smidd i stål af lifvets strid.

Hur leendet förlikte sig med tåren
Och trots med ljufhet i ditt ögonkast!
Nytt lif åt sjelfva hösten gafs af våren,
Och isens skärpa för en solblink brast.

Vi på den makten åter en gång trodde,
Som kärlek gjutit in i qvinnans bröst,
Att skapa glädje, der blott sorger bodde,
Och skänka åt en bruten lycka tröst.

Att, såsom Du det gjort, förmå förklara,
Hvad mening ligger under versens drägt,
Dertill är *konst* ej nog: der måste vara
Af skaldens egen anda ock en fläkt.

Men främst bör hjerta vara med i spelet:
Ett hjerta lika varmt som det är rent.
Der detta felas, är ohjelpligt felet,
Som skönt att konst med hjerta se förent.

De wiburgensers musik förr och nu.

Hvar man vet, att det var långt för' detta,
Wiborgs smäll, din skakande musik
Med kanoner täflade att sätta
Toner i konserterna för lik
Och för döende, som sällan tystnat
Invid murarne af Torkels borg,
Och hvartill då oförtröttad lyssnat
Endast en publik af nöd och sorg.

Nu är det dock annat ljud i skällan —
Så att säga *sans comparaison* —
Någonting så vackert hör man sällan
Som den finska flickan Strömmers sång.
Men det vackraste i hela spelet
Är ändock de wiburgensers takt,
Hvarmed de ha ståtligt godtgjort felet,
Som vi till vårt skuldregister lagt.

Deras fäder manhaftigt ren stridde
Som en förmur för vårt fosterland;
Ej ens då, när ödena ren smidde
Deras kroppar uti hårda band,
Sina själar de förakta lärde.
Till det språk, som var dem andens tolk,
Då som nu den kärleken de närde,
Som en framtid lofvar Finlands folk.

När E. J. Löfgren sett hälarne
på femtio lefnadsår.

Man sjöng väl icke redan
För ett halft sekel sedan:
„Hur herrligt majsoln ler!“
Du gaf Dig dock den möda
Att låta då Dig föda
Till lifvets fröjd, med mer.

Du egde snart att välja
Bland yrken, der man tälja
Kan guldets med en knif.
Du likväl välja ville,
Hvad åt din sort af snille
Gaf bäst gestalt och lif.

Som bäcken genom sanden
Med penseln uti handen
Du tappert väg Dig bröt.
Då verlden skön Du målte,
Du lättare det tålte,
Att rum den har för nöt.

Om stundom hungern brände,
Skön konst för det Du kände:
Svältremmen snöra hop.
En afundsblick Du slöste
Dock ej på den, som पोस्ते
Vid snobbars jubelrop.

Du lätt kan honom unna
Att, Bacchus lik, på tunna
Storståtligt rulla fram.
Ho vet, om ej en vacker

Qväll sjelf Du i fiacre
Yfs bland pariserdam?

Men hellre vi dock önska,
Att här Din stig må grönska
Uti vårt eget land:
Studenter och prelater
Ej ensamt nya dater
Förvänta af din hand.

Här väntar Dig den ära
Att hörnastenaar bära
Till denna tempelgård,
Som Finlands folk skall bygga,
Der sköna verk bo trygga
I konstens höga vård.

Till vårt lands yngsta sångerska
Alma Fohström.*)

Allt närmare står dagen
Sitt rendez-vous med natten;
Allt mera blekna dragen,
Som lifvat land och vatten;
Allt tystare blir sången,
Som flög på fält och lundar;
Att glädje flytt vet mången,
Ho vet, om fröjd än stundar?

*) Dikten skrefs den 15 December 1877, och under densamma tecknade sig Cygnaeus: „Finlands älte sångare.“

Men än ur kalla marker
En blomma stundom stiger,
Och ej i alla parker
Hvart sångarljud än tiger,
Och än ur sorgsna sinnen
Ett blomster vänligt spirar,
Som hedrar ädla minnen
Och hoppets gryning firar.

Välkommen Du, som vänder
Med toners verld i hågen
Från konstens rika länder!
Sjung, och den frusna vågen
I hörarns själ skall tina;
Och sången sjelf sig känner
Mer varm ibland de dina
Vid ekos svar från vänner.

Du säger ej förmäten:
„Framtiden mig tillhörer!”
Af Gud blott blir utmäten
Den kraft, till målet förer;
Men högt bör målet ställas
Till din och landets heder;
Och modet ej får fällas,
Fast stigen brant dit leder.

I en minnesbok.

Skönt är minnet, då likt sommarnatten
Högt i Norden, än det står emellan
Halfsläckt ljus på qvällens rosenaltar,
Halftänd gryning, hölj'd af morgonpurpur.

Vandrarn vet ej, om den ljusning, hvilken
 Spelar ljuft på alltets alla strängar,
 Ifrån det förflutna strömmar eller
 Gjuter sig ifrån den dag, som stundar;
 Och han glömmar att derefter forska.

Dystert stirrar minnet, då det sväfvar
 Öfver öde rum förutan stundens
 Glädje, utan framtids hopp: en vålnad
 Blott af lifvet, hvilken ej får dö.

Än vårt minne är likt sommarnatten:
 Kan än höra jublet, hvilket klingar
 Ur naturen och ur menskohjertat.
 Men när natten mörknar, höstens stormar
 Blåsa rifna bladen bort ur kransen,
 Som af minnets sommarstunder flätats:
 Tro, att *detta* blad har sökt en fristad
 I din bok och hägna der det troget,
 Fast en främling då bland *glada* minnen!

Uti Nils Henrik Pinellos album.

Ju mer mot aftonen det lida hunnit,
 Blir *nigrum* färgen, hvilken makten tager;
 Men från ditt *album* ej den färg försvunnit,
 Som åt ditt lif gaf all dess bästa dager.

Dess blad ännu af målarns färger värmas,
 Och sång och dikt vid deras sida andas;
 Men af sin rot de till hvarandra närmas,
 Och allas skilda doft till slut dock blandas.

Ty roten är den vänskap, sjelf Du gifvit,
Och den, Du med dess rensta guld betalat:
Ur *den* musiken, färgen, ordet skrifvit,
Och endast sanning sjelfva dikten talat.

Men konstens barn derjemte tacksam mindes
Det hägn vid Auras stränder, Du dem skänkte,
Då deras stig ännu var der den blindes,
På hvars behof af ledning ingen tänkte.

På breschen stod Du ensam, oförtruten
Försvarande det skönas svaga fästen:
Och aldrig sågs din varma hand då sluten;
När tömd var handen, hjertat än gaf resten.

Att allt förgängligt är, Du nogsampt pröfvat,
Som olyckstyngda staden, der Du föddes;
Men hvad helst lyckans nycker från Dig röfvat,
Din tro på konstens makter ej föröddes.

Vid sitt ditt minne hon ock därför fäster,
Och ej hon låter glömskans makt det döda,
Som denna hops af lifvets snyltegäster,
Hvars enda konst sig röjt i smaklig föda.

En klen valuta är väl hela ståten
Af Finlands pris för de der tvänne slotten,
Som gåfvos af din farfars far på båten,
När konung Carls „musik” han hörde: — skotten.*)

*) Lockad af Carl den tolfte s hjerterykte, öfvergaf en genuesisk ädling, Pinelli benämnd, sina två palatser och allt öfrigt gods i fädernestaden. Sedan han i med- och motgång följt konungens fanor, blef han stamfar åt den finska slägt, som kallade sig Pinello. I Genua qvarlefver det primitiva namnet ännu i dag.

Af honom lusten att Dig ruinera,
Då konsten tjuste, säkert Du fått ärfva.
De konster, dem Du älskat, voro mera
Dock värda än kung Carls musik, den kärfva.

Men om från Genua han icke farit,
I denna stund Du sjelf Pinelli hette,
Och föga nog Du den Pinello varit,
Hvars värde vi framom palatsers sätte.

I G. F. von Böningsh minnesbok.

I lifvets vår Du hädandrog
Från våra fäders kulna land,
Och ned din bonings pålar slog
Uppå en sydligare strand;
Men troget dock din blick var fäst
Vid hemmets klippomhvärfda kust
Och spanade, om der som gäst
Sig infann nöd, sig infann lust.

Och såg Du sorgen dyster stå
På våra städers brända grus;
Och såg Du frost bland axen gå
Från teg till teg — i hvarje hus
Åt hungren öppnande hvar port —
Skarp var ditt hjertas hörsel då,
Och nödens rop knappt blifvit spordt
Förrän Din hjälp var spord också.

Du länge så har skördar sått
Uti en mark, mer bördig än
De åkrar, som från fädren gått

I torftigt arf till Finlands män:
 Djupt tacksamhetens hedersskuld
 I finska hjertan skrifven finns;
 Och fast den gäldas ej med guld,
 Dess kraf och Dig man trofast minns.

Till guldbrudgummen G. F. von Böningsh,

telegram den 30 Juni 1864.

Högsta fröjd för Dig i lifvet
 Var att glädje skänka andra:
 Derför blef Dig sjelf ock gifvet
 Att din stråt med lycka vandra.

Derför ungt och varmt ditt sinne
 Undan femti vintrar bergats,
 Och ditt skönsta ungdomsminne
 Än i dag af rosor färgats.

Derför, troget som din maka,
 Vålgångsönskningar Dig följa,
 Sända från hvar strand tillbaka
 Öfver Finska vikens bölja.

Till Fredrik Pacius.

Strängarne brista
 På lifvets fiol;
 Men denna gnista

Ur snillels sol,
 Som i din barm
 Lefvat så varm,
 Der ännu lefver.

Åt Hedvig Charlotte Raa,

med ett fotografi-porträtt af författaren.

Tidigt gafs det mig att ana,
 Hvilket mål på scenens bana
 Af ditt snille skulle hinnas.
 Hvad då endast var förhoppning,
 Dikten om en blommas knoppning,
 Blef en sanning, ljuf att minnas
 af
 denna bilds original.

Med författarens porträtt.

I.

Fastän mot den nära julen
 Vinterns anda pustar kulen,
 Och dess skymning mörknar mulen:
 Skall mot köld och natt oss skydda
 Härdens brasa i vår hydda;
 Stundens sorg fly till de flydda,
 Hoppet åter tro på sig.

Och när jag ser,
 Huru du ler
 Vänlig och mild

Mot denna bild,
 Som tryckes af snö;
 Tycks mig att dö
 Tyngre än lefva.

II.

Att våren otillbörligt långsamt nalkas,
 Onådig mot naturen, nu man klagar.
 Och nekas kan ej, att vi stundom svalkas
 Af fläktar, sturska emot årets lagar.
 Men fastän norden tar sig frihet skicka
 Vindpustar till oss, ganska föga milda,
 Består den dock oss en och annan flicka,
 Så vänlig som sin Räisälä-Alfhilda.

I hennes varma, trogna vård sig gömmer
 Den frusna bilden af en kulen höst;
 När originalet ej om lycka drömmar
 Och ingen lyssnar mera till hans röst,
 Då skall hans minne i det hägnat grönska,
 Likt Wuoksens af sin bölja glömda bädd,
 Och fast han ej har rätt att mera *önska*,
 Han att *förlora* upphört vara rädd.

Till Helga.

I min bok de glada minnen
 Undanträngas så af dystra,
 Som i lifvet sorg och glädje
 Taga makten af hvarandra.
 Men *det* minne, i hvars hägnad
 Nu min skrift blir innesluten,

Bär ej spår af sådan vexling
Ifrån vänligt ljus till skuggor.

Med en lampa.

(Bröllopsgåfva till en vän.)

Det icke är den lampan blott, min vän,
Som genom Österlandets dikt vi känna,
Hvari en mäktig ande bygt sitt bo —
Dylik förtrollning hvilat öfver denna.

Du denna fridens ande rörer sjelf,
Hvar gång sin ljusning lampan kring Er breder.
Då det är kallt och mörkt derutanför,
Hon i sin milda glans besöker Eder.

Och medför hon ej, såsom anden der
I sagoverlden, guld och diamanter,
Och lägger hon ej skatter för din fot
Och perlor ifrån världens alla kanter,

Så visar hon Dig dock vid lampans sken
En skatt, som detta bländsken öfverväger:
En rikedom, som himmelen Dig gaf,
En ädelsten, som Du allena eger.

Och bygger hon ej, lik den andra, slott
Åt Dig, der ljuset ned på marmorn faller,
Der ögat bländas utaf skatters prakt,
Af guldets glans och strålande kristaller,

Så fredar hon dock älskande ditt hem
Och skapar der en värld, fastän en mindre,

Hvars väl beror ej af en yttre glans,
Men har sitt ursprung i ert eget inre.

Hell Eder! Lycka uti edert hem!
Guds frid och kärlek troget Eder hägne.
Välsignelsen är lyst för eder fot —
Af hvarje steg, I tagen, vi oss fägne.

I en fjerran boende landsmans minnesbok.

När skeppet kämpar med vådrens kast,
Som bräcka dess bog och stjelpa dess mast
Och seglena sönderrifva:
Sin räddning söker hvarenda man,
Så långt de än kastas må från hvarann,
Allt som vågornas nycker dem drifva.

Men hvar helst de slutligen finna strand,
De minnas dock trofast de brustna band,
Som en gång förenat dem alla;
Och hvar dem ock gifvas mände en graf,
De glömt ej den kust, som lifvet dem gaf,
Fast haf mellan vaggan och grafven svalla.

Bidrag till en autografsamlares memorabilia.

Man har ju sagt, att *stilen* menskan vore,
Och därför att ta plats jag måste tveka
Bland dessa menskobarn — så små som store,
Som i Er samling evig ungdom leka.
Jag tänkte så: hvad har mitt namn att göra
Bland de der evighetens kandidanders?

När tiden fåfängt söker *dem* förstöra,
 Här re'n mitt minne rakat af åt fanders,
 Och flyktat spårlöst såsom badsturöken.
 Då qvarstår detta namn, jag här skall rista,
 Som om bland lefvande sig trängde spöken,
 Som messingsplåten på en marmorkista!

Till madame W.*)

Långt flyger örnen från Kaukasus' branter,
 Sökande rof vid de skyars kanter,
 Som den färgar i blodigt krig;
 Längre än örnen sjelf Du dock hunnit,
 Rikare byte än denna Du vunnit:
 Bytet af hjertan, som sveddes af Dig.

**I svenske kammarherren Axel Fredrik Liljenstolpes
 minnes-album.**

Uti svenska minnesböcker
 Finnen känner sig som hemma:
 Vi så mycket ju gemensamt
 Ha att minnas och att glömma.
 Derför ock i detta album
 Träder ej såsom en främling
 Namnet af en skald, som skattar
 För sin ära att ej glömmas.
 I det gamla, nobla Sverge.

*) Daterad: Helsingfors Brunnspark den 2 September 1871.

Fastän icke svensk, hans sångmö
Har till modersmål ju svenskan.

Julhelsning till en ung väninna.

(Wara Winter.)

Vänligt gnistan mot Dig springer
ifrån julens nära hård:
Vänligare nu en helsning
börjar emot Dig sin färd.
Men skall lika varm hon hinna
till det mål, hon för sig satt,
Sen hon åt sig brutit stigar
genom köld och snö och natt?
Om hon ock på vägen kyles,
skall hon likväl qvickna vid,
När hon nalkas till ditt hjerta,
och Du helsar henne blid,
Som en frusen julgäst mötes,
då han hamnar långtifrån,
Pantsarklädd i silfverrimfrost
ifrån näsan allt till tån.
Det en helsning är från året,
hvilket reder sig att dö,
Ifrån sommarns vissna blommor
och ifrån fjolgammal snö;
Främst likväl från Fredriksdagen,
från dess doft af ungerskt vin,
Och från dina kinders rosor
och din älskeliga min.

Mätte rosorna ej blekna,
 minen mista ej sitt ljus
 Fastän nästa jul förmörkadt
 stänges ett och annat hus,
 Der Du spred af fröjd en stråle,
 då Du öppnade dess dörr,
 Och åtskilligt annat äfven
 annorlunda är mot förr.

Med ett blad från Franzéns graf.

(På densammas födelsedag).

Franzén hade blomstren så kära,
 Att, om blomman Wava han sett,
 Han födelsedagen till ära
 Sin vackraste vers skulle gett.

Men nu åt Wava här räcket
 Från sångarens graf blott ett blad,
 Med hopp, att till lifvet det väckes
 Af en blick, så vänlig som glad.

Reminiscenser till den obekanta.

Männe lika lätt Du glömde,
 Som Du kunde väcka minnen,
 Hvilka ej mer lemna mig;
 Och mig följt än, då jag drömde,
 Varmt, som när med vakna sinnen
 Mot mitt bröst jag tryckte Dig?

Och ändock liksom en slöja
 På ditt väsen hvila tycktes,
 Fast jag slöt Dig i min famn!
 Ej Du ville, kunde dröja:
 Och när handen undanrycktes —
 Allt försvunnit som ditt namn.
 Jag ej fick Dig återskåda;
 Löftet svek, som var mig gifvet.
 Du så föga mig förstått:
 Ej en qvinna jag förråda
 Kunnat, om ock invid lifvet
 Döden hotfull hade stått

— o —

Nyårsönskan.*)

En länk blir fäst vid evighetens ked;
 En hittills osedd gångstig genomryter
 De närmsta töcknen på vår framtids hed;
 En bräcklig plankan kastas åter ned
 På svalget, hvori lifvets strömdrag flyter.

Hvem af den nya ringen qväfvas skall?
 Hvem går förlorad på den dunkla stigen?
 Hvem leds af hala plankan till sitt fall?
 Hvem träffar våren vissnad, sommarn kall?
 Hvem vintern nedom höstens skuggor stigen?

O! må det nya året utan nåd
 Dem bryta ned, som folkens ofärd göra;
 Som redskap bli för mörka makters dåd

*) År 1856.

Och smyga in, förrädiskt, onda råd
 Ut i de mäktiges förförda öra;

Som släcka ljuset, der man väntar dag;
 Som plundra glädjen utur menskobarmen;
 Som dyrka mer än Gud sitt eget Jag,
 Och lyfta opp sin nyck till rätt och lag
 Och väcka i vårt bröst den söfda harmen.

Men må vi hellre ut i striden dö,
 Än att till ljusets strid vi tappa modet:
 Må stormen hellre blommorna förströ,
 Än kölden mördar fruktens unga frö:
 Ty hellre än vårt hopp, vi miste blodet.

Dock, unga år, hvad vunne du derpå
 Att öknar, nya sorgers hemvist dana?
 Hvar helst du genom landen ila må,
 Af gammal nöd du möter nog ändå
 Som kungar tiggare uppå sin bana.

Men vore det ej ljuft att glädje se
 I hvarje nejd, dit glad din blick du vände?
 Förkunna oss att vara lycklige
 Din lefnadstid! Din efterträdare
 Kanske vår lycka byter i elände.

Det nya årets helöning till en församling af artister o. s. v.

1869.

Objuden gäst, jag stiger i er krets;
 Men fast af ingen bland Er förr jag setts,

Jag väntad var ju dock af Eder alla,
Med hopp, — om än det bleknade af fruktan:
Ty det är jag, som eger nu befalla,
Åt verlden mäta lycka, men ock tuktan;
Och gifva lif, men gifva äfven döden;
I ofärd störta, ur förderfvet frälsa;
Förströ som ogräs rosorna af helsa,
Men låta vissna kinder åter knoppas,
Och brustna hjertans slag ånyo hoppas,
Och sorgen tro ännu på blida öden.

Fastän härstammande från evigheten,
Är äfven jag dock sjelf ett barn af stunden;
Och därför blef min sympati så bunden
Vid Eder, som bland lifvets strömdrag streten
Till ädla mål, änskönt på olik våg,
Med skiftrik lycka, men med samma håg.
Förbundrens ej, att jag så väl Er känner
Och talar till Er som till goda vänner:
En helsning bär jag hit ifrån en vän,
Om hvilken ondt Ni tänkte ofta, men
Som dock förstod att på Er sätta värde;
Och då för alltid han gick sina färde,
Han mig ett uppdrag, icke okärt, gaf
Till Er, som nu stån kring hans öppna graf.

Jag började ta' ut mitt första steg
Ur intets natt till lifvets natt, som teg
Lik en ännu ej öppnad vädjobana;
Men blott ett ögonblick jag hunnit spana,
Hvart kosan borde ställas, då jag stötte
På en figur så nära till sitt slut
Som vid min början jag. Ack! han såg ut
Som desse arme, brutne, lefnadströtte,
Dem på sitt samvete han hade fått
Af sina företrädares missgerning.

Jag vid det gamla årets dödsbädd stod,
 Om det kan kallas *bädd*, der lifvet föll
 Liket en förlupen, vilsekastad tärning,
 Hvarpå sin sista skärf en dåre höll.
 Och när jag varsnade dens hemska lott,
 Hvars makt man mer förbannat än välsignat,
 Och ur hvars hand den brustna spiran dignat,
 Då svigtade mitt unga herrskarmod,
 Och jag mig sporde: lönar det väl mödan
 Att regementet föra i en verld,
 Der frosten tär en broderlott af födan,
 Och som ser ut lik askan i en hård,
 Ur hvilken ingen värme sprides mera;
 Och hvarest den, som upphört att regera,
 Utkastas på ett bål af is och snö
 Och, innan han ännu har hunnit dö,
 Hör vinterstormen bort hans minne bära?
 För min del tackar jag för sådan ära
 Och låter vida verlden, bäst den kan,
 Sig hjälpa sjelf; — men jag ger henne — fan!

Det gamla året rörd förnam mitt ord
 Och svarade derpå med bruten stämma:
 „Sjelf främling, tror du, att på denna jord
 Blott köld och mörker kunna vara hemma.
 Dock äfven nu här både vår och sommar
 Än andas lifvande och ljufligt blommar.
 Men du ej komma skall på bättre tankar,
 Så länge spöklikt du här ute vankar.
 Stig därför dristigt in, dit ljusen bjuda,
 Och hvadan nyss jag hörde sänger ljuda.
 Viss är jag derpå, att, om någonstädes
 Ditt dystra sinne dagas och du glädes,
 Så är det der, då dig till mötes gå
 De varma hjertan, som i samklang slå,
 Hur skilda uttryck än de må sig gifva.

Ja, äfven när mitt välde tycktes blifva
En jemrens tid förutan slut och mått,
De mot förtviflan in protesten lagt,
Som våren gör det med sitt himmelsblått
Mot svarta töckenmassors vilda makt.
Med mejsel, murslef, pensel i sin hand,
Med sångens stämman och på scenens tilja,
De lärde: ej förloradt är ett land,
Som ännu känner i sig kraft och vilja
Att i det ädlas och det skönas riken
En skörd bereda, som ej blir besviken,
Fastän det svikes, åkerbrukarns hopp.
Du träffar också der en eller annan
Af herrar publicisters käcka tropp.
Den var min skräck: att skjuta mig för pannan
Jag nära bragtes många gånger, när
Med mig de allt för mycket illa farit.
Jag blef dock lugn vid tanken, att jag varit
Långt bättre än, gunås, mitt rykte är."

Det var den sista suck den gamle drog,
Och sjelf med den han drog ifrån sitt välde.
Men jag till Er min Eriksgata ställde;
I sämre sällskap kan man komma nog!
Det första budet af min makt då varde:
Att upp Ni höjes till mitt gamla garde;
Vi ju hvarandra väl behöfva kunna:
Mitt goda namn I egen att försvara,
Ifall mitt rykte råkade i fara.
Jag från min sida gerna vill Er unna
Att sälle drömma edra vackra drömmar
Och åt er fantasi ge fria tömmar.
Derute nog så många andra slitas
Om platser, byggda på solida grunder;
I nöjen Er med dem, som endast ritas

Och målas, sjungas fritt i luftens rymd,
Befolkade af diktens sköna under.

Er horisont dock hotar att bli skymd;
— Så „Pumpernickel” sig berätta låtit.
Det Melpomenes tempel, der man gråtit
Så ljufva tårar och der man också
Hemburit åt Thalia löjen glada,
Skall innan kort förvandlas till en — lada,
Der möss etcetera sitt spelrum få:
Det vore skam och ej så litet skada.
Jag hoppas dock, att herrar publicister
Sig pantsarkläda i en min så bister,
Att man ej frestar slik kolonisation.
I annat fall all er reputation
Snart rymmes ganska väl i råttors bon.
Jag kom ej hit, att under denna spira
Skandalen skall en dylik seger fira.
Förr må ert tempel åter störta samman,
Begravande vår skam i våldelsflamman!

Dock nej! Det templet länge skall sig hvalfva,
Till glädje och till stolthet för er sjelfva,
Och att åt tusende den fröjd beskära,
Som är en anförvandt af snilletts ära:
Den fröjd, som skrifvit *bildning* på sin fana
Och är så ljus och stor som konstens bana.

Artisternes, af blommor åtföljda svar till
det nya året.

„Fartyget läck, men dess besättning bergad;”
Så lyda dessa hemska skeppsnotiser

I bästa fall, som hinna oss, när härjad
Af storm och våg, en väntad båt förliser.

En sådan farkost var det ock, som skar
Vår lefnadsbölja de förgångna åren,
Och som med njuggan nöd vår lycka bar
Till hamnen, der vi kunde läka såren,
Hvaraf vi drabbades i kamp mot svallet,
Som oss så nära kastade mot fallet.

Men unga, vackra, löftesrika år:
Vi räddat dock ännu med sjelfva lifvet
Så mycket lifskraft, att det är oss gifvet
Dig helsa med vårt hjertas fulla värma.
Förlåt därför, om vi till Dig oss närma
Ej med den fruktan, som din makt kan kräfva.
Det är ej vi, som tro oss nödgas bäfva
För denna makt, hvars vänligt burna spira
Sig önskar helst med konstens kransar sira
Och lofvar att oss icke akta ringa.

Du vackra bild af detta nya år,
Som nu ej endast om *vår* lycka rår,
Men som kan sällhet, välfärd äfven bringa
Åt allt och alla, dem vi älska, ära:
Det är oss ljuft att såsom gärd hembära
Dig denna bild af nästa vår. Den våren,
Hvarmed Du blomsterströr de sista spåren
Af hvad vi miste och af hvad vi led,
När dödshärolder på hvar vårvind redo,
Och förr man vågat tro på antikrist
Än hysa glädjen, som var landsförvist.

De bästes nyårsönskan.

Hvar begrofvos blommorna, som dogo?
 Hvilken väg de lösa bladen togo,
 Dem vi hvirfla sett i spöklik dans?
 Drifvan sommarns flydda lif nu täcker:
 Hon är grafven, som sig gränslös sträcker
 Öfver allt, der lifvets gnista fanns.

Men när dessa jordens gnistor släcktes,
 Utur fästet andra eldar väcktes,
 Dem ej sommarns blick får nån'sin se:
 Äfven deras slockningsstund skall komma,
 Som den kommit har för löf och blomma,
 Som den kommer för allt lefvande.

Vi oss lärt med fredadt mod att tänka
 På de stjernors släckta glans, som blänka
 Herrligast ur fästets blåa haf;
 Tårlöst ser vårt öga blommans öde,
 Och vårt nära grannskap med de döde
 Ställt vår tanke lugn invid vår graf.

Blott *en* tanke uppå död, en enda,
 Kan ej lugnas, kan ej återvända
 Med försoningsbudskap: hopp och tröst;
 Tanken, att vårt fosterland skall dömas
 Till sin undergång, skall spårlöst glömmas,
 Se'n det dött i sina söners bröst.

Nu i denna stund stå sammangjutna
 Gränserna för året, det förflutna,
 Och för året, börjande sitt lopp;
 Så hvarandra ock i menskors sinnen
 Möta glada eller sorgsna minnen
 Och en nyfödd bäfvan, nyfödt hopp.

Men hur tidens verldshjul än sig hvälfve,
Tänka många endast på sig sjelfve
Och de sinas välfärd eller ve:
Väga ångestfullt den knappa grödan;
Mäta hungrens svalg med brist på födan
Och om nåd för lif och gods blott be.

Andra se med harm den segervinning,
Som har krönt det ondas fräcka tinning,
Då det goda irrar stadt på flykt;
Gräma sig, att icke ödets bana
Följer deras egen viljas fana,
Att ej verket uppnår tankens flykt.

Vidt kring verlden deras afund skådar,
Hur de spinnas styrkans, listens trådar,
Som till byte fånga makt och kraft;
Klaga an försynens jemnvigtslösa
Delning af de lotter, som förslösa,
Hvad vårt land behöft, men aldrig haft.

Men att Gud ännu må framgent skydda,
Som i tider flyende och flydda,
Våra fäders och vår framtids land:
Endast derom Finlands bäste söner
Höja alla sina varma böner
Upp till Den, som allt har i sin hand.

Må vi ej bli rof för styrkans nycker,
Hvilkens lek upphöjer och förtrycker
Blindt som hafvets stormupprörda våg!
Må mot våldets hot vi kunna sätta
Kärleken till ljuset och det rätta,
Emot låghet adeln i vår håg!

Om likväl till slut vårt land går under,
 Fäldt af våldet eller onda funder,
 Må det falla, ej som offrets lam,
 Men som templet ofvan altarflamman,
 Hvilket hämnande då störtar samman,
 När barbarer bytt dess helgd till skam!

Finska konsten på utställningen i Stockholm 1866.

Som tärnan första gången far på balen
 Och sextonårig stiger blyg i salen:
 Så finska konsten vågat sig på färden
 Och träder första gången nu för världen,
 Som blickar främmande på henne ned.

I hemmet annorlunda hon sig kände,
 Af vänner mött, hvart helst hon der sig vände:
 Man märkte gerna ej, hvad henne felte;
 Ty hennes bristers lott ju alla delte;
 Hvad godt hos henne fanns, var allas fröjd.

Och har man rätt af henne mer begära?
 Den, hos naturen mest har gått i lära,
 Ej täfla kan med dessa, hvilkas skola
 I mästarsnillens verldsljus fått sig sola
 Och fortsatt sekels oafbrutna verk!

Men Finlands konst, om Du derute känner,
 Att modet svigtar, se, Du goda vänner
 Skall finna äfven der, som vid din sida
 Ej att Dig förödmjuka vilja strida,
 Men för att vinna seger jemte Dig.

Vid Sveriges sida Finland tusen gånger
Har stått förut. Tillsammans de ju sånger
Ha uppstämt förr och stiftat lag, och båda
Ha delat segrens fröjd och dödens våda
Vid Lützen likaväl som vid Svensksund.

Men det var längese'n; och sammangjutet
Flöt deras blod vid Oravais till slutet:
Der voro de ännu hvarandra lika;
Och fastän finnen måste gifva vika,
Sin öfverman han icke såg i mod.

Nu deras täflan ställts på annan bana,
Och högre svajar konstens fria fana,
Der hon af Sveas genius blir buren;
Och kransen här bland furan skuggor skuren
Mot lagrens krona arm och färglös syns.

Och mer än förr de djupa vemodsdragen,
Som fåra finska lynnet, nu i dagen
Frambryta skola ur sin bleka dimma,
När bjerta färger öfver henne glimma
Från svenska sorgen, klädd i „rosenrödt.“

En svanesång.

Om våren 1867.

Hvart man denna tid sig vänder,
Möta oss blott mörka miner,
Blickar liknande de bränder,
Hvilka flämta i ruiner
Ur förstörda städers grus.

Här den ene bittert klagar,
Att med trældom hotas anden,
Som, ej skyddad mer af lagar,
Snart skall tryckas af de banden,
Man för alltid lösta trott!

Der den andre sörjer skördar,
Hvilka svikit eller svika,
Så att hungren folket mördar,
Och till slut *de* anses rika,
Som ha qvar en tiggarsstaf.

Ingen nu må våga tänka
Mer på det, som höjer själen;
Hoppet sjelft bör vingen sänka
Som sitt hufvud arme trälen,
Hän, hvars framtid är blott natt.

Blott en öfverflödets vara
Konsten är; liksom dess medel
Endast en förderflig snara;
Och hvarenda enmarks sedel
Mer är värd än hennes verk.

Så hon skränar, så hon klagar
Olycksfågelns hemska stämma:
Han ej tror på bättre dagar,
Och hans tröst är det att skrämma
Tron derpå ur hvarje barm.

Men när dystrast skränet ljuder,
Klar och blid ler vårsoln åter
Och ur marken gräset bjuder,
Och oss blommor hoppas låter,
Och oss lofvar framtidsskörd.

Vi då minnas, att långt värre
Tider förr vårt land sett råda;
Att Han lefver än, vår Herre,
Som oss ledt ur större våda
Och upprättade vårt mod.

Jag för länge vågat hoppas
Att min tro så sent afsvärja:
Vår skall Finland än se knoppas
Och sin teg med glädje berga,
Och än bättre frukt än dens.

Ej jag nu för första gången
Uppställt mot förtviflan hoppet,
Emot korplåt svanesången:
Först när lifvets ström dämt loppet,
Denna ton dör i min själ.

Dödsdomen öfver en sångfågel.

Arma sångare du måste dö!
Redan nästa natt man skall dig döda;
Bittert klagas, att hvartenda frö,
Du förtärde, tjena bordt till föda
Åt de mödrar och den barnahopen,
Hvilkas hunger födde klagoropen,
Dem nu vindarne kring landet strö.

Dö du måste, ty du har ett bo,
Medan alla desse hemlöst sakna
Någon plats att lägga sig till ro
Och der de i morgon kunde vakna.
Du ej får då mera lustigt qväda

Och med dina glädjetoner häda
Dem, som mistat fröjd och hopp och tro.

Dö du måste, ty du lära bör,
Att mer stark än lifvet är dock döden;
Att ej någon här ostraffadt stör
Denna dyrkan, som vi egnat *nöden*;
Hon, blott hon har rätt vår ömhet kräfva;
Blott i hennes tjänst är godt att sträfva:
Utom henne intet mer oss rör.

Dö du måste, ty du intet kan
Annat än att lefva och att sjunga;
Men i dessa tider måste man
Lära sig att bära dagens tunga:
Den, hvars gagn ej kan med betsman mätas,
Ej förtjenar äta, men att ätas;
Och du aldrig sådde eller spann.

Dö du måste: det är stundens bud,
Och man nog skall detta åtlydt göra!
När din glada visa prisar Gud,
Såras deraf människornas öra.
Ingen nu kan älska fosterlandet,
Som ej från dess sår borttrycker bandet,
Ej dess framtid klär i sorgens skrud.

Dö du mäste! Domen är dock sträng
Nu då sjelfvå bergen börja grönska,
Och då rösterna från fjärd och äng
Oss till vårens ankomst lycka önska,
Och naturens barm oss hviskar: hoppas!
Nu då döda blommor åter knoppas,
Nu då grafven bytts till blomstersäng.

Dö du måste; men dig tackar jag,
 Om ock ingen ann, för dina sånger:
 När ur människornas anletsdrag
 Bröto fram blott harm och sorg och ånger,
 Ljöd ur sången hopp om bättre tider,
 Tro på seger efter hårda strider,
 Och att natten vika skall för dag.

Den första lärkan 1868.

I.

Du vågat, hvad här knappt någon nu mer
 Får våga: du vågar att hoppas!
 Du tror på en himmel, som vårligt ser
 Med ljusblå ögon till jorden ner;
 Du tror, att rosen skall åter knoppas.

Kanske se'n du flyttade till en trakt,
 Dän värme och ljus aldrig jagas,
 Dig ingen vink af ryktet har sagt,
 Att i din hembygd herrskar en makt,
 Som vill, att vårt hopp skall afdagatagas.

Dess härold är hunger, dess budkafvel död,
 Som bådär upp man utur huset.
 Här talas om intet annat än nöd,
 Och sönderbryta vill man de stöd,
 Som lyftat vår ande förr ifrån gruset.

Du söker det fält, der ditt bo låg gömdt,
 Men i menskors bo kallnar härden.
 Du mötte ett slägte till undergång dömdt

Och som sitt menskovärde förglömt,
Och tiggande sträcker ut handen åt världen.

Din sång du blott hemtat hit, men ej mat!
Hvad skola med sånger vi göra?
Om man för ditt lif dock gaf en dukat,
Som Döparns hufvud, du bars på ett fat,
Och det skulle lönat mödan dig höra.

Nu gör du ej nytta, och derföre man
Ej minsta korn dig gerna unnar;
Du liknar den fåvitska liljan, som grann
Sig endast klädde, men intet spann
Och hopen förökte af glupande munnar.

II.

Arma lärka, du fick öra
För det ljufva blott och vackra;
Men nu måste du dock höra,
Hur vi med det sköna schackra.

Flykta derför hastigt undan
Att ditt lif, din glädje rädda:
Sök ett hem långt bort i sunnan
Och ditt varma bo der bädda!

Dock — ej gafs dig dertill vingar
Att dem fegt till flykt begagna:
När din sång mot skyn sig svingar,
Kan ock den din hembygd gagna.

Ja, med sången lyfts vårt sinne
Åter upp från sorg och gruset;
Stoftet skakas ur vårt minne,
Och vårt hopp ser gladt mot ljuset.

Och du än skall hjertan finna,
Som, då dig de höra sjunga,
Dödens skuggor känt försvinna,
Känt sitt lif få mod och tunga.

Våren uppväckande de döda.

Vårens qvällar allt mer ljusna,
Men sin fyr dock båken tänder,
Som ej brunnit, se'n den frusna
Vågen bröts mot öde stränder.

Och med elden böljan väckes,
Sliter lös sig ifrån stranden;
Och den öppna famnen sträcker
Fri dit bort mot himlaranden.

Skulle böljan kunna ana,
Att, då hon drar ut på färden,
Hon får välja fritt sin bana
Med en gräns så vid som verlden?

Som i Finlands vikar vågen,
Stel af köld och mörker vorden,
Låg i finska folket hågen
Bruten, nedtryckt emot jorden.

Men nu löser våren anden,
Som hon frigjort böljans öden.
Anden dock vid hemlandsstranden
Bindes — af kärlek, ej af nöden.

Fri den likväl åter blicke
 Öfver jorden, öfver hafven
 Och sin längtan ej mer skicke
 Blott till lifvets gränsstad: grafven:

Svar på fråga.

Kullervo blott hunnit blifva
 Tre dygn gammal i vår verld,
 Då han re'n förmådde rifva
 Bindeln, hvari han låg snärd.
 I hans blickar brunno lågor,
 Kraften svällde i hans arm;
 Till ett haf för känslans vågor
 Vidgades hans unga barm.

Kullervo, du fått en like
 I den vår, som dristigt steg
 På tre dygn ur vinterns rike
 Och eröfrade hvar teg;
 Prydde sig med hvarje krona,
 Som sig hvälft kring trädens topp:
 Våren dock blott vill försona
 Och upplifva mod och hopp.

Och hon trifs på kyrkogården
 Lika som i — Monrepos:
 Virar kransar omkring våarden,
 Men föraktar ej de små,
 Som på modersgrafven leka
 Och blott ha till minnesstod
 Vårens blommor, som dem smeka
 Vänligt, likt en moder god.

Om uppståndelsen och lifvet
 Hvem väl dristar tvifla mer,
 Då man deras namn inskrifvet
 I naturens bibel ser?
 Ej den vise och ej dåren
 Hånar nu mitt spådomsord,
 Att vi skulle än se våren
 Stråla huldt på fädrens jord.

De, som då föraktligt täcktes
 Spörja: när skall detta ske?
 Sett, så långt som blicken sträcktes,
 Svaret på sin frågas spe:
 Ja, det gafs af sjelfva våren;
 Skrefs på himmel, jord och haf;
 Sken ej blott i glädjetåren,
 Men ur gräset på hvar graf.

I Maj 1868.

Gökens da capo.

(En höstdag år 1867).

Nyss man hörde göken dagen lång,
 Som ej våren ens fått honom höra;
 Och med undran nådde gökens sång
 Nu vid höstens tröskel hvarje öra.
 Hvad bebådar ett så sällsamt ljud?
 Bär det vingar åt ett glädjens bud,
 Som för länge lät vårt klenmod vänta?

Varm käns luften som Palermos vår,
 Och lik smultet guld der strålen rinner;
 Ångar, rika såsom de, man slår,

Ingen sig att hafva sett påminner;
 Och med ängens täflar åkerns prakt,
 Uppenbarande naturens makt,
 Der blott vanmakt menskokraften syntes.

Ömkansvärdast sig vår svaghet röjt
 Dock i denna klagan utan gränser,
 Som ju mera axens guld sig höjt
 Och i lians blanka spegel glänser,
 Desto segare frambar till torgs
 Vår förtviflans missljud och vår sorgs,
 Glömsk af fädrens mod och af vår Herre.

Då guldfågeln hördes än en gång,
 Han, som var så kär för våra fäder;
 Vemod röjs väl äfven i hans sång,
 Men derjemte hoppet, som sig gläder,
 När det anar, att Guds starka hand
 Än sträcks hägnande till dessas land,
 Som vi ärft — ej skuldbetyngdt af klagan.

Men gengångar-sången bortdog snart,
 Som den kom, När den sig höra låter
 Nästa gång, då skiner vårsoln klart
 På ett slägte, som lärt hoppas åter.
 Hvem af oss skall höra få dess ljud?
 Det vet ingen, det vet endast Gud,
 Han, som vet, hur vi mot Honom knorrat.

Vårt hasardspel.

Vi stå liksom kring en farao-bank
 I denna vår vrå högt i norden.

Som Faraos nöt eländig och pank
Är mången bland oss också vorden.
Men bordet ej heller är alltid för grönt;
Ej under att lyckan, vi dervid ha rönt,
Sett ut såsom en af de magra.

Re'n länge vi spelat på lif och på död
Och insatt vår yttersta kappe,
Och hoppades få både brännvin och bröd;
Men vinsterna utföllo knappe:
Ty lofven af oss togo hagel och frost,
Och barken till slut gaf oss magrare kost,
Än ollonens frossare funno.

Farväl då den konst, vi från fäderna fått,
Att lida förutan att knorra!
Vi tyckte oss hemfallne re'n åt den lott,
Som knäckte det usla Gomorrha.
Vi led dock ej för syndernas skull:
Minst fem bland oss voro rena som gull
Och som nyfödda barnet så fromma.

Men då vi nu tappat eländigt vår spel
Och kommit så ömkligt till korta,
Så äro vi dock ej utan allt fel:
Vi bordt ju stanna derborta
Bland Altais vilda klyftor och snår
På tundran, der mammothjurenas spår
Af våra förfäder följdes.

Det vissa är det, att ej vår ruin
Der vållats af „stående trupper“.
Tvärtom skulle „sällskap“ af får och af svin
Oss omhvarft i liggande grupper:
Och för vår bildning tillräckligt de gjort,

Ifall vi ej stannat efter dem stort,
Men följt deras värda exempel.

Kan ej.

Kan ej står ärligt och fyndigt,
Att läsa vid scenens tak:
Att skryta vore ju syndigt,
När det gäller allvarsam sak;
Att skämta ej heller går an.

Kan ej är ämnadt att tolka
Vår styrka i konsten på scen:
Vi kunna den icke befolka,
Den präktiga massa af sten,
Som höjs åt scenen till ram.

Claes Flemings väldiga tider
Ej få ur scenen stå opp:
Ej hertig Johan der skrider
Med drömmar om storhet och hopp:
Kan ej klagar scenens konst!

De Kungar på Salamis sjelfva
Ej finna på scenen en strand:
De stängas, som böljor sig hvälfva
Förgäfves mot klippor och sand;
Kan ej ljuder ekot från scen! — —

Friskt mod, du ande, som diktar
I finska skaldernes bröst!
Ej evigt sin svaghet dock bigtar

Vår scen med främmande röst:
Jag kan! svarar ekot en dag.

Salig Markus Larsson.

En gång yfdes här en man;
 God som två sig tyckte han,
 Och malisen spetsigt sade,
 Att han två naturer hade.

Aldrig förr man trott sig se
 Så till ett förenade
 Målarn, krönt med mästarns ära
 Och gesälln i garfvarlära.

Men gesällen tog ändå
 Lofven af de makter två,
 Som i Markus Larsson spordes;
 Fri från den han aldrig gjordes.

Fast i måleriet stark,
 Luktade hans pensel bark,
 För han kolorit togs märgen
 Från den gula läderfärgen.

I triumf som mecenat
 Till vår konstflits mönsterstat
 Larssons Janusbild bör bäras,
 När med täljknif guld skall skäras.

En liten prolog vid ett litet spektakel.

(Den 26 Maj 1874).

Vi stodo nyss vid fält, från hvilka snön
Motvilligt, steg för steg, tillbaka trängdes;
Men dock deröfver ej en matta grön
Af vårens segerglädje ännu hängdes:
Det var en sorglig syn, den der oss bjöds
Af dessa fält, som, fast på lifskraft rika,
Ånyo tycktes dömas nu till döds,
Till graf för löften, hvilka alla svika.

Ur mulen himmel dock omsider bröt
En skur, som törsten uti mulen släckte,
Och ned från fästets blåa bäddar flöt
En ström af strålar, hvilken lifvet väckte.
Nu ingen blomma känner sig så arm,
Att den mot ljuset blickar opp förgäfves,
Och intet frö så trycks i jordens barm,
Att spårlöst af dess marker det förqväfves.

Och fågeln återfår sin glömda röst
Och stämmer opp naturens glädjevisa;
Och nya känslor uti menskors bröst
Med framtidshopp sin ljufva lycka prisa
Att andas få uti en nyväckt vår,
Som tror uppå sig sjelf och bättre tider
Och lemnar ej förstöring i sitt spår,
Om den ock måste framgå genom strider.

Har ej en vår liksom naturens grytt
Uti vårt land för konstens regioner?
Om här ett ljus i sinnet tänds på nytt
För skönheten af färg, af bild, af toner,
Då ser man ädla hjertan lifvas opp

Af omsorg, att det ljuset ej må släckas,
 Och att till sorg ej bytes detta hopp
 Om lif och dag, som af dess gryning väckes.

Det är det hoppet, hvilket denna qväll
 I vänlig stämning fört oss här till hopa:
 Trots hvardagsprosan känner man sig säll,
 Då man sig vet som länk utaf Europa.
 Och konsten ej en drottning utan land
 Som hittills skall i dessa nejder blifva,
 Om vi för Henne öppna gladt vår hand
 Men främst vårt hjertas varma gengäld gifva.

En besvarad visit.

Från Sibiriens ödemarker
Pinus Cembra på besök
 Väntas hit att rika parker
 Här plantera på försök.
 Då blir slut på all vår nöd,
 När vi få oss dagligt bröd
 Af Sibiriens *Pinus Cembra*.

Hittills måste finnen streta
 I sitt magra anlets svett;
 Och hur helst han må arbeta,
 Ej det tycks dess mera fett.
 Annat blir dock skällans ljud,
 När han födes som en gud
 Af Sibiriens *Pinus Cembra*.

Innan *Pinus Cembra* frälsar
 Oss från all vår brist och nöd,

Frysa vi i våra pelsar
Och förgås i sommarns glöd;
Då först skola vi må väl,
När det sörjs för kropp och själ
Af Sibliens Pinus Cembra.

Ofta bragd på fall af nöden,
Finnen fallit har i brott
Och sin rättighet till döden
Utbytt mot en vandring blott
Dit, der han får landsman bli
Åt dig, Cembra, fast ej fri
Som Sibliens Pinus Cembra.

Finnen måste ju förblifva
På sin nya betesmark,
Medan Cembra får begifva
Sig att reda till den park,
Hvilken blir vårt paradys,
Hvarest kufvas frost och is
Af Sibliens Pinus Cembra.

Är då Pinus Cembra blifven
Hemmastadd uti vårt land,
Faller ifrån brottet knifven;
Och i slöjdbolagets hand
Gör den detta land så rikt,
Att knappt åstadkommes slikt
Af Sibliens Pinus Cembra.

Men först då likväl den skulden,
Hvari nu Sibirien står
Till vårt land, blir grundligt gulden,
När, o Cembra, du förmår
Ge oss bränvin, ej blott bröd:

Förr ej afhjelps all vår nöd
Af Sibiriens Pinus Cembra.

Vetenskapens och konstens triumf.

Ett ljufveligt budskap gör nu besök
I slottet liksom i hyddan.
Främst lofvar det dock åt hvartenda kök
En flod af den yppersta kryddan;
Nej rättare sagdt, det lofvar ett haf:
Nu då man kan bränna brännvin af laf,
Behöfs ej att spara på löften.

Vi vilja ju lefva; i lust och i nöd
Med verk och gerning det visa:
„Karl, som ännu dricker, är än icke död”,
Sjungs det i fransmännens visa.

Men hvar taga brännvin, då det ej gifs malt?
Och om, såsom nu, vårt brännvin är allt,
Är det illa bestäldt ock med lifvet.

Då heter det plötsligt: att läska vår törst
Behöfs nu ej mer rena rågen:
Vi kunna då baka vår brödkaka först
Förutan bekymmer, att vågen,
Som hittills flutit främst i vårt bröst
Och skänkte oss fröjd och gifvit oss tröst,
Åt torra brödet blir offrad.

Till något gagnar således vett:
Det är nu till fullo bevisadt:
Och om det allenast användes rätt,
Det gerne må blifva beprisadt:

Ja, lefve den dråplige vetenskapsman,
 Som nya källor åt brännvinet fann;
 Han lefve och vi med honom.

Hur länge bråkade forskningen dock
 Sin hjerna för Nilflodens källa!
 Men gissade hon derjemte väl ock,
 Hur brännvin ur lafvar kan välla?
 Nej, dertill för smalbent lärdomen var;
 Men får den af nyare sorten en klar,
 Då inser den klarare saken.

Och äfven åt det, som gagnat oss minst,
 Åt konsten, ett loford vi unna.
 Först nu hon börjar gifva oss vinst,
 När hon hjälper att fylla vår tunna:
 Hvad båtade vetenskapens idé,
 Om konsten ej skulle medlena ge
 Till lafvarnes metamorfoser?

Låt dock konsten lefva!

Landtman stängt sin fyllda lada,
 Styr förnöjd mot hemmet stegen;
 Och han möts af blickar glada,
 Återsken af rika tegen,
 Der hans lia skurit guld.

Under skördar gömdes nöden,
 Liksom under blommor grafven;
 Ej af bark mer bakas bröden;
 Tiggarn sjelf fällt tunga stafven,
 Som vist åt hans hunger väg.

Lika varmt som vi oss fröjde,
Då en älskad sjuk ses botad,
Glädjas vi att se den böjde
Odlarn, som än nyss var hotad,
Fostra opp sitt sjunkna mod.

Men då vi med sorg och bäfvan
Hörde åkermännen klaga,
Aktning kräfver ock *vår* sträfvan:
Ej må hätskt man från oss taga
All vår bildnings skönsta frukt.

Ej vid torfvan endast bunden
Menskan dväljs i jordens dalar;
Om behof långt bortom stunden,
Ofvan mullen längtan talar
I hvart öppet menskobröst.

Fast från åkrar ej och ängar
Sånggudinnan väntar gröda,
Hennes skörd på blomstersängar
Kan en isig fläkt dock döda,
Lätt som bondens ax förgås.

Men vår bildnings proletärer
Ej åt konsten unna lifvet:
Hon ju deras kropp ej närer,
Och det blef ej henne gifvet
Härma kreaturens suck.

Andens mening hon dock tolkar,
Förer hjertats djupa talan,
Ödslig mark med lif befolkar,
Väcker själen upp ur dvalan,
Lyfter den från jordens grus.

Låt, ack låt dock konsten lefva!
 Från dess plats hon ingen tränger:
 Trädet lik i bergens skrefva
 Mellan lif och död hon hänger
 Här, af armod snärjd och harm.

Ej Er täppa bättre frodas,
 Om med konstens lik hon gödes:
 Men det ädlas lif, det godas
 Vid det skönas hjerta födes:
 Konsten så ett folk gör rikt.

Till näktergalen i Kaisaniemi park.

Du hade otur, snälla näktergal,
 Då i den kulna norden du såg dagen;
 Men glad din sång uti din hembygds dal
 Oss låter lyssna dock till ljufva slagen.
 Sjelf får du här ej höra söta ord
 Af älskansvärda, fina diplomater,
 Som hviska, att en sådan röst knappt spord
 Var hittills än i världens kända stater.

Men när du sjungit från den tysta qväll
 Allt intill dess, att dagen herrligt ranlas,
 Så vakna under alla löfverks tjäll
 Upp andra sånger, som med dina blandas.
 Och fast du ensam känner dig artist,
 Och alla andra äro diletanter,
 Så klagar du förnämt ej öfver brist
 Uppå dig mera värdiga drabanter.

Och minst du aktar ringa detta land,
 Som jemte lifvet gaf dig sångens gåfva
 Och löste vänligen din tungas band,
 Att du ditt hemland hedra skall och lofva.
 Fast ögonblickets minnen digna matt
 För nya minnen, som hvarandra jaga,
 Lik sägnerna från „Tusen och en natt”,
 Din sång skall klinga som en präktig saga.

Vårt helgerån.

År 1855.

Fören krig med samtiden, icke med historien!

The Times.

Herostratus! den stolte britten hvilat
 På sina lagrar ej din lager låter;
 Och vill en rodnad på hans kinder ila,
 I nya bragder han dem speglar åter;
 Och blygselns färger blekna snart för branden,
 Som breder purpurmanteln vidt kring stranden.

I skändarn af Diana-helgedomen
 Brann dock en *grekisk* eld; och när han sökte
 Att vid sitt minne evigt fästa domen,
 Af efterverlden fälld, hans offer rökte
 På sköna altaren, som, fastän brända,
 Med undran världens blickar till sig vända.

Sig britten nöjer här med mindre ära:
 Han öfvar jättestyrka mot hvar skuta
 Och för utrotningskrig mot beck och tjära.
 Han ej begär att efterverlden muta

Med stora dåd, som ännu väcka häpnad,
Då mot våldswerkaren man störtar väpnad.

Men, fromme britt, om hedningens exempel
Ej hos dig eldar högre ärelystnad,
Följ våra föredömen! Vi ej tempel
Med mordbrandsfacklan vigd åt gravvens tystnad;
Vår fot ej trampar uppå bibelns skrifter: — —
Vi endast plundra lik i deras grifter.

Mer fräckt än någon vi dock byten skördat,
När på det heliga vi lade handen:
Det fanns ett namn, af tidens lia vördadt,
Som gått förklaradt, liksom guld, ur branden
Af seklens strid, ur vexlingar af öden,
Och throners fall och härjningen af döden.

Symbolerna af makten ej nu bära
Det namnets herrlighet mot skyn från gruset.
Osynligt, såsom Gud, uti sin ära,
I återglansen af sin kamp för ljuset
Det lefde blott: en makt förutan like
I nordens hjelteminnens månskensrike.

Men liksom perlan, som en prydnad vore
För hvarje krona, ned till snäckan sänktes,
Så hjeltenamnet, buret af de store
Heroerne af Wasastammen, skänktes
Åt punkten, der af böljan närmsta banden
Väfts mellan Sverges kust och finska stranden.

Det var ett kärleksminne och det bästa,
De ädle furstarne oss kunnat gifva.
De visste väl, att tiden skulle fresta
Sin styrka uppå deras verk och rifva

Föreningsbanden, hvilka sammanknutit
De folk, som för dem hjertebloodet gjutit.

Men då sin enda skatt de anförtrodde
I hägn af Finlands tacksamhet och heder,
Ej deras ädelmod det möjligt trodde,
Att Wasanamnet skulle ryckas neder
Af sönerne till dem, som trofast blödde
För Wasakungarne och med dem dödde.

Till griftens ro de gått från djerfva strider;
En fotsbredd mark ej deras välde stöder;
Af deras storhet ingen intrång lider;
Ej deras ära afund mera föder;
Mot rånarn svaga, liksom gudabilden,
De bjuda vördnad dock åt sjelfva vilden.

Vi, vi allena deras helgd ej vördat:
På knä för stundens gudar, vi dem offrat;
Af döda lif ej tagas kan; vi mördat
Blott deras namn, som häfdens eldprof sofrat.
Men det förslår; och Wasanamnets ära,
Vår stolthet förr, skall på vår heder tära.

Hemlängtan.

Mais on revient toujours
A ses premiers amours!

Hvem tjuter der i täflan med en varg
Och stormen, hvilken flaxar öfver heden?
Men ingen blänger dock som hon så arg
Och ger så bister röst och min åt vreden:
Att sturskt befalla hon har varit van,

Det ser man strax; men lika lätt märks äfven,
Att makten blifvit illa svedd af fan,
Och att blott luft nu krystar knutna näfven.

Att än helt nyss modern var hennes drägt,
Är klart, fast den syns jemmerligen rifven.
Från franska landet med sin hela slägt
I dessa dagar blef hon väderdrifven:
Re'n mången storhet kom från samma håll,
Se'n herrligheten kantrat öfverända:
Men hur än deras glans försjönk till noll,
Så simpel som den der var ingen enda.

Hon är ej främling här: vi fostrats opp
Till underdånig vördnad för den damen,
Om än hin onde satt i hennes kropp,
Vi voro tvungne dock att säga: amen
Till hvad helst af dess visdom föreskrefs.
Det underverket då bland oss förspordes;
Att dels med djefvuln Belsebub fördrefs,
Dels att korstecken för förnuftet gjordes.

Den bistra damen, hvilkens saxar satts
Att liksom fårull våra tankar skära,
Tog från den skolan dock till slut sin Matts;
Ej nöjd med skörden af så mager ära,
Till väldigare verkningskrets hon drog,
Der Galliens tupp i tiden stormar galat,
Och Beaumarchais med skrattet härar slog,
Och Mirabeau allsmäktigt blixtar talat.

Nu på ruinerna af allt det der
Såsom trofé censurens sax tog säte;
Och det clamamus, förr hon sporde här,
Då tycktes som ett tuktdadt spenbarns läte
Mot detta gny, i tusen toners art,

Som, täflande i färg med Seinens vågor,
Dem öfvervann i sina framstegs fart
Och frätte såsom glöd af Etnas lågor.

Det var en tummelplats för hennes sax,
Som ej behöft ens se att segrar skörda!
Nu klipptes kart såväl som mogna ax,
Och lust hon haft att tanken hurtigt mörda,
Som kättarn dräpts Bartholomaei natt:
Men hur det var, begynte saxen sveda
Censurens egna fingrar helt besatt,
Och yrket sjelft för henne blef till leda.

Men när som brydsammast för henne käns
Att fira sådan brasa långt i söder,
Ljuft grinande framskymtar då en väns
Och frändes bild, omgifven ömt af bröder;
Och minnet trefvar åter till det land,
Der utan våda förr hon lagrar skurit,
Och blott i smyg man näfven knöt ibland,
Och hviskande uti censuren svurit.

Censurn vill vara skapad som en nors,
Om hon ej till de kära nejder hastar,
Der af patronerne i Helsingfors
Hon väntas, och i deras famn sig kastar;
Men om ej derifrån till Auras kust
Hon styrde genast, vore det platt galet:
O, der först väntar henne hjertelust
Hos hennes skötbarn, censorsidealet.

Men då hon reder sig att mera öm
Än någonsin få njuta af sin lycka,
Så reduceras denna till en dröm,
Hvars gyckelbilder blott fantomer smycka:

Ty allom kunnigt är, hur i vårt land
 Censurens fot förlorat har sitt fäste,
 Så föga hon fört opp på lösan sand
 I maktfullkomlighetens dar sitt näste.

Vår öskuld i det vådliga krutets uppfinning.

Vi höllo oss blygsamme undan,
 Då krutet man hittade på;
 Och om vi ock sute på tunnan,
 Vi derför ej visste ändå,
 Att situationen är vådlig.

Vi lärde väl småningom lukta
 På krutet och höra dess knall;
 Och fast vi det stundom fått fukta
 Med blod, dess bättre det small:
 Men ej var det vi, som uppfunno krutet.

Beskedligt på branten af klippan
 Plantera vi krut och i mängd;
 Och tro det så fromt såsom sippan,
 Som leker i grönskande ängd:
 Ty ej var det vi, som uppfunno krutet.

Om någon en hare vill knäcka,
 Men vet sig i saknad af krut,
 Hvi skulle man handen ej sträcka
 Mot klippan som Moses förrut,
 Fast han var för klok att der söka krutet.

Som staf vi en tändsticka bruka,
 Då vi göra bland krutet vår rund:
 Ej behöfver man vara en kruka,
 För det man försummat den stund,
 Som andra brukat att hitta krutet.

Och skulle till saltomortalet .
 Oss leda vårt experiment,
 Helt säkert det går oss så galet,
 Emedan det förr hade händt,
 Att oss förutan krutet blef funnet.

Och om ock, dess värre, det händer,
 Att stad och folk då förgås,
 I oskuld vi två våra händer:
 Ej derför vi rå, att, gunås,
 Förutan vår vetskap krutet påfanns.

Godt råd.

Nu det rår stor villervalla,
 Hur man, flickor, Eder kalla
 Efter skrällen *) skall och bör.
 Låten mig få anbefalla
 Er ett råd: Er giften alla!
 Det ett slag i saken gör.

Vare sig, att frågan gäller
 Unga snärtors titel eller

*) Den beryktade krutexplosionen i Helsingfors på Rödbergen (i December 1866), hvilken tycktes spränga banor åt frökenreformen, som först derefter tog riktig fart hos oss. (Förf:s anm. år 1870.)

Namn på något — fordom ungt;
 När Ni „fru“, „madam“ fån heta,
 Bör ju sjelfva Dumbom veta,
 Att all tvekan fått en punkt.

Försvar för yttranderätten — på Punkaharju.*)

Här skrattar skatan utaf hjertans grund,
 Och kråkans jubelskrän här fritt får skalla;
 Men din kritik ej från sitt dryga pund
 En enda skrupel låtit här ens falla:
 Du glömt, att, när en menskas barm är full,
 Hon måste luft åt sina känslor gifva
 Såväl som fågeln. På din våg af gull
 Väg därför ej, hvad menskorna här skrifva!

Reklamation.

Nyss „Brandklipparn“ blef besjungen:
 Valförtjent var hästens ära,
 Då hans rygg den djerfve kungen
 Orkade så länge bära.
 Hvem väl drage sig till minnes,
 Om kung Carl ej honom ridit,
 Att, med mod, en äkta finnes,
 Han ock svultit, frusit, lidit?

*) I anledning af en sträng censur mot känsloutgjutelser uti anteckningsboken derstädes. (Förfs: anm.)

Carl den elfte, stadd i nöden,
Blef väl ock af honom bergad
Undan fångenskapens öden.
Som af blod, vid Lund, man färgad
Såg grå klipparn många gånger
Se'n af brandens lågor röda.
Men för detta allt af sånger
Ej hans namn väckts från de döda.

Carl den tolfte, han allena,
Kunde äran ge och priset
Åt otrötteliga bena,
Som fått känna hjelteriset
Uti nederlag och segrar.
Häst, som mäktat honom följa
Helt naturligt upp sig stegrar
Ifrån sjelfva Lethes bölja.

Väl historien tror sig veta,
Att, om Carl af honom burits,
Ej Pultavas minnesbeta
Bland hans segrars runor skurits.
Klipparn dock för nederlagen
Ej man vill till ansvar stämma:
Den till häst har blifvit slagen,
Kan ju ödets gång ej hämma.

Ej bestrids: sin pligt han gjorde,
Då han trafvade från Nevas
Strand till Dniesterns. Som sig borde
Var, att han ej på sin kräfvats
Tomhet tänkt och hemmets gröda.
Klipparn tacka kan sin lycka,
Att till lön för all hans möda
Svenska lagrar honom smycka.

När brandklipparn man berömmar
 Och gör rätt åt hästens minne.
 Blott *en* sak man ändock glömmar:
 Den, att kräket var — en finne. *)
 Äfven det också med rätta.
 Finland sjelft långt mera glömde:
 Tusende, som blödt för detta,
 Allt sitt blod i Lethe tömde.

„Orpheus i underjorden“ på genomresa hos de moderne athenienserne.

Visst blixten slocknat i Kronions händer
 Ohjelpeligt för tid och evigheter,
 Då ej dess vreda låga upp sig tänder
 Ens vid en blick på dessa uselheter,
 I hvilkas dy sig Pallas-staden sölar,
 Se'n dit den ledts från Seinens sämsta polar.

O! hvilken nesa ej blott för den staden
 Men ock för hela Hellas' hjerteslägte,
 Att på de ställen, der den ädla raden
 Af gudabilder undransvärdt sig sträckte,
 Nu röjer sig hos dem „det tusandjeffa“
 I att om ömklighetens palmer täfla.

*) Sanningen af detta noga anspråksfulla påstående torde, ehuru förf. hört dess fullgiltighet bestämdt yrkas, ändock vara temmeligen problematisk, tills att en grundlig historisk forskning hunnit med full säkerhet utreda denna internationela ambitionsfråga, för hvars besvarande inga upplysningar ur kyrkoböckerna, tyvärr, stå att hemta. Men i hvarje fall kan man väl taga för afgjort, att brandklipparn icke härstammade från den famösa Trojanska hästen, om hvars besittning så fasliga tvister yppades. (Förf:s anm.)

Aristofanes i sin graf sig vände
 Och sätte sig bland „Dämos” ätteläggjar!
 Hans lik skall rodna öfver det elände,
 Som detta sällskaps munterhet nu eggjar.
 Om än grofkornigt, var athenska saltet
 En perla fin mot offenbachska maltet.

Perikles, som lånt röst af dunderguden
 Och stora tankar från olympens höjder,
 Hur vidrigt sloge honom ej de ljuden,
 Som skänka atheniensarn högtidsfröjder!
 Hvad, som väckt äckel hos hans tids barbarer,
 Nu åker i Athen på segercharer.

Och man dock lättare ju kan förlåta
 En hord, hvars forntid djupsta mörker gömmer,
 Om den ej blygts att le, der den bordt gråta,
 Och om att veta hut den hurtigt glömmar;
 Men folk, som kronan fått i arf bland städer.
 Ej göre pannan hård med oxhudsläder!

Ja, folk, som finna nöje i att svärta,
 Hvad som med tjusning fyllt en Fidias' sinne
 Och gifvit eld åt en Sofokles' hjerta,
 Förtjena ej ett lif i häfdens minne
 Men — hvad som värre är än att förtigas:
 Af Offenbach åt underjorden vigas.

Nu först de lärde vatten fått på qvarnen,
 Hvari de mala Grekland till en amma
 För blott bastarder, hvilka bortträngt barnen
 Af detta ädla Hellas, hvidan stamma
 De gudar och heroer, som beskrattas
 Af lumpenhetens snille och det plattas.

Julgranens korta fröjd.

Det emot qvällen redan led:
 I mörkrets spår sig kölden sprida
 Och människorna dref till härden;
 Då bar man vårdslöst ut en gran,
 Som flyttat från sin skog till sta'n
 Att fira juli i stora världen — —

Snart glänste kring den ljusets sken,
 Och ståtligt på hvarenda gren
 Så mången leksaks prydnad hängdes;
 Hon syntes som förnämsta gäst
 Vid julens glada, varma fest,
 Och kring dess grannlåt alla trängdes.

Och toner stego mot dess topp,
 Liksom de styrt sitt springbrunnslopp
 Till endast hennes fröjd och tjusning.

Hvad var mot slik musiks behag
 I vilda skogen trastens slag
 Och vestanfläktens svaga susning!

Men julens qväll upphinnas af natt,
 Och ljus'n brinna allt mer matt;
 På granens glitter skuggor falla.

Man ser knappt på den, när man går;
 I toma salen snart hon står
 En spöklik främling, glömd af alla.

När julens morgon ändtligt grytt,
 Upptändes ljus vid ljus på nytt,
 Men granens grenar ej dem bära.
 Ur kyrkans fönsterhvalf sitt bud
 Till menskorna de sändt om Gud
 Och väcka dem att Honom ära.

Och det blef dag, blef qväll igen:
 Stolt på sin plats stod granen än,
 Fast ut sin granna roll hon spelat.
 Hvad af dess ljugna frukt fanns kvar,
 Den ena och den andra tar,
 Tills plundringen det sista delat.

Derefter granens lif blef kort
 I salens prakt. Hon vräktes bort,
 För skogens dunkel som för ljuset
 Förlorad, hemlös, utan rot,
 Ett mål för hån, ett rof för hot,
 Af dödsköld väckt från glädjeruset.

I snö begrafven står hon grön
 Likväl ännu, allvarligt skön
 Som en cypress i söderns lunder:
 Men dotter af vår dystra nörd,
 För sken och glitter icke gjord,
 Från skogen tagen, gick hon under.

Flugan i Novembernatten.

Det blir omkring mig allt mer tyst,
 Och ljusen, hvilka lustigt lyst
 Med mattad låga tröga brinna:
 Det är, som när ett vattenfall
 Har störtat ner och ser sitt svall
 Med jemnad yta saktligt rinna.

Men fastän här ej rörs en själ,
 Blir bruten tystnaden likväl;
 Dock detta brott mot nattens hvil

Så svagt förnims, att hvarje dag
 Otaliga af samma slag
 Förbi oss obemärkta ila.

Ursäkta! „Hvarje dag” helt visst
 Är ej ett uttryck, som precist
 Här träffar hufvudet på spiken:
 Det sorl, hvarom här tala vi,
 Har redan ilat oss förbi
 Och hör nu till de dödas rike.

Och deri ligger just den vigt,
 Som gör det för mig till en pligt
 Att detta faktum konstatera:
 Fast tusen uti gräset re'n
 Ha bitit, surrar ännu en
 Flugsläktet att representera.

Det syns: förbi är väl dess tid;
 Men ej likvisst den lust för strid,
 Som höfves hvarje äkta fluga.
 Dess kraft är bruten, ej dess mod
 Att dricka än en droppe blod;
 Hon vill den ur *min* näsa suga.

Gerna för mig! Hon nyttja må
 Sin frihet att förljufva så
 De sista ibland sina dagar.
 Den, som sitt lif har släpat fram
 På liken af sin hela stam,
 Må göra hvad helst den behagar.

Du nog skall domna sjelfmant bort,
 Du ock, liksom den arga sort
 Blodsugare, hvartill du hörer.
 Men får du lefva, icke jag

Är man att skipa *nu* den lag,
Som under smällans dom dig förer.

Men qvicknar du ur dvalan dock
Och återvänder med en flock
Af surrande inbitna fränder:
Så följ din böjelse och kom;
Se dig likvisst en smula om,
Jag svarar ej för hvad *då* händer.

Mordbrännarens julqväll.

Re'n ljusen tändas, och sorgerna fly
Som skuggor ur sollysta världen.
Ej piltarne läsa, ej döttrarne sy:
Det är ju som skulle en söndag gry
Ur morgonrodnadens bild i härden.

Och närmare sluta sig nu till hvarann
De alla, dem lifvet band samman;
Och friden, som brutits och bortskrämd försvann,
Då hvardagen körde sin oros spann,
Nu sitter som hemmastadd vid flamman.

Der smyger en tärna sin älskande arm
Kring en annans midja, den smärta.
Degnabbats kanske — fast med dufvornas harm —
Men nu möts försoningen ljuf och varm,
Som på en gång steg ur bådas hjerta.

Och gossarne nedstämt den vilda lek,
Som brottats nyss på vinterns drifva.
Ej lynnet nu skiljs, hvarur växer en ek,

Från brodrens sinne, hvars vilja, så vek,
En vidja i ödets hand skall blifva.

I qväll ej ens granen — den der stod
Så dyster och stel i ödemarker —
Behållit sin art. Si, vid ljusenas flod
Der mognar präktigt en frukt, så god
Som de bästa i sydlandets parker.

Fast julens fred af hemmets kretsar sluts,
Liksom den växt på en oas af tiden,
Dess återsken dock genom fönstren gjuts
Till torget ned, der storm och köld den striden
Än kämpa ut, som menskohvimlet stred,
Då dagens stigar korsade hvarandra.
Nu endast de, som ej ha hem, ej fred,
Likt ulfven på en isig, ödslig hed,
Med sina bistra tankar ensligt vandra.

En sådan vandrare sitt skygga lopp
Nyss hejdat vid den boning, hvarest gästa
Med julens fred dess glädje och dess hopp:
Allt det, som han ej unna vill sin nästa.
Likt gift i rifna sår känns ljusens glans,
Och plundrad bort från honom tycks hvar lycka
Som, då den icke mer kan vara hans,
Ett hån mot honom var, hvar helst hon fanns.
Hans lycka är, att den från andra rycka.

Till näfve knyts hans hand, en afgrund gräfs
Uti hans bröst, der hämndens dämon brinner.
Af afund livvets sista pust förqväfs,
Som om en mensklig känsla än påminner.
Han julens eld vill vidga till ett haf,
Hvari all mensklig lycka far till botten,

Och folket sjelft, förr än det går i qvar,
 Skall söka, böjdt emot en tiggärstaf,
 De brända spårén af den bättre lotten.
 „För sista gången desse fräcke bon
 Nu i sitt öfverflöd som stolta kungär.
 När nästa natt de vilja gå till ro,
 De äro nakne likt de fågelungär,
 Från hvilka deras näste ryckes bort.
 Sen eder mätt uppå den rika skatten!
 Ert afsked ifrån den blir ganska kort,
 När jag ett julljus tändt af egen sort
 Åt två, som nu ha mörkt: åt mig och natten.”

Så denne man, som intet mera har
 I vida verlden, det han kunde mista,
 Och intet ångra kan. Så denne far,
 Som utstött från sin koja nyss det sista,
 Han egde qvar deri: två barn, så små
 Som flingorna af snön, då vådren yra.
 Kallt var derinne; ute likaså;
 Men varmare ju barnen få ändå,
 När deras far snart stadens bål skall fyra.

Hans högtidsstund är inne. Ha! den skall
 För staden, der han föddes, bli den sista,
 Den skådat kallt en menskoandes fall:
 Dess känslor måste värmas. Re'n en gnista
 Förslår att gälda tusenfaldt all köld,
 Hvari förfröso lifvet, saligheten.
 Han sjelf led straff, men straffa vill för stöld
 Dem, som gömt rofvet bakom lagens sköld:
 I sin tur han nu dömmar menigheten.
 Hans dåd är moget. Blott en enda blick
 Af harm han än vill på de sälle kasta. —

Hvad under var det, den nu skåda fick,
Hvars stigar ned mot mordbrandsverket hasta?
Är det en drömmens gyckelbild, den syn,
Hvaraf han möts, fast ej han tror sitt öga?
Den tycks ju liksom fallen ned från skyn!
Ja, dädan kom den ock. Af Guds försyn
Den sändts i syndarns väg ifrån det höga.

Han sina egna arma barn ju ser
Omhuldade af dem, han vill förstöra.
Enhvar ej blott en nådegåfva ger:
De göra det, som godhet blott kan göra,
Då godheten är säll. Det gick en fläkt
Ur dessa hjertan, som af julfröjd värmas:
En fläkt, som är med englars ande slägt,
Ett minne än från tidens morgonväkt,
Då jorden kände himlen till sig närmas.

Och husets moder sänkte handen ömt
På barnens hufvud; hjälpte dem att stafva
De böner, som de re'n till hälften glömt,
Sen de sett grannar deras mor begrafva.
Det sedan var, som hon i mulden tog
Med sig all godhet bort från hela jorden.
Allt se'n den arma sista sucken drog,
De öfvergifna pröfvat mer än nog,
Hur hårdhet käns i gerning som i orden.

Med mordbrandslågans klarhet plötsligt stod
För fadrens blick allt det, han velat glömma.
Var det en man, försänkt i skuld af blod,
Som egde öfver andras skuld att döma?
Nu mins han hvem, som skyndat på den flykt,
Som dref till grafvens fristad barnens moder.
Ej är den hand, som ned allt heligt ryckt

Och allt förstört, men intet upp har bygt,
En hand att styra menskoödens roder.

Under en vådeldsnatt.

Derute himlen färgas
Af lågor blodigt röd,
Och nakna lifvet bergas
Åt fattigdom och nöd:
Men jag får ännu sluta
Min dag vid egen härd
Och tröttadt hufvud luta
Mot välkänd hufvudgård.

I qväll se'n stirrar mången
Uppå den hyddas grus,
Der han för första gången
Fick skåda lifvets ljus,
Och der, trots alla skiften,
Han hoppades få bo,
Tills flyttningen till griften
Beskärde ostörd ro.

Nu tyckas afundsvärde
De, mer än nånsin förr,
Som fått gå sina färde
Och stänga grafvens dörr,
Så att der icke hinner
Den hemska syn till dem,
Då det till intet brinner,
Som varit deras hem.

De lefvande nu mista
Ej blott sitt framtidshopp,
Men för dem äfven brista
De stöd, som höllo opp
Framfarna tiders minnen:
Ni dar af lust och nöd,
Ånyo I förinnen,
Men nu i vådeldsglöd!

Den stund, då vi förlora,
Hvad oss var mäktä kärt,
Det tyckes sig förstora
Och blir för oss mer värdt,
Än när vi det förvärfvat
Och medan vi det haft,
Och det stod oförderfvadt
Uti sin fulla kraft.

Fast otacksamt blef njutet,
Hvad Du oss, Herre, gaf,
Låt nöden ej på slutet
Gå vid de gamles staf;
En landsväg för de unga
Ej skola bli och hem,
Der andra röster sjunga
Än mödrarnas för dem.

Ho vet, om ej det ligger
En framtid, full af brott
I barnet, som snart tigger,
Hvad af sin mor det fått?
När man härnäst får skåda
Eldsken kring stad och land,
Det härrör ej af våda:
Dess hård är mordets brand.

En förlupen djefvul.

Likt en flod af silfver månen tömmer ut sitt blida sken,
Det är ljust, som då hvar julgran gjuter dag från hvarje gren,
Men från norrsken rinna flammor, såsom blod från öppna sår,
Och så bistert knarrar kölden uti vandrarns snabba spår.

Efter hand dock djur och menskor hamnat uti sina hem,
Fastän också dit af kölden följdes mången ibland dem.
Ljuft det känns likväl för alla att få nalkas egen bädd,
Såsom det för seglarn kännes, då han hunnit egen redd.

Blott en varelse derute unnar sig ej lattens ro:
Stirrar afund ur hans blickar på de hem, der menskor bo?
Hvarför flydde han för ljuset, som det hvita molnet spridt?
Lefver han i krig med lagen, der det gäller mitt och ditt?

Ej blott krig han för mot lagen, men mot menskligheten all:
Enda lycka, han än väntar, är att bringa den på fall;
Ej han vet, hur långt den gnista, han vill tända, vidgas må;
Men ej finns ett mål så heligt, att ej branden dit må nå:
Fädrens grafvar och den vagga, hvari späda barnet sof,
Må de alla bli på en gång samma vilda lågors rof.
Af allt gods, han vill förstöra, önskar sjelf han intet grand:
Ende egarn till alltsamman blifva skall blott eld och brand.
Och af helfvetet skall jorden göras till en koloni,
Och sjelfherrskare deröfver mordbrandsdjefvulen skall bli.

Niding, på en gång så dristig och så feg och ömkansvärd,
Du din räkning gjort för tidigt denna gång och utan värd.
Fastän stundom stygg, ej jorden är till afgrund skapt likväl:
Uppsök därför, djefvul, åter rätta hemmet för din själ.

Höstens segervinning.

Der ute vidgas hafvets vreda bröst,
Och guldet ryckes bort från trädens krona.
Förstummad är hvar sommarfågels röst;
Kring landet ryter endast *din*, du höst,
Som har urminnesrätt att intet skona.

Sin hela kraft låt nu din härjarhand
Församla, att hon komme ej till korta.
Hvad kan väl hon slå ned i detta land,
Som liknar det, som föll för eld och brand
Och dödens karla-tag, då du var borta?

Du känner stranden vid Lappvikens brus?
Se på de gårdar, dem sig döden redde!
De blifvit trängre, medan lifvets hus
Utrymme fått till ökad sus och dus,
Med hvilket lifvet dödens makter hädde.

Bland hundra nya grafvar finns ock en,
Oprydd lik vågen, hvilken i sig gömmer
En namnlös drunknad. Der bor nu Castrén.
Wräk några lösa blad derpå, och se'n — — ?
Far längre, glömmande som Finland glömmes.

Om landet mister sina stora män,
Ej den förlusten fattiga oss görer.
På ärestoder här ej slöses. — Men
Brandstoden måste gäldas prompt, och den,
Som bygger städer, städerna förstörer.

Men de förstörts af annat förr. Ett bål,
Mer väldigt än Herakles' bål på Oeta,
Förtärde rofdjurshungrigt i ett mål,

Hvad tidens rost och krigens heta stål
I hela sekel icke hunnit fräta.

Och döden log medlidsamt åt den låt,
Som steg på askan utaf våra städer:
Ditt skryt, o lif, behöft en bonings ståt,
Så visst som äkta perlan, kallad gråt.
Men döden nöjs med fyra slitna bräder.

Och hans herberge gästfritt öppet stått,
Som hvarje hydda under juleqvällen.
Från rikligt hem dit mången gäst nu gått
Vid sidan af en husvill, hvilkens slott
Haft grus till golf, till tak blott stjernepellen.

Bra trång är grafvens borg, och lång dess natt.
Men när om julen ljusen snart bli tända,
Och platsen, hvarest barnen lekte gladt,
Syns tom — då brinna hyddans ljus ock matt,
Och julens qväll vill aldrig taga ända.

Uti din svarta skrud då, höst, stig fram
Och vinn det öfvertag, du hann förlora!
Gör menskan hård som ulfven mot ett lamm;
Lös från hvar tunga tygeln af all skam;
På nästans fel sätt glas, som allt förstora.

När du sålunda härjat hjertats frid,
All heder kränkt och hvarje ära skändat,
Och fostrat tvedrägt, upptändt brödrastrid
Ur afgrundslågan — vid den elden smid!
Du mer än vårn och sommarn så fulländat.

Hvad kan från menskan tagas af en brand?
Blott det, som byggdes utaf menskohänder.
Hvarpå kan döden fälla ned sin hand?

På det, som, adladt blott från stoft och sand
Till lif af Gud, till stoftet återvänder.

Men den, åt hatet tempel bygger opp
Uppå all kärleks sörjande ruiner,
Som mördar sanning, qväfver ofödt hopp
Och för till helvetet vårt lefnadslopp,
Är stark, som intet, hyarpå solen skiner.

Den 9 Oktober 1852.

Till ett grässtrå.

Välkommen, vårens unga förpost! Mild
Ur grafvens rike, jorden, fram du stiger.
Uti din gröna dräkt, en hoppets bild,
Du blickar glad, der striden rasat vild,
Och sjunger segerhymner, fast du tiger.

Jag helsar dig med fröjd, liksom en mor
Det första ordet af dess dotter stammadt.
Som ordet vittnar, att ej stumhet bor
I barnets själ, du ordet oss förtror
Af gåtlikt lif, det djupa krafter ammat.

Att höstens segervinning är förbi,
Att våren ifrån vintern spiran rycker,
Att fläkten öfverröstar stormens skri,
Och att naturen, ur sitt fängsel fri,
Emot sitt rika hjerta ljuset trycker;

Du bådardetta allt; tror själf derpå
Och gjuter in din tro i själ och sinne.
Och lika stark som fästets azur blå

Och himlens guldmoln kan du, svaga strå,
 Ur menskobarmen tränga dystra minnen.
 Förtrampadt, snart du står väl mer ej grönt
 Och lemnar, vissnad, inga spår i sanden.
 Men samma lott har städs ju allting rönt,
 Som först bebådat något stort och skönt
 Och nya vårar lofvat först åt anden.

Du glöms, men är dock större heder värd
 Än mycket, prisadt högt af tusen munnar.
 Du sänds som förbud af en vaknad verld,
 Och fast ej evighet dig blef beskärd,
 Du likaväl ett evigt lif förkunnar.

Maj 1853.

Mordbranden 1854.

(Fragment.)

Se mot Norden! Blodröd är dess himmel
 Lik ett slagfält, hvarpå tusen stupat.
 Dröjer solen kvar i midnattsstunden
 För att eldröd båda hemska dagar?
 Springa norrsken opp ur vinterdvalan
 För att i naturen gifva tecken
 Till förstöring, vild som vinterstormens?

Nej, i hoppets högtidsdrägt naturen
 Blomstersmyckad andas varm som bruden,
 Då hon lyss till stegen af sin brudgum.
 Högre slå naturens alla pulsar,
 Lifvet vill på några stunder vinna
 Åter allt, hvad långa dvalan borttog,
 Samla kraft för sommarns ljusa fröjder,

Höstens strider och mot vinterns dödar.
 Fågeln, från sin vallfart återkommen,
 Finner hvad han icke fann i södern,
 Finner kärlek och sin lycka sjunger.

Vilda djuret sjelft har mättadt dragit
 Sig tillbaks i ödemarkens kulor
 Och ej stör med ströftåg af sin roflust
 Friden omkring människornas boning.

Till parlamentsledamoten Milner Gibson.*)

Den 20 Juni 1854.

Sin fröjdeeld naturens varma hand
 På himlen hade åter tändt vid polen;
 Då framsprang plötsligt ifrån våg och strand
 Ett blodrödt sken, som hånar midnattssolen.

Och eldens tungor suga i *en* natt
 All must ur det, som flitens svett hann samla
 I menskoåldrar; och det hopp, man satt
 På jordisk grundval, i ett *nu* sågs ramlä.

Om Herrans ljungeld påmint oss vår pligt
 Att eftersöka, främst af allt, Hans rike;
 Om Shakespeares genius visat i en dikt,
 Hur vanskligt allt dock är, som gör oss rike;

Vi känt oss träffade; ödmjukat oss
 Med vördnad inför lifvets högre makter. —

*) Hvilken vid mer än ett tillfälle antog sig Finlands sak med värma under kriget 1854—1856.

Men våld nu skingrat här med ilskna bloss,
Hvad flitens våld fört hop i öde trakter.

Och därför harmas öfver våldets dåd
Såsom *en* man det finska folkets skara
I vrede, som ej vill pardon och nåd
Och är beredd att trotsa dödens fara.

Så länge midnattssoln här tändes än,
Af kokko helsad ifrån alla höjder,
Och hårdens gnistor binda vän vid vän,
Och julens ljus upplysa barnens fröjder;

Man påmins om den lusteld, som har blänkt
I Brahes stad, vid Selma-skaldens vagga.
När tidens flod re'n Albions flottor sänkt,
Skall Finlands harm än på dess svallvåg fragga.

Medlidande, som lisar svaga bröst,
Bjud dock åt andra; vi det ej begära;
Som män att lida är oss nog till tröst,
Och mannen miskund söker ej, men ära.

Dock rättvis dom vi fodra likaväl;
Och därför, Gibson, talet ur ditt hjerta
Klang, likt ett eko ur vår egen själ,
Som gripits djupt af harm, förakt och smärta.

Af haf och land Du är ifrån oss skild,
Och ingen bland oss dina öden känner;
Vi hafva af Dig ingen synlig bild,
Och dock vi äro alla dina vänner.

Du är ju för oss blott en anderöst,
Som för vårt fjerran land med godhet ömmar;

Din bild kan tecknas fritt i våra bröst
Och färglagd bli af våra bästa drömmar.

Men vi dock spörja: hvadan hos dig väckts
Den ädla ifver att vår talan föra?
Du ej på askan stått, se'n flamman släckts,
Den dina landsmän tändt att oss förstöra.

Du ej ju sett, hur skönt vårt land dock är,
När solen gått att i dess våg sig löga;
Du ej din låga känt besvarad här
I våra vackra qvinnors milda öga.

Du icke mätt de fåror, sorgen skar
I finska folkets allvarsfulla panna;
Ej vägt de bördor, dem dess skuldra bar,
Och ej dess kraft att sig i nöd bemanna.

Du knappt hört Kanteletars strängaspel
Och undrat öfver Kalevalas jättar, —
Du, som i Finlands öde varmt tar del
Och med ditt ord dess vreda hjerta lättar.

Men på den höjd Du står, der talarn stod
Förr, då från *Forum* ljöd hans röst kring jorden,
När folket sökte tillflykt i hans mod,
Och dess tyranner bäfvade för orden.

Din hjälp vi dock ej sökt och ej behöft;
Men mensklig fröjd medvetandet Dig gifver,
Att Finland för ditt tal ej varit döft
Och djupt uti sin barm ditt minne skrifver.

Du måste vara stolt, ty Du är britt;
För Dig är England ypperst ibland stater;

Du älskar det, så rikt, så stort, så fritt,
Fast Du ej älskar Plumridges hjeltedater.

Men händer med ditt hjerta, som det händt
Med varma hjertan förr i lifvets strider,
Att, för det goda brinnande, det brändt
Dock blir af smädelsen och bittert svider;

Mins då det land, der amiralens krig
Blott gör sin pligt, då han det fegt föröder!
En far vår ungdom helsa skall i Dig,
Vi andra Dig välkomna såsom bröder.

Vill Gud, så lemnar Plumridge här ändå
En hydda qvar, der vi oss kunna fröjda
Att se det ädlas segrar framåt gå,
Men Plumridge och hans bragd af nesa böjda.

Vid återkomsten till Helsingfors.

Uppå din himmel hänga tunga skyar,
Som tyckas draga den mot jorden ned;
Krig föra mot hvarandra stormens byar,
Men midt bland dessa hvilat du i fred.

Mer varmt än någonsin mig vare helsad,
Du Finlands unga, sköna hufvudstad!
Ditt mått du än ej fyllt: står därför frälsad, —
Du, för hvars frälsning hela Finland bad.

Ej fegt till fienden sin bön det ställde:
Till fädrens starke Gud han höjdes opp.

Och ej blott stundens ve och väl det gällde,
Men finska folkets framtids mål och hopp.

I dig vårt land sin bästa tanke tänker;
I ditt förvar det gett sin ögonsten;
Hvar tår, det gjuter, ned på dig ock stänker;
Dess fröjd, förrän det sjelft, du känner re'n. —

Men låge du ock härjad under gruset,
Med pelare af rök till minnesstod,
För Finlands blick ej slockna skulle ljuset,
Och högre flammade kanske dess mod.

Ty ljusets källa väller djupt ur anden,
Och landets mod växt starkt i seklens strid;
Och själens boja smälta kan i branden,
Och lifvets mål bli seger — ej blott frid.

Den 15 Augusti 1855.

De hemlöse.*)

Derute blåser en isande vind:
Den blåser öfver ruiner,
Och tyngd af sorger och bleknad om kind,
Medan vinterns stormhvirfvel hviner,
En hemlös skara nu irrar.
Hon egde en hård, hon egde ett hem
Ej längese'n som vi andra;

*) Stycket sjöngs d. 17 Mars 1858 vid en konsert till förmån för de brandskadade i Ny-Karleby. Musiken är af Pacius.

Nu drifvor och grus blott bo uti dem,
Och genom dem vindar blott vandra,
Då hemlös skaran ses irra.

De gamles dödsbädd blef lågornas rof,
Sin vagga barnena miste:
En blund den natten ett öga ej sof,
Hvar den nästa hon söfs, ej visste
Skaran, som irrade hemlös.

Här dock kärlek bodde
Salig än i går;
Ungdom här ock trodde
På en evig vår;
Men en natt, en enda,
På hvar sällhetsdröm
Våldsamt gjorde ända!
Skall väl lyckan återvända
Först med vågen i en ström?

Oss fröjdar tonernas smekande gång
Och ljusen vänligt oss lysa;
Men ute blott stormen sjunger sin sång,
Och stjernorna se henne frysa,
Den hemlöst kringirrande skaran.

Men äro för menskor eller för Gud
Vi bättre än hemlösa skaran?
Oss hann dock endast förstöringens bud,
Förbi oss gick härjande faran,
Som nedbröt de hemlösas bostad.

Och for ej den tanken, liksom ett svärd,
Igenom vårt bäfvande sinne,

Att detta vårt hem och vår värmande hård
Kunde vara ett sörjande minne,
Som hemmet för hemlösa skaran?

Sig öppne dervid vårt hjerta och hand
Till hjälp åt den hemlösa hopen!
Vi hörde ej gny't af eld och af brand,
Men vi höra ju klagande ropen
Från skaran, hvars hem sjönk i aska.

Än qvarstår dock den helga Zionsborgen
Till hägn i staden, som i grus sjönk ned:
Den pekar till en himmel ofvan sorgen
Och, midt bland stormen, på en evig fred.
Och lik en dufva, med olivebladen,
Far känslan utaf likars nöd med tröst,
Som bygger upp den ödelagda staden
På trogna grunden af de sorgsnas bröst.

Och mod och hopp vid Bottenvikens stränder
Ej första gången sättas nu på prof:
De sveko ej, när krigets vilda bränder
Likt gamar flögo efter blodigt rof;
De stodo förr på hopade ruiner,
Som ärestoder på graniten stå.
När sommarsoln igen på gruset skiner,
Hon menskohem derur ser åter gå.

Olyckan allt förliker.

I hyddans barn, som fått till arfvedel
På jorden endast fattigdom och möda,

I sen med afund lyckans falska spel,
Som åt de höga gifver vinst och — fel,
Men åt er, arme, brott och agg — till föda.

Men stiger nöden i de rikes slott
Och störtar det, som stod så högt, till jorden,
Och lemnar hög, på gruset, sorgen blott,
Då blir de armes hjerta åter godt,
Och deras like är den höge vorden.

De hafva känsla för hans bittra nöd,
De hafva för hans smärta varma tårar:
De känna, att ej bristen blott på bröd,
Men hjertats lidande och vänners död
Ett vapen fått, som hvarje väsen sårar.

Så olycksödet, då det nederlagt
Ett hufvud, som bars stoltare än alla,
Och böjde styrkan för en högre makt,
Och klädde från den rike all hans prakt,
Kan frid, försoning, ömhet frambefalla.

Den arme ser ej mer en vederpart
I handen, drabbande oss alla lika.
Och hvad af lyckans nycker åtskildt vardt,
Den modersfamn förenar underbart,
Som smärtan sträckt till fattiga och rika.

När sorg blir stjernan på vår lefnads stråt,
Och skyggt vi gå, som „frestkarln” går vid stafven,
Och ögat får sin klarhet blott af gråt,
Och de, som bott tillsamman, skiljas åt,
Och såsom hem oss väntar kalla grafven:

Då sjunker lyckans höjd mot jemrens dal,
Som berg mot dällderna, när jorden remnat;

Och de, som aldrig mötts på glädjens bal,
Hvarann ge handen på den hed, så kal,
Der nöden lifvets alla ytor jemnat.

Vår äldste veteran's nyårsqväll

1862—63.

Qväll det blir; men ej den knappa dagen
Är det blott, hvars öga slutes till:
Året ock, med hemska anletsdragen,
Åt vårt öde nu oss lemna vill.
Mera sorg det gaf, än att vi skulle
Sörja, då det går till nattens hem:
Stoder resas väl på griftens kulle
Åt tyranner; men hvem sörjer dem?

Dock fast året dör, ett arf det lemnar,
Som nog räcker till att skifta på!
Rår dess vilja, hon till öken jemnar
Alla fält, der lifvets skördar stå.
Arfvets första lott ju heter: *nöden*,
Rik som lifvet sjelft på barnens hop;
Blott det sista ibland dessa, döden,
Qväfver grundligt modrens klagorop.

Vid sitt julbord, stäldt på moar, sitter
Äldste veteranen nu som bäst.

Klaga, som ett yngre slägte, gitter
Ej den gamle, fast han fått till gäst
Hungren — en kamrat, som icke är det
Se'n i går först. Ofta den ju fram
Honom ledt till skogen, der han lärde
Taga bröd och bord från samma stam. —

Finska folket sjelft är — veteranen.
Mera sår han bär, än sagan mins;
Dväljs i nordens sista vrå likt svanen;
Som blef efter och af isen binds.

Öde mark till fosterjord han danat,
Hyddor byggt, der vilddjur dittills födts;
Väg åt menskor och åt bildning banat. —
Blir hans lön att svälta nu till döds?

Nej! Så höres en förenad stämma,
Ljudande från alla håll i nord:
Ej hon stigit starkare här hemma,
Än från grannars hjertan hon blef spord.
Om de förr till veteranen varit
Vänner eller ej, det lika tycks:
Ofvan maningen af allt, som farit,
Främst behjertas endast hans betrycks.

Dock ett annat man likväl ej glömde:
Veteranen vist sig aktning värd,
Om bland vänner eget blod han tömde,
Om sin fiendes drack ut hans svärd.
Fattig var han, men man lita kunnat
På hans vilja liksom på hans ord:
Derför ingen nu åt nöden unnat
Att på honom lömskt begå sitt mord.

Besvärjelse.*)

Hemsk främling allt från Ganges strand,
Hvad har du väl otaldt med vårt land?

*) I slutet af Juni 1866.

Dig förutan når oss nog elände,
Och du flyger dock från världens ände
För att kasta råga deruppå.

Höstens mörker, vinterns stela is
Lärt oss gifva våren lof och pris:
Men knappt blomman hunnit värma andas,
Innan gift uti dess ånga blandas
Utaf dig, som lefver med förgift,

Och, när vaggad sjelf af sommarns vind,
Luften fläktar balsam kring vår kind,
Till ditt redskap gör du livvets krafter
Och förleder deras ädla safter
Emot lifvet till förräderi.

Sändes du af österns heta sol
Såsom återskänk upp till vår pol
För den trældom, Indien fått röna?
Var det *oss*, han så behöfde löna;
Borde slafvars hämndlust drabba *oss*?

Fega bud från Asiens hämndelust,
Vilse far du, då på Finlands kust
Du dig målet trodde nå för färden.
Om ock andra kufva hela världen,
Ej en bit af den vi vunne dock.

Hemsök därför endast deras makt,
Som sitt ok uppå ditt hemland lagt
Och bland dine landsmän hängt de bäste:
Straffa dem, då i ditt gyttjenäste,
Usla kräk, vid lif du lemnats qvar.

Också en midsommarnattsdröm.

Den dag, som midsommarnatten
Man kallar, jag drömde en dröm:
Kring Suomis land och dess vatten
Min tanke fördes af den.

Dess qvinnor och barn och männer
Jag flyktande såg, som man flyr,
När marken fötterna bränner,
Och eldregn sqvalar ur skyn.

„Går stora ofredens spöken
Igen ur sin blodiga graf;
Gör digerdöden till öken
På nytt vårt fattiga land?”

Med ångest en flyende skara
Så sporde jag. Stunt hennes svar
Blott pekar tillbaks på en fara,
Här hemma mer än hon sjelf.

Och faran var hungersnöden,
Som folket i landsflykt fördref;
Och blek som sin afföda, döden,
Hon slukar allt, som har lif.

Och i sin vildhet hon glömmar,
Att, skulle allt lefvande dö,
Till döds sig sjelf den ock dömer,
Som ensam bland grafvar bor.

Hvem kunde väl sedan falla
Ett offer för hungrandes nöd,
Om döde re'n vore de alla,
Från hvilka togs deras bröd?

Min dröm dock viste allt flera,
Som lemna sitt hem och sitt land:
Det tycktes, som Finland ej mera
Kring dödshafvet funne en strand.

Den flyende trampar på fälten,
Der fordom han skurit sin skörd:
Nu lågo de ned, som om välten
Af härjarn på dem blifvit körd.

Och skarorna hunno till dalar,
Der fäderne gjutit sitt blod:
Det blodet till dessa ej talar,
Som ega till flykten blott mod.

Omsider hann flykten till kyrkan,
Der menskan blott fruktar sin Gud:
Från tornet hem till Hans dyrkan
Inbjuda så fridfulla ljud.

Då stannar den flyende hopen:
Lyss som till en moderlig röst
Och mins, hur förtviflande ropen
Förr bytts här till lugn och till tröst.

Så hårdt ej någon af sorgen
Sig visste ha blifvit förtryckt,
Att han ej fann skygd i den borgen,
När dit han ställde sin flykt.

Fast allt, som af jorden är gifvet,
Af jorden snart tages i mät,
Och döden tar sjelfva lifvet:
Här upphöra mordengelns fjät.

Men folk, som lemnat sin kyrka,
Ha offrat mer än sin hård

Och gifvit till spillo sin styrka
 Att föra sin plog och sitt svärd.
 Den nöd, som dref dem till färdan,
 Invid deras sida ock går,
 Och biltoga gör dem i verlden,
 Och plånar derur deras spår.

Nödens barn af slika tankar
 Grepos, som vid nödens ankar
 Skeppet binds med jättetåg:
 Så den mur, som hunnit skåda
 Re'n sex sekels fröjd och våda,
 Hejdar, bryter flyktens våg.

En fråga.*)

Det folk, som fullt min känsla skulle fatta,
 Då af dess egen hon är blott ett lån;
 Som ej lärt högst hos sina skalder skatta
 En klang af ljud, inhemtad utifrån;
 Som ej begär, att fantasiens vingar
 Afklippas efter snäfva reglors mått
 Och hvilkets tanke på en ban sig svingar,
 Som jord och himmel har till gränser blott; —

Från detta folk en skiljomur mig stänger,
 Af språket rest, hvori min sång sig band,
 Och ur mitt bröst ej ens en hviskning tränger
 Till rätta hjertat af mitt fosterland.

*) Framkastad i Rom 1845.

Ack ! liksom läppen rörs af den, som drömmar.
 Men drömmens mening ej förnims i ord,
 Så ut min känslas varma själ jag tömmer,
 En främling oförstådd på fädrens jord.

Gifs ej uppståndelse ur denna dvala?
 Skall ej besvärjelsen besvärjas än?
 Gryr ej den dag, då mina sånger tala
 Så klart till Finlands qvinnor och dess män,
 Som jag ditt hjertas mening fatta visste,
 Min sorg och stolthet, Finlands ädla folk?
 Skall du väl städse bli den allra siste,
 Som fullt förstår din egen trogne tolk?

När slår den stunden, då du ändtligt stiger
 Ur dalens qualm, hvori du dväljes nu.
 Och du, som ej ens lyssnar, när du tiger
 Vid världens stora frågor, äfven du
 Din röst kan höja, egande ett öra
 För hvarje sång, hur än dess toner gå?
 Bland tusen stämmor skulle du då höra,
 Hvad ur din själ jag sjöng och det — förstå.

Nationens graf.

Tidens afton sig på fästet lägrat.
 Vidt kring landen månens hvita strålar
 Sökte darrande de hädangångnes
 Spår förgäfvets. Strålen möttes endast
 Af de röda norrskensflammar, hvilka,
 Sjelfva kylda, fåfängt brände fjällens
 Isbelagda vårdar, hvarpå stjernor
 Tydde matt, att lifvets dag var ute.

Öfver sjö och land och mo och lunder
Spände stormen ut det hvita täcket,
Väfdt af snö, hvari naturen sveptes.
Intet vänligt sken från fönstret vinkar
Åt den döda verlden, att i hyddan
Klappa hjertan än, som nyår hoppas,
Hoppas morgon efter sista qvällen.
Ej vid hården barnens längtan läste
I den flytande metallens tecken
Framtidsödets gömda sorg och glädje.
Ej de ädles känsla bad numera,
Mellan hopp och fruktan, till försynen
Främst om fosterlandets väl och ära,
Glömmande sitt eget väl för dettas.
Landets lott från hårda himlen fallit:
Folket låg tillintetgjordt derunder.
Men med gränslös sorg jag lyddes fåfångt,
Om ej stormen ännu bar ett enda
Ljud från Wäinämöinens harpa öfver
Suomis landamären; om Kalevas
Sånger tystnat ren, så att ett eko
Ej mer lefde qvar af dem i bergen;
Om ett vishetsord ej band till tanke
Hjertats djupa känsla samt det höga
Gensvar, som från himlen derpå följde;
Om ej tacksamt än ett heligt minne
Famntog deras bragder, som med snillet
Eller svärdets egg för fosterlandets
Ljus och ära hjeltomodigt kämpat?

Ack! de döde hade dött ånyo
Med de minnen, som om dem försvunnit,
Och de lefvande ej tycktes lefva,
Sedan Suomis himmel plötsligt byttes
Till omätligt grifhvalf öfver landet;

Sedan landet till en graf förvandlats
 Dit nationen lik en skendöd nedtryckts.
 Och jag knorrade uti mitt hjerta,
 Att jag lemnats ensam öfrig blifven
 Som en bruten vård att stå på grafven,
 Der mitt land sitt hela folk förvarat.
 Och till jord och himmel bad jag häftigt,
 Med förtviflans kraft: jag bad till himlen,
 Att den måtte med sin tyngd mig krossa;
 Bad, att jordens djup mig måtte sluka.
 Mäktig såsom åskans röst, dock ljuflig
 Såsom vestanfläktens aftonbön, då spordes
 Rösten, hvilken till mig talte detta:
 „Vill du dö, på det ditt folk må lefva?
 Vill du falla, att det upp må stånda?”
 Och jag svarade med högtidsglädje:
 „Om än tusen lif jag egde, gerna
 Jag dem alla bjöde till ett offer
 Att mitt folk dermed ur dvalan lösa!”
 „Ske dig, som du önskar det!” ljöd svaret.
 Och då tyckte jag, att dvalans boja
 Glänste först och bortsmalt sen från folket;
 Tyckte dettas ögonljus, förklaradt,
 Flyta samman med det morgonljuset,
 Hvilket nytändt strålade på Finland.
 Frigjord, segersäll i detta ljusbad
 Uppå dödens kallelse jag bidde,
 Som ett bud från älskade man bidar.
 Fåfång var min längtan dock, och sorgsen
 Stod jag ensam snart i glades himmel,
 Sorgsen vaknade jag än, då drömmen
 Svann, som lofvat, att jag kunde köpa

Med mitt lif, mitt folk från dvalans tryckning.
 Glädjen återvände först omsider,
 Sen jag drömmens djupa mening fattat:
 Lefva för ett folk är den blott värdig,
 Hvilken finns beredd att dö för detta.

Jag tackar Dig.

Jag tackar Dig, mitt finska fosterland!
 — Ej därför ensamt, att Du gaf mig lifvet,
 För Dig jag ödmjukt tacksam böjer knä.
 Den gåfvans börda kändes ofta tung:
 Och när Du öppnar tyst din modersfamn
 Att lyfta från mitt hjerta bort dess tyngder,
 Med bleka läppar dubbelt tacksam jag
 Dig kysser, hulda, finska fosterjord!
 Och jag dig tackar dock för lifvets lån:
 Du äfven mig skänkt sköna högtidsstunder,
 Af hvilkas strålar genombrutna, töcknen,
 Som villande och ödsligt lägrat sig
 Omkring min banas synvidd, nederfallit.

Hvad egde Du väl, armaste bland länder,
 Att skänka åt din son, hvars sorgesuck
 Af tacksamhetens glädje öfverröstas?

Du gaf mig kärlek, kärlek till Dig, moder!
 Och därför, att Du var så glansberöfvad,
 Så bortglömd af naturens gunst och häfdens,
 I skymningen förlorad mellan skuggor,
 Som dystert stirra från ett nattligt fordom
 Och från en framtid, hvilkens tunga slöja
 Ej någon siarblick kan genomtränga,

Blott därför kände jag mig ega mod,
Att älska Dig, mitt finska fosterland!

De mäktige, som i sin knutna hand
Fasthålla sina framtidsödens trådar,
Liksom de hållit hädangångna tiders,
De äro ju sig sjelfve nog, behöfva
Ej i sin herrlighet den ringes kärlek.
Men arma fosterland, som eger intet
Att yfvas öfver, ej Du kasta kan
Föraktande från Dig min kärleksgärd.
Jag ej behöfver räddas, att förmätet
Du skulle blicka ned, likt den, som mäktar
Befalla undran åt en häpen verld.
Jag egde rätt att älska Dig, mitt land,
Uti min ringhet, då Du sjelf var ringa.
Min kärlek egde rätt att kläda Dig
I all den glans, dess värma kunde bjuda.
Och om än vandrarns kalla blickar logo
Förnämt åt drägtens vackra prakt, förleddes
Han stundom dock att derur rycka flikar,
Hvarmed han prydde ut sin egen fana,
Fastän han glömde stolt, ur hvilket hjertblod
De färger flutit, dem han kring sig svängde.

Dock äfven åt hans medvetslösa svek
Jag innerligt mig gladde: ty din ära
Jag sökte, Suomi, men min egen ej.
All verklig kärleks djupa hemlighet
Ju endast är att minnas evigt, evigt,
Om än den glömmes eller hånas sjelf.
Dock hulda fosterjord, ej pröfve Du
För strängt din son; förskjut hans hjerta ej!
Beskär det frid, när det ej klappar mer,
Fast åt det klappande ej frid beskärdes.
Tag modershuldt det till din tysta barm,

Som i sig upptog lågan af den kärlek,
Hvarur en gnista kastat då och då
En flyktig ljusskymt öfver dina dalar,

Till mitt land.

Än en gång jag återbära
Vill Dig håfvor af din ande,
Dem Du gaf till låns åt mig.
Må de lända till din ära
Och förtälja, hvar de lande,
Hvad jag haft att tacka Dig!

Då Du lifvet mig beskärde,
Kunde gåfvan armod blifva,
Men den kunde ock bli stor,
Om af det, åt lif ger värde,
Du det bästa täcktes gifva,
Som af slumpen ej beror.

Fridlyst såsom templets gårdar,
Fromt liksom min moders böner,
Blef ett hem min barndoms lott;
Kärlek i ett sådant vårdar
Kärlek, och deri för löner
Man ej fostrar rätt och godt.

Och der utanföre visas
Upp till desse, som arbeta
För allt ädelt i vår verld.
Snillet hjeltar högre prisas,
Än de, som för nyttan streta,
Värmdes af sin egen härd.

Varma hjertan, tappra sinnen
Afundsfri beundran föda,
Manande till efterföljd;
Lefvande i stora minnen,
Äro de, som dött, ej döda,
Ej af Lethe grafven sköljd.

Ljuset må Du heligt vårda,
O, mitt land! att det ej qväfves
Uti barbariets famn.
Endast ljus i tider hårda
Ger dig kraft, att ej förgäfves
Du försvarar lif och namn.

Må din bildning slå en brygga,
Som oss fäster vid Europa,
Fast Du binds vid polens is.
Så vi kunna andas trygga;
Icke lätt man bort kan sopa
En nation, så käck som vis.

Om vi, att det lefver, vilja,
Må då alla, som här födas,
Älska enigt detta land.
Det går under, om vi skilja
Oss i tvedrägt; och förödas
Skall det af vår egen hand,

Skaldens efterskörd.

Till höst det lider redan,
Och ljuset är i nedan,
Se'n sommarn flytt sin kos.

Natur, du mistat kraften,
I träden tvinar saften,
Och kinden blekts på hvarje ros.

Ej nya blommor knoppas,
Ej nya frukter hoppas
Numera skördens män,
Som plocka blott de gamla
Och uti lador samla,
Hvad de på fälten finna än.

Så skalden ock, när gången
Är lifvets tid för sången,
Dess käl'or tynat af,
Vill samla opp de ljuden,
Dem fordom sångarguden,
När blid han var, åt honom gaf.

Är detta ej hans lycka?
Hvad tiden än må rycka
Från honom, stannar qvar
Det, förr han sjöng i stunder,
Då han i sångens lunder
Som barn i huset ännu var.

Hans känslas svallvåg brytes;
I ödemark förbytes
Det fält, som blommor prydt,
Förhoppningarne flykta,
Och mod och kraft, betryckta,
Knappt minnas mer den sol, som flytt.

Men allt, hvad bäst blef gifvet
I fröjd och sorg af lifvet,
Af sången fångats opp:
Der doftar ännu våren,

Der skimrar ännu tåren,
Ej att det sveks, vet sviket hopp. — — —

Men skalden kan ju glömmas;
Hans sång till tystnad dömmas
Likt fågelns aftondrill,
Hvaraf ett ljud i lunden,
Se'n all är sångarstunden,
Ej mera någonstads hörs till.

Ack! bäst väl trasten gjorde,
Som ingen längtan sporde
Att lefva i sin sång
Mer än blott den minuten,
Hvari blef drömligt njuten
All lefnadslycka på engång.

Att sångarn glöms af skogen,
Är *dödens* dom: ty trogen
Blott lefver lifvets glöd.
Om därför slits det bandet,
Som skald och fosterlandet
Förent, minst en af dem är — död.

De efterlevande.

Ett flor af vemod sväfvar öfver er,
I barn af dagar, re'n till afton hunna.
En skymt af ljus jag dock ur floret ser.
Är det väl glädjen, som bland tårar ler:
En efterglans af elden, den förbrunna?

Fast slocknad ut, har elden er dock ställt
Som minnen af sitt lif, sin kraft, sin flamma;
I eder detta allt finns sammansmält,
Som gjorde hjertat sorgset eller sällt;
Men eder rot är icke mer densamma.

Den steltnar länge re'n i afkyld grund,
Och färglös blomman syns, som derur skjutit.
Med jord och himmel fordom i förbund
Den friska safter mottog hvarje stund:
Nu vinterkylan det förbundet brutit.

Skall äfven edert lif snart döden dö?
Om ej, af hvilken makt blir det bevaradt?
Hvem gör mot eder dödens lia slö,
Fastän hon mejar liksom vissnadt strö
Ett träd, för sekels jubelfest besparadt?

Ur kärlek har ju spirat upp ert lif,
Och kärlek tarfvar det för att ej qväfvas.
Mitt fosterland, en vänlig blick dem gif,
Om ock ej förr, så dock när stundens kif
Af efterverldens högsta domstol jäfvas.

Jag af dess oväld för dem fordrar blott
En ringa gärd: att äfven de må dömmas,
Så som med andras verk till doms jag gått:
Med glädje ärande allt, som fanns godt,
Med tro, att blott det lumpna borde glömmas.

Anmärkningar.

I detta band, det tredje innehållande *lyriska dikter* af Cygnaeus, äro inrymda poemer af fosterländskt innehåll samt tillfällighetsstycken och småsaker på vers, rörande personer och förhållanden inom hemlandet.

Utgifvaren har sökt fördela dessa dikter i särskilda grupper, såsom en blick på bandets innehållsförteckning närmare ger vid handen. Öfvergångarne äro dock stundom föga märkbara, i synnerhet inom de fem första grupperna, hvilka alla innehålla poemer vid mer eller mindre solenna tillfällen. För en uppmärksam granskare torde dock grupperingen ej synas fullkomligt godtycklig. Sjette gruppen innefattar dikter behandlande inhemska historiska minnen eller egnade afidne samtida. I sjunde gruppen äro inrymda märkeligare skaldestycken tillagnade lefvande personer. I den åttonde ingå tillfällighetsstycken af mera allmän natur, dikter rörande den inhemska konsten, satiriska småsaker samt diverse skaldestycken från Cygnaei senaste period. Den nionde gruppen inrymmer poemer af högstämdare fosterländskt innehåll. Den tionde och sista gruppen utgör skaldens „epilog” till hela hans poetiska och fosterländska verksamhet.

I detta band ingå åtskilliga, hittills icke offentliggjorda skaldestycken, de flesta dock tillfällighetsdikter. Några flera hade kunnat tilläggas men torde dock icke kunna anses försvara en plats i sjelfva raden af Cygnaei skaldestycken, då de

flesta af dem ursprungligen varit afsedda endast för en trängre vänkrets. Såsom prof på dylika förtroliga poetiska utgjutelser af skalden anser utgifvaren sig kunna meddela följande tvänne tillfällighetsdikter, båda från 1830:talet. Den äldre, hvars titel utgifvaren tillagt, skrefs troligen under Cygnaei vistelse i Fredrikshamn och lyder:

„Krambambuli.“

Ren svanor, gäss och tranor sträfva
Mot södern: sommaren är all;
För snufva de och hosta bäfva,
Då här består dem blott en kall:
De tro sin helsa ej stå bi,
Om de ej få krambambuli etc.

Vi veta, hvad vår frid tillhör
Dock bättre än de allihop;
Och ingen på en fena rör
Att följa deras sorgerop,
Fastän vi höra deras skri:
Krambambuli, krambambuli.

Till Sippola vi styrde, bröder,
Och följde då en bättre röst;
Der vår och vinter drufvan blöder,
Och punsch om sommar och om höst.
Förordnar doktorn, kunna vi
Få ock ett glas krambumbuli.

Krambambuli på tegen regnat,
Och därför skörden blifvit god;
Krambambuli har skördarn fagnat,
Och därför är han vid gladt mod;

Som modersmjölk kan barnet di,
Om det så vill, krambambuli.

Krambambuli skall fylla bägarn,
Som odlaren i dag har fått:
Den då skall mera fägna egarn,
Än om af guld den sku' bestått.
Snart hvarje kärr förvandlas i
Det renaste krambambuli.

Krambambuli skall brandförsäkra
Det nya husets grund och tak,
Och fast vi sjelfva ej stå säkra,
Nog står den boningen dock rak,
Så länge som än finns deri
En droppe godt krambambuli.

En sak man endast då kan önska,
Som vore någon önskan värd,
Att åkrarne ej måtte grönska
Och att ej gäster eller värd
Den bittra stunden mände si,
Då torkat har krambambuli.

Så länge det oss ännu smakar,
Slår pulsen sina friska slag.
Och när sin lia döden skakar
Inför vår syn en vacker dag,
Då kunna vi ju hålla i
Åt busen starkt krambambuli.

Tar han en klunk af ädla varan,
Så somnar bjessen ett, tu, tre,
Och då är det förbi med faran
För tusen år *åtminstone*;

Vår tid då nytja flitigt vi
Att svirra med krambambuli, etc.

Det andra äldre tillfällighetsstycket rör sig kring en inhi-
berad resa till Borgå och följer här nedan:

Sändebref

vid det melankoliska tillfälle då förf. ej enligt öfverenskommelse
kunde göra en vallfart till „den heliga staden“ i Februari månad
år 1839.

Jag ofta klagat: när det välling regnar,
Då står min sked förtrollad upp och ned.
Hvad bäst jag önskat, hvad som mest mig fägnar
Förbi förlängda näsans tår, ock, skred
Och kunde blott af harmsna blicken hinnas,
Som, fast ej skarp, likväl dock längre gled
Och viste mig, hvad sjelf jag borde minnas,
Att allt för mig går uppå tok och sned.

Hur gladde jag mig icke nyss af hoppet
Att, stärkt utaf din humor, ditt förnuft,
Till helga staden få fullända loppet,
Hvaröfver hvälfves tung beotisk luft —
Som salig gubben Keckman riktigt sade —
Ty dimman klarnar blott kring „Runeberg“;
Kring denna spets stå nattens stjernor glade
Och dagens, klädde i sin högtidsfärg.

Men hoppet är och blir ett otäckt stycke,
Som det har varit i all verldens dar,
Som håller tunnt, fastän det lofvar mycke;
Ej gifmild hand, men endast mun det har.

Det lönte icke mödan i mitt tycke
 Att fru Pandora ängsligt än höll kvar
 Uti sin toma ask ett sådant smycke,
 När med allt öfrigt det till fanders bar.

Det skulle då ej heller nu mig narrat,
 Som annars ofta både kors och tvärs;
 Och sluppit sjelft, att öfver det jag knarrat
 I en orimlig, fastän rimrik vers.
 Jag hade sagt då uppå simpel prosa,
 Att det för mig omöjeliget är
 Att re'n i morgon taga denna kosa,
 Hvarpå en fyrbent vind till Borgå bär.

Mot veckans slut skall der ett bröllop firas:
 Då stiger fram på tå en vacker dag,
 Hvarpå en ljuflig flicka rikt skall siras
 Med strumpeband af allra skönsta slag.
 De banden skulle gudars blick förnöja,
 En svag, en dödlig blick dock ännu mer.
 Men res' i morgon jag, kan jag ej dröja,
 Tills detta månsken ljuft sig för mig ter.

Till raden af Cygnaei dikter af satiriskt innehåll ansluter utgifvaren bland „anmärkningarne” nedanstående tvänne stycken, hvilka torde kunna räkna sin uppkomst från början af 1850-talet. Den senare dikten saknar i manuskriptet titelrubrik. De lyda:

Skomakare, hålls vid din läst!

(En legend från medeltiden)

Gesällen han ville bli mästare,
 På sitt mästarstycke funderar:

I konsten han hunnit från *a* till *b*,
Men *c* honom ännu fallerar.

Han tummar och vrider så grymt om sin läst,
Och vriden den tycks som hans skalle:
På tok det ju går, när det går allra bäst;
Ett spektakel blir han för alle.

För slika mandater och bönhaserön
Ej mästarebref syns han värdig,
Men borde af spannremmen undfå sin lön,
Och skon den vill aldrig bli färdig.

Förtviflad han slungar mot väggen sin pryl,
Ger djefvulen hela butiken
Och hugger med näfven vildt mot en syl; —
Af taget han förs till kritiken.

Ty när han sig jemrar, hans saknade *c*,
Hans trogna hälft sig infinner,
Och snabb såsom synden en snillrik idé
I dess kyska sinne upprinner.

Hon ropar: „Du finna ju bör, att din hand
Ej duger till annat än lappa;
Med mästareprovet ej går du i land. —
(För toffeln jag nog sörjer, pappa!).“

„O, kunde du tyda ödenas vink,
På lästen du tänkte ej mera,
Men skulle dig slå, såsom sylen så flink,
På yrket att qvickt kriticera.“

„Som sylen dig stungit, så sjelf äfven stick:
Ditt skomakarnamn bär du värdigt,
Om du, för att ditt prof ej färdigt du fick,
Dem näpser, som sitt lagat färdigt.“

„Behöfver du hjälp, på mig då blott stöt,
I skandalen jag är såsom hemma;
Hvad sjelf du ej hittar uppå, du ditt nöt,
Ur min ridikyl skall jag klämma.”

Skomakaren rådet förträffeligt fann
På båten att lästen sin gifva,
Och genast det paret nu griper sig an
Infama kritiker att skrifva.

För båda det hade likväl varit bäst,
Om ingendera författat,
Men begge förblifvit trogna — sin läst
Och förbjudna frukter ej snattat.

Till vissa recensenter.

Grinets krypfän och drabanter,
Både lefvande och döde,
Gjuten ut från alla kanter
Edert ovetts syndaflöde.

Samma sånger, dem ni qväfva
Ville förr i smuts och dränka,
Ta sig friheten än lefva
Och att sitt förakt er skänka.

Fel på fel vid dem väl låda,
Lemna öppet rum för tadel;
Dagen de dock våga skåda,
Ty de brås på gammal adel.

Ifrån finska folkets anda,
 Den, som skapat Kalevala,
 Här och der sig fläktar blanda;
 Och om det, ni bortglömt tala.

På och efter fel ni ridit,
 Öfverfarande meriten,
 Men hur än ni vrängt och vridit,
 Ni dock sjelfve stå i — gyttjan.

Finlands genius! Säkert stundar
 Väl den dag, då Du kan skydda
 Fostren af Dig sjelf mot hundar
 Bättre än i tider flydda.

Bland Cygnaei litterära qvarlätenskap anträffades äfven en, att dömma af handstilen i skaldens mannaålder, (möjligen år 1848) nedskrifven dikt: „*Till Imatra*“, hvilken man väl måste anse vara författad af Cygnaeus, ehuru närmare upplysning härom ej stått att vinnas. Inre vittnesbörd saknas ej till slik förmodan, hvarför dikten här införes. Den lyder:

Till Imatra.

Stormar genom verlden rusa,
 Skaka throner, tempel grusa,
 Öfver sångens böljor brusa,
 Brytande dess lugna ljud.
 Billtog irrar gamla seden,
 Allt skall jemnas lågt som sveden,
 Och förblöda måste freden
 Offrad fräckt åt orons Gud.

Ungdom, nu din eld ej finner
Mer ett altar, der hon brinner
Lugnt med låga, som påminner
Om en salig, gyllne tid.
Knappt i gossens barm du trives,
Men i ynglingens ej gifves
Dig en plats, hvarur ej drifves
Snart af lidelser din frid.

Dock ett land jag ännu känner,
Hvarest lugnt gå fasta männer,
Oron hjertat ej förbränner,
Vilseledes ej med dunst.
Starkare än sina öden,
Redo städs för lif som döden
Deras barm mer lätt bär nöden
Än de andra lyckans gunst.

För att handla dock, att lida
Såsom män och för att strida
Flärdfullt de ej nödgas bida
Bifallsrop af verldens kör.
Kraft för *stumma* skogen visas;
Lejonmod af död der isas,
Känt af få. — Förståndet prisas;
Brottet som i södern dör.

Och det fräckt mot grafven hastar
Liksom Wuoksen, då den kastar
Sig ur Saimas famn och rastar
På sin färd ej en minut.
Fast så mången afgrund lurar
Se, som lejon sina burar,
Den ock spränger bergets murar,
Längtande i verlden ut.

Men fast det, som forssen, vilda
 Känslor ärar blott och milda
 Tror från hjertesinnet skilda
 Som en daggtår ifrån blod,
 Brottets bragder det ej bära
 Fram till verldshistoriens ära
 Mer än Wuoksens böljor skära
 Sig en väg till hafvets flod.

Ungdom, dröj i hemmets hydda,
 Hvarest dröja än' ej flydda
 Englar, hvilka troget skydda
 Tro och oskuld i din barm.
 Modersfammen är den klara
 Saima, som dig kan bevara
 Från den oro, från den fara,
 Hvilken hotar Wuoksens harm.

Slutligen bifogar utgifvaren, innan han öfvergår till de egentliga anmärkningarne, efterföljande fragmentariska dikt om landets universitet, hvars början anträffats upptecknad af Cygnaeus på oskrifna sidor af ett bref från år 1833. De fyra sista stroferna, hvilka påtagligen höra till dikten, funnos nedskrifna på ett löst pappersblad. Titeln är tillagd af utgifvaren. Diktfragmentet är af följande lydelse:

Auras högskola.

Men på en gång nalkas tusen bud,
 Stappla böjda genom Suomis dalar,
 Och hvartenda brott med brutna ljud
 Och med rösten darrande nu talar.

„Ack, för alltid redan slocknat har
Milda ljuset uppå Auras stränder.
Endast grus det i sitt famntag bar,
Då det svängde sist sin vredes bränder.

Den förgångna tid, som stilla dött,
Våldsamt mördas uppå nytt nu åter,
Sedan minnet på dess graf förblödt,
Stirrar spöklikt det; ej mer det gråter.

Tåren gjuts der, hvarest än finns en,
Om ock djupt förborgad hoppets gnista,
Men hvar finns en källa kvar för den
I de ögon, som för alltid brista.

Tankens dufva fridlös sväfvar fram,
Finner ej en gren, der hon kan stanna,
På det lagerträdets svedda stam,
Som först kransar gaf åt Kellgrens panna.

Auras tempel egde ren ett namn,
Helgadt utaf tiden, kärt för sången,
Och dess salar slöto i sin famn
In en verld, ren annorstäds förgången.

Det var minnet, som ur tidens våg
Räddning på en klippas fäste funnit,
Och det talte om, hvad förr det såg,
Hvad det ensamt än ej glömma hunnit.

Men hvar helst ett ynglingshjerta slog,
Väckt ur dvalan utaf lifvets stämma,
Fast från hem en andemakt det drog,
Det vid Auras strand sig kände hemma.

Såsom blomman hvarje nytänd vår,
Då på trädens gren den gladt sig svingat,

Andas lätt, fast der ej röjs ett spår
Mer af den, hvars doft förr der flög vingadt;

Så satt invid grånad vishets knän
Ungdom fordom slägte efter slägte,
Sörjde ej, att snart det måste hän,
Glad åt morgonen, som ännu räckte.

Men en frukt gaf ock hvart ögonblick,
Gaf ett minne — ärfvande det flydda.
Mannen tog det med sig, då han gick,
Som sin lifstids guldkrans till sin hydda.

Vid den bölja, som förhoppningsfull
Hört Choraëus' fromma lyras strängar,
Hört Franzén, då tonen, ren som gull,
Ljöd lik stjernsång på violblå ängar;

Brahes och Kristinas namn der stod
Med Porthans och med Calonius' tecknad,
Födde tankar dem en hvar förstod,
Fast ej någon dem än hade räknat.

Som ett trollslag skulle lyftat dem,
Snart dock höjde sig på andra trakter
Herrligt strålande de nya hem,
Dit de flydde, Auras gudamakter.

Men i nya salar ej den forna tid
Mötte fadersshuldt mer stundens slägte,
Talande om egen ungdomstid,
Om den gryning, nattens mur först bräckte.

Sången mötte der ej mer ett namn,
Som likt Auras skulle smekt dess öra.

Ej på grifternas en jättehamn
Dem ej sekel mäktat än förstöra.

Ögonblicket der, en Janusbild
Ej på förr och framtid ser tillika.
Minnets ära, ifrån spiran skild,
Måste ge för hoppets löften vika.

Anmärkningar. *)

- Sid. 3. *God morgon!* Första gången offentliggjord i n:o 61 af „Helsingfors Tidning.“ 1842. „Skaldestycken.“ I. 1851. Intagen i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan.
- Sid. 5. *Den 20 Juli 1840.* Särskildt tryckt år 1840 som promotionspoem. „Skaldestycken.“ I. 1851.

Anmärkas bör, att en del af inledningen till detta poem, eller dess tvänne första stycken, tidigare författats af Cygnaeus såsom början till dikten: „Minnet af min fader.“ (Se sidorna 162 och 163 i sjunde bandet af detta verk.) Skalden lät aldrig i tryck offentliggöra denna början, som dock i utdrag publicerats af utgifvaren. Promotionspoemet deremot meddelar ifrågavarande fragment fullständigare, men innehåller såsom tillägg de två sista meningarne i första stycket („I lunden diktat fågeln o. s. v.),

*) För finska läsare kunna flera af dessa anmärkningar synas öfverflödiga, men då denna upplaga af Cygnaei arbeten är afsedd äfven för läsare i Sverige, hos hvilka en närmare kännedom af våra kulturförhållanden ej kan förutsättas, torde de kunna anses försvara sin plats, såsom bidragande att någon gång göra skaldens antydningar lättare genomskådade.

hvilka ej återfinnas i manuskriptet till minessången öfver skaldens fader.

Sid. 18. „Det är nu tempel blott, men kyrka ej.“ 1840 års promotioner egde rum i den då ännu icke invigda Nikolaikyrkan. Bland jubelmagistrarne var äfven F. M. Franzén närvarande.

Såsom ett bihang till promotionsverserna från år 1840 kan betraktas ett anträffadt fragment af en dikt, benämnd „Det första dödsoffret“, som här nedanför meddelas. Läsaren torde erinra sig den episod från promotionsakten, som Cygnaeus omförmäler i fjerde bandet af dessa hans „Samlade arbeten“, sidan 396 (i minnestalet öfver Frans Mikael Franzén).

Det första dödsoffret.

Juli-solen kastar matta blickar
Ned på Suomi, klädt i högtidsdräkten
Att sitt minnes skönsta ära fira,
Att sin framtids glada löften helsa.
Skynde tårar, Suomis sol, ditt öga,
Då du såg tillbaks på flydda tider,
Eller på de tider, hvilka stunda?

Men den skönsta stund, Du än har skådat,
Nalkas nu, och bort Du torkar tåren,
För att blicka med förklaradt öga
På din egen segerstund — på ljusets,
Som i andens spegel sekel samlat.

Se! Din första stråle gjuts på korset,
Under hvilkets guld ett guldrent hjerta
Simmar mildt i afton-sångens toner,
Hvilka fordom bådat sångens morgon.
Andra strålar fläta guld i hundra
Lagerkronor, hvilkas friska vindlar
Till den unga lund sig sänkt, der Finlands

Framtids hopp slår ut i blomrik knoppning;
 Som på snöomhöljda spetsar, sedan
 De på hjessor skimra, öfver hvilka
 Den förgångne tidens vintrar snögat.

— — — — —

Sid. 19. *Den 19 Juni 1850.* Särskildt tryckt 1850 såsom promotionspoem. „Skaldestycken.“ V. 1864.

Sid. 43. *Den 31 Maj 1864.* Särskildt tryckt 1864 såsom promotionspoem. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.

De nio sista stroferna af poemet väckte på sin tid en större uppmärksamhet, hvarför skalden lät införa dem i n:o 151 af „Helsingfors Tidningar“ för 1864 för att ge dem större spridning och lemna allmänheten lättare tillfälle att bedömma dem.

Sid. 49. Och äfven Finlands folk i våra dagar o. s. v. syftar på petitionen från stadsbor i Wasa om förändring af stadens gamla, ärorika namn. Se „Vårt helgerån“ sid. 247 i detta band.

Sid. 55. *Till damerna vid en medicine-doktors promotion.* „Skaldestycken.“ I. 1851.

Sid. 56. *Till damerna vid en filosofie magister-promotion.* „Skaldestycken.“ I. 1851.

Sid. 57. *Den 21 Juni 1844.* Skrefs i Schweiz år 1844. „Ljus och skugga.“ I. 1845. „Skaldestycken.“ IV. 1857. Såsom nära anslutande sig till promotionspoemerna har dikten här intagits, ehuru den äfven kunde anses höra till de i föregående band intagna, i utlandet skrifna skaldestycken.

Sid. 61. *Efter en disputationsakt.* Från år 1843. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Dikten upplästes af Cygnaeus den 14 Juni 1843, efter det hans disputation „Stycken ur en Teckning af Finska Kriget 1741 och 1742“ blifvit ventilerad.

Sid. 62. *Bön efter en disputationsakt.* Från år 1853. „Skaldestycken.“ V. 1864. Upplästes af skalden den 22 Oktober 1853, efter det hans professorsspecimen „Erik XIV såsom dramatisk karakter“ offentlig blifvit granskadt och försvardt.

Sid. 63. *Till Storfursten-Thronföljaren Alexander år 1836.* I n:o 197 af „Finlands Allmänna Tidning“ 1840; aftryckt på an-

modan af skalden i n:o 51 af „Morgonbladet“ 1880, i anledning af jubileet öfver Storfursten-Kejsaren Alexander II:s 25-åriga regering. — Cygnaeus lär aldrig, efter hvad han sjelf kunde erinra sig, ha publicerat något annat än denna dikt i „Finlands Allmänna Tidning“. Detta skedde ej långt efter universitetets jubelfest 1840 och beledsagade skalden sin osignerade dikt med följande not:

„Ofvanstående verser sammanskrefvos redan för omkring fyra år tillbaka, men författaren har först nu af de senaste glädje väckande tilldragelserna känt sig uppmanad att öfverlemnna dem åt publiciteten.”

Dikten måste hafva uppstått under Cygnaei vistelse i Fredrikshamn som lärare i finska kadettkåren derstädes.

Sid. 66. *Den 11 Januari 1851.* Från år 1850. Trycktes särskildt för festen. Publicerad i bihang till n:o 4 af „Helsingfors Tidningar“ för 1851 samt i bihang till n:o 3 af „Morgonbladet“ för 1851. „Skaldestycken.“ V. 1864. Anmärkningen på sid. 66 är af Cygnaeus. — Kansler för det finska universitetet var dåvarande thronföljaren, sedermera Kejsar Alexander II.

Till senare delen af poemet, hvilken börjar med orden: „Den dag du anat, ej blott grytt“ har F. Pacius satt musik, som under titel: „Festsång för kör och orkester den 11 Jan. 1851“ finnes i tryck utgifven, arrangerad för sång och piano.

Obs. Cygnaei dikt „Till kejsar Nikolai I:s minne“, har, såsom hörande till minnetalet öfver denna monark, bifogats detsamma. Se fjärde bandet af detta verk, sidorna 233 och 234.

Sid. 69. *Koral. Vid sorgfesten den 27 April 1855.* Festen begicks af Alexanders universitetet i anledning af kejsar Nikolai I:s frånfälle. Såväl denna koral som några för samma tillfälle af Cygnaeus skrifna verser afsjüngos vid festen.

Sid. 70. *Då Finlands Storfurste besökte Helsingfors i Juli 1863.* „Skaldestycken.“ V. 1864. Kejsaren-Storfursten Alexander II gjorde i Juli 1863 ett minnesvärdt besök i Helsingfors samt i militärens sommarläger på Parola malm invid Tavastehus.

Sid. 73. *Vår sorg i våren.* Från år 1865. Tryckt i diktsamlingen „Axet“ 1867. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Dikten syftar på Storfursten-Thronföljaren Nikolais död i Nizza den 24 April 1865.

- Sid. 75. *Olofsborg*. Särskildt tryckt år 1875 till festen, som firades den 29 Juli 1875. Samtidigt införd i flera af våra tidningar.
- Sid. 77. *Prolog vid invigningen af nya teatern i Helsingfors*. Skrefs om hösten 1860, då nya teatern den 28 November invigdes. Prologen upplästes af d. v. magistern L. Mechelin. — Ingick i n:o 49 af „Papperslyktan“ för år 1860. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 80. *Epilog*. Skrefs i Maj 1863 i anledning af nya teaterns brand natten mot den nionde i samma månad. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 84. *Prolog, då Helsingfors teater ånyo öppnades*. Från hösten 1866. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Upplästes vid teaterns invigning den 2 Oktober 1866.
- Sid. 88. *Prolog den 22 Maj 1870*. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Prologen inledde en representation, föranstaltad af „Suomalainen Seura“, dervid Webers „Preciosa“ uppfördes af medlemmar af hufvudstadens bildade kretsar.
- Sid. 88. — — — — — den lemmalytte Storskrytarn, hvilken fegt från striden vikit o. s. v. Syftar på slottsfogden i skådespelet „Preciosa.“
- Sid. 91. *Efter femtio år, epilog. Den 14 Januari 1868*. I n:o 11 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1868. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Dikten skrefs för en festlig representation i nya teatern i Helsingfors i anledning af Z. Topelii femtionde födelsedag. Stycket, som uppfördes, var skådespelet „Regina von Emmeritz“
- Sid. 93. *Porthans namn*. Från hösten 1839. „Höstispiggarna“ 1841, hvilken ströskrift äfven meddelade F. A. Ehrströms melodi till sången, arrangerad för manskvartett. Dikten aftrycktes sedan i „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 94. *Henrik Gabriel Porthan*. Tryckt som texthäfte till konserten den 16 Mars 1860. Omtryckt på enahanda sätt till konserten den 9 November 1861, båda gifna till förmon för Porthansstoden. „Skaldestycken“ V. 1864.
- Sid. 97. *Vid framställningen på Helsingfors teater af Porthans blifvande monument*. Från hösten 1861. „Skaldestycken.“ V. 1864. Deklamerades vid en teaterrepresentation den 10 November 1861, af svenske skådespelaren Österberg.
- Sid. 98. *Johan Molander*. Från år 1837. Ingick osignerad i n:o 73 af „Helsingfors Morgonblad“ för år 1837. „Skaldestycken.“ I. 1851, der denna och närmast följande fyra dikter ingingo under den gemensamma rubriken „Högtidsstunder.“

Biskop J. Molander var född den 25 Maj 1762 och dog den 28 Januari 1837.

Sid 100. *Till honorär-doktorn vid jubelpromotionen 1840, Robert Henrik Rehbinder.* Från år 1840. Dikten afsjöngs under promotionsakten samma år. „Skaldestycken.“ I. 1851. Se anm. till sid. 98. Finske ministerstatssekreteraren, grefve R. H. Rehbinder var född den 15 Juli 1777 och dog den 8 Mars 1841.

Sid. 101. *Till Israël Hvasser.* Från år 1841. „Skaldestycken.“ I. 1851. Se anm. till sid 98. Professor I. Hvasser, född den 17 September 1790, död den 11 Maj 1860, flyttade år 1829 till sitt ursprungliga fädernesland Sverige.

Sid. 102. *Den femtioåriga studenten.* Från år 1842. I n:o 14 af „Helsingfors Morgonblad.“ 1842, signerad — y—. „Skaldestycken.“ I. 1851. Se anm. till sid. 98 och 102. Professor G. G. Hällström var född den 25 November 1775 och afled den 2 Juni 1844.

Sid. 104. *Helsning till Fredrik August Ehrströms skugga.* Från år 1851. Dikten upplästes af Cygnaeus vid en fest, som sagde år den 10 Februari begicks i Helsingfors till minne af kompositören, som afledit den 19 Mars 1850 vid 49 års ålder. Dikten särskildt tryckt år 1851. Sedermera aftryckt i „Skaldestycken.“ I. 1851. Se anm. till sid. 98.

Sid. 110. *Skalden Jacob Freses graf.* Från år 1858. Dikten afslöt Cygnaei sagde år den 29 April vid Finska Vetenskaps societetens årsdag hållna minnestal öfver J. Frese. Se fjärde bandet af Cygnaei „Samlade arbeten“ sid. 249. „Skaldestycken.“ V. 1864. Intagen i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan. — J. Frese, född i Wiborg 1691, död i Stockholm den 31 Augusti 1729.

Sid. 112. *Bernhard Henrik Crusells sekularminne.* Från år 1875. Dikten blef af skalden lemnad utan nödig retouchering, som af utgifvaren med varsam hand verkstälts. Poemet offentliggöres nu i tryck för första gången. — B. H. Crusells sekulardag inföll den 15 Oktober 1875. — Kompositören B. H. Crusell, född i Nystad den 15 Oktober 1775, afled i Stockholm den 28 Juli 1838.

Sid. 115. *Vid Werner Holmbergs minnesfest.* Särskildt tryckt till denna fest i Helsingfors den 24 September 1861 och införd i n:o 113 af „Helsingfors Tidningar“ för samma år. Dikten ingick i broschyren „Werner Holmbergs minne“, 1861 samt i „Skaldestycken.“ V. 1864. — Landskapsmålaren G. W.

Holmberg, född i Helsingfors den 1 November 1830, död i Düsseldorf den 24 September 1860.

Sid. 117. *Till Johan Erik Lindhs åminnelse.* Af Cygnaeus skrifvet för och uppläst vid konstnärsgillet i Helsingfors första årsfest natten mellan den 4 och 5 Februari 1865. Särskildt tryckt vid sagde tillfälle. Sedermera i „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1863. — Porträttmålaren J. E. Lindh, född i Sverige den 4 Oktober 1793, afled i Helsingfors den 21 Januari 1865

Sid. 119. *Vid Magnus von Wrights minnesfest.* Festen firades den 15 December 1868 i societetshusets stora salong i Helsingfors. N:o 294 af „Hufvudstadsbladet“ 1868. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Landskaps- och fågelmålaren M. von Wright afled i Helsingfors den 5 Juli 1868 vid 63 års ålder.

Sid. 123. *Till Frithiof Raa.* Dikten öfverlemnades jemte en lagerkrans på svenska scenen i Helsingfors af Cygnaeus åt skådespelaren vid dennes recett den 2 Maj 1870. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — F. Raa föddes i Sverige den 11 Januari 1840 och afled i Helsingfors den 20 Maj 1872.

Sid. 124. *Fågelnästet.* „Skaldestycken.“ I. 1851. Öfversatt till tyskan af H. Paul i „Finnische Dichtungen.“

Sid. 132. *Gustaf Adolf den store.* Skrefs 1840 och ingick 1848 i poetiska kalendern „Lärkan“ för 1849. „Skaldestycken.“ I. 1851. — Hörde till cykeln „Hjelteminnen.“ Se anm. på sid. 237 till pag. 3 i åttonde bandet.

Sid. 132. *De sjuttio vid Demmin.* Ingick 1858 i kalendern „Veteranen“, utgifven till förmån för 1808 års meddellöse krigare. „Skaldestycken.“ V. 1864. Hörde till cykeln „Hjelteminnen.“ Se anm. på sid. 237 till pag. 3 i åttonde bandet. Intagen i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan samt i K. V. Bremers edition af samma bok. Öfversatt till finskan af A. Törneröos (pseud. Tuokko) i „Annikka taikka Suomennoksia Kauniista Kirjallisuudesta.“ V, som utkom 1872, samt till tyskan af H. Paul i „Finnische Dichtungen“ — Öfverfallet vid Demmin tilldrog sig i början af Augusti 1630.

I sjunde och åttonde bandet af detta verk finnas bland „anmärkningarne“ intagna prof på öfversättningar till tyskan och franskan af ett par dikter af Cygnaeus; här meddela vi, med benäget tillstånd af öfversättaren, den ofvannämnda förfinskningen af „De sjuttio vid Demmin:“

Ne seitsemänkymmentä
Demmin'illä.

Nous suuri Kustaa Adolf ratsaillen:
Mihinkä matka häntä mahtaa viedä,
Ei virka hän, mut silmä näyttää sen,
Ett' ei hän väijyksistä, vaaroist' tiedä,
Kun riemulla noin katsoo joukkoaan. — —
„Kuningastieksi mahtaako hän luulla
Tiet kaikki, kun näin huoleton on vaan?“
Tään murinan nyt sai hän korvin kuulla.

„Kuningas, älä yksin ratsasta!“
Kovemmin kaikui ääni sotaseurain.
„Kuin Daniel, vaikk' itse leijona,
Voit viimein tulla luolaan jalopeurain.“
Täll' lausein lähenei nyt häntä mies,
Flemingin aioist' tuttu, ei nyt vasta;
Puhua suunsa puhtaaksi hän ties,
Rakastain sodan jälkeen kuningasta.

Kuningas lausui hymyten: „ma vaan
Sodissa soisin leijonia käyttää;
Mut niit' ei riitä kaikkiin kuitenkaan;
Siis karhut saavat kuntoaan nyt näyttää.
Valitse metsäläises parahat,
Rotua oikeata Suomalaista,
Kun kontiot nää ratsuill' istuvat,
Ken pelkäis silloin itse paholaista.“

Ja ratsumiesten joukko riemuitsi,
Kaikk' oisivat he matkaan rientänehet.
Mut vaalin tarkan teki sankari,
Kuin maamies raa'oist' ottaa kypsynehet.
Vaan seitsenkymment' otti mukahaan
Parasta niistä, joilta varmimpana,

Koulussa Kaarlen, Kustaan oltuaan,
Unohtunut jo oli *rauha*-sana.

Ja järjestetty joukko ratsastaa
Koht' Demminiltä. Maata kallioista
Äänettä, hiljaa kulkea se saa;
Kuningas, jonka kasvoilla ei loista
Nyt leikkihymy, tarkkaa vaieten,
Miss' sotakentän voisi saada oivan,
Kun hetkeks sammuneitten sotien
Ties joka hetki leimahtaa taas voivan.

Se leimahtikin; niin ei äkkiä
Tult' iske ukko selvält' taivahalta:
Rotkoista siintää korumiehiä,
Ja kuiskeensa jo kuuluu kirkunalta,
Kun syöksyvät he piilopaikastaan,
Miss' aikomustaan pelko kurja peitti:
Ja myydyksi jo luullen kuninkaan,
Muotonsa kurjan pelkuruus nyt heitti.

Tok' Conti väärin *laski lukuaan*,
Kuin *pelasi* hän väärin kunniatta.
Kuninkaall' oli tosin mies *yks* vaan
Vastassa Contin kahta tusinata:
Väärinpä vannoit, Cdnti kuitenkin,
Kun kuninkaasi vainoojilleen vannoit.
Sielustasi sa uuden räkningin
Pirulle Demmin'in nyt luoliss' annoit.

Kun Neapolitanein joukkio
Esille syöksyi saamaan saalistansa,
Se kurja luuli kirkunallaan jo
Kuninkaan ratsumiehet poistavansa.
Kuink' kestäisivät lumi-äijät ne
Vesuviolla hautuneitten teillä? — —

Rakastetuilleen kuolla voivat he:
Ol' äitin' uskollisuus Suomen heillä.

Kuin rautavanne yhteen kiinnittä
Lujaksi muuriks marmorjärkeleitä,
Niin kuninkaansa vaara kierryttää
Sen ympärille rinkimuuriks heitä.
Vaikk' uljuudella hurjain taistellen
Äänettä ovat hekin, niinkuin muuri:
Vaan sota kohisee, kuin kaukainen
Merehen syöksyilevä virta suuri.

Vihollisten tul' lensi ärtyin vaan,
Kuin Etnan laava päällä jäisen loukon.
Kun kaatui mies, hän vielä kuollessaan
Osoitti kuninkaasen; rinkijoukon
Koht' täytti toinen, häinkin tarjoten
Ruumistaan kuninkaalleen. henkeäänkin,
Siks kuin taas laukaus uus pyssyjen
Särk', kuten vanhan, uuden kilven täänkin.

Kuink' yhden *miehen* eestä sotia
Voi näin, kuin kuninkaansa eest' tää kansa?
Hän varmaan on sen epäjumala,
Uskollisuutta sen kun kuolemansa
Ei voita ees? Sankt-Januarion
Pyhimys tutkii näin. Ei ymmärrä hän,
Mi taika ihmissuuruudella on,
Ei hengen-voimaa Kustaan käsitä hän.

Sellainen toki ihmeit' aikaan saa,
Joit' ei Sankt-Januariuskaan voinut.
Se suuriksi voi sielut kasvattaa.
Ol' urhouden öljy pisaroinut
Pään päälle lasten Suomen erämaan;
He kaatuivat nyt kaikki kunnialla

Eest' uskon, valkeuden, kuninkaan,
Siis suurimpien henkein johdon alla.

Nää seitsenkymment' teki kuolooan
Jo kaikk', kun apu Demminiltä ehti;
Ja pystyss' seisoi nyt hän ainoostaan,
Jok' kuoloon saatti ne, kun vaaraan lähti;
Kyyneltä kantoi urho silmässään,
Povessaan katumusta katkerata,
Ett' oli vienyt uhkamielissään
Heit' aivan kohti äkkikuolemata.

Ja Kustaa Adolf seisoi kauan vaiti,
Ihmisnä surren väkeään, jok' kaatui.
Lähemmäksi kun varjot laskivat
Uroita, joille turmion hän tuotti,
Hän korkeni taas silloin *kuninkaana*.
Hän, luoden silmät taivaallen, näin lausui —
Kerrassaan ihmisenä, kuninkaana:
Aurinko, joka lasket vuorten taa,
Joidenka juurill' urhot nukkuivat nää,
Vaan nouset huomenn' ihanampana,
Valani kuule, piirrä tulehes:
Niin kauan kuin on Ruotsin valtikka
Käsissä Ruotsalaisiss' urhokkaissa,
Ne kuninkuudell' olkoot oietut
Suojaamaan maata, jonka urhopoiat
Mua suojelivat tänä päivänä,
Henkensä antain hengestäni mun,
Silmäinsä valon suoden sammuttaa,
Valoa päivän että vielä saisin
Mä nähdä! Unhota ma, Jumala,
Jos valani ma itse unhotan.

Nimenne mitkä? Kenpä tietäis sen?
Miss' Suomen erämaassa synnyitte,
Ei tiedetä, eik' kussa kyynelen
Verisen vuodattivat äitinne,
Vuodettuanne vieraan maassa verta.
Nim' yks on tietty: nimi Suomalainen,
Yks asiakin: kuolla saitte kerta
Kuninkaan suuren eestä. Loistavainen
Muistonne tok' on, hautaan ei se huku.
Se kirkkaampi on, kuin suuri suku
Ois patsast' teille seitsenkymment' tehnyt.
Äitinne jalo, Suomi, jok' on nähnyt
Niin paljon murhett', ei enään nyt teitä
Hän itke. Muistollenne kyyneleitä
Jos kiiluu hällä, niistä kuumoittelee
Ylevä uljuus, niikuin hymyelee
Läp' usman ruusuhohde kevähän.
Kuolonne tähden siunaa teitä hän.

Mut surumielettä ei sentään tainne
Isäinen muisto Suomen teitä muistaa.
Osanne oli hänen myös. Se maine,
Jonk' kruunu toisen miehen päässä loistaa,
Ja voitto, jost' tais toinen kerskaella,
Useesti oli hänen ostamansa
Verellä. Taistelut ne kertoella
Ken voi, jotk' eivät saaneet kasteessansa
Nimeä hänen muiston setelissä,
Vaikk' kantaa sai hän kuormat taisteluitten?
Vieraana kunniansa tempellissä
Hän kunniaa kuul' laulettavan muitten;
Näk' kuinka kasvoi mainett' erämailla
Suomensa, sodan polttamilla, muille,
Kun oma maine haihtui savun lailla,
Vaikk' uhras maansa sodan salamoille.

Sa Suomen kansa, sankarmielines,
 Jok' kyllä sykki karhu-rinnassasi,
 Ja vuotaneine urhoverines
 Ja epätoivoinesi harmissasi,
 Joukossa kansain olit vaimo vaan sa.
 Sai kohtalokseen vaimo kärsiä;
 Hän kieltäymyksess' etsii kunniaansa.
 Vaan koulu kuoloon on sen elämä,
 Uhriksi rakkaus kun vihkii häntä.
 Kun kärsii hän, ei tuska anna ääntä,
 Kuin maine vait' on, kärsittyä sen.
 Kun toisen tulevalle onnellenn
 Omansa antaa, saa hän palkinnoksi
 Puristaa kättä, joka turmioksi
 On hälle ollut sekä surmaan vienyt
 Rakastavan, jok' itsestään ei tiennyt.

Sid. 138. *Erik Slange*. I n:o 43 af „Helsingfors Morgonblad“, 1841. „Skaldestycken.“ I. 1851. Hörde till cykeln „Hjelteminnen.“ Se anm. på sid. 237 till pag. 3 i åttonde bandet. — Intagen i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan, äfvensom i K. V. Bremers edition af samma bok. Öfversatt till finskan af A. Törneroo (pseud. Tuokko) i „Annikka.“ V, samt till tyskan af H. Paul i „Finnische Dichtungen.“ — Krigshjelten Erik Slange stupade i slaget vid Leipzig den 23 Oktober 1642.

Den finska öfversättningen af dikten lyder som följer:

Erik Slange.

Saloissaan synkiss' Suomen maa viel' lepäsi
 Yön vaippaan peitetty, kuin matkamies,
 Jok' korven kivihelmaan päänsä väsyneen
 On laskenut, ja hetkeks unhottaa
 Sotansa, joit' on verta vuotain taistellut.

Mut kutsu kuului Kustaa Adolfin:
 Unesta virkistynyt, Suomi, nousit taas,
 Lähetit poikas' ulos kuolemaan
 Sen eestä, jonka isä heidän isiens
 Vert' oli juonut sekä rikkonut
 Klaus Fleming'isi hautarauhan. Palkakses
 Sa' aina lepytetty huokeaan,
 Vaan pyysit koston uhrista ja sydämes
 Verestä — sanan sydämellisen.

Ja vaivaa maksoikin sen palkan lahjoitus.
 Se maksettiin niin, kuin ei yksikään
 Kans'oli vielä suorittanut velkojaan.
 Kuin uhriks pyhitetty, kansa tää
 Valmiina on — ja uhri kelpoitettiin.
 Ken sanoa voi, mikä väkevin
 Ol' leimauksista, joit' ukko monta löi?

Kun mont' on lainett' ilmaan hyrskynyt,
 Ken mittaa, ken ol' lähin pilven naapuri?
 Tuhatta urhoa kun kilvan käy,
 Kunnekkä vaara vaan pääs ennen kummakseen,
 Ken silloin urhoist' oli urhoisin?

Riveissä sodan soi nim' *yhden* sankarin.
 Sen miekka väkevin ol' leimaus:
 Sen rinta laine muista rohkein riehuissaan:
 Nimensä nim' ol' urhollisimman,
 Käs kantoi miekkaa johdon alla sydämen.

Käsvarren sen koht' toisen sota vei;
 Kuin hongan oksa myrskyssä, se murrettiin.
 Warhainen tok' ol' ilo Austrian.
 Käs toinen kantoi miekkaa vielä. Miehuuttaan
 Sodalla murrettu ei milläkään.

Pelastustaan ei hakenut hän. Suojaamaan
 Muit' ollen vahvempi, kuin Neuburgin
 Langennut — muuri, Leonidas-taistelun
 Hän kesti. — Kuolon-uhrijuhla on
 Käsillä. Lava korkee kentäll' Leipzigin
 On korotettu Kustaan haamullen.
 Nyt vaipui käs se, joka vielä yksinään
 Piteli Leonidaan miekkaa, vaan
 Urhoinen rintans' sankarille jälkeen jäi.
 Mut kuule! sata kieltä laulaa jo
 Jäähyväisvirttä haavoista sen korkeaan.
 Niist' tulvaavainko urhohenkien
 Edellä, niinkuin tuuli, lentää vihamies?
 Seisahtukaa! enää ei sydän tää
 Uhkaile teitä. Se jo kuiviin juossut on:
 Kansasta siitä kuva sopivin,
 Jok' kaiken urhoutens' siihen vuodatti,
 Uhraamaan valmis' elämänsäkin,
 Kun urhoin lailla kaikki tuhlas' eestä sen,
 Jonk' katsoi rakkautta ansainneeks.

- Sid. 139. *Familjefester för två århundraden tillbaka*. I „Joukahainen.“ VIII. 1879. Den finske krigaren Herman von Burg-hausen och hans karelska dragoner stupade till sista man den 4 December 1676 i slaget vid Lund.
- Sid. 142. *Adlercreutz*. Under rubrik „Johan Fredrik Adlercreutz“ i n:o 49 af „Helsingfors Morgonblad“, 1841. „Skaldestycken.“ I. 1851. Hörde till cykeln „Hjelteminnen.“ Se anm. på sid. 237 till pag. 3 i åttonde bandet. — Befälhafvaren C. J. Adlercreutz föddes den 27 April 1757 på Kiiala gård in-vid Borgå och afled i Stockholm den 21 Augusti 1815.
- Sid. 145. *Rosorna om våren*. I n:o 34 af „Helsingfors Tidningar“ för den 1 Maj 1858. Kalendern „Veteranen.“ 1858. „Skaldestycken.“ V. 1864. Intagen i „Poetisk läsebok för Finlands ungdom“ af K. Collan samt i K. V. Bremers edition af samma bok.

Sid. 146. *Efter Björneborgska regementets sista öfveradjutants likbegångelse den 24 Januari 1853.* „Skaldestycken.“ V 1864. — Landshöfding A. G. Langenskjöld lemnade Cygnaeus flera upplysningar vid författandet af „Revision af allmänna meningens dom öfver general Hans Henrik Gripenberg.“ Se första bandet af Cygnaei „Samlade arbeten“, sid. 131.

Sid. 149. *Sprengtporten på couren.* „Skaldestycken.“ V. 1864. — Statsmannen Göran Magnus Sprengtporten, född den 16 Augusti 1740 i Borgå socken, aflid i S:t Petersburg den 13 Oktober 1819, efter att den 17 Juni 1809 på begäran ha erhållit afsked från de höga förtroendeposter, han dittills innehatt.

Sid. 151. *Paavo Korhonen.* Särskildt tryckt under titel: „Paavo Korhonen. Ett minne af hembygden, vid Savolaks-Karelarnes årsfest den 9 Mars 1841.“ Infördt i n:o 19 af „Helsingfors Morgonblad“, 1851; vidare i „Höstispiggarna“, 1841 samt i „Skaldestycken.“ I. 1851. — Folkskalden Korhonen dog, troligen träffad af slag, i början af November 1840 på en öde holme i Sonkari sjö inom Rautalampi socken, på hvilken holme han under en sjöfärd gått i land för att hvila sig.

Sid. 154. *Gustaf Aminoff.* Signerad —y— samt under titel: „Vid dödsbudet om grefve Gustaf Aminoffs bortgång“ i n:o 19 af „Helsingfors Morgonblad“, 1839. Följande motto inledde dikten:

Morte qual sia la pace che mi tollo
Perché dinanzi a te piangendo vegno
Qui non l'assegno.

Dante Alighieri.

Ingick sedermera i „Skaldestycken.“ I. 1851. — Om G. Aminoff se vidare i minnestalet öfver J. J. Nervander, i fjerde bandet af detta verk, sidorna 130—132.

Sid. 156. *Viktor von Born.* Under titel: „Vid Victor v. Borns graf“ infördt i n:o 59 af „Helsingfors Morgonblad“, 1838. „Skaldestycken.“ I. 1851. — Viktor Magnus von Born, fänrik vid ryska lifgardets dragonregemente, aflid den 27 Juli 1838 i Helsingfors.

Sid. 159. *Emil Söderling.* Från 1851. „Skaldestycken.“ I. 1851.

Sid. 161. *Minnesvården.* Dateradt den 7 September 1855, samma dag Sedmigradskijs jordfästning egde rum. Infördt i „Helsingfors Tidningar“ för år 1855. „Skaldestycken.“ V. 1864. — Ritmästaren vid finska universitetet F. F. Sedmi-

- gradskij föddes i Stockholm den 15 Oktober 1783 och afled i Helsingfors den 4 September 1855. Han testamenterade hela sin förmögenhet till anläggande och underhållande af en småbarnskola i Helsingfors.
- Sid. 164. *Joachim Wilhelm Pipping*. I n:o 15 af „Helsingfors Tidningar“ för 1858. „Skaldestycken.“ V. 1864. — Docenten i kirurgi och barnförlossningskonst, professor J. W. Pipping föddes i Åbo den 29 November 1818 och dog i Helsingfors den 15 Februari 1858.
- Sid. 165. *På Johan Jacob Nervanders dödsdag*. I n:o 2 af „Litteraturblad för allmän medborgerlig bildning“, år 1858. „Skaldestycken.“ V. 1864. Professor J. J. Nervander föddes i Nystad den 23 Februari 1805 och afled i Helsingfors den 15 Mars 1848.
- Sid. 167. *Solförmörkelserna den 15 Mars 1848 och 1858*. I n:o 21 af „Helsingfors Tidningar“ för 1858. „Skaldestycken.“ V. 1864. — Den 15 Mars 1858 inträffade en så godt som total förmörkelse, synlig i hela Europa och andra verdensdelar — Beträffande noten på sidan 169 se „Ett Majtal“ i femte bandet af detta verk.
- Sid. 169. *Johan Bartram*. Infördt i n:o 49 af „Helsingfors Tidningar“ för år 1865. — Öfverste J. Bartram föddes den 30 Augusti 1809 och afled på Elimä prestgård den 13 Februari 1865.
- Sid. 170. *Gustaf Fredrik Aminoff*. Från år 1868. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Öfverste Aminoff utmärkte sig såsom chef för Mostdokska kosackregementet i strider uti Kaukasien: afled i Åbo den 22 Mars 1868.
- Sid. 172. *Vid friherre Alfons Walleens graf*. Från år 1870. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 174. *En stupad förpost*. Skrifvet för finske artisternes och litteratörernes pensionsförenings årsfest den 5 Februari 1874. Tryckt i n:o 31 af „Morgonbladet“ för samma år. Ingick i „Mosaiker samlade af e***.“ 1874 — August Korhonen afled i Helsingfors den 30 Januari 1874 och var den förste medlem af finska scenen, som skördats af döden. Han var vid sin död endast några och tjugu år gammal.
- Sid. 176. *Ord afsjunnga vid fru Maria Helena Rosina von Haartmans, född Franzén, jordfästning*. Särskildt tryckt 1840 med titel: „Ord afsjunnga vid general-directeuren för medicinalverket i storfurstendömet Finland och riddaren af kejs. St. Wladimirs-ordens fjerde class, philosophiæ och medicinæ doc-toren Carl Daniel von Haartmans hulda makas Maria Hel. Rosina Franzéns jordfästning i Helsingfors' stads Lutherska

Kyrka, den 29 Januri 1840. Aftryckt i n:o 13 af „Helsingfors Tidning“ för år 1840. Sedermera infördt med smärre förändringar i „Skaldestycken.“ I. 1851. — Den afidna var dotter till Frans Mikael Franzén.

Sid. 178. *Friherrinnan Emilie Hisinger, född Rotkirch.* Under titel: „Vid fru E. H. H . . . s graf“ i n:o 95 af „Helsingfors Morgenblad“ för år 1841. „Skaldestycken.“ I. 1851. — Hoffröken Emilia Henrietta Rotkirch, gift med senatoren R. A. Hisinger afled i Helsingfors den 6 December 1841.

Sid. 179. *Bålet i Heikkilä.* Infördt i „Helsingfors Tidningar“ för år 1853, med motto:

„Slikt glömmes ej, så länge modershjertan

Än klappa här, och barn invid dem fostras.“

„Skaldestycken“ V. 1864. — Vid branden å Lill-Heikkilä kungsgård utanför Åbo den 3 Mars 1853 blefvo fru Johanna Eleonora Lovisa Mathilda Meurman, född von Troil samt hennes treåriga dotter Bertha innebrända, i det modren förgäfves sökte rädda sitt barn. Fru Mathilda Meurman var enka efter protokollssekreteraren O. A. Meurman och vid sin bortgång ännu icke 25 år gammal. Se anm. till sidan 194.

Sid. 180 *Vid Lina Ammonds graf.* „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.

Sid. 182. *Till Joh. Ludvig Runeberg.* Sannolikt från år 1831. Ingick under titel: „Till en ung skald. (Med Byrons Manfred)“ samt signeradt — y —, i den kända svenska kalendern „Winterblommor“, för år 1832.

Sid. 183. *Till sångerskorna af Spohrs „Die letzten Dinge.“* Från år 1838. Införd i n:o 33 af „Helsingfors Tidningar“ för år 1838. — Spohrs „Die letzten Dinge“ uppfördes i Helsingfors för första gången den 22 April 1838 under ledning af F. Pacius.

Sid. 184. *Till grefve Robert Henrik Rehbinder.* Sannolikt från år 1839. Hittills icke publiceradt. — Som läsaren finner är hjelteminnet „Hannibal“, (se sid. 19 i åttonde bandet af Cygnaei Samlade Arbeten) med obetydliga förändringar lika lydande med de fem första stroferna i denna dikt till grefve Rehbinder. Se för öfrigt anm. till sid. 100 i detta band.

Sid. 186. *Till grefve Alexander Armfelt.* — Från år 1843. „Ljus och skugga.“ II. 1846. „Skaldestycken.“ IV. 1857. Grefve A. Armfelt efterträdde grefve R. H. Rehbinder som minister-statssekreterare för Finland.

Sid. 188. *Vårens evighet*, I n:o 10 af „Helsingfors Morgonblad“ för 1841. — „Skaldestycken.“ I. 1851. — Utgifvaren har ej lyckats utforska till hvem dikten är skrifven.

Sid. 189. *Österns genius, till fru Aurora Demidoff*. I n:o 68 af „Helsingfors Tidning“ 1842. Den „landtliga festen“ egde rum sommaren 1842 på Mejlands egendom utanför Helsingfors och utgjorde en hyllning åt fru Aurora Demidoff, född Stjernvall, sedermera i sitt andra gifte bärande namnet Karamsin. — Dikten ingick ursprungligen i ett slags af Cygnaeus skrifna „krönikor“, benämnda „Bulletiner till Signora Luna.“ „Andra lappen.“ — Fru Eva Charlotta Aurora Karamsin, född Stjernvall, såg dagen i Björneborg den 3 Augusti 1808 och har gjort sig i Finland bekant och vördad för det ädla bruk, hon gör af sin stora förmögenhet.

Sid. 191. *Hafvet efter stormen*. I n:o 60 af „Helsingfors Tidningar“ för 1842 med följande tillägg till titeln: „Till skaldinnan Eudoxia Rostoptschin:“

Я понимаю Васъ.

„Вълой Дамъ.“

Sedermera i „Skaldestycken.“ I. 1851. — Grefvinnan E. Rostoptschin, en bekant rysk lyrisk skaldinna, vistades för undergående af en brunnskur i Helsingfors sommaren 1842. Några af hennes dikter ingingo i svensk öfversättning i „Helsingfors Morgonblad“ för åren 1842 och 1843.

Sid. 192. *Vårdagsjemningen*. Dateradt: Helsingfors den 24 Mars 1850. Hittills icke tryckt.

Sid. 194. *Till fru Mathilda Meurman, född von Troil*. Tryckt 1850 under titeln: „Till fru M. M.“ i kalendern „Aina“ för 1851. „Skaldestycken.“ I. 1851. — Se anm. till sid. 179. Detta poem, som var bifogadt ett exemplar af „Dikter af Heine“ i svensk öfversättning, besvarades af emottagarinnan med ett skaldestycke, som ännu finnes i behåll och på hvilket Cygnaeus satte så högt värde, att han syntes hafva varit betänkt på att publicera poemet i sammanhang med en följande del af sina „Skaldestycken.“ Utgifvaren vågar fullfölja Cygnaei plan genom att här meddela Mathilda Meurmans vackra dikt, vid hvars offentliggörande Cygnaeus ämnat beledsaga den med följande rader:

„Jag vågar begagna detta tillfälle att från glömskan rädda ett stycke af helgonlik skönhet, hvilket jag hade den oförtjenta lyckan att framkalla jultiden 1849.

Det nedskrefs af fru Mathilda Meurman såsom svar på några temmeligen profana verser, som åtföljde ett till henne öfverlemnadt exemplar af Heines dikter i öfversättning och finnas införda i första delen af dessa „Skaldestycken”. Jag känner ingen poesi på svenskt tungomål, som i skär, sedlig fägring skulle öfverträffa efterföljande undransvärda strofer:“

A monsieur, monsieur

Fr. Cygnaeus.

I, karlar, ären dock ett sällsamt slägte!
I hållen oftast mindre än ni lofvat,
Och stundom mer — men sällan just detsamma;
Det visste jag förut. Och därför är er gåfva
Mig dubbelt dyrbar, att den minst var väntad.

I skalder ären ock ett sällsamt slägte!
Ni som ett kungligt barn med diamanter
Ju leker och besinningslöst i rymden
Bortslungar dem, som sandkorn. — Dock er gåfva
Mig tusenfaldigt dyrbar är — så smyckad.

Ni bjuder mig en plats uti den jury,
Som dömmar öfver Heine. — Hvarför träder
Ni upp som advokat — och hvarför kallar
Ni tårar fram ur hjertat, då förståndet
Bör ensamt råda? Hvarför muta domarn?

Men jag vill torka tåren ur mitt öga
Och känslans purpurmantel kläda af mig,
Liksom af ingen synd jag visste. Snöghvit
Jag på försök, men strängt på guldvåg
Vill väga rätt — som gällde det en dödsdom.

En enda liten skatt jag har. Den vill jag
 På vågskåln lägga mot den verld af fröjder
 Och smärtor, ljufva synder, rus af sällhet
 Och vemod, hvarvid Heine thronar. — Ser ni,
 Skyhögt hans vågskål sväfvat — knappast märkbar.

Det var för mycket — än jag spar med domen
 Och minskar af min skatt, tills att på vågskåln
 Bli kvar ett enda litet korn af skatten,
 Ett leende blott af min lilla dotter,
 Ett ljud blott slutligt utaf hennes stämman.

Och ser ni, hela denna verld af dikter
 Förmår ej väga upp det enda ljudet!
 Och det är Heines dom — att han ej visste
 Att locka barnet i sin famn och småle
 Åt stränge domarns alla domarreglor.

Olycklige! Fanns då i vida världen,
 I Hamburg, i Paris eller Italien,
 Blands Tysklands blonda eller Spaniens mörka
 Gudomligheter ej en enda qvinna,
 Så rik som jag att bota sjuka hjertat.

Men om Du sökte bot blott hos de usla,
 De fattiga, som i sitt stora armod
 Ej egde balsam, endast gift att gjuta
 I hjertats sår — då, Heine, är Du skyldig,
 Och obeveklig, kall som stål blir domen.

Sid. 195. *Till Hanna Falkman.* „Skrifvet natten mellan d 2 och 3 Juni 1852.“ (Cygnaei anteckning på original-manuskriptet.) „Små häften angående litteratur och konst.“ I. 1867. — Pacii opera „Kung Carls jagt“ uppfördes första gången och i Helsingfors den 24, icke såsom Cygnaeus uppger den

- 4 Mars 1852. — Hanna Sofia Falkman, sedermera gift med hofrådet W. Brummer, föddes i Stockholm den 28 Juni 1823 och dog i Helsingfors den 19 Februari 1882.
- Sid. 196. *Till Olga och Edvard von Ammondt*. Särskildt tryckt 1856. „Skaldestycken.“ V. 1864. Dikten skriven för Cygnaei systerssons, nu mera guvernören i Tavastehus län. generalmajoren E. von Ammondts och hoffröken, friherrinnan Olga Vivica Ramsays bröllopsfest den 26 Oktober 1856. Brudgummen var då 24 och bruden 20 år. Deras silfverbröllop, hvaraf dikten framkallar en hägring, firades den 26 Oktober 1881.
- Sid. 199. *Ålandstärnans sång*. Skriven för den invid Kastelholm på Åland födda pianisten Alie Lindbergs konsert den 3 April 1865 i Helsingfors. Musiken af F. von Schantz — Publicerad i n:o 54 af „Helsingfors Tidningar“ för år 1865.
- Sid. 200. *Till Julia i Runebergs „Kan ej.“* „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Dikten sannolikt tillegnad f. d. skådespelerskan vid Nya teatern i Helsingfors fröken Augusta Grabow.
- Sid. 202. *De wiburgensers musik för och nu*. Från hösten 1873. Hittills icke tryckt. Dikten tillegnad finska operasångerskan Emmy Charlotta Strömer, (gift med musikern L. N. Achté,) efter det hon, vid finska operans uppkomst, i Wiborg den 21 November 1873, som Lucia skördat bifall och af konstvänner i sagde stad fått emottaga en hedersgåfva, afsedd som stipendium till en studieresa i utlandet.
- Sid. 203. *När E. J. Löfgrén sett hälarne på femtio lefnads år*. Från år 1875. — Målaren E. J. Löfgrén fyllde femtio år den 15 Maj 1875. — Denna dikt, som herr G. Berndtson försett med en humoristisk teckning, öfverräcktes åt Löfgrén vid en för honom nämnde dag af vänner hållen middag.
- Sid. 204. *Till vårt lands yngsta sångerska*. Daterad den 15 December 1877, då finska sångerskan Alma Fohström gaf en konsert i Helsingfors. Publicerad i n:o 295 A af „Hufvudstadsbladet“ för år 1877. — Dikten har af Martin Roeder i Milano blifvit öfversatt till tyskan, hvilken öfversättning här blifvit särskildt tryckt.
- Sid. 205. *I en minnesbok*. „Höstispiggarna.“ 1841. „Skaldestycken.“ V. 1864. — Till hvem minnesverserna äro skrifna, har utgifvaren sig ej bekant.
- Sid. 206. *Uti Nils Henrik Pinellos album*. Dikten är daterad: „I Januari 1864.“ — „Skaldestycken.“ V. 1864. — Konstvännen

N. H. Pinello föddes den 17 Augusti 1802 och afled i Åbo den 9 September 1879.

- Sid 208. *I G. F. von Böninghs minnesbok.* „Skaldestycken.“ V. 1864. Gustaf Fredrik Böningh var finsk handels-ombudsman i Reval och känd för sitt varma intresse för sitt finska fädernesland. Han var född i Ekenäs 1807 och afled i Reval den 26 Maj 1866.
- Sid. 209. *Till guldbrudgummen G. F. von Böningh* den 30 Juni 1864. Afsändt som telegram till guldbröllopsfesten, firad i Reval. Hittills icke tryckt. G. F. Böningh, sedermera adlad, gifte sig 1814 med Anna Charlotta Böning.
- Sid. 210. *Till Fredrik Pacius.* Måhända ett impromptu. Hittills otryckt.
- Sid. 210. *Till Hedvig Charlotta Raa.* Sannolikt från omkring år 1866. Hittills otryckt. Svenska skådespelerskan fru Hedvig Charlotta Raa, född Forsman, sedermera som enka efter skådespelaren Frithiof Raa gift med norske litteratören K. A. Winter-Hjelm är bekant för sin minnesvärda verksamhet vid såväl den svenska som finska scenen i Helsingfors.
- Sid. 210. *Med författarens porträtt. I. & II.* Båda hittills otryckta och sannolikt från början af 1870-talet. Dikternas föremål obekanta.
- Sid. 212. *Till Helga.* Möjligen till svenska skådespelerskan vid Nya teatern i Helsingfors, fröken Helga Frankenfelt. Minnesversen hittills otryckt.
- Sid. 212. *Med en lamp.* Hittills otryckt. Tillfället obekant.
- Sid. 213. *Uti en fjerran boende landsmans minnesbok.* I manuskript daterad: „Fredriksdagen 1868“ samt med anteckning: „Skrivet för en gammal fornfinnes i Stockholm räkning.“ — Hittills icke offentliggjord.
- Sid. 214. *Bidrag till en autografsamlares memorabilia.* „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. „Autografsamlares“ namn ej känt af utgifvaren.
- Sid. 214. *Till madame W.* Från 1871. Hittills otryckt. Namnet på diktens föremål är utgifvaren obekant.
- Sid. 214. *I svenske kammarherren Axel Fredrik Liljenstolpes minnesalbum.* Daterad den 4 Juli 1873. Hittills otryckt.
- Sid. 215. *Julhelsning till en ung väninna,* af Cygnaeus i originalmanuskriptet skämtsamt benämnd: „den älskvärda statssekretererskan.“ Fröken Wava Winter, tidigt afiden, torde ha varit Cygnaeus under hans senare verksamhetsår be-

- hjelpelig vid renskrifvandet af hans manuskripter. Helsingningen hittills otryckt.
- Sid. 216. *Med ett blad från Franzéns graf.* Till Wava Winter. — Icke offentliggjord.
- Sid. 216. *Reminiscenser till den obekanta.* Utgifvaren har ansett sig böra i samlingen intaga äfven denna, som det vill synas i medlet af 1860-talet skrifna, af Cygnaeus icke offentliggjorda, ehuru för honom karakteriska dikt, hvaraf bland hans efterlemnade papper anträffades särskilda afskrifter med olika rubriker eller med namn-initialer.
- Sid. 217. *Nyårsönskan.* Från år 1856. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 218. *Det nya årets helsing till en församling af artister o. s. v. 1869.* I sjette häftet af „Joukahainen“ 1869. — „Skaldestycken.“ Senare afdelningen. I. 1870. — Upplästes vid en större bjudning hos Cygnaeus nyårsaftonen 1868 af svenska skådespelerskan, fröken Augusta Grabow, kostymerad som nyårets genius, hvarefter efterföljande dikt omedelbart derpå framsades af en af de närvarande manlige gästerne.
- Sid. 222. Så „Pumpnickel“ sig berätta låtit. — I originalmanuskriptet står: Så vännen Pikku o. s. v. „Pikku“ hette ett litet skämtblad, då förtiden utkommande i Helsingfors.
- Sid. 222. *Artisternes, af blommor åtföljda svar till det nya året.* I sjette häftet af „Joukahainen“ 1869. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Se ofvanför anm. till sid. 218.
- Sid. 224. *De bästes nyårsönskan.* Diktsamlingen „Axet“ 1867. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. Denna dikt, som i enlighet med kronologin rätteligen borde följa strax efter poemet „Nyårsönskan“ (sidan 217), har af förbiseende föregåtts af nyårsdikten från år 1869.
- Sid. 226. *Finska konsten på utställningen i Stockholm 1866.* Från sagde år. Tryckt i „Helsingfors Tidningar“ för den 19 Juni 1866. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 227. *En svanesång.* Från våren 1867. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.
- Sid. 229. *Dödsdomen öfver en sångfogel.* Sannolikt från våren 1868. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.
- Sid. 231. *Den första lärkan 1868.* Från våren nödåret 1868. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.
- Sid. 233. *Våren uppväckande de döda.* Sannolikt från våren 1868. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.
- Sid. 234. *Svar på fråga.* Daterad: I Maj 1868. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.

- Sid. 235. *Gökens da capo*. Publicerades med tillägget: Ur en samling „Skördevisor“ i n:o 202 (för den 31 Augusti) af „Hufvudstadsbladet“ för år 1867 och åtföljdes af följande not:
 „Detta var bokstafigen fallet invid en gård, ej långt från Borgå, för omkring en vecka sedan. Man har läst i tidningarne om någonting dylikt, passeradt i Mentsälä; mången ansåg dock uppgiften endast för snattrandet af en — anka. Men sanningen af nu uppgifna faktum tål intet tvifvel.“
- Sid. 236. *Vårt hasardspel*. Publicerades med tillägget: „Till — —“ i n:o 301 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1867. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — På ett original-manuskript till denna dikt bär densamma titeln „För ro skull“ och är dedicerad till sign. A. M. (Agathon Meurman.)
- Sid. 238. *Kan ej*. „Skaldestycken“ senare afd. I. 1870. — Bland in-skrifterne å taket af salongen i Nya teatern i Helsingfors läses bland annat titeln på Runebergs familjemålning „Kan ej.“
- Sid. 239. *Salig Markus Larsson*. Ingick i „Små häften angående litteratur och konst.“ I. 1867 samt sedermera lemnad med smärre ändringar som bidrag till österbottniska studentafdelningens „ströskrift: Joukahainen.“ VIII. 1879. — Markus Larsson var en originel, rikt begåfvad svensk målare, som länge vistades i Finland, beskyddad af J. L. Runeberg och andra konstvänner. Han hade tidigare idkat sadelmakeri.
- Sid. 240. *En liten prolog vid ett litet spektakel*. I „Mosaïker, samlade af e***.“ Prologen skrefs till en den 26 Maj 1874 af Cygnaeus föranstaltad „dramatisk soiré med dans“ i studenthuset till förmon för en ung, lofvande finsk sångerska fröken Lonny Liljeroos.
- Sid 241. *En besvarad visit*. Från 1868. „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868.
- Sid. 243. *Vetenskapens och konstens triumf*. Dikten publicerades under rubrik: „Triumf för vetenskap och konst“ i n:o 166 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1868, såsom benäget meddelad ur det samtidigt utkomna tredje häftet af „Små häften angående litteratur och konst.“
- Sid. 244. *Låt dock konsten lefva!* Sannolikt från år 1868. Dikten ingick i „Små häften angående litteratur och konst.“ III. 1868, samt sedermera lemnad som bidrag till „Joukahainen.“ VIII. 1879.

- Sid. 246. *Till näktergalen i Kaisaniemi park.* Från början af 1870-talet.
- Sid. 247. *Vårt helgerån.* Från år 1855. „Skaldestycken.“ V. 1864. — År 1855 ingick ett litet antal innevånare i Wasa stad till regeringen med anhållan, att den nyss af eld förstörda staden skulle vid dess återuppbyggande på annan plats erhålla namnet „Nikolaistad.“ Se aum. till sidan 49 i detta band.
- Sid. 249. *Hemlängtan.* „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 252. *Vår oskuld i det vådliga krutets uppfinning.* Stycket publicerades i n:o 304 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1866 och benämndes då: „Något, som vi försummat.“ Det var undertecknad: „En af de många, som försummade tillfället.“ — „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Den satiriska dikten syftar på explosionen af en inom Helsingfors stad använd krutkällare natten mot den 16 December 1866, vållad af tvänne finska skarpskyttar, som inträngt dit för att tillägna sig krut och dervid sannolikt med tändstickor velat lysa sig fram i mörkret.
- Sid. 253. *Godt råd.* Publicerades under rubrik: „Täflingsskrift för-tjent af högsta priset“ samt undertecknad „Titulärråd“ i n:o 1 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1867. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 254. *Försvär för yttranderätten — på Pungaharju* „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — På Punkanharju, den herrliga skogbeväxta åsen ej långt från staden Nyslott, finnes tillgänglig en anteckningsbok för de många resande, som lockas dit af naturens skönhet.
- Sid. 255. *Reklamation.* I n:o 6 af „Papperslyktan“ för år 1860, der undertecknad „Fennoman.“ „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Stycket skrefs i anledning af ett, af svenske diktaren Fredr. Sander vid jultiden 1859 publiceradt poem, benämndt „Brandklipparen“ i „Nya Nordiska dikter och skildringar af finska, danska, norska och svenska författare“ utgifna af mag. Axel Kullberg i Stockholm.
- Sid. 256. „*Orfeus i underjorden*“ på genomresa hos de moderne athenienserne. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Offenbachs operett „Orfeus i underjorden“ uppfördes i slutet af 1860-talet äfven i Athen. Satiren bestämmer dess plats i detta band. Stycket ansågs ock på sin tid som en släng åt publiken hos oss.
- Sid. 258. *Julgranens korta fröjd.* I n:o 6 af „Hufvudstadsbladet“ för år 1867. — „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 259. *Flugan i Novembernatten.* Torde ej förut ha varit publicerad.

- Sid. 261. *Mordbrännarens julqväll*. I n:o 18 af „Hufvudstadsbladet“ för d. 24 Dec. 1864. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 265. *Under en vådeldsnatt*. Torde förut ej varit synlig i tryck. Sannolikt från medlet af 1870-talet.
- Sid. 267. *En förlupen djefvul*. Sannolikt ej tidigare publicerad. Möjligen från samma tid som föregående dikt.
- Sid. 268. *Höstens segervinning*. Daterad den 9 Oktober 1852 och publicerad i n:o 81 af „Helsingfors Tigningar“ för samma dag. „Skaldestycken.“ V. 1864. Dikten besvarades i följande nummer af tidningen af dess dåvarande redaktör, Z. Topelius med poemet „Höstens vanmakt“.
- Sid. 270. *Till ett grässtrå*. Daterad: Maj 1853. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 271. *Mordbranden 1854*. Hittills otryckt fragment, sannolikt påbörjadt under krigsåret 1854, i anledning af engelska flottans härjningar i de österbottniska kuststäderna.
- Sid. 272. *Till parlamentsledamoten Milner Gibson*. Daterad den 20 Juni 1854. — I n:o 55 af „Morgonbladet“ för år 1854, undertecknad F. C. — „Skaldestycken.“ V. 1864. — Engelske statsmannen Thomas Milner Gibson föddes 1807 och afled 1884.
- Sid. 275. *Vid återkomsten till Helsingfors*. Daterad: den 15 Augusti 1855. Till först publicerad i „Svenska skaldeprof för barn och ungdom“ utgifna af J. M. von Essen 1859. „Skaldestycken.“ V. 1864. — Sveaborgs fästning bombarderades föregående år den 9 och 10 Augusti af en engelsk flottilj. Kriget fortfor, som bekant, äfven år 1855.
- Sid. 276. *De hemlöse*. Särskildt tryckt i texthäftet till „Konsert till förmån för de brandskadade i Ny Karleby, gifven den 17 Mars 1858 af Akademiska sångföreningen i Helsingfors.“ — „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 278. *Olyckan allt förliker*. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 280. *Vår älte veteranens nyårsqväll 1862—1863*. „Skaldestycken.“ V. 1864.
- Sid. 281. *Besvärjelse*. Daterad: I slutet af Juni 1866. Diktsamlingen „Axet“ 1867. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870. — Kolerafarsoten hotade sommaren 1866 äfven vårt land.
- Sid. 283. *Också en midsommarnattsdröm*. Sannolikt från „nödåren“ 1867—1868. „Skaldestycken.“ Senare afd. I. 1870.
- Sid. 285. *En fråga*. Skrifven i Rom 1845. „Skaldestycken.“ IV. 1857. Enligt manuskript till dikten synes Cygnaeus varit betänkt på att benämna densamma än „Min största lycka“, än „Epilog.“

- Sid. 286. *Nationens graf*. „Skaldestycken.“ I. 1851.
 Sid. 289. *Jag tackar Dig*. „Ljus och skugga.“ I. 1845. „Skaldestycken.“ IV. 1857.
 Sid. 291. *Till mitt land*. Dikten inledde broschyren „Drag ur våra kulturförhållanden och tänkesätt nu för tiden.“ 1874.
 Sid. 292. *Skaldens efterskörd*. Detta och följande poem utgjorde ett slags förord till „Skaldestycken.“ V. 1864.
 Sid. 294. *De efterlevande*. Skaldestycken.“ V. 1864. Se ofvanför anm. till sid. 292.
-

Ehuru utgifvaren, så vidt det varit honom möjligt, använt tid och möda på utarbetandet af anmärkningarne till Cygnaei lyriska dikter, har det dock ej kunnat undvikas, att brister insmugit sig, af hvilka några här må afhjelpas genom följande tillägg till andra bandet af Cygnaei „Samlade arbeten:“

- Sid. 205. J. O. Wallin afled den 30 Juni 1839, (icke den 30 Januari.)
 Sid. 207. Dikten „*Almqvist*“ offentliggjordes till först i „Album utgifvet af konstnärsgillet i Helsingfors.“ 1866.
 Sid. 210. Poemet „*Konung Karl XV*“ upplästes den 5, (icke den 4) Februari 1873 af herr B. O. Schauman.
 Sid. 226. *En valdag i Paris om hösten 1869*. Offentliggjordes till först i n:o 271 af „Helsingfors Dagblad“ för år 1869 under titel: „Valdagen i Paris den 23 Nov. 1869“ och var undertecknad F. C.
-

FREDR. CYGNÆI SAMLADE ARBETEN

utgifvas i häften om fem ark. Utgifningen skall fortgå regelbundet, dock så att icke flera än omkring tio häften årligen lemna trycket. Subskriptionspriset är beräknadt så lågt som möjligt eller till 1 mark 25 penni per häfte. Subskription, som är bindande för hela verket, emottages hos alla bokhandlare i landet.

Nu utkomna delar af arbetet äro följande:

Historiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—5.

Literatur-historiska och Blandade arbeten: I. 1—5 hft. II. 1—5 hft.

Poetiska arbeten: I. 1—4 hft. II. 1—3. hft. III. 1—4. hft.

G. W. Edlund,

Förläggare

E. Nervander,

Redaktör

af

Fredr. Cygnaei Samlade Arbeten.